

Hlasy Svatohostýnské.

Měsíčník lidový.

Ročník III.

Vydávají Otcové Tovaryštva Ježíšova na Sv. Hostýně
na Moravě.

Rok 1907 a 1908.

Nákladem Matice Svatohostýnské.

Grafický ústav Zaorálka a Tučka, nást. L. Klabusaya v Holešově.

P. T. pp. odběratelům!

Vřelé díky za vší přízeň,
již jste »Hlasům« věnovali
po tři léta jejich bytí
a ji skutky ukázali.

Kéž by budoucně táž láska
naše snahy provázela,
by se »Holubice čistá
na Hostýně« vždy víc skvěla.

Tímto číslem končíme III. ročník
: »Hlasů Svatohostýnských«. :

Ročník IV. hodláme rozšířiti a vydati
: v lepší úpravě. :

Obsah III. ročníku.

Básně.

	Strana.
Buď Ochránkyní v boji litém. P. Fr. Žák T. J.	6
Buďte vítáni! P. Fr. Žák T. J.	34
Hodinky. P. Fr. Žák T. J.	68, 102
K Hostýnu. J. Stejskal-Popovský.	100
O Jesu můj. Rud. Stupavský.	147
Štěstí. Al. Novák.	164
Věnováno pí. Z. Š. . . . ve Sl. . . . Jar. Vrchlický.	166
Paně Marii Svatohostýnské. B. Ostranská	187

Články.

	Strana.
Dějiny Sv. Hostýna. P. Frant. Vídenský T. J.	8, 41, 52, 69, 86, 108, 145, 164
Pokuta. Z dějin Sv. Hostýna. Al. Dostál.	1, 18, 35
Moc pouti a růžence. Marie Sev.	8
Ještě jednou o jméně Hostýn. V. Srba	10
Katolická církev. P. C. Jež T. J.	13
Z květeny hostýnské. Fr. Gogela.	17, 104, 136
Františkán a nevěrec. Al. Stork T. J.	24
Mol pokrokový. Josef Hofer	25
Obrazek Svatohostýnské Marie Panny z r. 1723. P. Fr. Vídenský T. J.	40
Pane zůstaň s námi! Zd. Pojizerská	43
Prvního máje. St. Stejskal	44
Postavení katolíka vůči moderní společnosti. P. Al. Jemelka T. J.	49, 65
Nezdárné dítky. Jos. Hofer	54
Moderní abecedník. Bratrství. P. Fr. Zimmerhackel T. J.	57
Nový obraz v kapli pro XI. zast. nové křížové cesty.	59
Sedmeronásobná lež „Hlasu lidu“ o Sv. Hostýně. P. Fr. Zimmerhackel T. J.	60
Stromy v lese. P. Fr. Vídenský T. J.	73
Slib. J. Drbohlav.	74, 89
Vzpomínka. Toman E. K.	76
Světlo v noci. P. Fr. Vídenský T. J.	78
Na kterých právních důvodech zakládá se odluka kostela Svatohostýnského od bystřického před rokem c. k. místodrž. provedená. P. Fr. Zimmerhackel T. J.	81
Idea Cyrillo-Methodějská a nynější Velehrad. P. Em. Kubíček T. J.	83
Valná hromada Matice Svatohostýnské. P. Fr. Vídenský T. J.	97
Varujte se falešných proroků Kar. Al. S ík	100
O rozumném šetření. Václav Záhorský.	102
Za pokání. Alois Dostál	105, 123, 134, 148
Encyklika sv. Otce Pia X. o modernismu. P. Fr. Vídenský T. J.	113
Legenda o dušičkách. P. Fr. Žák T. J.	116
Také odpověď. Zdenka Pojizerská.	124

	Strana.
Jaroslav u Olomouce r. 1241. P. Fr. Vídenský T. J.	129
Sociálně demokratické mravní příkázání. P. Fr. Vídenský T. J.	132, 156
Cti otce i matku. S. Stejskal-Popovský	139
Obrázek z přírody. P. Fr. Vídenský T. J.	140
Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle. P. Cyr. Jež. T. J.	150
Rajská růže. J. Drbohlav	152, 167
Jubilejní rok narození bl. Anežky Č. Přem. P. A. Rejzek T. J.	162
Ideál života bl. Anežky Přem. P. A. Rejzek T. J.	179
Tajemná modlitba. P. L. Škarek T. J.	166
Všem kteří dobré vůle jsou. L. Zedníková.	171
Sv. Antonín pomáhá. V. Záhorský.	186

Písně.

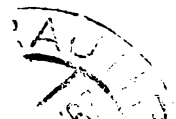
	Strana.
Píseň o Panně Marii Svatohostýnské (Z konce XVIII. stol) . .	18.
Svatohostýnská píseň. Usedla si. Hudba J. Bádala	90
Ve stínu Hostýna.	108
Koleda. V příloze z 1./prosince.	

Obrazy.

	Strana.
Msgre. Dr. A. C. Stojan	1
Věrná podobizna Bernadetty	17
J. M. nejdůst. kníže arcibiskup dr. František Sal. Bauer	33
Svatohostýnská Maria Panna z r. 1723	41
P. Alois Jemelka T. J.	61
Odjezd J. M. nejdůst. knížete arcibiskupa se Sv. Hostýna	65
Skupina družiček z procesí vídeňského	70
Pustošení velechrámu na Sv. Hostýně	87
Dr. Jan Schneider	98
Družičky procesí znorovského	117
Processí z farnosti Šardické	121
Effigies adversus Fartaros	131
P. Frant. Gogela	137
Sošky vánočních jeslíček na Sv. Hostýně. V příloze z 1. prosince.	
P. Frant. X. Zimmerhackel T. J.	145
Ze sjezdu křesť. sociálního na Sv. Hostýně	153
Bl. Anežka, kněžna Přemyslovna abatyše	161

Různé.

	Strana..
Zprávy se Sv. Hostýna	14, 30, 46, 62, 79, 93, 111, 127, 142, 158, 175
Z církve a světa	15, 31, 47, 63, 79, 95, 112, 128, 143, 159, 175
Něco pro zasmání	16, 32, 48, 64, 144, 160
Zlatá zrnka	172

Člankopisy a dopisy zasílány nám
 zdarma na Sv. Hostýn, p. Bystřice.

1. číslo 1. dubna 1907.

Vydávají a vedou členové řádu
 Továr. Ježíšova na Sv. Hostýně.

Pokuta.

Z dějin Sv. Hostýna napsal Alois Dostál.

S hněvem pohlížel pán na Bystřici k nedalekému vrchu, který by mu stále činil výčitky: »Zradil jsi, co má býti každému nejdražšího, zapřel jsi víru voji.« —

Věděl dobře Bitovský z Bitova, čím se Hostýn jednomu každému Moravanu, iděl poutnísky, kteří osti často sem přiházeli, aby uctili osvatné místo a Bohorodičku.

Vždyť tu sám ovil se žoldnéři vými a mnohdy nal zvěř až na vrch, kde stála neveliká aple. V dřívějších obách v mladém ěku svém zastavil e ve svatyňce aspoň a krátkou dobu, yní však ani kroem nestanul na rahu, ano jak mohl e vyhnul.

Než těžko ne- atřiti na vrch, který e zvédal nad tvrzí ho, který stál upro-

Monsignore Dr. A. C. Stojan, zemský poslanec.

střed panství jeho a shlížel se takřka nad celým okolím. Rytíř mohl sebe více se odvracet, oči zavírat, v jinou stranu odjížděti, přece opět a opět před sebou měl vrch lesinou porostlý, s kaplí na temeni a hodně utla- panými cestičkami vinoucími se po úbočích.

A co by za to Bitovský dal, kdyby se moh! Hostýna zbaviti, kdyby neměl před sebou té vý- čitky, že opustil zrádně víru katoli- ckou a přiklonil se ku kalvinismu.

Bylo to v dobách zmatků nábožen- ských, kdy mnozí v Čechách a na

Moravě opustili otcovskou víru a přichýlili se k novotám. A neměli dosti na víře jedné, hned té hned oné se chápali a často i od svých pánů ku změně byli donucováni.

I panství Bitovského bylo promíseno. Zůstali tu katolíci, jiní se klonili k víře luteránské a pán byl kalvinistou. Ký div, že mezi nimi nebylo smíru, že se nenáviděli a pronásledovali. Rytíře páčila ta kaple na Hostýně, kam se scházeli katolíci nejenom domácí, ale i z širé Moravy. Nejraději by všechny podané a Moravany převedl na svoji stranu. Poddaní se bránili, katolíci měli posilu na Hostýně, kam se utíkali v dobách krutých zkoušek.

A snad Bitovský by nebyl ani takovým nepřitelem, kdyby ho jiní neštvali a nepobízeli.

Na tvrz dojel právě kalvinský kazatel čili predikant Fendiš. Pocházel z ciziny a česky uměl málo. Toho si rytíř objednal, aby na panství kázal a poddané ku kalvinismu přiváděl. Byl to muž mladý, ohnivý a před pánem rozvinul výmluvnost svoji.

A Bitovský mu věřil a ho poslouchal. Často se dal ohlásiti u pána. Službu tu konal zbrojnoš Sahyl, který byl s Bitovským stejné víry, totiž v odpadnutí pána následoval. Ten se brzo spřátelil s predikantem a potom oba pracovali společně Fendišovi donášel, co se na tvrzi děje a s poměry ho seznamoval. Jak by co nejdříve neupozornil na sousední vrch Hostýn a nevysvětlil, co se tu dělo, v jaké lásce ta hora u Moravanů a že tam katolíci ctí nebes Královnu, která zde takový div učinila!

A jako Bitovský tak i Fendiš zanevřel proti Hostýnu. I jemu se zdálo, že to je mezník, o který se rozbíjí snahy jeho. Také domácí luteráni pamatují, kdy rádi chodili na vrch, aby tam uctili Bohorodičku.

»Máš tu, milý pane, divného souseda«, začal predikant, když zase rytíře Bitovského v jeho komnatě vyhledal; »ten překáží nám a v cestě stojí«.

»Tedy ho odstraníme«, hned se rozhodoval Bitovský.

Ale Fendiš vrtěl hlavou.

»To je nemožno, ten se hned nedá odstraniti. Stojí pevně«.

»Koho myslíš?« ptal se rytíř a na koš meče udeřil. Domníval se, že host mluví o některém sousedu na hradě nebo tvrzi. Tu by se nelekal obtíží s odstraněním a vypuzením jeho.

Predikant přistoupiv k oknu ukázal na kopec zvedající se nad hradem a městem.

»Myslíš Hostýn?« rychle řekl Bitovský táhlým hlasem. »To půjde skutečně nesnadno«.

»Slyšel jsem od tvého zbrojnoše, že Moravané lnou k Hostýnu, že zde vyhráli bitvu nad Tatary a jakési báje, že se k tomu vítězství pojí. Mnoho mně toho Sahyl napovídal«.

»Je domácí, měl starého děda, který mnoho pamatoval. Jinoch v mladém věku všechno od něho slyšel, jak se křesťané na Hostýn utekli, tam bojovali, žízni strádali a posléze podivuhodným způsobem byli napojeni. Do Tatarů bily blesky, na vrchu náhle vyprýštil pramen«.

Predikant se usmál.

»Ty tomu věříš? Poznal jsi přece jiné učení, jsi odchovancem kalvinismu«. Rytíř mávl rukou.

»Povídám, co jsem také slyšel o Hostýnu. Zde každé dítě o tom ví a katolíci se toho drží, že obleženým ku pomoci přespěla Matka Kristova«.

»A právě takové pověsti, takové předměty, jež se k tomu odnášejí, vadí, že všechen lid nenásleduje tebe ve víře, že se protiví. Hostýn je příčinou odporu, překážkou mých kázání, posilou katolíků«.

»To vím dávno«, poznamenal rytíř.

»Proto musíš jednati a té závady se zbaviti. Vrch zůstane vrchem, ale nahoře prý je chrám, v tom obraz nebo socha té, které lid připisuje ono vítězství, kterou ctí, miluje, zbožňuje. To musí býti odstraněno a zničeno. Do té doby nebude pokoj a naše símě neporoste.«

Ted' Bitovský tak horlivě nepřisvědčoval. Zdálo se mu přece velikou směrlostí sahati na to, co národu milé, co mnozí na Moravě ctí. Sám pamatoval, že v kostele tom se modlil.

»Ty váháš?« rozhněval se Fendiš. »Jaká to od tebe slabost! Takto ničeho nedokážeš, nad katolíky nezvítězíš. Nepřidají se na stranu tvoji, dokud tam nahoře bude státi chrám, dokud budou sem putovati a se posilovati v přesvědčení. Ne, ne; takto ničeho nedokážeme.«

Podobným způsobem Fendiš už několikrát na rytíře naléhal.

»Ještě počkáme«, vymlouval se tento, »ještě nějakou dobu budeme užívatí jiných zbraň, jiných donucovacích prostředků.«

Predikant nebyl valně spokojen s tou odpovědí. Nepokojně sebou vrtěl a nejraději by byl hned pospíchal na Hostýn a zde z kořene vyvrátil katolickou svatyni.

»Musíme tedy nadále na to hleděti«, řekl, jak se budou katolíci shromažďovati na Hostýně a zatím všechna naše námaha je marna. Však se o tom přesvědčíš.«

Fendiš povstal a chystal se k odchodu. V tom bylo slyšeti až do komnaty zpěv. Poutníci se brali na Hostýn v dosti četném počtu.

»Tamo jsou« ukázal predikant otevřeným oknem na malebný průvod.

Rytíř také povstal, chtěl něco říci, ale ustal a naslouchal:

»Maria, pros Ježíše Syna,
by nám naše vina
odpuštěna byla,
Maria!

Nade hříchy lítost
a pravou skroušenost
vypros nám,
uděl nám,
Maria!

Kalvinský predikant zlostně se odvrátil s odporem, Bitovský poznamenal, že ti zpěváci mají pěkné hlasy.

»Odpusť, milosti, ale na tvém místě, bych toho netrpěl na svém panství. Zde přece máš ty co poroučeti.«

Rytíř neodpověděl. Už dříve naznačil, že považuje rozmluvu s Fendišem za ukončenou. Predikant také to pochopil a rychle se poroučel. Za dveřmi se setkal se zbrojnošem Sahylem a třepaje rukama řekl: »Ještě není čas. Tvůj pán dosud se nezabývá všech předsudků. Musíme počkati.«

»Jenom, aby zatím tu kapli nahoře neobrali jiní«, připomínal zbrojnoš. Toužil totiž po některých ozdobách a darech, které věřící sem snesli, aby jimi projevíli vděčnost za milost, jichž se jim na Hostýně dostalo. Proto se těšil, že se obohatí a si vezme v kapli, co cennějšího, až se bude tato rušiti, až dá Bitovský rozkaz ku zničení.

Ale nemohl se dočkati.

Predikant znal jeho touhu a na ni hřešil. Sahyl v naději, že se mu dostane odměny, věrně Fendišovi sloužil, snad věrněji než rytíři.«

»Kdo ho přemlouvá, kdo ho zadržuje?« ptal se predikant.

»Však se přesvědčím a potom ti povím«, řekl zbrojnoš jenom šeptem.

»Buď tak hodný. Víš my si rozumíme.«

Oba významně na sebe pohlédli a usmáli se. Così projelo jim zrakem a přímo zhyzdilo tvář. Spolčovali se ve zlém.

Zbrojnoš predikanta vyprovodil až na schody. Potom se navrátíl do předstně, aby věděl, kdo rytíře navštěvuje a je s nim spolčen. Myslil na Hostýn a svatyni jeho. Tam doufal ukořistiti, čím by nasýtil lakotu svou. Jenom, aby to bylo brzo a jiný mu nevzal všechno dřívě, než Bitovský dovolí chrám zničiti

* * *

Hned za predikantem Fendišem do komnaty rytířovy vstoupila choť jeho paní Bohunka dcera Viléma z Vičkova, která panství Bystřici po otci podědila a muži svému věnem přinesla. Byla to žena prostředních let, obtylná a dobrosrdečná. Neměla mnoho samostatnosti. Bitovský ji přivedl snadno na svoji stranu. Tak ho i u víře následovala, ač se ke katolíkům klonila a posud se otcovské víry nezbavila — aspoň v duši své.

Paní Bohunka měla dítek a už se podobalo, že rod Bitovských Václavem, nynějším majitelem Bystřice pod Hostýnem, vymře. Proto býval rytíř mrzut a choť jeho mnohdy zakoušela od něho nevlídné zacházení.

»Viděl jsi ten průvod, slyšel jsi ten krásný zpěv?« řekla Bohunka přistupující k oknu, je li posud poutníky viděti.

Bitovský mrzutě pohodil hlavou.

»Viděl a slyšel, než co na tom?«

»Je to přece hezké, když ten lid vyjde v malebném kroji a tak pěkně si zazpívá. Posud mně ta píseň zní v hlavě a do duše proniká.«

Václav Bitovský se zasmál jizlivě.

»Jenom dej pozor, aby tě kazatel Fendiš neslyšel, ten by málo byl potěšen z té pochvaly tvé.«

»A co mně je po něm? Což má zde nyní poroučeti a panovati?« rozdurdila se Bohunka.

»Vždyť náležíš k jeho víře, jsi kalvinkou. Nezapomínej, že jsi odpřisáhla, upozorňoval rytíř.

Paní maně sáhla si na horké čelo. Manžel mluvil pravdu, není už katolíčkou, ale kalvinkou, luteránkou nebo něčím podobným. Však dlouho odporovala, než svolila, než se odřekla toho, co od dětství vyznávala. Posud palí ji hlava, když si na to vzpomene.

»Pravda, pravda; ale zdá se mně, že jsme to dělati neměli, že jsme chybili.«

»Zase přicházíš na ty divné myšlenky? Ještě jsi se neupokojila? Víím, co toho přičinou; víím, co tě vyrušuje. Ti poutníci, kteří se kolem berou na Hostýn.«

»Ovšem ti a těžké sny, které mne v noci děsí. Stále se mně zdá, že nás Hostýn dusí, že se svrchu valí ohromný kámen nebo lavina sněhu, všechno se řítí na nás. Ani spáti nemohu.«

Rytíř naslouchal napjatě.

»Tedy má dobře predikant, když radí, abych.«

Bitovský se zarazil.

»K čemu, že nabádá? Co chce učiniti?«

»Co se vlastně dávno mělo státi, aby sem ti poutníci nepřicházeli a nás nevyrušovali. Mám prý odstraniti tu kapli nahoře.«

»Na Hostýně? To ti našeptává? Potom to s tebou nemyslí dobře a já tě hned varuji. Nedělej toho, chraň se sáhati na starobylou svatyni onu. Myslím to s tebou poctivě!«

Rytíř se usmál.

»A co se mně může státi? Nejsem tu pánem a nenáleží mně i Hostýn se vším, co na něm jest?«

»To máš pravdu, Hostýn je tvým majetkem, ale vždycky jsem slýchala, že trest nemine toho, kdo na kapli na vrchu sáhne, kdo se za špatným úmyslem posvátného obrazu dotkne.«

»Lichá pověst!« pohodil hlavou Bitovský. »Nebojím se takových prorocství. Co se stane? Kdo mně může zbraňovati?«

Ale rytíř nebyl úplně rozhodnut. Teď by jistě nešel na Hostýn a nebořil kapli s obrazem Matky Páně. Jenom před Bohunkou chtěl ukázati svoji statečnost, že se neleká.

»Václave, buď tak laskav, nechej Hostýn na pokoji a nezbraňuj těm poutníkům, ať se nesplní onen sen, který mne duší. Vždyť nám kaple ta nepřekáží, a lid, který takové zbožné písně zpívá, nikomu neškodí.

Paní mluvila prosebným hlasem.

»Dobře dobře, můžeš se ku svým věcem uchýliti a tu starost mně ponechat. Však učiním dle nejlepšího rozumu a dle toho, co uznám za nejprospěšnější.«

»Nepřikloňuj sluchu k radám, které usilují ničiti starobylé památky a předměty, jež se u jiných těší všeobecné oblibě. Pamatuj, že by nám z toho mohlo vzejíti mnoho nepříjemného.«

Rytíř už jenom pokyvoval, aby déle nemusil slyšeti výstrahy. Ta rozmluva byla mu nepříjemnou a přál si ji zakončiti.

Paní Bohunka to pozorovala proto odešla s tím přesvědčením, že neustoupí od svého požadavku, že bude chrániti kapli, třeba se už nyní sama v ní nemodlívala.

Rytíř ještě dlouho přecházel komnatou. Byl zamyšlen a mrzut nad tím, co slyšel. Komu má vyhověti? Predikant usiluje, aby byl chrámek zrušen, což varuje tím. Než ani Bitovský do toho p'lenění chuti neměl. Dobře si pamatoval, co slyšel od mnohých a teď i od Bohunky, že trest stihne toho, kdo drzou rukou sáhne na Hostýn. Ale ten právě vadí, nebýti ho, poddaní by tím spíše přijali novou víru, kterou na Moravě rozšiřuje. A s predikantem nebude také pokoje.

Bitovský se zadíval oknem na vrch. Průvod tam nešel právě žádný, ale rytíři přece se zdál, jakoby odtud slyšel zbožný zpěv: »Maria, Maria, nad slunce jasnější...« Také slýchal, že tu kázali apoštolé slovanští Cyril a Metoděj, pokud ještě na Hostýně pohanským bohům bylo obětováno, tyto že oni hlasatelé rozkotali; i zdálo se Bitovskému, jakoby tito svatí muži sestupovali s Hostýna s vážnou tvář a hrozili mu pozdviženýma rukama.

Zachvěl se a od okna odstoupil. Ani si nevšímal, že dveře nebyly úplně zavřeny, že zbrojnoš Sahyl naslouchal už dříve rozmluvě jeho s Bohunkou a nyní předsín opustil. Namířil přímo k Fendišovi, kterému záhy chtěl oznámiti, kdo rytíře přemlouvá, kdo vadí, že se posud pan Bitovský nerozhodnul a nedal rozkaz ku zničení svatyně, která kalvinům jako trn vžela v očích.

»Jaké přinášíš zprávy?« tázal se dychtivě Fendiš když zbronoš vešel a opatrně za sebou zavřel.

»Tuším, kdo zbraňuje rytíři, že posud Hostýn chrání. Byl jsem bezděčným svědkem rozmluvy.«

»Kdo je to?« zoztra se tázal predikant. »Jmenuj ho, ať víme, s kým máme zápoliti.«

»Toho bude nesnadno odstraniti,« kroutil se Sahyl, »ten má zde velikou moc, větší, než kdokoliv z nás. Věž nad Hostýnem ochranou ruku drží paní Bohunka Bitovská, což držitele zdejšího zboží.«

Predikant vytřeštil zrak.

»Tedy ta! To pravdu díš, že s ní bude nesnadný zápas.«

»Pochází z rodu Vickova a ten vždycky s katolíky držel. Otec její, pan Vilém, dával kapli opravovati a nebožka máti Bohunčina mnohdy na Hostýn

přicházela, aby tam modlitby konala. Však jsme se divili, že dcera těchto katolických rodičů k novotám se naklonila a muže ve víře následovala. Nadáli jsme se, že se postaví na odpor. Nám rytíř poručil a uposlechl jsme.«

Predikant naslouchal napjatě, aby dle toho další jednání zařídil.

»Pan Bitovský byl kdesi v cizině a potom odtud se navrátil jako proměněný. Už prý tam odpřisáhl katolickou víru. Od té doby na Hostýn nevstročil za tím úmyslem, aby tu pobožnost vykonal. I Bohunce ty návštěvy zakázal a pak nás nutil, abychom se ke kalvinismu přiklonili.«

»Kdo vás vyučoval?« ptal se Fendiš.

»Nějakou dobu tu jakýsi kazatel byl, potom pan Bitovský nové učení sám vykládal.«

Predikant se pousmál. Vzpomněl si, jaký to asi výklad byl k těm donucovacím prostředkům.

»Nyní já vás učit budu. Jenom kdybych se úplně vyznal v české řeči. Mohl bys mne poučovati. Budu před tebou kázati zde v jizbě a ty mne opravíš, v čem chybím.«

»Nejsem sice přítelem písma, také netrpělivost jeví při čtení a kázání, ale rád vyhovím, pokud se budu moci uprázdňiti.«

Zbrojnoš se nadál, že ho odměna nemine a že si něco tak vydělá. O štědrosti pastorově byl už dříve přesvědčen.

»A také nezapomeň nadále pracovati pro naši věc a přinášej mi bezpečné zprávy, jako byla tato. Nezapomenu ti toho. My budeme brzo pány v Čechách a na Moravě a své lidi štědře odměníme. Zde máš na víno.«

Zbrojnoš lačně sáhl po penízi a hned v ruce zkoumal hodnotu jeho. Byl spokojen. Radostně odcházel a nepozoroval, jak pohrdně za ním Fendiš hleděl.

»Jenom až se dobře usadíme a nebudeme se nikoho báti, však takové lidi se sebe setřeseme. Ale nyní jich ještě potřebujeme a musíme je podpláceti, aby nám konali služby vysvědačské. Ale potom!«

A predikant zahrozil za odcházejícím zbrojnošem, který zradil víru a teď zrazoval i své pány.

(Pokračování).

Bud' Ochránkyní v boji lítém!

Ze »Sborníku mar. družin ve vlastech slovanských«.

Když svatý Cyrill s Metodějem
po luzích moravských se brali,
by víru zbožným obyčejem
v ně slávkou řečí rozsévati
kdys stoupali po strmé stráni
na vrchol hory vysoký.
Žár slunce páli. S bratří skrání
lil horký znoj se potoky,
těl zprahlých sotva nesli tíži,
a jazyk v ústech žíznil sech.
Však téměř hory už se blíží!
„Zde odpočinem,“ Cyrill vzdech',
a na zem znaven klesá hned.
Jak bohatec, jenž, prahna žízni,
po kapce vody v plamů trýzni
lkal k Abrahamu, Cyrill bled
své líce k bratru obraceje
o doušek jen vody žádá.

Však marně, láska Metoděje
po chladné vláze vůkol bádá.
„Snad dále,“ praví, „v hloubi lesa
zdvoj najdem vody toužebné,“ —
a sám též k bratru znaven klesá.

Kol ticho vládne velebné.
I družné slovo rozhovoru
jim zmlklo na rtech únavou,
jen z temene k nim šepot boru
jde tiše šumě nad hlavou.
Zní tajemně a v duši přízi
tká zbožných dum, že ztrácí svět
se před nimi jak mlžné řízy
a v kraje věčna vábí hled,
kde Matka Boží, dobrá, něžná,
se krásou skví, jich srdci kněžna.

„Ha! slyšíš bratře?“ Cyrill náhle své otevírá rty vyprahlé.

V mžik vzpružily se znavené jich údy, nebo zní to z blízka jak tichý pleskot pramene, jenž jemně padá přes skaliska. Již radostně je vítá, vítá! Jej chrání řídkých stromů stín a chudá zeleň nad ním splítá ochranné stříšky baldachýn. Však jim je drahý. Občerstvení zas budou moci dát se v pout. Však dříve Cyrill do lupení jal obrázek se v rámeček pnout, a zavěsil jej na peň stromu, By pomoc Boží hlásal tomu, jenž k lásce svaté Mateře by tady zalkal v důvěře, tak na pni visel nad pramenem. A svatý Cyrill přede kmenem žár modliteb pak nad oblohu posílá s vroucím srdcem k Bohu, by před strastí a bolů jhem byl na přímluvu její všem, kdo prosebné k ní zvednou zraky, za mocný štít, jak jim zde, taky.

V tom z kadsí volá Metoděj: „sem, Konstantine, rychle spěj!“ a jeho hlas se všecek chvěje, jak byl by plesem roznícen. Stih' rychle Cyrill Metoděje. „Tam pohleď!“ — „Ach!“ — s rtů chví se sten Jak kouzlem jati oba bratři bez slova před se v dále patří. Do nedohledna rovnou plání, jak pestré hony zahrady, kryt modrojasnou nebes bání, již podpírá hor sloupoví, v něm roztroušené osady jak hnízda ptačí ve křoví: Kraj moravský před nimi leží ozářen jasně krásný tak, tak milý, tichý, něžný, svěží, že vznícen hoří zvlhlý zrak. „Ne, ne, to není zem, toť luhy, jež z ráje Bůh sem odnést dal;“ a bezděky soluňské druhy žár nadšení a lásky jal. Svě ruce vzpřáhli věštců vzorem a z úst se řine láva slov: „Ten ráj, jež zříme pod obzorem, jež dal's nám, Bože, za domov,

jej chraň, ó Pane, věčně, věčně! když vášní zmatek, vrahů pěst když rozbrojů a piklů lest jim hrozit bude nebezpečně, svou měj jej, Bože, pod ochranou! Též Tebe, matku milovanou, jejíž jsme obrázek svatý nad studánkou tam zavěsili, za tento národ, srdcem zlatý, lid nábožný a pilný, čilý, slyš, za něj prosíme Tě tady. Buď Ochránkyní v boji lítém a pavezou mu, hradbou, štítem, chraň lesk mu duše, ctností sady; když víru hájí, rodné kraje, buď Pomocnicí jemu spásy, ať Matku v Tobě poznáváje se s láskou k Tobě věčně hlásí!“

Pak dali bratři v pout se zase. Však často obraz v slunném jase, jež tady udivení zřeli, se před očima jejich kreslí. Než časem přec naň zapomněli, až do hrobu též v konec klesli.

I obraz zetlel Boží Matky a uschl věnec z lupení. Co časné, vše má život vratků. Jen voda ještě pramení se pod temenem Hostýna, jenž zří, jak drahá otčina se pod ním luzně rozprostírá. Též odkaz jejich, svatá víra, tam mocný střed má, lidu drahý, neb svatých bratří požehnání nám posvětilo jeho prahy. Na jejich prosbu nebes Paní svůj trůn si tady zbudovala, by s lidem svým přebývala, by těšila jej v každém hoři, by sílila jej v každém boji. Ó Hostýne, kde divy tvoří od tisíciletí Matka Boží, buď dál nám hradbou ve příboji! Jí dát své srdce za podnoží ves národ k tobě s plesem chvátá, duch Cyrilla a Metoděje jej s vámi sepal v pouta svatá. „Ó chraň nás!“ hruď se prosbou chvěje.

Ty, Maria, jež Jaroslavu jsi divem dala nad Tatary

kdys vítězství a věčnou slávu,
viz svojich dítek zhoubné sváry
a vrahů skryté záměry.
Ó chraň nám odkaz Metoděje
a hlavu potři nevěry;
zas cizota nám luhy reje

a v nich se s pýchou rozpíná:
Ó, chraň je, Máti Hostýna!
Buď, Maria s posvátnou Horou
moravské vlasti věčnou zorou!

Fr. Žák T. J.

Moc pouti a růžence.

Jistá osoba Mar. S. nám píše tuto zajímavou příhodu ze svého života. — Bylo to r 1885. v září. Přišla jsem do služby jako kuchařka k jisté vojenské rodině. Rodina mluvila toliko německy. Paní byla vídeňanka a rozená šlechtična. Měla tři malé dívky a pět služebných. Při přijetí řekla mi paní, že jsou v N. osm měsíců a že mají už dvanáctou kuchařku. I myslela jsem si, že budu vše trpěti, abych vydržela do května, jen když budu moci v neděli na mši sv. Když jsem o to paní prosila, smím-li jíti časně do kostela, že než vstanou, se vrátím, rozhorlivši se odpověděla, že kněze neplatí a do kostela mne nepustí. Chtěla jsem dáti výpověď, ale v tom přišel pán a zvěděv, oč se jedná, dal mi beze všeho žádané dovolení. V oné rodině, jak jsem potom poznala, o Pánu Bohu se nic nevědělo a nikdo se oň nestaral. Modlitba byla věcí docela cizí jak rodičům tak dětem, ano i služebným. Konečně se přiblížil květen. Já jsem chtěla dáti výpověď, ale pán nechtěl o tom ani slyšeti. Právil, že chci-li na několik dní odjeti, mi to velice rád dovolí, avšak abych se zase vrátila. Já jsem poslechla. Odjela jsem tedy hned do Prahy a odtud do Filipsdorfu, kdež jsem onu rodinu doporučila pod ochranu Marie Panny. Na to jsem koupila pro paní německou modlitební knížku a každému i pánovi růženec. Dala jsem vše posvětit a vydala jsem se na cestu domů. Doma mne už očekávali. Paní mi vyšla s dětmi naproti. I dala jsem jí knížku a růženec a taktéž dětem jsem dala po růženci.

Druhého dne po snídání zavolal mne pán a děkoval mi, že jsem paní a dětem takovou radost způsobila. Na to jsem řekla, že jsem také jemu něco přinesla; ale nejprve musím věděti, zda to ode mne přijme. Vy jste na téže dráze života, pravila jsem, jako Radecký, jenž prý nosíval růženec a též se ho modlíval; tudíž jsem vám koupila růženec. I podávala jsem mu jej. Pán jej vzal, políbil a slzy mu tekly po tvářích. Na to jej schoval do kapsy a pravil: „Tento růženec bude mne nyní doprovázeti, nikdy ho neodložím.“

Za nějaký čas přihodila se radostná rodinná událost. Narodil se hošík. Do bytu povolán kněz, aby dítě pokřtil. Přijda do pokoje poohlédl se a vida nad postelema růžence, zvolal: „To jsem v pravdě v katolické rodině!“ Tu vytáhl i pán svůj růženec, ukázal jej knězi a vykládal, jak se k nim dostali.

Paní učila se ve své nemoci modliti a když vstala, stala se i s dětmi pilnou navštěvovatelkou kostela a velice zbožnou paní a rodina celá stala se vzornou křesťanskou rodinou.

Tak apoštolovala naše služebná. Jak často udá se i mnohým našim čtenářům v každém stavě příležitost, že mohou pro sv. náboženství leccos učiniti. Neopomeňte takové příležitosti využítovati. „Buďte činitelé dobra a ne posluchači toliko,“ napomíná písmo svaté. Odplata za to bude zajisté hojna. Neboť praví Duch svatý: „I dá Bůh spravedlivým mzdu za jejich práci.“

Dějiny Sv. Hostýna.

Píše P. Fr. Videnský T. J.

(Pokračování.)

Předně: já na začátku zmíněný František Antonín hrabě z Rottalů zakládám, zatizuju a zřizuju svým dobrým vědomím a vůlí ku větší cti Boží a jeho

nejpožehnanější Panně, Matce Boží Marii, na prospěch světského kněžstva, a ne méně abych napomáhal ku spáse duší, stálého (věčného) administratora na mariánské hoře Hostýně, jemuž výlučně přináleží obstarávání svatyně mariánské a má lidi nejenom nyní, ale i budoucně zde a ve vesnici Rottalovicích (Rusavě) bydlící, svatými svátostmi obsluhovati, u nich farní funkce, vykonávati a obvykle udělovanou běžnou štolu přijímati. Ježto však k jeho výživě toto nedostačuje, ustanovuji

za druhé: jako příjem administratorský oněch 13.000 zl. r., jež jsem roku 1747 a případně 1755 dílem ze svých vlastních prostředků, dílem z pozůstatosti Karla Františka Fröliche a shora uvedeného kapitálu od Fuchsbergerové k udržování tří kněží věnoval a na své panství v Holešově na nesvětský dvůr Količín a potažmo na napajedelské panství do desek zemských dal zapsati.

Za třetí: že Hostýnský administrator sám a jediný smí úroky plynoucí z řečeného kapitálu 13.000 zl. r. bez všeliké srážky čtvrtletně vyzvednouti; z toho však

za čtvrté: dvěma kaplanům mimo příslušnou kněžskou stravu má jednomu každému ročně 100 zl. r. platiti a vše k domácnosti potřebné jako dříví k pálení a topení, pivo a prádlo obstarávati, nutné služebné udržovati, a poslům, kteří pro potřebné věci musí jíti, mzdu vypláceti. Aby však administrator měl z čeho tyto výdaje hraditi, bu lou

za páté: oba kaplani povinni, mimo dvě fundační mše, jež je jim za mne, nebožtíka Karla Františka Fröliche a Veroniku Fuchsbergerovou i s administrátorem týdně sloužiti, třetí na dobro pokladny administratorovy věnovati, tak že mají budoucně toliko 4 mše sv. volné, které ale ne jinde než-li v mariánském Hostýnském kostele mohou sloužiti, při čemž ať nikterak nemění úmysly (intence) věřících, o mše sv. se ucházejících, nýbrž vše co nejzevrubněji vyplní. Z té příčiny

za šesté: nesmí žádný kaplan bez vědomí a vůle administratorovy přijmouti peníze na mši sv., nýbrž musí dobromyslně tyto poutníky odkázati na administratora, jemuž o to bude pečovati a stipendia s úmysly dárců do řádné knihy zapsati, vyjma, že by administrator byl jinými starostmi zaneprázdněn a přijetí a zápis zamyšlených stipendií jednomu z obou kaplanů odevzdal, kteří zajisté budou dle svého kněžského svědomí jednati. Měl-li by však

za sedmé: ten nebo onen kněz na mariánskou horu zavítati a chtěl-li by mši sv. za stipendium převzíti, záleží na administratoru, chce-li vyhověti, jen když mše sv. se odslouží na mariánské hoře. Jako však dozor na pobožnosti a řízení kaplanů přináleží administratorovi a tento dle ustanovení má se o to starati, tak já

za osmé: dávám mu za sebe, dědice a následníky, aby se lépe mohl užívati, dovolení, držeti dva kusy dojníc a je jednoduše současně, neodděleně pásati s mými kravami; další však krmiva musí si obstarati ze svého. Mimo to

za deváté: v případě, že by jeden kaplan zemřel, byl odvolán anebo povýšen, může sice administrator pro čas uprázdnění až k dosazení kaplana jiného, příjmy kaplanské v té době běžné upotřebiti pro sebe, je však vázán sloužiti fundované mše kaplanu příslušící, tak aby žádná fundovaná mše se nevynechala; tyto však uvedené výhody, jež se k dobru administratorovu vztahují jsou

za desáté: za příčinou bohumilého pohostinství, jež na takovém místě duchovní představený alespoň oproti příchozímu duchovenstvu musí prokazovati; tudíž aby ustanovený administrator žádné neutrpěl škody, pokud možno, dá se mu

za jedenácté: polovina sebraných obětních peněz v hotovosti, ať byly dány na oltář anebo do schránky, aby mohl výlohy za zmíněné pohostinství krýti, a sice tak, aby pokladnička třemi zvláštními zámky a klíči byla opatřena a od nikoho jiného než-li od administrátora za přítomnosti staršího kaplana a

přísežního kostelníka se měsíčně otevírala, peníze v ní se nacházející se spočítaly, jedna polovice pak se dala administratorovi, druhá však zabezpečená bystřickému správci statků, aby se ve Svatohostýnské kostelní pokladně, jež rovněž třemi zámky a klíči má býti opálena, uložila; od řečené pokladny pak má míti jeden klíč ve jménu zakladatele zmíněný správce, druhý administrator třetí přísežný kostelník a vždy u přítomnosti všech těch tří osob mají se sebrané peníze kostelní do protokolu zaznamenati, do kostelní pokladny uložiti a zamknouti, na to při každé visitaci mají býti vyzdviženy a na bezpečném místě k uschování uloženy. Těmito oběťmi (oběťními penězi) se nevyrozumívají, zlaté, stříbrné a voskové oběti a svíce, nýbrž vše toto jakož poplatek od kramářů a pernikářů má náležeti jen kostelu. Ježto však

za dvanácté: kaplani právě tak jako administrator poutníkům prokazují služby, žádá slušnost, aby z toho taktéž měli malé nějaké dobro. Pročež je administrator povinen kaplanům ze shora určené polovičky obětních peněz občas nějakou číši vína dáti. Za tou příčinou dovoluje se administratorovi vína potřebné jemu a kaplanům bez výplatného na marianskou horu vézt a do sklepa uložiti; avšak s tou výslovnou podmínkou, že nikomu z toho pranic neprodá a vrchnostenské právo při tom nikterak nepoškodí. (Pokračování).

Ještě jednou o jméně Hostýn.

Dle Žunkoviče vysvětluje Vojtěch Srba.

V »Hlasech Svatohostýnských« z r. 1905 na straně 68. je kratičké, avšak velmi cenné pojednání o věci z pera páně Čechmánkova. Zavrhuje výklad ze slova host, uhostiti, pohostinství, a to právem, anť za první není v tom nic jiného nežli tautologie školácká a za druhé holý nesmysl. Slovan od pravěku pohostinný milého hosta hostíval za stolem ve své chaloupce a nevyváděl ho na silnice (goscinec) nebo do hor, a pak, přišel-li host, našel zajisté buď zařízené sedlisko nebo zalidněnou osadu, mající už své názvisko; nerozumno by bylo se domnívat, osadník a osadníci dotud že by se křestem svého bydliště čekali, až by se byli »hosta« prvního dočkali.

Dále Čechmánek dobře hájí praslovanskost výrazu »týn« oproti výkladům. Ježto všecky více méně vědomě vypryskují z keltomanie ničím nedokázané, Pravidě velmi se přiblížil shrnuv několik místních názvisk na stránce 69., jichž určovací kmen zní gos čili hos, ač významu toho kmene nepodává, za to však na stránce 68. z poctivé snahy, pravdy se dopřít, praví: jsme tu odkázáni na polohu místa a pak — na lidové podání. Tak jest; kdo chce vědecky čili dle pravdivé skutečnosti staré názvisko »vysvětlovat«, tomu jiného nezbyvá než místo svými očima vidět, polohu celého kraje uvažovat a správné vědomosti o životním způsobu oněch lidí míti, kteří tehdy žili, živnost hledali a jazykem tehdejší přírody, živnost poskytující, označovali. Co vývoj dějin až po stoletích k hotovému již názvisku přidal, do výkladu rodícího se jména nikterak nepřináleží.

Výtečná stat Čechmánkova končí větou: Co ten kmen gos = hos jest, to bohužel jsme nuceni ponechat k rozluštění jiným.

A rozluštění je tu. Podalť ho muž, jemuž povolání umožnilo zkoumat místa a okolní polohu na své oči celé čtvrt století a jenž spisem na oko nepatrným uložil vědecké Evropě úkol, o kterém jí bude pracovati nejméně několik století, než uražené a udeptané pravdě, u všech chlumů, kopců, vod a jezer nesmazaným tisíciletým písmem vyryté, zadost učiní za všecken blud a klam, za všechnu lež a nepravdu vymyšlenou, hájenou a »vědecky« podpíranou, což možná bylo jen tím, že se psalo o něčem, co nikdo na své oči neviděl anebo

viděti nechtěl. Spis ten volá spasitelné slovo: vědo evropská, vstoup od tisícileté šalby papírové a pozří Boží pravdu v přírodě, neboť kde lidé mlčeli, mluví kamení. (Ev. sv. Luk XIX, 40.)

Epochální spis ten vyšel v Kroměříži r. 1906 z dobrých příčin německy a zve se: Kdy že Slované střední Evropu osídlili? Nástin, jak lze odklidit omyl mezi dějepytci a učenici od věků zastaralý. Sepsal Martin Žunkovič, c. a k. plukovník v Těšíně. II. vydání, cena 2 K 50 h. Žunkovič v tom spise způsobem originálním, nevyrovnaným, s pravdou přírodní do zblýlečka souhlasícím vysvětluje kolem sedmi set místopisných názvisk, a to vesměs názvisk předhistorických. Upřímně se přiznává, 'moderních věd 'pomocných' že nikterak nemohl použiti, chtě pravdy skutečné se dopracovat. Spoléhaje se jedině na své oči a vycvičiv je, na polohu některého místa pohlédát prostou přirozenou myslí po způsobu člověka z národů »kulturou nepředpojatých«, pravdy se dopracoval.

Podal-liž také vysvětlení názviska Hostýn? Podal i nepodal. O Hostýnu ve spise zmínky nečiní, nebyl tam; ale význam slova, na nějž Čechmánek se ptá, i rozum, jakýin význam tento třeba vystopovat, vyložen spisem celým. — Laskavý čtenáři pomni, čeho bylo podotknuto; vystopovat původ všech názvisk, že není úkol pro jedince, nýbrž pro všechen učený svět evropský na mnoho, snad na sto let a více! Má-li názvisko v určitém kraji dle pravdy — a jen to zasluhuje pojmenování »vědeckého« — býti vysvětleno, třeba si především osvojití postupu Žunkovičova. Pokusme se tedy o to při názvisku Hostýn.

Žunkovič v duchu sleduje prvního dávnověkého člověka, jenž se svou rodinou a se svým majetkem — to stádem ovcí, koz a krav, hledě sobě bývání a stádu pastvu; táhne krajinou rozdivně a rozličně utvářenou a poznatky jsou před jeho zdravýma, ničím — ani alkoholem — nezkalenýma očima: chlumpy, kopce, zřídla, řeky a jezera, pak lesy a — tráva. V mysli měl jen Boha, který na živobytí mu před oči rozkládá — přírodu. Tolik uměl mluvit, aby věděl pojmenovat chlum, kopec, zřídlo, řeku, travu les. A dle těchto přirozených poznatek pojmenoval si i své bydliště. Všeci z jeho rodiny rozuměli takto přírodě, všeci rozuměli i názvisku svého nového bydla, dle přírody označeného. Více třeba nebylo, neboť nejezdily tehda železnice, nedrnčely tyče telegrafní... Kdo první si přisobil župu (Ž. str. 52. tlumočí: pastva na osluní beze stromů), byl i »županem«, kdo cárinu (str. 48. pastva pod kopcem) byl »carem«, kdo majnu (str. 54. pastva podél řeky) byl »maznotem«, jak Plinius ho zve, kdo »pašu (str. 54. všeobecné názvisko pro dobrou pastvu) byl »haram-pašou« atd. Ale tehdy lid se neubíjel rafinovaným životem, lid se množil a statek, stáda, s ním, bylo třeba postupovat z pohodlných nížin vzhůru, pořád výš až do těch prnů (str. 49), do těch švic (str. 65) a do hou, do lesů, třebas pralesů (str. 83 a násl.). Který učenec, ať slavista, lingvista, folklorista, osmělil by se tvrditi, že by tehda, v těchto praprávěcích Slované pro vrchy lesnaté nebyli znali než jediné slovo — les, to pouze českomoravské slovo les, to historicky nedávno teprve povstalé slovo les? A kdo z nich by se osmělil tvrditi, že první osadníci českomoravští mimo slovo les neužívali slova jiného? Zajisté ani jeden, ba uzná a připustí, že jiného slova se užívalo, že v místních jménech se zachovalo, ale že v živé mluvě dnešní za ně se ujalo slovo nové, čímž smysl slova starého se vytrácel a vytratil. A hle, v tomto skrývá se celá naše záhada kolem názviska Hostýn.

Přečteme si, co Žunkovič na stránce 22. a 23. rozbírá o lázeňském místě Gastein. Praví: Tak »Gastein« si vykládají v ten rozum, že tam mnoho hostí (!) vyhledává horké (léčivé) prameny. Tento výklad do zajista jest na snadě, ale sám v sobě nesmyslný, neboť Gastein mělo svých osídlenců a svého názviska bez odporu dříve, než hosté tam začali choditi.

Po tom (názevsko) Gastein ani neoznačuje »místo s teplými zřídly«, nýbrž okolí lesnaté (srovnej slovinské Hostinje a starý tvar Gastuna) a to na protivu (nedalekému názvisku) Golling (slovinsky Golnik), což značí pohorí holé, bezlesé. — Správné názevsko pro lázně Gasteinské jest Toplce (slovinsky = teplá zřídla), kteréžto jméno ostalo ve zpotvoření »Tobelrisse« do dneška.

Položí-li členář kopec Hostýn oproti »městu« Holešov, zda mu třeba nadpovídat, že tytéž zdravé oči, co viděly rozdíl mezi Gostinje a Golnik tam v Alpách, viděly také Hostýn a Holešov? že tatáž ústa, co označila protivu Gostinje a Golnik, označila touže řečí i Hostýn a Holešov na Moravě? Bylo tedy kdysi za dávných, dávných časů u Slovanů v obyčeji, slovo hos čili gos, hosta čili gosta, čímž označovali (str. 86.) to, co my dnes slovem les, a žilo i slovo hostyn čili (pratvarem gastuna), čímž označovali lesnatou krajinu, což však my, dnes žijící, už označovat neumíme.

Tak tedy všechny v Svatohostýnských Hlasech z roku 1905 na straně 68. vypočítané různé Hostiny, Hostinky, Hostinné, Hostějovy a Hostice Hostice (později v Hoštice proměněné), nic jiného neznačí, než sedliska, jež původní nějaký člověk nové bývání si hledaje, byl založil v krajině lesem porostlé a do kola kolem lesy obtočené, a ne nadarmo dochovalo se v ústech okolního lidu takovým to osídlencům ještě do dneška přizdívatí zalesáků.

Ten »jiný« co měl rozluštití význam zastaralého, na Moravě a v Čechách vyhynulého slova gos čili hos jest tudíž Žunkovič. Značí to mírné pohorí lesnaté a zároveň první sedlisko vzhledané. Později, když se poznala výhodná takového sedliska poloha na obranu, tam kde třeba, došlo na obtýnní (srv. str. 164) opevnění a mnohým snad tento pozdější přídavek takrazil do očí, že přirozenému samozřejměmu jádru na stopu přijíti nemohli. Dnes Hostýn jest opevněnou osadou na strategicky důležitém vrchu; před dávnými dávnými věky však byl prvním sedliskem některé snad svárlivé rodiny, která v lesnatém pohorí hledala útulku a stádu svému neobmezenou pastvu. Žunkovičovy výzkumy posvátnému dnes Hostýnu starobylosti jen přidaly, původ jména pak přirozeně historicky pravdivě vysvětlily; neboť všude kdekoli v Evropě najdeš místopisné názevsko s kořenitým kmenem gos-hos, gosta-hosta, najdeš i les, anebo uslyšíš, že kdysi dávno dávno stával tam les.

S tímto hos, host srovnej také spisovné slovo hvozď = Waldung. Změna zd v st jest v jazyku slovanském tak obecná jako vysouvání kmenového v po souhláskách; příkladů v Litauische Studien Geitlerových hojnost. Pro vysouvání v přidej lidové setnica za světnice, slak za svlaček, vyslíkat a svléci.

Ale ještě není tímto výkladem všechno vyjasněno. Spisovatel pan Žunkovič máje shrnuta názviska opevněných a obranných míst ze všech krajů evropských, v chystaném do tisku o tom pojednání, upozorňuje ještě na toto: Kdo ví neskrývá-li se pod rozmanitými host gos hvozď národně etymologické splíchnutím se zvukem a názviskem, jehož posthumní ohlas udrželo polatiněné názevsko kast-ellum! V ústech slovanských taková na obranu od přírody takofka stvořená místa dobře asi zněla gost = goss — kost a splíchnutím pro »hvozď = hvost — host. Všecka čest moderním »vnitřním« důvodům, kde se třeba obíráti věcmi abstraktními. Ale kde věc stojí všemu světu na očích ve své holé, skutečné přirozenosti, »vnitřnosti« všeliké musí uhnout realnosti zevnější. Tolik je i největším zbožňovatelům »klassických« národů uznati za pravdu, že národové tito neměli našich vědeckých klubů na kování různých »termínů«, alebrž že jsouce ducha praktického přijímali

a svým mluvidlům přizpůsobovali hotová a velmi případná názviska místopisná i od národů »barbarských«, s nimiž se stýkali tu přátelsky, tu nepřátelsky, jak už život s sebou nesl.

Katolická církev.

Píše P. C. Jež T. J.

Na světě je mnoho různých náboženství. Ty sám, milý čtenáři, znáš jich několik. Jaký význam a cenu mají různá tato náboženství pro člověka? Je to snad jedno, jakého náboženství se kdo drží?

V jisté společnosti přišla řeč na náboženství a jeden z nich pravil: »Mně se líbí každé tak trochu. Židovské se mi líbí, že židé mají mnoho peněz, protestantské se mi líbí, že protestantské mohou jísti v pátek maso a katolické se mi líbí, že katolíci mají mnoho svátků«.

Ten člověk vlastně neměl žádného náboženství. — A proč? — Poněvadž podstatný cíl žádného náboženství není starati se pouze o to, by lidé co možná nejvíce zbohatli, by měli život pozemský co nejpohodlnější a nejveselejší, nýbrž úkolem pravého náboženství jest postavit člověka v pravý poměr k Bohu, tak život jeho zaříditi, by byl cestou ku věčnému životu. Kdo chce tedy poznati pravé náboženství, nesmí se tázati jen po výhodách časných, nýbrž musí se tázati, ve kterém náboženství je spása.

Odpověď je snadná. Spása je tam, kde je Spasitel, čili to náboženství vede lidi ku spáse, které založil Spasitel; Ježíš Kristus, v němž uložil světlo pravdy božské a milosti svým utrpením získané.

Kolik náboženství založil Kristus Pán?

Již zdravý rozum nám řekne, že mohl založiti pouze jedno. Různá náboženství v četných věcech si odporují a proti sobě bojují. Kdyby v jich všech Kristus Pán byl původcem, pak by v jednom náboženství za pravdu hlásal, co by ve druhém jako blud potíral, v jednom za ctnost prohlásil, co by ve druhém měl za hřích. Že to naprosto odporuje neskončené dokonalosti Syna Božího, je každému jasné.

Otevřeme sv. evangelia a uvidíme, že Kristus Pán skutečně založil jen jednu náboženskou společnost čili církev.

Nyní je otázka, která církev je Kristova?

Ta, kterou Kristus Pán sám nazval svou.

A kterou církev nazval Kristus Pán svou?

Odpověď najdeš v Ev. sv. Matouše, ve hl. 16. v 18. ve slovech, jež pravil Kristus Pán Petrovi: »Ty jsi Petr, na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné ji nepřemohou«. Církev tedy, již v čele stojí nástupcové Petrovi, jest církev Kristova — a to jest církev římsko-katolická. Tato zůstane církvi Kristovou po všechny věky. Nikde nečteme, že by Kristus Pán Lutherovi, nebo zakladateli některého jiného nového náboženství, byl řekl: »To co jsem řekl Petrovi, nyní už neplatí, teď na tobě vzdělám církev svou«. Kristus Pán slov svých k Petrovi pronesených neodvolal a nikdy neodvolá, poněvadž řekl: »Nebe a země pomínou, ale slova má nepomínou.«

A nyní vidíš, milý čtenáři, sám, že ti, kteří dnes k lidem volají: »Pryč od Říma«, že k nim volají: »Pryč od Krista, pryč od Spasitele, pryč od jeho pokladů, pryč od jeho božské pravdy a milosti, jež smrtí vám zasloužil, pryč od nebeského království, pryč od nadzemské vlasti, pryč od vašeho věčného štěstí a spásy!«

My se divíme, že byli naši prarodičové tak nerozumní a dali se od zlého ducha vylouditi z ráje. Takových nerozumných lidí je dnes dosti. Kdo se dává

odvrátiti od církve katolické smýšlením a životem, ten se dává poznovu vyhnati z ráje, jelikož církev katolická jako církev Kristova jediné může mu vrátiti nebe hříchem ztracené.

Ve prospěch zvelebení sv. Hostýna
 ∴ doporučuje se koupě obrazů ∴
Vítězná Panna Maria Svatohostýnská
a Příchod sv. Cyrilla a Methoděje na
Sv. Hostýn.
 ∴ ∴
 Cena jednoho obrazu s hudebním strojem K 10.90,
 bez hudebního stroje K 7.40. Dodává v bedně s vy-
 placeným poštov-
 ním poplatkem — L. Klabusay, Holešov.

Plátěné desky

původní. Kdo si přeje na právě ukončený ročník, obdrží je v administraci tohoto listu po 50 haléřích.

Zprávy se Sv. Hostýna.

Panna Maria Svatoh. v Brně. V kostele O. O. Redemptoristů v Brně uctívá se též Maria Panna Svatoh. Kolem její sochy hoří ve věnci elektrická světla a na oltáři osm elektrických svíc. Dojem je překvapující. Jak se dovídáme, je to vše pořízeno z dárek služebných dívek. Krásné to zajisté svědectví o jich úctě k Marii Panně Svatoh., jež jim tuto lásku jistě odmění.

Poděkování za vyslyšení. Marie B... z B. u J. děkuje Marii Panně Svatoh. za uzdravení své dcery. V její těžké nemoci obrátila se s důvěrou k Marii Panně Svatoh. a když bylo nejhůře, dala ji vody z posvátného pramene, načež nemoc a bolesti přestaly. — J. O. z Č. nám píše: Pracoval jsem v cukrovaru v B., kde jsem se fádne zchladil. Přišel domů, musil jsem ulehnutí. Dostavila se zimnice, údy docela ochromila, dostal jsem do krku zánět a na těle vyrazily se mi veliké boule, tak že mi bylo podrobiti se operaci. Než i po operaci stihala jedna nemoc druhou. I vzal jsem útočiště k Matičce Svatoh. a slíbil jí, že uzdravím-li se brzo, vykonám pouť na Sv. Hostýn. Byl jsem vyslyšen a slibu svému jsem dostal.

Dary pro sv. Hostýn. Nejmenovaný daroval modrou zlatem vyšívanou kasulu a antipendium ku kazatelně. — Jistá osoba z H. dala 10 kor. jako dík za vyslyšení v jisté záležitosti.

Počasí na Sv. Hostýně. Na sních je Sv. Hostýn doposud velice bohatý. Právě spousty sněhu jsou na mnohých místech. Loni po dvakráte nebylo v měsíci březnu sněhu žádného. Nejnižší teplota v první polovici března byla 10. března. Teploměr ukazoval 10.7° C pod nulou.

Modlitbám se doporučuje: † Anna Topičová z Vlčkova.

Mátl Boží na Svatém Hostýně podnes divy tvoří. Dokázala to znova nedávno na 10letém chlapci V. L. z B. u P. V říjnu r. 1906 rozstonal se chlapec velmi povážlivě. Okamžitě přivolaný lékař nedovedl s určitostí rozoznat nemoc. Přivolání ještě tři jiní lékaři, kteří konečně usoudili, že je to zápal slehého střevo a že je nutna okamžitá operace. Operace provedena skutečně v zemské nemocnici v O. Ač si primář nemocnice, výtečný operatér dal všemožnou práci, aby chlapec byl zachráněn, přece se vyslovil, že zde už je všechno marné. Nemoc už pokročila prý tak, že střevo prasklo a hnis znečistil všechny vnitřnosti. »Nemohu Vás potěšit«, řekl zoufajícím rodičům; »zde je už lidská pomoc marná, zde by se musel stát veliký zázrak, několik hodin ještě může být živ.« Mimo to měl mít nemocný největší klid, on však v bolestech sebou zmítal a házel, tak že se bylo obávat ještě nějakého neštěstí, neboť měl 3 velké řezy na životě. Beznadějní stáli jsme všech i kol něho očekávající konec. Mně jeho katechetovi bylo popřáno, ho vyzpovídat a udělit poslední pomazání. Ke sv. přijímání nemohl, ježto stále vrhnul. S radostí ale i bolestí podjal jsem se úkolu toho, ježto to byl můj miláček a vlastní rodiče sotva ho měli raději nežli já. Stále jsem se nemohl spřátelit s myšlénkou na jeho smrt. Po sv. zpovědi napadla mi myšlénka, že zde by jediné pomoci mohla P. Maria Hostýnská, jejíž mocné ochrany již tolikrát jsem zakusil. Povzbudil jsem ho, aby se k ní utíkal, vždyť ještě několik měsíců před tím poprvé vyvedl jsem ho na posv. horu Její. Uzdraví-li se že vykonáme zase pouť k ní a uveřejníme to ve »Hlasech Svatoh.« A hle, uplynulo několik hodin a chlapec žil,

uplynulo i několik dní, ba i týdnů a chlapec přes vše lékařské zoufání žil. (»Má prý vnitřnosti spálené«, tvrdili lékaři, »je nemožno, aby okřál.«) Žil a snášel veliké bolesti, ale stále volal: »Panenko Maria Hostýnská, uzdrav mne, vždyť víš, že jsem u Tebe byl. Ježíšku můj, smiluj se!« Vnitřnosti byly plné nečistoty a vrhlo se to na plíce. Kolem Všech Sv. nastala nová katastrofa. Hnis zalil celé plíce a tu kdo ho viděl musil ztratit vší naději. Jen on neztrácel a jako hrozná mrtvola slabým už jen hlasem vzdýchal k P. Marii Hostýnské. Lékaři, už tolikrát na něm zklamáni, nechtěli už se ani vyslovit. Celá nemocnice žasla, když viděla, že pacient, slabý 10letý chlapec, zase šťastně obstál. Já znova a znova důvěrně obra- cel jsem zraky své k Hostýnu. Ale nemoc jakoby znova a znova zkoušela milosrdenství Matky Boží. Hnis se usazoval tu na plících, tu v žaludku. Absces však vždy se provalil, hnis kašlem vyšel a bylo zase levněji. Do vánoc to trvalo stále stejně, tak že byla obava, že jsou to už i souchoty, až kenečně zrozený Ježíšek přinesl uzdravení. Dnes už stopy přetěžké nemoci dávno zmizely. Hošík vypadá lépe jak kdy jindy, tak že doufáme, že P. M. Hostýnská nám ho už při zdraví zachová, již on jistě po celý život zůstane věrný a vděčný. Tímto plníme první část slibu. Zdrávas Maria!

I. I.

Z církve a světa.

Morava. Vdp. Leopold Kolísek, farář v Předklášteří, bude pořádati letos pouť do Lurd. Provolání uveřejní počátkem dubna. — V prosinci 1906 dostalo se vyznamenání za zásluhy velikému příznivci Sv. Hostýna pánu místodržitel. radovi Dru F. Sedláčkovi v Brně. Nedávno pak dne 27. února 1907 byl udělen také jeho šlechtetné choti Emilii Sedláčkové Jeho císař a král. Veličenstvem na uznání zásluh řád Alžbětín II. tří. Blahopřejeme. — Letos je smutná tisíciletá výroční vývrácení říše velkomoravské r. 907 Maďary. Tomek v »Dějích království českého« str. 21. píše o tom takto: »Na dlouho neodolali ani Slované ani Němci jízdným plukům uherským a nezvyklému jich způsobu válčení. Strašlivým obratem věcí, o kterém pohříchu nic není zaznamenáno v rukopisech, vyvrátili Maďaři moravskou říši dokonce; Němce pak nedlouho potom porazili ve hlavní bitvě v krajině u Prešpurka (907), kde padl sám Luitpold s květem šlechty bavorské.« — Na sněmu zemském přijata většinou volební povinnost, aby totiž každý byl nucen přistoupiti k volebnímu osudí. — Znamý spisovatel Křen (vlastně Zgoda) zemřel 18 února. — F. Kubeš, jenž po 23 let byl starostou města Třebíče a mnoho pro město učinil, vzdal se svého úřadu.

Čechy. Jednota kat. duchovenstva pro království české po poděkování se předsedy jednoty byla rozpuštěna. — Čeští biskupové vydali společný pastýřský list, kde vytkli svoje stanovisko k budoucím volbám do říš-

ské rady. Mezi jiným praví v něm: »Vážíme si politické svobody každého státního občana. Politika sama není církevním oborem, ale často zasahuje do církevních záležitostí a proto musí biskupové do voleb zasáhnouti. Na říšské radě nerozhoduje se pouze o občanských, nýbrž také o církevních záležitostech, na př. o manželském právu a školské opravě. A tu je nutno, aby při tom spolupůsobili mužové katolického smýšlení. Mají býti provedeny velké opravy ve směru hospodářském, národním a náboženském, a tu je povinností každého voliče, aby se k volbě také skutečně dostavil a kandidáty volil, kteří dobře znají národní a duchovní potřeby voličů a kteří prospěch panovníckého rodu a státu na zřeteli mají a k tomu působí, aby Rakousko všem národům poskytovalo bezpečné ochrany. Proto je třeba kandidátů se tázati, jaké stanovisko zaujímají k otázkám manželského práva, školní a sociální reformy a kterak pohlížejí na boj proti církvi a vlasti. Jen ti budtež voleni, kteří dají na tyto otázky uspokojivou odpověď.«

Francie V Lurdech přistoupilo r. 1906 přes 400 tisíc ku sv. přijímání. 116 nemocných dosáhlo tu okamžité zdraví. — Vláda si vede proticírkevně dále. Kněží jsou nuceni, aby se uživil, opatřovali si obživu v oboru měšťanských povolání. Dle jistého francouzského listu lepší někteří obálky, jiní zhotovují navštívenky a pohlednice, spravují hodiny a brejle, zhotovují svítilny ke kočárům, vážou knihy, malují, hotoví konzervy atd. To ani nedělají socialističtí předáci, kteří ze samé lásky po rovnosti a bratrství je do takovýchto poměrů vehnali.

Německo. Stávka dětí se potírá tím, že Poláci ji podporují se pokutují. — V Berlíně měl P. Wasman T. J. v polovici února učené přednášky o darvinismu. Mluvil před velmi četným vybraným posluchačstvem. Přednášek se účastnili nejenom jako posluchači, ale i jako činní odpůrci slovní vědci ve přírodovědách v Německu. Tito zahájili učený rozhovor, v němž zastávali moderní soustavy Haeckelovy. Byl to Dr. Plate, prof. Dr. Dahl, docent Dr. Friedenthal, prof. z Hansemanu, Dr. Juliusburger, Dr. Plötz atd. Dr. Plate uváděl že prý hmota je věčná bez stvoření a tak prý je to pro nás i se vznikem živoků. Při smrti prý přecházejí z organických tvarů do neoživené hmoty; a proč prý by nemohli bez zázraku stvoření z neoživené hmoty povstati? Vždyť prý krystaly se tvoří a dělí jako živokové... Monisté všichni prý nemají tytéž názory. On však, nalezne-li přírodní zákony, logicky prý připustí, že za nimi je zákonodárce. Než o tomto prý nelze nic říci, jinak prý se přijde na nepodstatné špekulace. P. Wasman odpověděl klidně a přesvědčivě na uvedené nauky. Rozvinul nutnost stvoření a věčné bytosti, upozornil, že je velký rozdíl mezi vnějším kupením se částek při krystalu a niterným životem živoků. V Haeckelovi, pravil dále, jsou dvě osoby: jedna vědeckého

přirodozpytce, druhá zpovsěchňujícího odvážného proroka darvinismu. Na důkaz poukázal P. Wasman na řeč Haeckelovu v Cambridge, kde prý tento původ člověka od opice vydával za historické faktum, kdežto ve spisech připouští, že to výtvar obrazotvornosti. — Hlučná pochvala odměnila vývody P. Wasmana.

Rusko. Duma zase zasedá. Zajímavé jest, že tam jsou dvě strany dumě nepřející: na krajní levici revolucionářská a na krajní pravici monarchistická. Doposud šlo vše klidně, Opposice se mírní.

Bulharsko. Předseda ministerstva Petkov byl výstřel z revolverů zavražděn. — Matka knížete Ferdinanda, Klementina Koburska zemřela ve Vídni ve stáří 90 let.

Italie. Dne 4. března měli delegáti hospodářsko-sociálního svazu pro Itálii schůzi za příčinou volby představenstva. Sv. Otec poslal jim delší dopis, v němž je povzbuzuje, aby pracující na časném blahu členů nezapoměli na zájmy duše, na náboženství. Doporučuje pak svazu odborová sdružení, avšak ti, kteří v nich působí, mají prý býti dobře připraveni. — Sv. Otec obdržel darem od republiky brásilské mapu Brazílie ve zlatě a drahokamech za to, že jmenoval biskupa brásilského kardinálem. — Socialistický list »Asino« dostal důtku od ministra vyučování, že sv. Otce sprostě napadal. — Zabavený archiv nuncia ve Francii byl konečně vydán.

Amerika. Dne 9. března zemřel A. Dovic, jenž se vydával za proroka Eliáše. Hlavní však jeho snahou bylo zbohatnouti.

Redakci zasláno:

Sborník mar. uružin ve vlastech slovanských v Praze. Není pochyby, že každý sodál si velice rád knihu tuto obsahující stručné dějiny většiny slovanských kongregací přečte. Doporučujeme. — Archiv Pravlova a Prostoměřic, měste-

ček na Moravě. Podává Aug. Kratochvíl, kapl. v Popovicích. Doporučujeme. — Křesťanská Škola, red. V Špaček. Praha. — Vychovatelské Listy, red. A. Adamec, odb. uč. v Ivančicích. — Stráž, pol. týdeník, vych. v Třebíči. — Amer. »Hlas«, St. Louis Mo. — Katolík. Chicago. Doporučujeme.

Listárna.

M. Sev., Brno. Díky za Vaši námahu. Co se týká osvětlení, dá se ve městě ledacos dělati, co je na Sv. Hostýně spojeno s obtížemi. Odkud vzíti lacino elektrické osvětlení? Ostatně časem se učiní, co jen bude možno. — Jos. Jelínek, Ennis Amer. Náš ročník počíná dubnem, tudíž předplatné je od dubna jednoho roku k dubnu roku následujícího. Díky za Vaši horlivost. — Mis. Frant. Obdržálková, Cleveland, Amer.; Mr. I. Hickl, Sealy Texas, Amer. Správně došlo. Díky. — Dp. J. Hrubý, kaplan v N. Děkujeme. — Fr. M. v P. Ročník první je už vyprodán. — L. H. ve Příbrami a Fr. R. Vídeň. Pro tentokrát to nešlo. — Jistá osoba z Vídně děkuje P. M. H. za uzdravení přítele.

Něco pro zasmání.

Vždy po advokátsku. Jistý advokát přešel na vesnici kolem husu. Poškozená selka, jež ho znala, odebrala se k němu do města, vyložila mu co se stalo a tázala se, jaké odškodné může žádati? To, co stojí husa, odpověděl advokát. Tedy prosím o dva zlaté. Ty dostanete, odpověděl advokát; ale já žádám za poradění pět zlatých. Tedy mi ještě tři zlaté doplatte a bude vše v pořádku.

Novinka o Hostýně. Víte něco zajímavého o Hostýně, tázal se cizinec jistého čtveráka na nádraží bystřickém. O ano, odpověděl tento. Před několika dny odebrali se dva páni nahoru, doposud se tu nevrátili a nahoře též nejsou. Jak to, vyzvídá cizinec. Inu šli na druhé straně dolů a odebrali se naproti do Rajnochovic.

Patisk zakázán, leč s uvedením pramene.

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v **Bystřici pod Hostýnem**. — Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilky vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

Doporučujeme. (Redakce)

Kněžské oděvy, kleriky a taláry

zhotovuje akad. krejčí

Valentín Polách

v Bystřici pod Hostýnem, Hostýnská ulice.

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. F. Xaver Zimmerhackl, T. J.

Tiskem L. Klabusaya v Holčově.

2. číslo.

1. května 1907.

Fr Gogela:

Z květeny hostýnské.

(Pokračování).

Kozinec sladkolistý (*Astragalus glycyphyllus* L.) z motýlokvětých, vyhání několik až přes metr dlouhých, z prohýbaných a hranatých lodyh, které poléhají a nesou listy tvaru a velikosti, jako asi vidíme u akátu, lichospeřené, až 6jařmé; květy jsou shlučené ve hrozen vejčité podlouhlý, nazelenale žlutavé, na stopce kratší listu. Roste na pokrajích lesních a při houštinách; listy jeho chutnají nepříjemně sladce, ale rostlina dává dobytku dobrou píci. Rostliny a semen se užívá u koní při zastavení moče.

Jehlice obecná (*Ononis spinosa* L.) z motýlokvětých, má lodyhu bohatě rozvětvenou a větevky jsou trnité; listy pilované trojčetné, hořejší jednoduché, květy ve hroznech a růžové; roste na průhonech a pastvinách, místech pustých i na lukách a za mlada ji dobytek žere, když však větevky strnovatí, nehodí se za píci a ze sena se musí vyhoditi; na lukách jest obtížno bušení, které také tím škodí, v Lurdech P. M. (Zaslána od jejího bratra.)

že se dobytku do noh zapichuje. Jehlice obecné užívalo se i v lékařství od vodnatelnosti, kaméneků močových, nemoci ledvinových a pakostnice; kořen její jest sliznatý a hořký a dávali jej koním od kamene měchýřového. Lid nazývá jehlici »babí hněv«.

Tavolník jilmový (*Spiraea ulmaria* L.) jest statná až 2 metry vysoká rostlina s hranatou jednoduchou anebo pod vrchem málo rozvětvenou lodyhou, listy 3-5 jařmé, vespod šedě nebo běloplstnaté anebo i lysé; lístky jsou kopinaté a pilovité a konečné bývají větší, tři až

5 lalečné; květy jsou ve vrcholcích bohatě žlutavě bílé a zavánějí hořkými mandlemi. Tato rostlina miluje půdy vlhké, proto roste ráda u břehů zvláště lučních potoků, ve vlhkých křovinách a na pod. místech, a tvaru jest velmi úhledného, jako i jiné tavolňky.

Pokračování

Píseň o Panně Marii Hostýnské.*)

(Z konce XVIII. století.)

Divím se vám, o křesťané, že tak nedbáte,
obzvláště, vy Moravané, snad už neznáte,
aneb již máte dosti, Panny čisté Milosti,
když to místo, svaté jisto, zanecháváte.

Je v Moravě jedno místo hned u Bystřice,
pravím, zdravé že je jistě slavné velice,
Hostýn hora veliká, kdežto milost všeliká
se nabývá, kdo jen vzývá, k Ní se utíká.

Tisícího dvojistého čtyřecátého,
téhož léta byla veta lidu polského;
neb tatarští tyrani přišli na ně se zbraní
plundrovali, nenechali místa celého.

Král tatarský, jménem Bathy, rozmnožil
svou zlost,
sebral lidu to pro bídu i křesťanskou ctnost,
desetkrátě sto tisíc, k tomu ještě něco víc,
lid křesťanský ten pohanský nešanoval nic.

Tu ukrutný ten král Bathy rozkázal svému
jenerálu, věrnost stálo aby měl k němu,
by se k Moravě blížil, lid křesťanský ponížil,
jak Poláky tak Slezáky zkazit netížil.

Proto jemu jak věrnému pětkrát sto tisíc
lidu svého tatarského svěřil tak mluvíc:
že, když zkazí Poláky, Slezsko, Moravu taky,
teprv ať se zpátkem vrátí se svými vojáky.

Což ten zlostný a necnostný tyran jenerál,
když Poláky zkazil taky, do Slezska se bral,
jak to zvěděli Páni slezští, Polští zemani,
se chystali, šikovali všichni do zbraní.

Arcikníže Henrych blíže jest k nim přistoupil
a s ním spolu Pán z Opolu arcikníže byl
i moravský markrabě, mošlovský polský hrabě
lid sbírali, by nedali kazit v Moravě.

U Lignice, slyšte více, jsou se sebrali,
tam ne špatně, než udatně se potýkali,
ale nešťastni byli, neb téměř všech pobili,
moc veliká i Henrycha také zabili.

Když v hojnosti lidu se tam (na Hostýně)
sebralo,
nemeškali, šancovali v krátce nemálo
by se tam protivili, nepřátelům bránili,
by svoji zlost a ukrutnost na ně nevlili.

Krvechtivý jak zlobivý tyran to zvěděl,
hned svou zlost i ukrutností vyplniti hleděl,
ku svatě Hoře pospíchal, maširovat nemeškal,
hledal štěstí, však neštěstí svoje uhlídal.

Jak již dosti dlouho v zlosti byli trápeni,
obleženi a zmámeni, vody zbaveni,
tu teprv s pobožností hledali jsou milosti,
od Královny nebe země s ponížeností.

Od té Panny vyslyšáni byli křesťané
voda čistá z toho místa vytryskla pro ně
zázračně z tvrdé skály, by se občerstvovali,
nepřátelům silenu vírou odporovali.

To spatříce lid velice byl potěšený,
bez prodlení hned k modlení byl připravený,
na kolena klekali, Marii děkovali,
pod ochranu její svatou se podávali.

Ten tatarský lid pohanský byl přestrasený,
hned v tu dobu jinam se brát byl přinucený,
co jich mrtvých zůstalo v šachty vházeno bylo,
pod Hostýnem u Slavkova to místo bylo.

Od té chvíle na Hostýně vzali předkové
s důvěrností a nadějí své útočiště,
v svých nouzích soužení spěli vždycky k Marii,
jak dosavad ctitelové jejich konají.

*) V písni psáno vždy Hostín a Hoštýnský. Píseň má ve své sbírce dp. J. Jelínek z Bojkovic.

Pokuta.

Z dějin Sv. Hostýna napsal Alois Dostál.

Téměř denním navštěvovatelem Hostýna byl soused z Bystřice jménem Methoděj Kalous. Poněvadž předal hospodářství synu, měl dosti času a mohl

takovou vycházku konati. Posud byl při síle a cesta do vrchu mu neškodila. Aspoň nikdy si nestěžoval a službu tu konal rád. Kalous byl jako dobrovolným strážcem mariánské svatyně. Proto také často docházel na Hostýn, poutníky sem uváděl, a když tito neměli vůdce, pobožnosti zaváděl.

Zpěvákem byl znamenitým a posud měl zvučný hlas.

Kalous odolal všemu lákání a donucování, aby víru svoji změnil.

»Kdybyste všichni uposlechli rytíře, všichni se přidali k novotám, mne nepřesvědčíte a nepřemluvíte. A kdybych pro své náboženské přesvědčení nesměl v Bystřici býti, odstěhuji se na Hostýn a tam budu při chrámě bydleti. Avšak se tam ještě najde pro mne jeskyně, kde bych se skryl před bouří a také tam bude v lese pro mne potrava.«

Ještě k tomu nedošlo, třeba bylo známo, jak Kalous lpí na své katolické víře a že Bitovského jednání úplně neschvaluje. Rytíř se posud neodvažoval proti někomu násilně vystupovati, zvláště ne proti Kalousovi, aby ho snad žalářem nebo mukami chtěl přeměnit.

Soused požíval v městě vážnosti a jeho slovo mělo váhu. Byl znám jako vůdce katolíků.

Nyní když ve známost přišlo, že sem přišel predikant Fendiš, tím více stál na stráži a tím častěji navštěvoval Hostýn, jakoby tušil, že posvátnému místu hrozí nebezpečí. Vyzkoumal záhy úmysl Fendišův a byl odhodlán dáti se s nebezpečným hradním hostem v zápas. Teď zval poutníky a uváděl na Hostýn co nejslavněji. Když se trousili ve skupinách, shromáždil je, srovnal, v čelo se postavil a počal zpívati. Chtěl ukázati Bitovskému i kazateli, že posud na Moravě hojnost katolíků, kteří se nestydí veřejně víru svoji ukazovati.

A Kalous měl radost, mohl-li četný průvod vésti kolem hradu, až píseň se odrážela o valy a jistě zaléhala do komnat. A tu zanotoval píseň nejzvučnější, kterou každé dítě znalo a se zápalem zpívalo.

»Příčinou Ty's mého plesu,
Tobě darem srdce nesu,
z Tebe čerpám zbožnost pravou,
Ty jsi studnicí nám zdravou,
Maria, Maria...«

Ať se na hradě hněvali, ať Bitovský zuby zatínal a zbrojnoše posílal se vzkazem, aby umkl zpěv, poutníci nedbali a Kalous dále hlučně předzpěvoval. Nebyl už závislý od rytíře, nehospodařil na statku, nemusil choditi na robotu. Přímo svobodníkům se podobal a za sebou měl četnou stranu lidí domácích i cizích, kteří znali ochránce Hostýna a jistě by se ho zastali, kdyby mu bylo ubližováno.

A Kalous si byl vědom své síly i nezávislosti. Jedna pouť se bez něho neodbyla a cizinci se u něho zastavovali, aby jim vykládal o Hostýnu a pověděl, co se tu před časy událo, proč Moravané a vůbec Slované k vrchu tomu lnou.

Václav Bitovský to slyšel, ale nemohl zakročiti. Vždyť některý ten cizinec byl urozeného rodu a také na hradě konal návštěvu.

Kalous upozorňoval domácí i cizí poutníky na příchod nového predikanta, který co nevidět vystoupí, jenom až se v české řeči oblomí. Vyšlo na jevo a Sahyl se sám tím pochlubil, že toho cizího kazatele poučuje.

»Brzy vám přednese nové učení a bude vás procvičovati«, připomínal Kalous. »Který chrám si asi vyvolí?« »Nechceme ho slyšeti, mohl si se svým učením zůstatí ve své zemi; nestojíme o jeho víru«, odpovídali katolíci.

Methoděj Kalous roztáhl ruce.

»Kéž byste takhle vždycky mluvili«

»Budeme do nejdelší smrti.«

Kalous opět zavedl na Hostýn větší průvod, který sem přibyl až z jižní Moravy. Už vysvětlil význam svatyně, zazpívali několik písní, napili se z pramene a chtěli si odpočinouti, aby se vraceli domů.

Tu na vrch vystupuje predikant Fendiš, doprovázen zbrojnošem Sahylou a ještě jedním mužem z hradu. Kráčeli přímo ke svatyni.

Kalous se podivil a hned nemohl vlastním očím uvěřiti. Co zde chce kalvinista, který nectí Marie Panny? A této světici na Hostýně úcta výhradně vzdávána. A hned si vede ozbrojenou stráž.

Kalous upozornil přítomné na hosta. Povstali a také přistupovali k chrámu.

Ale Fendiš nevešel do vnitř. Ještě neměl povolení k pustošení, a jinak nechtěl vejít do vnitř. Rozhlédl se kolem po hoře, potom věnoval pozornost přítomnému lidu a tiše rozmlouval se zbrojnošem. Bílou rukou stíral si pot s čela. Měj něco v úmyslu, nadarmo na Hostýn nevystoupil.

Rozhlédnuv se kolem, kynul, aby měl ticho a počal mluvit. Bylo znáti, že je cizincem, divně slova lámal, ale přece řečnil ohnivě a se zápalem. Připomenul, že před časem na tomto vrchu pohané obětovali modlám, tady že zapalovali oběť a upalovali mrtvé.

»A jedna modla jest zde posud«, ukázal predikant do chrámu na obraz.

Poutníci chvíli pokojně poslouchali, ale teď mezi nimi nastal šum. Kazatel se dotknul citů jejich.

»Odpusť, pane, že tě vyrušuji«, zvolal Kalous přistoupiv blíže; »jakou to vlastně modlu myslíš?« »Tamo«, naznačoval posuňkem predikant.

»Jako prostý člověk musím tě opravit. Úcta, kterou vzdáváme obrazu v kostele, odnáší se k Matce Páně, která nás Moravany zachránila a posud mateřsky se o nás stará.«

»Jak se opovažuješ vyrušovati hosta našeho, urozeného pána?« hněvně volal Sahyl.

»Poněvadž nemluví pravdu. My o jeho výklad nestojíme a nikdo ho sem nezval«, směle odpovídal měštěnin.

»Za to zodpovíš rytíři«, vyhrožoval zbrojnoš. »Proč ne? Zde je katolický chrám, proč sem chodí a kázati chce kalvinista? Nás nepřesvědčí, k vůli nám se marně namahal. Mohl zůstat dole u korbelsku dobrého vína.«

Predikant přímo rudnul hněvem. Takového odporu nečekal na panství Bitovského, o němž bylo známo, jak horlivým jest Kalvína stoupencem. Fendiš zase chvíli mluvil svým způsobem, ale posluchači nebyli tou řečí spokojeni a jménem jejich se ozval Kalous.

»Zde malého vděku se doděláš, raději zajdi mezi sobě rovné, budou tě lépe poslouchati než my. Zde není místa pro toho, kdo tupí Bohorodičku.«

A poutníci si počínali hrozně. Někteří byli jako vůbec lidé tehdejší doby ozbrojeni a nelibost na jevo dávali, že sahali po kordech.

Zbrojnoš Sahyl litoval, že nepřibral více lidí ozbrojených a nepodnikl útok na ty nepovolené lidi. Navrhoval to hned predikantovi, ale ten to chtěl poprvé zkusiti v dobrotě. Sahyl znal Moravany a jejich lásku k Hostýnu.

Mnoho Fendiš nepověděl, a posléze byl nucen úplně umlknouti. Tu poutníci schválně spustili píseň Marianskou:

»Maria, u Boha věčného,
Otce, syna jeho
pros za nás — každý čas
Maria!
Ať nás neopustí
v nouzi a těžkosti
podle tvé milosti
Maria!«

Predikant celý rudý hněvem a jeho průvodci s hrozbou v ústech opouštěli Hostýn, kde tak špatně pochodili, ač se nadáli, že se jim stoupenci poženou. Nejvíce Kalous je mrzel, neboť ten byl příčinou nezdaru. Však také naň Sahyl hleděl velice dopálený.

Poutníci ještě chvíli zpívali a potom vešli v radu. Varovali totiž měšťnina, aby se dnes do Bystřice nevracel, ale vyčkal v některé vesnici, až se na dnešní výstup zapomene.

Kalous nechtěl z počátku připustiti, ale později se uvolil.

»A kam bych chodil? Zůstanu zde na Hostýně a skryji se. Však tu znám každý kámen a vyhnu se pronásledovatelům snadno, bude-li toho třeba.«

Poutníci mu odevzdali něco potravy a slíbili, že se dále budou o jeho výživu starati. Potom se rozcházel a měli čas, neboť predikant hned spěchal se žalobou a Bitovský poslal zbrojnoše na ty, kteří se tak nepovolnými ukázali. Také Kalous měl býti předveden, ale nikde ho nedostali. Ani v Bystřici měšťnín nebyl k nalezení.

Rytíř se hněval a teď by už dal svolení ku zničení chrámu, kdyby jiné okolnosti na sebe neupoutaly pozornost. Byla válka třicetiletá, často přejížděla tu vojska, drancovala, vyžadovala špízi pro sebe i koně, hlásilla se jako přítel i nepřítel.

Jako v Čechách, tak i na Moravě tvořily se strany, které proti sobě nevražily, navzájem se ubíjely a pomoc z ciziny na sebe volaly.

Ale Hostýn i v těch zmatcích a bojích stál jako strážce země a když bylo obyvatelům nejhůře, utíkali se sem, aby prosili za pomoc. A kdo nemohl na tu pouť, aspoň doma obracel zraky v ta místa, kde Hostýn se zvedal nad Moravou a vmyslíl se v ty doby, kdy zde prodléval jako dítě nebo jinoch, jako panna nebo zrostlý člověk v nejlepších létech. V každém věku poutníci docházeli tu uklidnění mysli, pomoci, milosti, a doufali, že i nyní na Hostýně sídlí ta, která se právem zове ochranou lidstva. Do Bystřice přijel jezdec na upěněném koni. Hned se ptal po Bitovském a usiloval, aby byl okamžitě předveden před rytíře.

»Nesu nutné zprávy«, oznamoval Sahylovi, který mu na nádvoří vstoupil do cesty. »Ty nesnesou odkladu ani jediné hodiny.«

»Snad nebude tak zle«, odpovídal zbrojnoš nakvašeně. »Což hoří střecha nad hlavou?«

»Mnohem více. Jenom mne ohlas a rci, že přijíždím až od slezských hranic.«

»Už jdu a za chvíli předneseš, co ť tříš.«

Sahyl ještě nyní nespěchal. Čeho by se Bitovský z Bitova obával? Ten může jenom poroučeti, a jiní ochotně poslouchají. Dokázal to nejednou.

Za nedlouho stál posel před rytířem, u něhož právě návštěvou byl predikant Fendiš. Ten Bitovského držel jako v kleštích, stále podněcoval, popouzel a nabádal proti poddaným katolíkům a poutníkům. Spolu a se Sahyloou provedli už mnohou zlou věc v Bystřici a okolí.

»Můj Pán dává ti věděti, že na Moravu přijedou polští Kozáci. Jsou na cestě do Čech, kde to posud bouří a nikoho nešanují. Ani ty jim neujdeš, nespasíš-li se útekem.«

»Já prchati?« uraženě řekl Bitovský.

»Přesile Kozáků neodoláš, kdybys naproti se postavil. Marný by to byl boj. Lépe učiníš, uhneš-li na čas a odeběřeš-li se v bezpečí. I jiní tak činí na svůj prospěch.«

»A proč bych utíkal?« divil se rytíř.

Posel jenom krčil ramenem. To nebylo jeho úkolem usuzovati, proč ten neb onen uhnouti má, ač se toho domýšlel.

»Co počneme?« obrátil se Bitovský k Fendišovi.

»Nejlépe snad bude poslechnouti rady, když by odpor byl zbytečný«, mnil predikant.

»Aspoň bychom se mohli pokusiti.«

Rytíř se přece styděl hned malomocně zahazovati zbraň.

»A kam bychom se potom uchýlili, až by tu už Kozáci byli?«

Posel byl propuštěn, neboť neblahé poselství měl ještě dále roznášeti. Rytíř s predikantem se dále radili. Bitovský navrhoval, že by mohli na Hostýně hledati útočiště, jako křesťané před lety, ale Fendišovi se nezdál ten úkryt dosti bezpečný. Přímo se Hostýna bál a jeho lesům nedůvěřoval. Slyšel, že se tam skrývá onen měšténín, který ho v řeči vyrušoval, že na vrch se dostávají jiní katolíci tajně, když Bitovský veřejné průvody zapovídal a rozháněl. A ti by se mohli mstíti, utečence vyzraditi a Kozákům vydati.

A měli se co Bitovský s Fendišem obávati, neboť mnohá vina spočívala na duši jejich. Bitovský si mohl pouze vzpomenouti na faráře Jana Sarkandra z Holešova, jehož mučení se výdatně účastnil, kterého pronásledoval. Nelíbilo se mu, že Sarkandr na Hostýn farníky vodí, zde poutníkům káže, v duchovních potřebách přisluhuje a katolíky tu utvrzuje v pevné víře a důvěře v Boha.

Měl se tedy co Bitovský obávati trestající pravice, a proto i strach jal ho před Kozáky z Polska. Kdo ví, nemají-li už cestou úkol potrestati ty, kteří bezbranné trýzní pro víru jejich, jako rytíř učinil Sarkandrově z Holešova. Přísnému trestu by neušel. I osadníci by žalovali a měšténín Kalous jistě by první proti němu vystoupil.

Bitovský už nechtěl vyčkati a bojovati, pojal ho strach a souhlasil s predikantem, aby se spasili útekem na tu dobu, pokud tu budou Kozáci.

Ani Hostýn se jim nezdál dosti bezpečným.

Rytíř zpravil paní Bohunku, kázal sebrati nejcennější věci, trochu potravin, na hradě zanechal pouze starší lidi a co nejdříve vyjel branou.

»V lesích se skryjeme, dokud nebezpečí nemine.«

Zbrojnoš Sahyl věděl o výtečných skrýších, kde budou dobře uschováni.

Vedl svého pána i predikanta, který se ustrašeně ohlížel na všechny strany.

Tak upouštěl hrad ten, který poslední dobu katolické poddané, sousedy a poutníky znepokojoval, a že se nechtěli ke kalvinismu přidati, trýznil, jak se nejpatrněji osvědčilo na holešovském faráři Sarkandrově.

A měl čas, neboť hned druhý den dostavili se Kozáci na své cestě do Čech. Bystřici si zvolili za místo, kde chtěli odpočinouti. Bez překážky vjeli do hradu a ubytovali se v jeho komnatách. Jiní tábořili na nádvoří nebo v domech měštanských. Nežádali nic jiného než hojně potravy a obroku.

Na hradě otevřely sklepy, kde bylo víno.

I jejich pozornost upoutal Hostýn a někteří až unavení pustili se do vrchu. Slyšeli o vrchu tom ve své vlasti, neodolali, aby se tam nepodívali.

Tu se jim do cesty namanul starší muž. Chtěl se vyhnouti, ale bylo pozdě.

»Stůj!« zvolal vojín, který poněkud česky uměl.

Kalous uposlechl. Právě opustil svoji jeskyni a bral se nahoru. O tom, co se v Bystřici dělo, nevěděl, neboť Bitovský prchal tajně.

»Co zde děláš! Kam jdeš?«

Kalous poznal cizince a nevěděl, proč by zatajoval pravdu.

»Skrývám se před Bitovským a jeho predikantem. Zle by se mnou naložili, kdyby mne chytili.«

»Co si provedl svému pánu?«

»Dle mého zdání zcela nic zlého«, řekl Kalous a teď vypravoval, jak se kalvínskému kazateli vzepřel, jak jiné k odporu navádí a chrámec Marie Panny chrání. Neopomenul dodati, co rytíř v Bystřici provádí, jak lidi pronásleduje a k vůli víře trýzní.

Vojín, který rozuměl česky, všechno přeložil svým soudruhům, mezi nimiž byl i velitel. Ten se velice zlobil, jak bylo na jeho tváři i v jeho hlase znáti. Mnoho mezi sebou rozmlouvali, a potom Kozák opět kladl Kalousovi otázky, aby zvěděli i podrobnosti.

Tu vzpomněl měštěnin i na Sarkandra. Zatím vedl Kozáky na vrch, kde jim všechno ukázal a vysvětlil. Kozáci i v kostele byli, ale nejvíce je zajímalo, kde asi stály hradby, za nimiž křesťané se kryli a proti Tatarům boj vedli. Kalous doprovodil vojáky až na kraj lesa a navrátil se do své skrýše. Mohl se vrátiti do města, ale nedbal. Zůstane strážcem na Hostýně.

Kozáci zůstali v Bystřici na noc, ale večer nepohodli se s lidmi, které Bitovský na hradě zanechal. Oběma stranám víno do hlavy stouplo. Kozáci se také hněvali na Bitovského pro jeho činy, jimiž se v poslední době smutně proslavil. Vůdce nekrotil jich, ale ponechal jim volnou ruku. Vojíní počali řádit a do rána zle hospodařili. Hrad byl vypleněn, některá budova jeho spálena, zásoby potravin pobrány.

Kozáci odjeli zanechavše spoustu za sebou.

Byla válka třicetiletá, nic se nešetřilo, jednou ten a podruhé onen trpěl.

Čeledě věděla, kde se Bitovský skrývá, i pospíšila, aby rytíř oznámila, co se stalo a že kozáci odjeli. I navrátil se pán hradu a ustrnul vida tu spoustu kolkolem. Toho se nenadál. Hodnou chvíli stál nad tím dílem nevázaných vojínů, potom zaskřípěl zuby a zle zaklel. Lomcoval jím vztek. Na kom si jej vylíti?

Čeledě nepověděla, že cizince dráždila a velikou vinu na tomto nesla. Věděla, co by následovalo. Naopak, hleděla vinu na někoho strčiti, by od sebe podezření odvrátila.

»Kozáci byli na Hostýně, rozmlouvali se zdejšími katolíky — zajímali se o poutní místo«

Bitovský již více nemusil slyšeti — byl rozhodnut, napadla ho myšlenka, kterou hned chtěl provést. Už věděl, na čem vyleje si zlost.

»Hostýn a jenom Hostýn!« rozkřikl se. »Jen o Hostýně tu byla řeč, jakoby se všechno kolem něho otáčelo. To musí přestat, to se musí zamezit!«

Přítomný predikant přisvědčoval co nejhorlivěji: »Ovšem, ovšem, chramec ten překáží. Až toho nebude, ustanou sem choditi poutníci, nebudou se tu zastavovati kozáci. Proč právě přes Bystřici volili cestu? Proč se nebrali jinou stranou?«

Fendiš rozdmýchoval jenom oheň v rytíři.

»Na Hostýn!« zavznělo heslo.

Zbrojnoši a jiní nekatolíci hned se chystali na cestu. Sahyl je k tomu připravoval. Také pověděl, co se bude dít a vojíní si vzali nástroje k bourání. A hnali se cvalet do vrchu, že se až unavili.

Bitovský s Fendišem následovali.

Tu se jim do cesty namanul Kalous. Slyšel křik, chtěl se podívat, kdo to jde a vyšel ze svého úkrytu. Hádal, že to nejsou poutníci. Ustrnul vida tu sebránku chvátajících lidí. Ale také byl zpozorován a nemohl uniknouti.

»Tamo vůdce!« volal rytíř. »Ať nás vede a nějakou píseň spustí, ať tak tiše nejedeme.«

Kalous byl chycen a předveden.

»Nenadál jsi se takových poutníků. Tak se postav mezi nás a začni zpívat!«

Jak rytíř, tak ostatní se rozchechtali nad tím nápadem. — Bitovský v tu chvíli zapomenul, že byl hrad jeho zpuštěn. Myslí na pomstu a chtěl si hněv nějak zokořeniti.

(Pokračování).

Františkán a nevěrec.

Upravil Al. Stork T. J.

Před dvěma lety zemřel v Guaracchi u Florence v Italii P. Ignác Jeiler z řádu sv. Františka. Tento velebný kněz zažil ve svém mládí, asi před 50 lety následující událost.

Cestoval jsem roku 1853, tak vykládal sám, drahou Vestfalskem. Vstoupil jsem do třetí třídy. Tu jsem upoutal na sebe pozornost jednoho pána, který brzy z vedlejšího oddělení druhé třídy ke mně přisedl a následovně hovořiti započal:

— „Pane dovolu, jste zajisté katolický mnich.“

— „Ano.“

— „Kterému pak řádu náležíte?“

— „Jsem Františkán.“

— „Dovolte, abych se vás o některé věci stavu řeholního se týkající tázal. Nechci si vás tím nikoliv dobírat, žádám pouze sám se poučiti, neboť, věřte mi, o katolických řádech nemám pravého ponětí.“

I obsypal mně takofka množstvím nejrozmanitějších otázek, z nichž jsem poznal brzy, že jednám s mužem vysoce vzdělaným a rozumným. I nejmenších věcí si všímal. — „Co znamená tento váš provaz? Co ty 3 uzly? Proč chodíte bos? Proč nemáte peněz? Proč vlasy si tak stříháte?“

Konečně dodal: „S velkým zájmem naslouchám, pane, vašemu hovoru. Respektuji vskutku lidi, kteří z přesvědčení takto žijí; já bych toho nedovedl. Já nevěřím nic, ať je to Bůh, nebo věčnost, nebe nebo peklo, ctnost nebo nepravost, neb vůbec cokoli hmotným světem není. Vím dobře, že má soustava pro tento svět se nehodí. Já sice mohu své povinnosti ke společnosti lidské plnit, avšak znám jiné — zlou to chasu — ti je plniti nemohou.“

Řeknu vám ještě více. Člověku důsledně myslícímu pouze dvě soustavy lze sledovati: vaši anebo mou. Možno-li mu věřiti, t. j. hlavu svou ve věcech náboženských autoritě podrobiti, pak nutně se stanu katolíkem. Neboť jedna pouze je církev, která za autoritu se vydává — církev katolická. Protestantismus je setkán jen z rozličných rozporů. Kdo však věřiti nedovede, ten se octne konečně na mém stanovisku.

Řeknu vám ještě něco, čemu prozatím třeba neuvěříte, ale snad se toho ještě dožijete, dosáhnete-li vysokého stáří. Já se toho již nedočkám. Jednou rozdělí se Evropa — ne dle národností — ale dle těchto dvou soustav na dva tábory. Nastane krutý boj. Všechno nedůsledné se rozdrtí mezi těmito opačnými soustavami jako mezi dvěma mlýnskými kameny. Zůstanou sice vždy někteří nedůsledníci tak zvanými liberály — avšak mohutnými a silnými osvědčí se pouze tyto dva světové názory. Nevím, kdo v tomto boji zvítězí. Přál bych si však, aby vaše soustava zvítězila, neboť zvítězí-li má soustava, zahyne Evropa — v barbarství.

Říkávám svým dětem: Možno-li vám věřiti a chcete-li přestoupiti k církvi katolické, nemám ničeho proti tomu, možná že se stanete šťastnějšími.

Jakmile naše soustavy se rozvinou a všechno nedůsledné potlačí, pak nastane doba pro vás katolíky. Zvláště na severu velmi získáte, neboť tam dřímá ještě mnoho zdravé životní síly v lidu a proto tam katolická církev rozkvete.“

Konečně se tázal, jak se jmenuji. Řekl jsem mu své jméno. Když jsem však žádal i jeho jméno, odvětil: „Nikoliv, svého jména neprozradím.“

Tu se vlak zastavil a pán poručiv mi u sklepníka ještě koflík kávy se mnou se rozloučil. Od té doby jsem ho nikdy více neviděl.

Tolik P. Jeiler.

Události naší doby potvrzují v mnohém výroky tohoto zkušeného muže. Evropa, a nejen Evropa, nýbrž všechna území, do nichž moderní naše osvěta vzniká, neodolatelným rozkladem dělí se na dva tábory: tábor těch, kdož nezvratně ku Kristu a jeho svaté katolické církvi stojí a tábor neznabohů a nepřátel nejen církve, nýbrž i veške-

rého náboženství. Řady kdys četné těch, kdož nějakou „prostřední“ stezkou životem jíti a „oběma pánům“ sloužiti žádali, řídnu. Buďto s Kristem, anebo s Antikristem — toť moderní heslo.

Děkujeme tedy z hloubí srdce svého Pánu Bohu za tu neocenitelnou milost, že jsme ve svaté katolické církvi a že sledujeme tu pravou a konečně jistě také vítěznou „soustavu“. Stůjme věrně ku praporům Kristovým. Jako ty žulové skály v ječícím oceaně, jako ty staleté duby v bouřné vichřici. Ryzí katolíci od hlavy až k patě!

Mějme však také útrpnost a soucit s těmi, kdož pravdu hledají, ale z rozličných, mnohdy nevyzpytatelných příčin ji najíti nedovedou a takto u velkém nebezpečení jsou věčně zahynouti. Modlitbou a „katolickým“ příkladem pomáhejme jim na pravou cestu. — Příklad takového ubožáka nám ukázal živě tento článek o „františkánovi a nevěrci.“

Mol pokrokový.

Píše Josef Hofer.

Mobci Smažilově opravil pan farář důkladně celý chrám Páně. Až na 1000 korun bylo vše uhrazeno z milodarů farníky. Všichni přispěli na chrám Páně, až na pana Pokrokového, jenž ničeho nedal, poněvadž prý kostela nepotřebuje a potřebovati nebude.

Aby nedoplatek 1000 K se předce nějak zmenšoval, nacvičil místní kaplan divadelní kus »Mlynář a jeho dítě«.

Sotva však doslechl p. Pokrokový, že kaplan cvičí a že čistý výtěžek má býti věnován na uhrazení 1000 K, dopsal hostinskému, u něhož měl býti kus sehrán, dopis tohoto znění:

Nejmilejší příteli!

Až po včerejší den jsem si Tě vážil, ježto jsi byl nebo se aspoň dělal pokrokovým člověkem. Včera však mi bylo od hodnověrné osoby sděleno, že chceš propůjčiti svou místnost, jež byla útlukem intelligence (vzdělanců) k divadlu, že chceš kusem, kaplanem nacvičeným znesvětili ony posvátné místnosti. Je to kus bez ceny, kus od vzdělaných lidí dávno odsouzený, kus plný pámbičků, plný jeho příkázání a plný pověr. Vyhoď napřed kaplana a pak za ním všechny herce na ulici, ať se zde lid neznemravňuje. Buď vzdělaným pokrokařem, jak jsem tě dříve znal. Nikomu se o tomto psaní nezmiňuj, zvláště kaplanovi ne. Musím se s ním stýkati a nerad bych měl s ním peklo. Tvůj oddaný

František Pokrokový.

Hostinský však nedbal a zkoušky se odbývaly dále. Začal tedy pan Pokrokový přemlouvati ochotníky, ale ani to nepomohlo. Kus se předce za velké účasti návštěvníků hrál.

Přišly volby do zemského sněmu a tu se mohl pan Pokrokový roztrhati. Obcházel dům od domu a agitoval pro sociálního demokrata. Pořádal týdně přednášky ve své obci a tu líčil křiklavými barvami, kterak Řím, kněžstvo a celá církev katolická ohlupuje a balamutí ubohý lid.

»Kaž ý jsme svobodným ve svém smýšlení i jednání a kdo nám má co rozkazovati. A tu vám přijde lecjaký černý zpátečník na missie a straší peklem. nebudete-li skákat, jak on píská. Co jsme malými chlapci? Nemáme rozumu? Nevíme sami co máme dělat? Potřebujeme, aby nám kdosi vázal ruce? Takové strašáky s peklem, je věcí již dávno přežilou. To stačí jen starým babám. A ostatně, kde bude lepší společnost? Jistě v pekle. Tam by byla sama intelligence a šikovné slečny. To by byla aspoň dobrá zábava. Ale v nebi? Sa né staré báby!

Náboženství jsou hloupé pohanské pověry, jichž se drží jen hloupý, neuvědomělý lid. Nám pokrokářům svítí slunce osvěty. Pilně čtete vzdělávejte se a budou z vás lidé, kteří se ale úplně obejdou bez kněžských plácanin a bez panáčkův. Vzdělání a snaha po něm, toť pokrok. Řím pak a celý ten dav bezmyšlenkový, za ním jdoucí, toť klerikalismus a zpátečnictví.«

Tak a podobně šířil pan Pokrokový pokrok. O kostel ani on, ani jeho paní nezavadili po celý rok. V pátek jídali maso jen ze samého pokrokářství a vzdoru proti církvi, ba poslali si pro maso i na velký pátek, jen že jim ho žádný řezník nedal. Měli tedy předce jednou půst, ovšem že bez zásluhy.

Že pan Pokrokový horoval pro rozluky manželskou a volnou školu, rozumí se samo sebou.

Načrtnul jsem ti zde laskavý čtenáři pana Pokrokového jen z hruba a tu by se snad domníval, že chce aby všichni lidé byli pokrokoví jako je on. To bys se velmi mýlil. Teď ti ho ukáži v jiném světle:

Sešel jsem se s ním a vidím ho celého zamračeného. »Co je vám pane Pokrokový! Jste nějak zamračen!«

»Ale kdo by nebyl. Dnes bych nejraději, kdybych mohl, každému napohlavkoval.«

»No, no, ať jen já nejsem prvním, jenž má býti beránkem snímajícím vás hněv. Tož co je?«

»Jak víte, narodilo se nám první dítě, však jste ho křtil, Ladislávek. Pokud ho nebylo, byli jsme bez služky, neboť všechno opatřila paní s posluhovačkou. Teď je arcit jiná. Bez služky se neobejdeme. Za čtyři měsíce jsme jich měli šest, pomyslete šeeest a včera jsem právě tu šestou vyhnal. Kdybychom se roztrhali, nemůžeme padnouti na dobrou služku.«

»No to by bylo, abyste nenašli hodné děvče!«

»Nemůžeme, máme neštěstí. První kradla, druhá běhala k sousedům za pacholkem a byla by mu odnesla celou kuchyni, kdybych ji nebyl — vyhnal. Třetí tišila Ladislávka, když se dal do pláče, bouchanci, čtvrtá dělala samé pletky a celá dědina věděla, co jsme měli vždy k obědu. Pomlouvala nás, že nenajít, že před ní i chléb schováme, což byla čirá lež, pátá o chlapce nedbala. Byla by ho nechala snad v plénkách shnít. Chodila samá špína a leností až zapáchala a tato poslední, již jsem včera vyhnal, měla hubu jako dvojsečný, nabroušený meč. Na jedno slovo odpověděla deset. Paní ji včera v dobrotě vytýkala, že neočistila dobře náčiní a tu ona: »Když jim to není vhod, tak si ho očistějí sama. Už jsem byla leckde, ale takové naduté panstvo jsem ještě nikdy neměla. Za sedm mizerných zlatých mám stokrát za den kázání.« Paní se dopálila a prosila mne, bych ji vyhnal. Co popadneme teď, nevím. Člověk pukl by zlostí nad nynějším služebnictvem. Kdybych našel nějaké děvče z pořádné rodiny, přidal bych jí i o 5 K více. Ale kde ho jen najít?«

»Je mi vás líto«, pravím, »snad předce nějakou najdete« — nejspíše tam kde jsou rodičové zbožní. S Pánem Bohem, poručím se.«

Šli jsme každý po své.

A teď milý čtenáři, neobtěžuj si, pojď v duchu se mnou do naší farské zahrady, sedneme si spolu poblíže mého zamilovaného včelínu; ukážu ti své nejbídnější včelky a pak svým včelařským nožem, ne přfliš jemným, začnu řezat napřed v úle, pak mimo úl.

Pojďme k těm krajním k osmičce. Dostal jsem je darem předešlý podzim a měl jsem z nich ohromnou radost. Medu byl plný úl a včelek jedna na druhé. To bude na rok medu, myslím si. Dnes však bych nad nimi zaplakal. Pojď a podívej se, otevru ti úl a zhrozíš se. Vidíš ty rozhlodané plátky? Vidíš, jak barbarsky tento škůdce včel, rozežírá plást po plásti? Podívej se, jak je každý veliký, až čtyři cm. a jak vypasený. Pohleď, co včely pracně zbuchovaly, na čem

po celá dvě léta pracovaly, to jim teď ničf. Lidé velebí včelí moudrost, ale v této pohromě musím říci, že jsou velmi hloupými. A proč? Protože považují mola, svého nejvyššího škůdce, za svůj plod a nechají ho pracovati k jejich záhubě. Kdyby byly jen trochu chytrými, upíchaly by ve dnu své škůdce. Počkej příteli, vytáhnu ti plást za plástem, ukáži ti, že jsem na mnohých místech mola vyřezal, ale čím dále, tím hůře. Pohleď, jak jsou včelky smutné. Vidíš, jak daleko to dovedly, že se proti úhlavnímu nepříteli nebrání? Do čtrnácti dnů jich nebude a jejich místo zaujme barbar.

Tak, teď jsi slyšel moji radost a viděl i mé zklamání. Pojď, usedni a já ti povím o molu, pokrokářství, na něž se dnes mnoho lidí chytá.

Člověk má rád vždy něco nového, časového a co je časového, to táhne. Je to jako s písničkami. Byly doby, kdy se na všech kolovrátcích po celé koruně Svatováclavské ozývala, až uši zaléhaly »Po řece Vltavě plave krokodil«, až sevšedněla, pak zas přišla »Šel dráteník po dědině«. Až i ta sevšedněla pak, zas přišla »Na Mariánce, na Mariánce tam se verbuje«. Než ani ta netrvala na věky. Už máme zas novou »Ach já jsem nešťastná, nešťastná, nešťastná, že nemám galána«. A tak to máš příteli i s nepřátely církve. V různých dobách hází do lidu různá hesla, aby to táhlo. Lidovectví se přežilo, tak teď honem novou písničku a ta se jmenuje »pokrokářství«.

Na jakou notu se zpívá, již víš. Zpíval ji před chvílí pan Pokrokový ve psaní hostinskému. A teď ti příteli ukáži, jaká to duchaplná píseň, již jak pan Pokrokový, tak i jiní pokrokáři zpívají a že ji zpívají jen potud, pokud je neškrabe v hrdle. Jakmile je ale začne škrabat, že mluví hned jinak. Tedy pozor.

Pan Pokrokový hlásal, že je každý ve svém smýšlení a jednání úplně svobodným a že nemá žádnému kdo co rozkazovati. A podívej se na zpátečníka! On chtěl rozkazovati dokonce člověku cizímu, své služce a že nechtěla poslechnouti, vyhnal ji. Pravda to jednal špatně, velmi špatně, proti svým zásadám. Je to ale opovážlivost chtít poroučeti služce a rušiti ji v její svobodě! Snad by řekl pan Pokrokový, že služka musí poslouchati, že jí platí.

A druhému se neplatí? Pracuje kdo, ať je to kdokoli, zadarmo? Pracuje král zadarmo? A nemusí i ten poslouchati hlasu svého svědomí? Nevyčítá a nekárá ho svědomí: slyšíš, takhle nejednej, to není dobrým, ožebračil bys lid? A kdo mu to vlastně poroučí? Nezabívil by se kolikráte takový tyran rád a jak rád hlasu svého svědomí? Ale nejde ten, kdo mu tento hlas svědomí do srdce vložil, Bůh, ten hřímá hlasem hromu, nečiň, ztrestám tě, když ne nešťestím, tak hlasem svědomí? Nedám ti pokoje ve dne v noci, budu tě sužovat jako Faraó kdys židy.

Tak i králové musejí poslouchati? Kdo by to řekl? A takový pan Pokrokový si přeje, aby služka poslouchala a on poslouchati nechce. Lidé poslouchati nebude, je svobodným, dospělým a Boha bude poslouchati tím méně. A což služka není dospělá!

Podívejme se tedy — jací to zpátečníci, ti kněží a všichni »klerikálové«, když oni si troufají veřejně kázat »služebníci pánům svým poddání buďte« a nestydí se do konce říci: »služebníci! buďte poslušni pánů tělesných s bázní a třesením ve prostnosti srdce svého jako Krista. Ne na oko sloužíce, jako lidem se líbíce, ale jako služebníci Kristovi, činíce vůli Boží ze srdce.« (Efes 6, 5) Toto je mi ale troufalost kněžourská, něco podobného učít.

Jsem zvědavý, zda by pan Pokrokový byl nadal zpátečníků a tmářů knězi, jenž by byl jeho služce řekl, že má a musí pana Pokrokového poslouchat a že svědomitě pracovat.

Tož tedy, takové bludy kážeme my kněží, tak ohlupujeme lid, tak bouříme lid proti pánům. Ale my také hlásáme »Hoden je dělník své mzdy«. Právíme, že pán se má služebné starati jako otec a ne s nimi jeduati jako se zbo-

žím. To myslím bude opět zpátečnictví! Jsme my ale neuvědomělá chasa, celý dosavadní řád světa podrývají!

Praví též pan Pokrokový, že strašíme peklem. Brrr! Tak mi jde mráz po zádech! Kdo jen vymyslel toto příšerné místo, ten by zasloužil každý den pět a dvacet ráno, v poledne a večer. Strašilo se s ním od počátku světa a klerikálové to pořád přežvykují. Ani se nemůže teď člověk s chutí najísti, ví-li, že něco vyvedl!

Tož dobře příteli, myslí si, že není a ti za tím povím příběh skutečný, při němž se mi vždy oči zarosí. Stavěla se v jistém místě dráha a při vyměřování byl přidán inženýru k ruce sluha, figurant, jenž stávil prapor, kam pán rozkázal. Figurant, lehké to zboží, člověk bez víry, sběhlý jakýsi student, bydlel po měsíce u jednoho domkaře, velmi hodného, jenž myslel, že jest každý tak poctivým jako on. Domkař byl mladý. Bylo mu asi 30 let a měl 5 dětí a jen na dvě měřice pole. Dřel se chudás ve dne v noci a staral se o rodinu velmi pečlivě. Stěžoval si kdysi večer figurantovi, co se napracuje a ten ho počal na oko litovat a ujistil ho, že mu při nové zde dráze opatří místo hlídače. Ale že prý to tak jen nejde. To prý se musí »zašpendírovat« těm pánům na vrchu. Umluvili se tedy. Domkař prodal celé pole za čtyři sta zl. a dal je figurantovi, by tedy těm pánům »zašpendíroval«. Figurant peníze vzal a pak odešel opět někam jinam. Dráha stála již dva roky, on místa nedostával, všude se mu vysmáli — až chudák sešlehl. Zemřel za rok v Černovicích. Žena brzy zemřela a děti chodily žebrotou, ale o figurantu ani zmínky.

Tak co, milý příteli? Byl onen vrah bez dýky potrestán zde na světě? — Nebyl, nenašli ho. A kdyby ho i byli krásně našli, byl by mohl vůbec napravit, co zavinil? Byl by vzkřísil ony dva ubožáky? Mohl nahradit dětem otce i matku? Byl by mohl dáti náhradu za ony strašné bolesti, za prolité slzy, za hlad a bídu?

Jak živ ne. Kdyby se byl i rozkrájel.

Praví ti cit, že jednal onen vrah správně? Nepraví ti, že musí a musí býti potrestán? Ale přítelíčku, kde, řekni jen kde? Zde na světě? Chyť ho! Tak tedy předce kde? Někde předce! A praprostý, úplně necvičený rozum a cit ti praví, tento padouch, vrah a zloděj musí býti trestán po smrti, jinak to býti ani nemůže. A to ti poví žid, mohamedán, pohan a každý člověk vůbec. A podívej se, pan Pokrokový má peklo za bájku. Dal se mu do mozku mol a ten mol má jméno pokrok. Vrtá a bude vrtat, až ho zničí na dobro.

A kdo pak vedl lid ku poctivosti? Kdo mu kladl důrazně na srdce, aby se bál trestů posmrtných, by nevráždil, by nebral dětem otce a matky? Opět jsou to ti kněži tmáři. Jen ti ohlupují lid? To by byl ráj na světě, kdyby jich tak nebylo! Lidé by se pak koupali ve své vlastní krvi.

Pánečku, osvěta, to je něco. Není nad ní! Jen neznesvěcovat posvátných spolkových místností pokrokových klerikálními divadelními kusy a řečmi.

Vstáváš přítelinku? Trvá ti můj výklad trochu dlouho? Sed beránku, tě opět hned pobavím pěkným pokrokářským, realistickým kouskem a uvidíš, že nejsou všechny »panské« věci pěkné. Uvidíš, že páni pokrokáři bez Boha jednají hůře než divoši.

V jistém městě, kde jsem byl kaplanem, se umlouvali páni, kteří, prosím měli celou universitu, v sobotu odpoledne, kam půjdou v neděli. A tu praví jeden z nich: »Půjdu do P., jsou tam šikovná děvčata selská, snad tam najdu nějakou pannu Marii s pěknou kapličkou.«

Já jsem jim to ale hned tu neděli na křesťanském cvičení řekl a to jsi měl vidět, jak kde kdo plival nad hanebností toho pána.

To je též pokrok! Panské věci nejsou všechny dobré!

Jsi tiše? tož poslouchej dále. Pán Pokrokový chce býti v pekle se šikovnými děvčaty a s »pány«, ale sám služku vyhnal, když se toulala? Proč toho netrpěl? Vždyť je to pokrok? Proč se mu to nelíbilo? Proto že se jednalo o jeho vlastní kůži, jeho dům, a ten chtěl míti v dobré pověsti.

A co do šlaku hlásáme my? Nekážeme my, nesesmílníš? Nehlásáme, aby byly všechny příbytky lidské prosty tohoto ohavného hříchu? Co jsme to tedy za zpátečníky a za nepřítel lidstva?

To bych teď rád věděl, kdo hlásá správně pokrok, zda my »zpátečnické« kněžstvo si páni pokrokáři bez Boha a bez jeho přikázání?

Co si to jen nadělají páni pokrokáři starostí jako ku př. pan Pokrokový. Stěžoval si na služby, že jsou nesvědomité. Nelíbilo se mu, že jedna dítě trýzní, a druhá že se toulala, třetí že kradla, čtvrtá že pomlouvala a sám pomlouvat mohl. Jemu bylo dovoleno kydati hanu na kněžstvo a celou církev katolickou?

Viděl jsi milý příteli už blázna? Já jsem jich už viděl na světě mnoho. Ale jeden druh bláznů mi přece nejde do hlavy a to jsou pokrokáři s pokrokem bez Boha? Já ti dám úplně správnou odpověď.

Je to žíznlivý člověk, jenž stojí u krásné, čerstvé studánky, do ní plivá a nadává, že si nemůže nabrat čerstvé, čisté vody a spílá těm, kteří tuto studánku vykopali. Řekni mi příteli, nestraně, lhu-li. Pan Pokrokový je takovým žíznlivcem.

Chce, aby ho domácí poslouchali, ale sám hlásá, že je člověk úplně svobodným. Chce aby se služka k jeho dítěti chovala šetrně, uctivě, ale sám políčkuje všechny poctivé lidi, jen proto, že si váží Boha a víry, již jako drahocenný poklad po otcích zdědili. Sám chce míti dům svůj v dobré pověsti a nechce trpěti hříšných známostí služby, ale na druhé straně se těší, že bude ve společnosti ženštin v pekle. On v ně vlastně nevěří ale patrně, že to u jiných tedy mimo svůj dům nepokládá za žádný přestupek. Krádeže svým služkám trpěti nechce, poněvadž je tím sám poškozován, ale krásti jiným víru, spokojenost a dělati z lidí hovada, to je dle něho dovoleno, to je pokrokové.

Aby ho a jeho dům roznášela, to jest pomlouvala služka po dědině, také nemohl trpět ale když on pomlouvá kněze, když tupí pašálně celou církev, to je pokrokové. On má právo špinit, druzí mají povinnost mlčet.

Vidíš milý příteli, je to pravda divný pán, ten pan Pokrokový. Sám chce, aby pro jeho osobu přikázání Boží byla zachovávána a na druhé straně zase nechce. Hotový blázen, jenž plivá do studánky a nadává, že se nemůže napít: Nasadil si do hlavy mola pokrokářství a teď začíná mol rozvrtávat mozek, až ho úplně rozvrtí a pan Pokrokový zhyne na úbytě mozkové.

Ale přítelinku to není ještě všechno. Hned bych byl na něco zapomněl. Řekl jsem ti, že každou dobu se hrá na kolovrátcích nějaká nová písnička. A právě v této době jsou u pokrokářů na floru písňe dvě na ráz. Jedna začíná »Náboženství ze škol ven« a druhá »Rozluka manželství«. A to se rozumí, že pan Pokrokový umí obě písňe od »a« až do »ž« a že je udá v každé společnosti. A proč by též ne?

Neboť náboženství katolické, toť nepřítel lidstva, ono učí, aby poddaní poslouchali svých představených a jim věrně sloužili. Učí, by představení nakládali lidsky s poddanými a dávali jim, co jim patří. By je neokrádali v továrnách, by nessáli jejich krev, aby dohlíželi pečlivě na mravnost. Učí též tmářské to náboženství, že jak představení tak i poddaní budou klásti ze svého jednání přímý počet před Bohem. Učí, aby se každý člověk bál Boha, Ten že mu pak odplatí jistě buď dobrým neb zlým. A právě proto, že tomuto učí náboženství, jež kněží hlásají, dle úsudku pokrokových lidí, býti ze škol vyhozeno. Má býti vyhozen ze škol předmět, jenž dělá z lidí jak dobré, šlechetné, uznalé pány, tak

i řádné, svědomité, pracovité, ctnostné služebníky Pan Pokrokový, aby platil za hodně pokrokového, křičí tedy též »náboženství ze škol«. Ještě není ani vyhozeno, a již si neví ani rady, kde by nabral dobrou služku, jak pak až byl by vsehcn lid bez víry, pak by mu nezbylo nic, než aby pral plenky svých dětí sám, neboť na služku potom teprve nebude moci se spolehnouti.

A ještě hloupějším mi připadá, křičí-li, že má býti rozlučka manželská zákonem podporována. Sám pro sebe hledá služku z rodiny dobré, ale na druhé straně opět chce udělat z rodiny pelech. Najde pak v takové rodině svědomitou, poctivou, pracovitou služku? Já pravím, že nikdy.

A to všechno se jmenuje pokrok u pana Pokrokového. Má v hlavě pokrokového mola a ten ho samého ničí až zničí. Ale on se proti molu nebrání, právě tak jak to činí moje ubohé včelky.

Tak tedy, milý přítelinku, to je pokrok pana Pokrokového. Teď si udělej o něm svůj úsudek, líbí-li se ti též pokrokový mol, tak si ho nasaď do hlavy a živ ho, jak to činí mé včelky. — Pak spláčeš nejen nad sebou, nýbrž i nad svými dětmi a celým pokolením lidským.

Ve prospěch zvelebení sv. Hostýna
∴ doporučuje se koupě obrazů ∴
**Vítězná Panna Maria Svatohostýnská
a Příchod sv. Cyrilla a Methoděje na
Sv. Hostýn.**
∴ ∴

Cena jednoho obrazu s hudebním strojem K 10.90,
bez hudebního stroje K 7.40. Dodává v bedně s vy-
placeným poštovním poplatkem — L. Klabusay, Holešov.

Plátěné desky

původní. Kdo si přeje na právě ukončený ročník, obdrží je v administraci tohoto listu po 50 haléřích.

Zprávy se Sv. Hostýna.

Ctitelka Sv. Hostýna. Jak lidé milovali i za smutných dob Sv. Hostýn, dokazuje také tento případ. Jistá panna K. K. z Hané vidouc, jak poutníci nosí cihly a stavivo na Sv. Hostýn, vzala si do uzlu hezkou hromádku pisku, kby se jinými nedala zahanbiti. Než krušná to byla práce dostati to až nahoru. Nohy ji bolely, uzlel ji překonával. Ale s pomocí Boží to šlo. Ač všechna zemlena, přišla přece nahoru, a doposud s radostí vzpomíná, co tenkrát vykonala a snaží se úctu k Panně Marie Svatoh. doposud co nejvíce rozšířiti.

Pouti na Sv. Hostýn začínají, jak známo čtvrtou neděli po Velkonocích, letos 28. března. — Ale již 26. března přichází první poutníci. Dostavují se sice také poutníci z Hané, avšak nejvíce bývá ze Slovácka a Valašska.

Z volebního ruchu v okolí Hostýnském. Poslanec Rozkošný na schůzi důvěrníků v Holešově se veřejně vyjádřil takto: Školy naše

jsou založeny na základech náboženských a z těchto pevných základů nejen že nesmí nic býti ubráno, ale ony musí býti ještě upevněny. Co ve škole žák slyší, dle toho v životě též jedná, proto má-li z něho býti dobrý občan a katolík, musí hned ve škole nábožensky vychován býti. Manželství jest zbudováno na základech náboženství, proto jsem proto, aby zůstalo tak jak je — nerozlučitelné. Jest to mé hluboké přesvědčení a proto, budu-li zvolen, bude mou povinností na říšské radě tyto zásady nejdůrazněji hájiti. Já jako katolík proti svému přesvědčení bych jednal, kdybych byl pro volnou školu nebo pro rozlučitelnost manželství. Budou na říšské radě poslanci strany katolicko národní, ku kterým jistě plnou důvěru chováte a i já v otázkách náboženských vždy budu hlasovati s nimi. Byl jsem mnoho let v zemské školní radě a tu jsem byl vždy pro náboženskou výchovu na školách našich. Račte mne důvěrou svou poctiti — a budu-li zvolen pak svědomitě Vás vždy zastupovat budu.

Jeho kníže-arcib. Milost na Sv. Hostýně. Milený arcipastýř náš bude počátkem června konati visitaci v holešovském děkanství. Hodlá ji zakončiti u Panny Marie Vítězné na Sv. Hostýně. Dne 8. června večer zavítá na Sv. Hostýn, kde bude nocovati. Dne 9. června o 9. hod. ráno bude kázání a po něm pontifikální mše.

Oprava varhan v chrámu Svatohostýnském. Loňského roku byly varhany v našem poutním chrámě prohlédnuty a seznalo se, že potřebují nutné opravy. V tuto opravu uvázal se mladý a přičinlivý varhanář, pan Vojtěch Káš z Brna a provedl ji minulý měsíc. Místo starých tří měchů, které neměly stejného tlaku vzduchu a již k opravě se nehodily, dal nový měch moderní. Tento měch jest rovnoběžný, zásobní bez faldů, tak zvaný cylindrový s klínovým čerpadlem, jednou pakou šlapací, pevně vázán, okúžen dvojitou kůží, s tichým a lehkým chodem. Dřevěné části jsou olepeny modrým papírem. Na místo tří vysokých a písklavých rejstříků dal tři nové a sice gambu se silnou, salicionál s jemnou a slabou, flétu harmonickou s jasnou intonací, konečně nové píšťalky pro tři nové rejstříky píšťal. Vzduchovod od starých měchů ku vzdušnicím, který překážel volnému vstupu na kůr, byl vhodným umístěním nového měchu jako zbytečný odstraněn. Aby žádný nepovolaný neměl k novému měchu přístupu, byl tento deskami zabedněn. Staré píšťaly byly důkladně vyčištěny a dobře zladěny, ostatní části varhan a píšťal opraveny a kde nejsou zakryty, olejovou barvou natřeny. Celá oprava, která má býti jen přípravou k pozdějšímu ještě většímu zdokonalení varhan, stojí úhrnem 1145 kor. Pan varhanář ručí za odborné a svědomité provedení pět roků.

Vyslyšení. Jistá osoba měla nemocnou matku. Milovala ji velice. I obrátila se k P. Marii Svatohost. o pomoc a praví, že Maria Panna ji vyslyšela a že matka po její usilovné modlitbě úplně pookřála. — H. Pr. . . děkuje Marii Panně za uzdravení své ruky a A. N. z Am. za uzdravení z těžké nemoci.

Počasí na Sv. Hostýně. Dne 10. dubna napadlo 10 cm. sněhu. Avšak záhy zmizel, tak že v polovici dubna hora byla skoro docela, až na malá místa, prázdná sněhu. Nejmenší teplota byla dne 12. dubna ráno. Teploměr ukazoval 2-4° C pod nulou.

Dary pro Svatý Hostýn. Nejmenované z Mostkovic na kaple křížové 6 kor. — Reg. Durdáková ve Vídni 3 kor. — Mr. Al. Nitschman, Am. 1 kor. — Pan Lam. Klabusaý, litograf v Holešově 692-82 K. Díky!

Zemřeli: Antonie Gronesová, členka Matice Svatohostýnské.

Modlitby za dobrodince Sv. Hostýna: Každý měsíc slouží se jedna mše sv. a mimo to každý kněz řádu Tov. Jež. na Sv. Hostýně modlí se denně po své mši sv. tří Otčenáše o tři Zdrávasy na ten úmysl.

Velehrad Družstvo »Velehrad« má mimo jiné, také za úkol pečovati o tělesné potřeby poutníků a přichozích. Za tím účelem usnesl se výbor družstva ulehčiti přístup na Velehrad od stanice Uh. Hradiště. Proto bude jezdit dostavník od začátku května do konce září, třikrát denně z Velehradu na stanici šestátně severní dráhy a státní dráhy Transito Uh. Hradiště. A sice ráno ku vlakům, které do Uh. Hradiště přijíždějí 6:55 od Přerova a 7:25 od Břeclavi. Pak bude dostavník odjížděti z Velehradu o 11. hod. a přijme přichozí od Přerova 1:47 a od Břeclavi 2:05. Po třetí bude večer odjezd z Velehradu o 5. hod. ku vlakům od Břeclavi 5:45 a od Přerova 6:20. Platiti se bude za osobu 70 hal.

Z církve a ze světa.

Morava. V některých krajinách šíří se duchařství. A tu prý ve Sl. . . . pořídili si duchaři spiritistický stolek, jenž je měl uvéstí ve styk se záhrobním světem. Aby však nikdo naň nesednul a nepřipravil stolek o magnetickou moc, pokrývají jej pečlivě vyšivanou pokrývkou. »Ó hlouposti lidská«, podotýká o tom krajinský časopis moravský. — Mezi kandidáty katolické strany do říšské rady, nalézá se též hr. J. Thun z Kvasic. — Prof. Masaryk kandiduje na říšskou radu za Bystřici p. H., Val. Meziříčí a t. d. Ve Val. Meziříčí Meziříčí odpověděl prý na námitku, že kazí universitní mládež: že prý to činí jiní profesori, on prý je pátým kolem u vozu.

Čechy. Dne 15. dubna zavítal do Prahy císař a král František Josef k vícedennímu pobytu — Také v Čechách vystoupili tentokráte katolíci jako samostatná strana.

Hercegovina. Píše se nám: Dne 9. dubna 1906 zemřel ve vojenské nemocnici v Sarajevě četař M. H. . . z Horních Rakous, terciář. Ve mládí byl svému okolí vzorem, navštěvuje horlivě služby Boží. Tak se zachoval i u vojenská, nehledaje styků se svými kamarády, kteří se mu vysmívali, nýbrž hledaje nejvyššího Pána ve způsobě chleba. Jeho potěšením bylo dlíti v kostele. V neděli odpoledne byl nejprve ve shromáždění rádomém, o 3 hodinách v seminářském kostele na kázání a požehnání, o 4 hodinách v domě a o 5 hod. u milosrd. Sester na požehnání. Tak se dostal do III. řádu mariánské družiny. Co však na se vzal, plnil svědomitě. Zvonilo-li klekání, sňal čapku a modlil se. Když při modlitbě měl potkati důstojníka, dal na hlavu a po vzdání pocty smekl zase a modlil se dále. Známé pozdravoval při setkání křesťanským pozdravem: »Pochválen buď Ježíš Kristus!« Často přijímal sv. svátosti, býval denně na mši svaté, při čemž míval růženec veřejně i před důstojníky kolem ruky omotaný. Chtěl sloužiti dále — Byl u zdravotního sboru — než Bůh sečetl brzo dny jeho života. Zemřel na tyfus. V ne-

mocníci staral se, ady nikdo nezemřel bez sv. svátostí. Terciáři koupili mu po jeho smrti věnec a doprovodili jeho tělesnou schránku ku hrobu. Avšak i jeho kolegové ukázali nyní, ač se mu někteří dřívě smáli, jak si ho přece jen dřívě vážili. Koupili mu červený náhrobek s nápisem: »Věnováno od jeho kolegů!« Z toho vidno, že člověk může býti všude hodným a že cnost všude dochází uznání.

R. Lab . . . , spoluvojin.

Německo. O sociální demokracii pronesl něm. kancléř Bülow toto: »Kde méně svobody nalezneme, nežli právě u vás? Jakou tyranii provozujete a staveništích, dílnách, proti dělníkům k sociální demokracii nenálezejícím! Žádný nerespektuje tak málo volnost slova a svobodu shromažďovací jako vy. Vaše svoboda je tato: pro vás libovůle, pro jiné terrorismus. »Nechceš-li mne za bratra, rozrazím ti lebku«, je vaším heslem. Obratni a silní jste v kritice a agitaci, ale slabi v pozitivní práci!« — 54 všeobecný kátol. sjezd bude prý se letos odbývati od. 25.—29. srpna.

Francie. Více farních obvodů pro nedostatek farníků, kteří by si svého duchovního mohli sami vyeržovati, je zrušeno. — Na Madagaskaru počíná si vláda proti katolické církvi jako doma. Obzvláště nynější socialistický guvernér jedná bezohledně. Na pohřbech nesmějí se lidé modliti a kostely není dovoleno stavěti.

Řím. Sv. Otec prý byl španělským králem Alfonsem požádán, aby byl kmotrem jeho očekávaného dítěte. Papež to přislíbil. Poznamenati sluší, že také králi Alfonsovi VIII. byl kmotrem papež, totiž Lev XIII. — Sv. Otec vyslovil přání, aby se jeho kněžské jubileum v roce 1908 oslavovalo podporami pro lidumilné a chudobinské účely — Časopis »Memento« oznamuje, že vydání syllabu t. j.

seznamu věcí, jež se se stanoviska theologického musí považovati za nebezpečné, škodlivé a nesprávné, uskuteční se co nejdříve. Práce prý už jsou skončeny.

Rusko. Ruský tak zvaný »Svatý synod« chce uvolniti manželský rozvod a umožniti sňatek jiný. — V dumě zdá se, že jest v opozici mnoho poslanců — mluvků ale málo pracovníků. Jinak nebyl by mohl vzniknouti spor o povolání odborníků neposlanců do dumových výborů.

Japonsko. Mikado povolil katolickou universitu ve hlavním městě Tokiu. Professory budou členové řádu Tov. Ježíšova.

Rumunsko. Sedláci se vzbouřili proti židovským nájemcům dvorů, je utlačujícím a vyhnali je. Vzpouře však byla vojskem krvavě a se ztrátami mnoha životů potlačena.

Něco pro zasmání.

Jinak míněno. Muž: »Máš to špatnou vlastnost, že mi nikdy neprohližíš kapsy!« — Žena: »A to nazýváš špatnou vlastností?« — Muž: »Pravdaže; jinak bys upozorovala že jsou děravé.«

Redakci zasláno.

Theologie v organismu věd universitních. Napsal Dr. Kordáč. V Praze 1907. Doporučujeme.

Listárna a redakce.

Anežka Neckařová, Amer. O věnec bude postaráno. Díky. — Dp. H. M. v L. . . . S jednotou Č. K. D. náš řád nemá co dělati. Totéž platí o kterémkoli Svatoh. Pateru. Divíme se jenom řečem! — J. Fryšák, J. Krátký, Al. Nitschman, Amerika, vše došlo. Děkuje. — Drbohlav, budoucně

~~~~~ Patisk zakázán, leč s uvedením pramene. ~~~~~

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v Bystřici pod Hostýnem. . . . Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilky vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

Doporučujeme. (Redakce)

Kněžské oděvy, kleriky a taláry
v Bystřici pod Hostýnem, Hostýnská ulice.

zhotovuje akad. krejčí
Valentín Polách

HLASY SVATOHOSTÝNSKÉ MĚSÍČNÍK LIDOVÝ

Redakce a administrace na Sv. Hostýně u Bystřice p/H.
Celoroční předplatné 70 hal., v Americe \$ 0'25.
Ročník III. 1907½ Začátek 1. dubna, konec 1. března.

3. číslo.

1. června 1907.

Jeho Mil. Nejdůst. pan Kníže Arcibiskup
Dr. František Sal. Bauer.

Ku příchodu nejdp. knížete arcib. Dra. Františka Sal. Bauera na Sv. Hostýn dne 8. června.

Bud'te vítán!

P. Fr. Žák T. J.

Bud'te vítán, Otče milovaný!
Svatý Hostýn šťasten zdraví Vás.
Vizte, jak se oděl v úbor tkaný
Z opozdléné vesny v nad i krás.

Tebou z mrákot probuzena zase
Cítím žití sílu mladistvou,
Tebou zářím nové zdobí v jase,
V lásce lidu rostu přízní Tvou.

Ach, on jistě čekal s kouzlem máje,
By Vám cesty květy posázel,
Vzletné písně vdechl pěvcům haje,
Sladkou vůni vůkol rozházel

A v to horování, v žár ten vesny
Zahlaholí v široširou dál
Chrámového zvonku jásot plesný,
jemuž šum ten srdce rozehrál.

Aj, jak šumí, slyšte, jeho lesy!
Šepotá jich chvojné nádvoří!
Vzpomíná na svého Přítele si,
O Něm s vděčnou chloubou hovoří:

Jak by mohl mlčet v němém klidu,
Z kovových si nezavýsknout sil:
Vždyť ten chrám, z kad mluví
k srdcím lidu,
Příchozí Velekněz posvětil.

Neklekal-li u nás, v srdci štěstí,
Vodíván sem rukou máteře?
Neskýtaly mladé ratolesti
Jinochu jsme v bujné kadeře?

Jeho zvuky radostným jsou echem
Kterým Hostýna k Vám volá chrám,
Této Boží Strážkyně jsou dechem,
Kterým praví: Bud'te vítán nám!

Netajil-li dech se mnohokráte,
Když co kněz zde zpíval obět chval,
Lásku Svého srdce v rozehráté
srdce lidu slovem vyléval?

A tak všecko, všecko spojuje se
V jeden hovor, zpěv a šum a ples
Moravských to srdcí tlukot nese
Svatý Hostýn k pozdravu Vám dnes.

Slyší tajuplný hovor lesa
Svaté Hory tisícletá hruď; —
Probouzí se ze sna v nitru zplesá,
Zajásá, ach, Otče, vítán buď!

Bud'te vítán! Otče, všechna přejí.
Zdruzte nás jak otec rodinu,
S Vámi k Matce Boží, Metoději
Lkát chcem za Vás, církev, otčinu.

Pokuta.

Z dějin Sv. Hostýna napsal Alois Dostál.

(Dokonč.)

Kalous s hrůzou poznal, za jakým účelem tihle lidé se ženou nahoru. Čeho se dávno strachoval, to se má dnes státi. Nebezpečí, hrozí svatyni. Nebyl ani slova schopen, na tož aby těmhle lidem předzpěvoval. Pot vyvstal mu na čele. Musil před Bitovským kráčet do vrchu. Už dostal několik ran, když nechtěl poslechnouti. Viděl v předu zbrojnoše Sahylu s dlouhým hákem, jiné vojny s nástroji, znamenal radost Fendišovu.

Kdyby tu aspoň byli poutníci, aby chrám a obraz Bohorodičky ochránili. Kalous by se postavil v čelo jejich a vyhledal by jim příhodné místo, kde by odolali. Ale nebylo tu dnes nikoho. Žádný průvod se nedostavil a asi tři ojedinelí poutníci se už odebrali do svých domovů.

Kalous nevěda, co by počal, modlil se tiše. Bitovský ho už ku zpěvu nedonucoval věda, že by to bylo marné. Dal se do řeči s predikantem. Tento radil, co a jak se má státi. Po čem dávno toužil, to se má dnes státi. Od tohoto rozhořčení rytířova mnoho si sliboval.

Tak se hnali do vrchu bez překážky. Ani se nezastavili u pramene, ten zadržeti nebylo v moci jejich, mířili přímo k nevelikému chrámu, který tu stál a dílem z kamene, dílem ze dřeva byl. Kolik sem k němu přibýlo poutníků z rozličných stran, kolik stanulo tu lidí, aby zde poděkovali nebes Královně za ochranu, aby odtud shlíželi se po krásné Moravě.

Chrámec nebyl ani uzavřen, posud škůdcova noha tady nestanula. Lampa ozařovala stěny rozličně vyzdobené i oltářík s obrazem, jímž si křesťané připomínali přítomnost oné, která pomohla jim žít hynoucím a blesky metala do řad nepřátel.

První zbrojnoši byli už na prahu, ale zarazili se v té horlivosti. Posvátnost místa je zadržela. Snad někteří z nich v dřívějších letech sem přicházeli za jiným účelem a poklekali s pouťníky. Teď se ohlíželi po svém pánovi, po Bitovském i proradném jeho společníku.

»Co váháte?« rozkřikl se Fendiš, jako by se obával, že Bitovský ještě v poslední chvíli se rozmyslí a rozkaz odvolá. »Snad se nebojíte?« »Zadržtel« volal Kalous úzkostlivě. »Což se nestrachujete před Bohem, který vás jistě potrestá za hrozný čin, který na mysli máte?«

Rána byla mu odpovědí, predikant ho udeřil do hlavy, až měštěnin zavrávoval.

Už došel Bitovský a všichni se nacházeli před kaplí. Někteří hořeli dychtivostí božiti svatyni, jiní posud váhali.

»Odkud začneme?« ptal se Sahyl. »Od vnitřku nebo od zevnějšíku?«

Jeho touha byla dostati se do chrámce, aby se zmocnil darů tamo rozvěšených. Dávno po nich toužil ve své lakotě. Už se dral do dveří, když Bitovský zvolal: »Zadrž! Co se tu cenného nalezne, rozděl se rovným dílem mezi všechny účastníky, ovšem mne a pana Fendiše vyjímaje.« Ten rozkaz zamrzl zbrojnoše Sahylu. Sám se na všechno těšil, dávno měl vyhlédnuté věci, které by si vzal za odměnu, že predikanta podporoval, jemu donášel a rytíře proti Hostýnu popouzel. A teď by byl tak zkrácen? Proto se rozhněval a pojal úmysl loupiti v kapli na svou pěst.

Za malou chvíli nastalo bohopusté řádění v kapli. Helvetům a Kalvincům nic nebylo svatého, nic nedotknutelného. I Bitovský sem vrazil a Fendiš nad spoustou se radoval.

Tu volal rytíř na zbrojnoše Sahylu.

»Sundej ten obraz a spall! Ať se poutníci nemají zde čemu klaněti a nechodí sem!«

Ale vojín buď váhal, buď něco jiného vyhlížel. Hned neplnil rozkazu svého pána.

»Poslechněš-li?« volal Bitovský.

Zbrojnoš tedy sundal starý obraz s vítěznou Bohorodičkou a podal rytíři. Sám však po jiných věcech sahal svatokrádežně.

»On nás ošidí,« volali ostatní vojíní znajíce Sahylovu lačnost po penězích.

Nastal zmatek. Každý trhal, co mohl. Kdosi nasazoval hák do střechy. Zničen byl oltář, strhány obrazy, všechno rozbito a roztrháno. Bitovský poroučel a Fenciš dupal po těch předmětech. Při tom pronášeny pusté řeči a kletby. Vášně jímala lid ten a nikdo si nedal pokoje, až byl vnitřek úplně spustošen a zničen i s obrazem nebes Královny.

Teď se dali ještě do trhání střechy a oken ale ta práce nešla tolik rychle a byla o mnoho namahavější. Tedy jenom padlo několik ran a pustošitelé nechali díla toho. Poněkud schladli a rychle ubíhali. Snad se přece v nich ozval stud nad dílem tím. Bojovali proti nezamčené a nikým obráňené kapli. Zde osvědčili statečnost, zatím co před Kozáky prchali do lesů.

Ani hned nepozorovali, kdo schází. Teprve ve hradě viděli, že nikdo nepřivedl měštensína. Kalous ve zmatku uprchl, aby nepřišel do šatlavy. Než za chvíli hledali zbrojnoše Sahylu. Sám Bitovský se sháněl po svém sluhovi.

Než Sahyl nebyl k nalezení.

»Snad se nevzdálil bez mého vědomí?«

Znovu volali a pátrali — marně.

»Nepřišel k úrazu na Hostýně?«

Posledně opustil chrám predikant. Chtěl se přesvědčiti, byl-li zcela obraz zničen.

»Nikoho jsem neviděl ani vnitř, ani zevně,« ohlašoval.

Vrtěli nad tím hlavami a nemohli se domyslit, kde by Sahyl byl. Tak náhle zmizel.

Konečně jeden z vojínů se rozpomenul a hned náhled svůj vyjevoval.

»Sahyl vždycky toužil po hodně kořisti, dávno se na ni těšil, teď něco uloupil cennějšího, a aby se nemusel s námi dělit uprchl s pokladem tím.«

Všichni se s tou doměnkou shodovali. Možné by to bylo, všechno tomu nasvědčovalo.

»Jenom až se vrátí!« hrozil Bitovský, chystaje se potrestati nevěřivého zbrojnoše, ovšem až do své moci ho dostane.

* * *

Také paní Bohunka prchla před Kozáky, ne však do lesů s vojínny; uchýlila se ke svým přátelům na nějakou dobu. Když se vrátila, hned navštívila svého chotě a činila mu výčitky.

»Proč dal jsi chrámec Moravanům tak milý rozbořiti? Proč dopustil jsi takové spustošení? To ti nedodá cti, ani slávy.«

»Což jsi neviděla, jakou spoustu nám Kozáci učinili? Nepozorovala jsi toho?«

»Pravda, s bolestí jsem na všechno to hleděla, ale prosím tě, jak spojuješ řádění polských Kozáků na panství s kaplí na Hostýně?«

Bitovský hned nevěděl, co by odpověděl.

»Měl jsem zlost, byl jsem zachvácen vztekem —«

»A ten dovedli obrátiti Fendiš a Sahyl proti Hostýnu,« kývala hlavou paní, »využítkovali tvé slabosti. Ale věř, že na nevinném shladil jsi zášť svoji.«

»Nemíchej se do mých záležitostí —«

»Mám o tebe starost, zapomněl jsi, že trest toho zastihne, kdo se drzou rukou Hostýna dotkne, že na chrám a obraz jeho svatokrádežně

sáhne. Nepovídala jsem ti to, co tu koluje od úst k ústům mezi katolíky? Byli tu Čeští Bratři a neodvážili se pustošiti chrám, i helveté posud zachovávali úctu k posvátnému místu, až tys dal rozkaz, tys podal příčinu a jiní tě poslechli.«

»Predikant Fendiš mne nabádal,« vymlouval se rytíř, aby vinu na jiného svedl.

»Však také pozná. Nepřeji vám nikomu zlého, ale nemohu se zhostiti obav.«

»O tom promluvíme si později, já tomu nevěřím,« pohodil rukou Bitovský.

»Aby nebylo pozdě, abyste nelitoval!«

»Moje drahá, jsi po cestě unavena, jdi si odpočinout na lože,« vybízel rytíř, aby nemilé rozmluvě konec učinil. Potom si dal osedlati koně a vyjel na prohlídku panství.

Václav Bitovský z Bitova nadále řádil na Bystřicku a nezastavila ani choť jeho Bohunka, ani kdokoliv jiný řádění jeho. Zle se vedlo katolíkům, kteří vytrvali při své víře, zle bylo poutníkům, kteří by se odvážili na Hostýn. Ještě přicházeli ojedinele, neboť rytíř netrpěl průvodu a tyto rozehnal. Honil se i za jednotlivými poutníky a vracel je od Hostýna. Museli tedy tajně vystupovati. Zde našli muže, který s nimi vykonal pobožnost, který jim všechno vysvětlil, ale zpívati jim nedovolil.

»Nesmí Bitovský věděti, že zde jsme, a zvláště mne by rád do své moci dostal,« vysvětloval Methoděj Kalous. »Mohl by někde býti na honu, a kdyby slyšel zpěv, zle by se nám vedlo.«

Poutníci uposlechli, stajili hlasy a modlili se šeptem. Bitovského znali dobře a také se s ním nechtěli setkat.

Pronásledování katolíků a poutníků trvalo nějakou dobu, až se ulevilo, když pojednou predikant Fendiš postonával. Byl velikým rozšiřovatelem kalvinismu, už se domníval, že símě hluboko zasel, když tu se proslýchalo, že ztrácí zrak a postonává s očima. Marně se léčil, vycházel do přírody i do lesa na Hostýn zašel, aby patřil do zelena a oči posiloval. Nemoc se horšila.

Jednou hodně daleko zabloudil a tu náhle se před ním zjevil muž divně oblečený s holí v ruce.

»To tě stihl trest za to, že jsi dal kapli na Hostýně vypleniti, řekl přísně. »Teď na tom posvátném vrchu hledáš uzdravení?«

»Kde jsem?«

»Kde jinde, než na Hostýně, na tom místě, které jsi tolik nenáviděl, proti němuž jsi tolik brojil a je pustošiti pomáhal.«

Fendiš sebou trhnul a se zachvěl.

»Kdo jsi?« otázal se.

»Jeden z těch, které nenávidíš a pronásleduješ.«

»A co mně nyní učiníš?«

Methoděj Kalous se zasmál trpce.

»Zcela nic; ukáži ti cestu, kudy bys se odtud dostal. Nemysli, že jsou katolíci tak zlí a budou ti stejné stejným spláceti. Jdi touto cestou dolů, přidržuj se pravé strany a dostaneš se do hradu.«

Predikant očekával zcela něco jiného. Ani se hned nemohl hnouti od toho podivného muže, který se ukázal tak šlechtěným. Už se obrátil, popošel několik kroků a zase se zastavil.

»Odpusť« — zašeptal.

»Kéž ti odpustí Bůh!« řekl Kalous a ztratil se v houštině. Pozoroval, že sem jdou od rytíře vyslaní lidé, kteří měli za úkol predikanta vyhledati, když se dlouho domů nevracel. Teď ho našli, tázali se, nepotkal-li někoho — ale Fendiš nepověděl a muže, který se k němu tak velkomyslně zachoval — neprozradil.

Predikant už nevystoupil, zrak se mu nepozdravil, ale po čase odveden byl odtud k lékařům do Olomouce. Do Bystřice se již nevrátil, neboť zůstal slepcem.

Bitovský měl už jiné společníky a přívržence, kteří mu byli nápomocní, ale i nad ním se nebe zakalilo. Válka se končila, protestanté byli poraženi, původcové vzpoury potrestáni a ostatní nekatolíci — nejdříve predikanti, potom šlechta a posléze obecný lid — byli nuceni opustiti zemi.

Mezi postiženými byl také Václav Bitovský z Bitova, pán na Bystřici a poslední potomek svého rodu. Správu statku jeho vedl zatím Jiřík Sokolnický, pokud nebudou poměry zcela urovnány.

Jenom luteráné a kalvinci litovali odchodu rytířova a z těch ještě mnozí se přidávali k víře katolické, od níž byli jenom násilím na čas odtrženi. Jiní si oddychli a Bitovského nelitovali. Osvědčil se krutým pínem a přiskrým stranníkem. Věděli, kdy odjede a zcela klidně přihlíželi k loučení tomu. Ještě že na choť jeho Bohunku vzpomněli a ji politovali, že musí s mužem vyhnanství snášeti.

Na hradě panoval zvláštní ruch. Bylo známo, že toho dne Bitovský se odstěhuje z Bystřice, dříve než bude vyhnán ze země. Část zbrojnošů byla už propuštěna. O Sahy'ovi do té doby nikdo nevěděl, kam se odstranil. Dnes by také opouštěl hrad a snad i svého pána.

Den byl jasný, podzimní, už listí žloutlo. Hostýn se zelenal stále jehličím. Stál nějak tiše nad městem, jakoby čekal, kdy se opět rozezvučí a ožíví. Poutníků se dostavovalo málo. Báli se bezohledného pana Bitovského a jeho čeledi. —

Posléze na nádvoří vyvedeni koně. Rytíř nějak dlouho prodléval v komnatách. Nechtělo se mu opustiti hrad, kde se mu znamenitě vedlo, kde prožil valnou část života. Byl dojat a vzrušen. Také choť jeho Bohunka smutně přecházela a vybírala, čeho nutně potřebovala v domácnosti.

»Já to tušila, já tohle předvíдалa!« mluvila sama k sobě a horší ještě věci přijdou později.«

Bitovský došel pro manželku, aby už se rozloučila a na koně vsedala.

»Musíme pospíšiti,« připomínal stručně.

»Co nás čeká? Proč tohle přišlo? Pokuta se dostavuje. To je za Hostýn, za plenění v něm.«

Rytíř nerad slyšel slova ona.

»Nepřipouštěj si takových věcí. Statek prodáme a v cizině se usadíme. Dobře nám bude.«

Ale paní Bohunka vrtěla hlavou.

»Jenom aby tohle nebylo teprve počátkem neštěstí. Však uvidíš. Neposlouchal jsi mne, dal jsi se přemluvíti. To máme za Hostýn.«

»Stále vedeš svoji,« durdil se Bitovský, »teď pojď, ať opustíme zemi.«

Manželé vyšli nejistým krokem. Předvídali, že tohoto prahu už nepřekročí, že se sem nevrátí. Mlčky vsedli na koně a odjížděli s malým služebnictvem. Vozy se braly pomalu napřed.

Lidé vybíhali ze stavení, postavili se u cesty a dívali se na svoji vrchnost. Málo kdo nazvedl čapku, velmi mnozí měli příčinu ke stížnostem. Stáli s hlavami svšenými, rytíři nikdo nelál, ale také se nermoutili nad odchodem jeho. Pro katolíky už nemohl přísnější a hroznější přijít než byl Bitovský.

Teď zajížděl kolem Hostýna. Nemohl nepozorovati na pokraji lesa muže s bílým vlasem a vousem. Hrozil rukou i holí a provolával divná slova: »Jdi, jdi, ty zkázo svatyně; jdi, ty mučiteli mnohých lidí a kletba Boží doprovázej tě!«

Paní Bohunka si zakryla tvář, aby neviděla toho starého muže.

»Skolte ho!« velel rytíř, ač tu už neměl práva poroučeti.

Sluhové se pustili úprkem k lesu.

»Ty se máš co hrozby a kletby Boží obávati. Pamatuj na Hostýn, na svatyni!«

Methoděj Kalous se ztratil v houštině dřívě než sluhové k lesu přijeli. Marně by hledali, vrátili se s nepořízenou. Bitovský prudce odjížděl, neboť se mu zdálo, že naň padá Hostýn, ten vrch, který ho dřívě pátil na duši a nedával mu pokoje, na němž dovolil spustošiti starobylý chrám s památným obrazem.

* * *

Hostýn oživoval, poutníci se opět dostavovali. Vždyť jeho nepřítel odešel a průvodům nikdo nebránil. Hned bylo tu veseleji. Hlaholily písně, objevovali se návštěvníci v malebných krojích, přicházeli lidé z daleka, aby tu poděkovali, že konec útrapám a svízelm.

A zase bylo slyšeti:

»Maria, v smrtelné nemoci
přispěj ku pomoci
proti ďáblu moci
Maria!
Když bude duše mít
z svého těla vyjít,
ochraň nás,
zastaň nás,
Maria!«

Kalous poněkud chrámec upravil, aby do něho neteklo, ve střeše díry mechem ucpal, vnitřek vyčistil, co by se dalo spraviti složil, ostatní odnesl stranou a poutníkům ukazoval řka:

»To kalvinci způsobili, to dílem jejich, když kapli pustošili!«

V čelo kaple dal malý obrázek Bohorodičky, který sem přinesl z domova. Teď směle mohl choditi do města, bydleti ve svém výměnku. Také ukazoval jeskyni, kde se dřívě zdržoval za pronásledování křesťanů na panství.

Divili se mu, ale chápali jeho lásku k posvátnému místu. I nyní se tu mnohdy zdržel na noc, aby nemusil konati obtížnou cestu do vrchu.

A staral se o chrámec nadále pečlivě. Teď zde měl mnohem více práce, aby odstranil všechny stopy pustošení. Znovu a znovu vykládal o Bitovském, jak sem přivedl rozvášněné vojny, jak se posledně na Hostýn ohlížel, když panství opouštěl. Také vypravoval o Fendišovi, jak se s ním setkal na Hostýně, kam predikant zabloudil.

Putovali sem lidé z daleka, mnoho věděli a povídali. Kalous si s nimi poseděl a vyslychal je, když si ulevovali. Potom přinášel ty zprávy do Bystřice, kde sousedům vyličoval, jak bylo za třicetileté války i jinde zle, co se dalo v jiných částech Moravy, co v sousedních Čechách.

»Měli jsme se zle, ale nejnak bylo jinde, ano někde bylo ještě hůře.«

Bystřičtí vykonali velikou pout na Hostýn, zde zpívali: »Tě Boha chválíme« — a toužili, aby kaple dostala dobrodince, který by ji ozdobil a opravil. Sami byli po válce tak ochuzeni, že nemohli se takového díla odvážiti.

Před tím až ze Slezska byl tu průvod, který jako obyčejně Kalous prováděl. Zůstali tu přes noc, a také Kalous nevrátil se toho večera do města. Měl s poutníky důvěrné rozmluvy a na mnohé věci se jich vyptával.

Když pak přišli poutníci z Bystřice, jejich rodák skláněl hlavu a byl divně naladěn. Ani ho nepoznávali. Co se mu stalo, co ho tak vyrušilo? Snad stáhl dolehlo naň, snad zažité útrapy skroutily ho. Vítal měšťany, ale divně hleděl před sebe. Jakoby ta hlava jeho klesala pod tíhou myšlenek.

»Co se ti stalo, co ?« ptali se sousedé. »Teď bys měl býti vlastně vesel když jsme se zbavili rytíře Bitovského z Bitova.«

»Právě na toho myslím«, odpověděl Kalous.

»Slyšel jsi o něm něco? Co se s ním dělo ?«

»Byli tu z daleka poutníci, ti mnoho o něm věděli. Ovšem mně vypravovali.«

»Aj? Tedy přece zase něco uslyšíme o svém bývalém pánu? Jak se mu vede?»

Kalous vážně zakýval hlavou.

»Jaký byl zde, takovým zůstal v cizině. Nadále trýznil lidi a praví se, že páchal i těžké zločiny. Jenom si vzpomeňme, jak mučil Jana Sarkandra. Posléze míra jeho hříchů byla naplněna. Dělal ve Slezsku útoky na pokojné lidi, ale při jednom výpadu byl jat a chycen. Odvezli ho do Brna a odsoudili ku smrti.«

»To byla odplata!«

»Ale slyšte, co se nyní ještě stalo při popravě. Byl na náměstí předveden, aby potupně rukou katovou dokončil neslavný život. Kat už byl připraven, než pojednou klesla mu ruka, neboť poznával svého bývalého pána.«

»Jak to ?«

»Katem tím byl zbrojnoš Sahyl, na kterého se snad posud pamatujete. Podporoval svého pána v nenávisti proti katolíkům, účastnil se pustošení kaple a jemu právě Bitovský nařídil, aby Marianský obraz sundal a spálil. Sahyl tehdy vzal nejlepší dar a s ním utekl. Ale mnoho se neobohatil, skvost onen nepřinesl mu požehnání. Prohrál jej v kostkách a potom byl mučen svědomím, že Hostýn okradl. Činil pokání, hledal službu a stal se v Brně katem. A právě ten odpravil na brněnském náměstí Bitovského, posledního potomka toho rodu. Poznali se před popravou, promluvili spolu několik slov, až Sahyl dostal rozkaz, aby popravu dokončil. A tu prý Bitovský v posledních okamžicích vzpomínal na Hostýn a litoval minulých činů.

»Nedbal jsem výstrahy, abych se nedotýkal svatokrádežně posvátného vrchu. Teď za to pykám. Hostýn zvítězil.«

Těmi slovy skončil život na popravišti. Co tomu říkáte? Není to trest Boží?»

Přisvědčovali a také hluboko skláněli hlavy.

Methoděj Kalous už se nedomákal, když panství Bystřici koupil pan Václav z Lobkovic, který stánek Matky Boží na Hostýně obnovit a na lípové desce obraz udělati dal. Hostýn se stal slavným místem poutnickým a jako anděl Strážce shlíží a dosud opatruje Moravu.

Obraz Svatohostýnské Marie Panny z r. 1723.

Vdp. J. Jelínek, farář v Bojkovicích, poslal nám dva obrazy Panny Marie Svatohostýnské. Jsou to mědorytinky, z nichžto jedna jemnější a zřetelnější pochází dle latinského chronogramu pod obrázkem z roku 1723. — Obrázky upomínají nás ne na Tatary jako obyčejně, nýbrž na Turky z roku 1663, jak jsme o tom v »Dějínách Svatého Hostýna« v 9. hlavě v čísle 3. II. ročníku obšírněji pojednávali.

My vidíme na obrázku Rotalovskou Marii Pannu s blesky, horu Sv. Hostýn se čtyřmi kaplemi (viz »Dějiny Sv. Hostýna«) a s jakousi tvrzí. Je to asi tvrz vojenské posádky, která r. 1663 na Sv. Hostýně byla umístěna. Upomínka na

tuto tvrz zachovala se i v lidu. Pod horou jsou turecké stany s půlměsíci, mezi nimiž pádí ozbrojené turecké voje na koních, majíce prapory opatřené taktéž půlměsíci. Na obrázku zřetelnějším, jenž je i v tomto čísle otisknut, jsou dva latinské nápisy: jeden neúplný nad obrázkem, jenž zní: »peklo, jež na nás do-

tírá, zažeh a
zkroť«; druhý

dole tvořící
chronogram:
vera ac genu-

ina atd., česky:

»pravý a pů-

vodní obraz
Bohorodičky

Panny na sv.

Hoře Hostý-

ně«. Obrázky
tyto nám jasně

naznačují, že
i za dob ture-

ckých vpádů
se ukázala

Panna Maria
na Sv. Hostýně

jako »pomoc-

nice lidu mo-

ravského«. V

jistých písničkách
vytištěných r.

1749 v Olo-

mouci prosí se
skutečně Ma-

ria Panna o
pomoc proti

Turkům. Už
titul písniček

pro své svaté rány
pohany pryč zahnat,

za to my tobě, křesťané,
chválu vzdávat«. V písničce druhé zní jeden verš taktó: »Povstaniž, o, Maria,

zbav nás toho bože, uslyš naše zpívání na Tvé svaté Hoře. Přestraš všechny pohany, kteří hubí křesťany, zahanbiž jejich líce, podej nám Své pravice, o, Panno Maria«. Nápadné je toliko u těchto písniček, že na první straně je obrázek Panny Marie, jako byl do roku 1620 na Sv. Hostýně.

nám praví, že
jsou proti ú-

hlavnímu ne-

příteli Turku.

A v písničce
první je jeden

verš tohoto ob-

sahu: »Když's
Ty, Matko mi-

lá, při nás, nic
se nebojíme,

neb že větší
je Tvá síla než

turecká, víme.

Ochraň, za-

staň, vysvoboď

nás, Panno mi-

lostivá«.

V dalším

verši čteme:

»O, nedejž
krve křesťan-

ské pohanům
prolévat, po-

moz nám smut-

ným křesťan-

ům pohany
pryč zahnat«.

V posledním

verši jsou slo-

va: »Ach, rač

Dějiny Sv. Hostýna.

Píše P. Fr. Videnský T. J.

(Pokračování.)

Také pivo nesmí odjinud vzíti nežli z panství holešovského anebo bystřického, vyjma, že by buď jemu anebo kaplanům bylo dáno pivo ve způsobě almužny, ve kterém případě může pouze od nich býti upotřebeno a jak shora o víně bylo podotknuto, nesmí býti nikterak čepováno anebo podáváno, což platí též o kořálce a rosolích. Proto

za třinácté: ježto o dostatečnou výživu jak administrátorovu tak kaplanů je postaráno, budou se přede vším starati, aby čest Boží a čest nejpožehnanější Panny a Matky Boží Marie, jakož i spásu duší ze všech svých sil povznášeli,

jak jsou k tomu vázáni a povinni; především však, aby stále na hoře bydleli a bez výslovného svolení administratorova žádnou noc mimo dům neztrávili. Kdyby však administrator pro různé záležitosti chtěl s hory sestoupiti a nejdéle dva dni dole zůstat, musí k tomu mít výslovné dovolení od holešovského děkana, o něž také výslovně musí žádati. Vícedenní však dovolená může se uděliti toliko bisk. olomouckou konsistoří. Taktéž:

za čtrnácté: kdyby administrator anebo kaplani nevedli zbožný a vzorný život, ano snad se v nějaké důležité věci provinili, má zmíněná bisk. konsistoř právo jak administratora tak kaplany odstraniti a mne jenom o odstranění uvědomiti, abych místo odstraněného mohl jiného vhodného praesentovati, po případě jmenovati; právo praesentovati administratora a jmenovati dva kaplany výslovně ponecháme sobě, dědicům a nástupcům, jelikož jsem nejenom shora řečené základní fundace namáhavě na to sebral a na svůj allodiální dvůr Količín a panství napajedelské dal vtěliti do zemských desek, nýbrž i slušný kněžský byt zaopatřil se závazkem starati se na vždy o opravy a sebe a své dědice a nástupce mocí této zakládací listiny co nejdůtklivěji k tomu váží;

za patnácté: má administrator, jak už řečeno, řízení mariánské pobožnosti (privative?) obstarávati a jak sám tak kaplani každou neděli a svátek v létě a ježto jakýs počet věřících duší sem na služby Boží může přijíti, střídavě mezi 9.—10. hod. dopoledne kázati, před kázáním o 8. hod. sloužiti mši, po kázání míti zpívanou, a třetí mši sv. o 11. hod. pro poutníky později přibývší; a nikdy ani ne ve všední den nemají dva nebo tři jíti najednou k oltáři, nýbrž hodiny si tak rozdělit, aby se mše sv. o 11. hod. každodenně sloužila. V zimě ale, poněvadž málo lidí se sejde, budou střídavě pro usedlé na mariánské Hoře před zpívanou v neděli a ve svátek čísti evangelium a míti křesťanské cvičení, jinak však, ano se to dá provésti, každou druhou neděli budou ve vsi Rotalovicích míti katechismus a administrator se svými dvěma kaplany se přičiní na každý způsob, aby mariánskou pobožnost povznesli, při příchodu poutníků aby pilně zpovídali, počet komunikantů snažili se rozmnožiti a jej dle množství zaznamenali a ve vši způsobilosti, jak se pro kněze bez toho sluší, pobožným duším vyhověli.

Aby pak tato moje a zmíněných dobrodinců zbožná fundace zůstala v celé síle a nezměnitelnosti, odevzdávám ji jeho knížecí Eminencí olomouc. biskupu v nejmilostivější ochranu a přízeň ku schválení a dovolení a stvrzení, prose, aby všechny v ní obsažené body svou biskupskou mocí a vlivem potvrdil, je proti každému odporu a před každým omezením chránil, a také nejdůst. bisk. konsistoř ku stejnému zachovávání a ochraně přiměti ráčil. Aby pak tato fundace a zařízení změnou poměrů časových nikterak nezanikla a neupadla v zapomnutí, dal jsem tuto zřizovací listinu ve čtyřech stejně znějících exemplářích vyhotoviti, staré pak 28. listop. 1747 a 1. února 1756 vyhotovené listiny zničiti; z přítomných listin má jednu bisk. archiv v Kroměříži, druhou konsistoriální archiv v Olomouci, třetí jsem podržel já jako zakladatel a čtvrtou jsem odevzdal administratorovi, aby ji v Hostýnské kostelní pokladně uschoval. Ku většímu dotvrzení a zajištění toho všeho nejenom jsem se sám vlastnoručně podepsal a svou hraběcí pečeť přiložil, nýbrž totéž jsem si k dotvrzení od podepsaných pp. svědků (jimž toto a také ne jejich příbuzným nemá býti na újmu a ke škodě) schválně vyžádal.

Stalo se v zámku Holešovském dvacátého listopadu roku tisícího sedmístého šedesátého pátého.

Frant. Ant. hr. z Rottalů, mp.

Emanuel svob. pán Zavisch, mp., jako svědek.

František pán z Waffenbergu, mp., jako svědek.

My Ferdinand Julius z milosti Boží sv. římské církve kardinál kněz z Troyerů, ochránce Německa, olom. biskup, vévoda, sv. říše římské, kníže a král. české kaple hrabě římsko-cís., jakož i uherského a českého Veličenstva skutečný tajný rada atd. atd. schvalujeme, dovolujeme a stvrzujeme svou bi-

skupskou mocí a vlivem slušnou žádost vysoce urozeného a blahorodého pána Františka Ant. hraběte z Rottalů, dědičného pána na panství holešovském, bystřickém, napajedelském, prusinovském a zborovickém, jeho tlm. cfs., jakož i uh. a česko-královského Veličensta skutečného tajného rady, komorníka a dědičně stříbrokomorníka ve vévodství štyrském a tuto přítomnou ke cti Boží a nejbláh. Panny a Matky Boží Marie a ke spáse křest. duší směřující fundaci ohledně stálého administratorského místa a dvou kaplanů na hoře Hostýně, náležitě k panství bystřickému, tímto ve všem a v každém bodě a klausuli.

K dotvrzení toho netoliko jsme se vlastnoručně podepsali, nýbrž i k tomu svou knížecí olom. bisk. kancelářskou pečeť přitiskli.

Stalo se ve městě našem Vyškově dne 10. prosince 1756:

Ferdinand kard. z Troyerů mp.

Na rozkaz jeho nejosvícenější Výsosti

Josef Placidus Perti mp.

Za schválení toto se hrabě Rotal poděkoval vlastnoručním dopisem dne 26. prosince téhož roku. (Viz ku.-arcib. kroměřížský archiv).

Pane, zůstaň s námi...!

Zdenka Pojizerská.

Z Jerusaléma do městečka Emaus ubírali se volným krokem dva chodci, přátelé. Smutek jim hleděl z očí, starost i sklamaní bylo patno z jejich neveselého hovoru. —

Vzpomínali na Ježíše Nazaretského, přede dvěma dny umučeného, o Némž oni se domnívali, o Némž také věřili, že jest slíbený Mesiáš, že jest to Syn Boží, Vykupitel, jenž měl přijíti, aby vykoupil a pozvedl národ Israelský.

A zatím On — Mistr jejich umřel a to — smrtí nejpotupnější — ti, kteří Jej nenáviděli, nepřestali pracovati, až viděli Jej umučeného, ztrýzněného na kříži umíratí.

Umřel Pastýř — a malé stádečko učedníků se rozprchlo. Báli se, skrývali se před židy, protože zničen, na smrt odsouzen byl jejich Pán a zlost, nenávisť židů padla i na učedníky a vyznavače nenáviděného Krista Pána, jehož smrtí byla víra a důvěra Jeho přátel otřesena — vždyť nepřátelé nad Ním zvítězili.

Proto tesknili učedníci jdoucí do Emaus, když tu přidružil se k nim Ten, Jehož smrti želeli — sám Kristus Pán a táže se po příčině smutku a po předmětu jejich řeči.

Smrt, způsob a příčina smrti Ježíšovy nezůstala tajna širošího kraje Jerusalemského všechno obyvatelstvo rozrušeno, proto nejvš udiven táže se jeden z nich — Kleofáš jménem — neznámého tazatele: „Ty sám jsi přichozí do Jerusaléma a nepoznal jsi, které se věci staly v něm těchto dnů?“

A na opětnou otázku vypravují o Pánu Ježíši Ukřižovaném a žalují ty křivdy, příkoří, pronásledování, jež snášeti musel Ježíš Nazaretský od svých nepřátel, stýskají si, že to už třetí den, co umřel, dokládajíce stísněné: „My pak jsme se nadáli, že by On vykoupiti měl lid Israelský!“

A konečně nedůvěřivě si přiznávají, že některé z žen, které časně z rána navštívily Jeho hrob, je zastrašily zprávou, že Tělo Pána v hrobě není, že dle slov anděla se zjevivšího prý z mrtvých vstal...

Z celého vypravování učedníků Emausských vyznívá bolest, sklamaná důvěra, otřesená víra. A proto, aby důvěru jejich oživil, víru upevnil, když stesky a žaloby všechny vyslechl, stává se tu Pán, z mrtvých vstalý, dosud nepoznaný, zase učitelem, vykladatelem písma a učenci poslouchají s radostným úžasem a nadšením a když tak za hovoru došli s večerem k městečku a společnost cizince jim byla tuze milá a příjemná, zvali Jej s upřímnou srdečností: „Pane, zůstaň s námi, neb se připozdívá a den se už nachýlil...!“

A Pán zůstal — přijal pozvání. Přijal i pohostinství s nimi za stolem,

A tu béře chléb — žehná — láme — a podává jim a jest to — jejich dobrý a milovaný Mistr a Pán! Viděli Ho — a poznali Ho!

Však v témž okamžiku, v němž poznali Pána svého ukřižovaného, mizí jim s očí, ale učedníci ještě týž večer spěchají do Jerusalema v ralistném rozechvění s radostnější zprávou, že: Viděli a v lámání chleba poznali Pána! A byla pak víra jejich pevnější, důvěra silnější, láska vřelejší než kdy před tím . . .

A takovými učedníky „jdoucími do Emaus“ jsme asi — my všichni. Jdeme — smutně se rozhlížíme kolem — jdeme — v srdci bolest — v duši hořkost — na rtech žalobu: Ty dobrý Bože náš! tolik pohrdání a urážek snést máš od lidu nevďěného, od nepřátel, kteří nenávidí Tebe a jméno Tvé! — od těch, kteří jdou za vydaným heslem: Pryč s náboženstvím! — a těch útisků a pronásledování vyznaařů Tvých!

A Ty Bože — Lásko věčná, jim shovíváš, co oni, Tvoji shovívavostí a milosrdenstvím chránění, volají drze: „Vizte — není Boha!“

A mnohdy z toho stesku vyplyne i malověrná výčitka: „Proč, Bože můj, neztrestáš ty děti odbojné, proč necháš se od nich beztrestně urážet . . . ?“

Upírají Tě — vzdorují Ti — Tobě, svému Bohu, Stvořiteli a Vykupiteli . . . !

A v takové chvíli tesklivé přichází i k nám Pán Ježíš, snad také nepoznan, naslouchá žalování učedníků Svých, pak vlévá do smutné duše útěchu: „Já jsem trpěl z lásky k lidem, abych zadost učinil za lidstva hřích, trpěl jsem ty bolesti a muky, jež Mi zloba lidská připravila, ale když nepřátelé domnívali se býti u cíle, když viděli Mne mrtvého, tím větší bylo jejich zděšení, poznavše, že pečeť na kameni hrobovém byla zbytečnou, že stráž kol hrobu postavená byla ještě svědkem — Mého vítězství! Vstal jsem jako slavný Vítěz — a nepřátelé na Mně už moci a práva neměli. Nezapomněl-li jsem tehdy na Své věrné, jsem jich pamětliv i dnes a nenechám zahynouti ty, kdož důvěrně se ke Mně vinou a až zloba, nenávisť a smělost nepřátel dosáhne vrchole, zase jim ukáži, že jsem Pánem jen Já! — oni jen slabí, bezmocní tvorové!“

A duše naše naslouchá s radostným úžasem slovům útěchy, která sílí víru i důvěru a v srdci uhostí se tichý, blahý klid — my poznáváme svého Spasitele! A když jsme Ho poznali, prosme Jej, aby i s námi zůstal, aby nás sílil, těšil — prosme, aby nepohrdl srdcem naším kajícím, v němžto příbytek jsme Jemu připravit toužili a On, náš dobrý Pán, jako druhdy přijal upřímné pozvání učedníků Emauských, nepohrdne ani pokornou prosbou naší . . .

Pak poznáme Ho také — užijme Jej Spasitele svého, zjeví se nám ve chvíli nejtěžší, kdy z úst pomazaného sluhy Páně uslyšíme: „Ejhle — Beránek Boží . . . !“, kdy v prostinké způsobě zavítá k loži smrtelnému — pak tam na věčnosti užijme Jej v jeho věčné kráse, moci a slávě, poznáme Jej, až zasedneme k věčné nebes hostině.

Prvního máje.

Dva ncestejně obrázky. — Stanislav Stejskal.

I.

He deštivé jitro prvního května. V bídém bytě dělníka Růžičky hemží se již děti jako kuželíčků kol matky a jedno přes druhé táhá ji za ruce a volá: „Maminko, já mám hlad!“ A matčina vyhublá líc zbledla ještě více a bohaté slzy kanou — po kdysi krásné tváři. Hladí děťátka po kudrnatých hlavičkách a těší je slovy: „Počkejte chvílenku, až tatínek vstane!“

Na nuzném loži leží mladý ještě muž s ošklivě červenou tváří, následky to přílišného pití. Obličej zarostlý vousem činí mladého muže ošklivým.

Děti s jakýmsi strachem pohledli po slovech matčiných na lože a slzičky vstoupily do krásných jejich nevinných očí. „Ano, když on tak brzo nevstane“, pravilo

nejstarší děvčátko. Matka smutným okem pohledla na děti v koutku v hromádce pláčící a pak se svezl její zrak na spícího manžela.

„Již devět hodin a on nevstává“; pravila sama k sobě. „Bože můj, má-li jen ještě nějaký groš“, vzdychla, pozvednouc oči k obrazu Panny Marie. V tom se muž probudil. Přistoupila k němu vzala ho za ruku a chtěla mu svou bídu vykládati.

„Táhni!“ zasyčel a mocnou ranou ji odstrčil, div nepadla na železná kamínka uprostřed světničky stojící.

„Ale mužičku, proč jsi ke mně tak hrubým?“, pravila přistupujíc znova k loži a slze zaplavily její oči.

Než muž nebyl, jak se zdálo, v dobré náladě, vyskočil s postele a již dotkla se tvrdá jeho dlaň ženina obličeje.

Děti v koutku propukly v hlasitý pláč, vidouce, jak otec jejich matku uhodil.

„Prokletá branže budeš potichu!“, vzkřikl na ně, divoce koukaje očima.

Pak naházel na sebe sešlý sváteční oděv a sebral se tam ten bez další řeči.

Matka ustanouc v tichém štkání, pohledla na dvěře za zmizelým mužem a z úst vyklouzla ji slova: „Ach, Bože můj! A já jej mám tolik ráda!“ a propukla v křečovitý pláč. Tak vypadá začátek prvního máje v prvním obrázku.

II.

Je totéž deštivé jitro, prvního máje.

V témže domě, kde bydlí dělník Růžička, obývá malou kuchyňku a světničku dělník Pavel. Nahledněme do kuchyňky. Oh, jaký to rozdíl mezi tímto bytem a bytem Růžičkovým. Vše prosté, jednoduché, ale čistota staví se na tom nejmenším a nezastrčenějším kousku nábytku. Jak milo zde.

Jak čistě, blaženě se zde dýchá.

Kol malého sporáčku, točí se mladá v dlouhou kuchyňskou zástěru oděná žena. Kol úst pohrává jí úsměv a ty její čarovně modré oči, stkví se jako v blankytu dvě hvězdiček. V tom přiběhla dvě děvčátka za maminkou do kuchyňky a ona spatříc je sklání se s blaženým úsměvem ku světlým jejich vláskům a objímá každou z nich jednou rukou a líbá je v číla.

A ještě mazlí se s dceruškami, když vstoupí do kuchyňky mladý, statný muž. Matinka spatříc jej pouští dívenky a objímá svého dobrého a její lásku splácejícího muže. Každému vstoupí slzy do očí, kdo pohledne na ty dva obrázky. Jaký to ve všem rozdíl?

Za chvíli zasednou k nevelkému stolu ku snídání. A když byli skončili, odeberě se otec s dceruškami do světničky a tam hraje si a mazlí se s nimi.

Z ulice k němu zaléhá hluk a zvuk hudby zvoucí na výlet. Ale on se ani nepodívá na pestrý průvod, tím méně, aby naň myslel. A když po chvíli k nim vkročila manželka a matka, tu se bavili a škádlii teprve vesele. Bože, jak šťastná a blažená to domácnost! Asi kolem jedenácté hodiny zachmuřené nebe se vyjasnilo a teplé slunéčko ohřálo přírodu. Po poledni se všichni ustrojili a šli do blízkého lesa na procházku. — — — — —

„Počátek prvního máje v druhém obrázku“.

* * *

Je večer. Slunce zapadlo za téměř hor a rudé červánky ozářily posledním svitem oblohu. Hvězdička jedna za druhou vyrůstá na modré obloze a měsíček mezi nimi se vesele usmívá. Tu slyš! Večerním soumrakem ozývá se pochod, ale bez ladu a skladu. Několik mladíků doprovází hudbu, ošklivě vrískající. Divoké jejich obličeje neprozrazují nic dobrého. Kolem nich, kamkoli jdou, kazí se vzduch zápachem kořaly a tabáku. A za nimi trouse se stále mužové, kteří nemohli se odtrhnout od sklenice a karet anebo kuželek. Mezi posledními vrávorá k městu Růžička, spitý pod obraz.

Několik věrných vede jej podpaždí a sotva že došli v městě k první kořalně, hned vráží tam, by se posilnili na další cestu k domovu. Kdy dojedou asi domů? — Jak hnusný to obrázek.

II. o b r á z e k.

Rodina dělníka Pavla vrací se se soumrakem k městečku osvěžena teplým, zdravým vzduchem a sklenicí piva. Dětičky vedou se za ruce a poskakují vesele před rodiči po cestě k domovu. Otec s matkou vedou se pod pažďí vesele laškující a blaženě usmívají se na dvě andělky před nimi poskakujících.

Když přišli domů, povečeřeli a po krátkém posedění odebrali se na lože. Toť konec prvního máje v druhém obrázku. Jak šťastné to manželství? Kolik najdeme dnes takových manželů ve velkých i menších městech? — — —

Když šli dělníci druhého dne do práce, potkali zabláceného, k domovu se teprv ubírajícího soudruha Růžičku.

„Ó nebohé děti, nebohá ženo, co jedli jste včera?
Jak smutný obrázek tento!

**Ve prospěch zvelebení sv. Hostýna
∴ doporučuje se koupě obrazů ∴
Vítězná Panna Maria Svatohostýnská
a Příchod sv. Cyrilla a Methoděje na
Sv. Hostýn. ∴**

Cena jednoho obrazu s hudebním strojem K 10.90,
bez hudebního stroje K 7.40. Dodává v bedně s vy-
placeným poštovním poplatkem — L. Klabusay, Holešov.

Plátěné desky

původní. Kdo si přeje na právě ukončený ročník, obdrží je v administraci tohoto listu po 50 haléřích.

Zprávy se Sv. Hostýna.

Dne 9. června ráno bude sloužiti nejed. kněže-arcibiskup pontifikální mši a udělí apoštolské požehnání, jež jest spojeno s plnomocnými odpustky.

První jarní pout. Tentokrát se nevydala pouť tato pro mrazy a sněhové metelice jako jindy. Ač přišli poutníci a průvody jako obyčejně, vidouce, že nahoře nemohou pro zimu a sníh přenocovati, pomodlili se v kostele a spěchali hned zase domů. Toliko čtyři průvody, tuším, odhodlaly se i přes vši nepohodu noc strávit na Sv. Hostýně. Obět to zajisté byla veliká! Neboť dvě z těchto procesí byla z teplejší krajiny od Uh. Brodu. Jistý starý poutník pravil, že již 25 let chodí na Sv. Hostýn, ale tak špatné počasí že nebylo nikdy jako tohoto roku. Proto tím více nutno obdivovat horlivost poutníků a jejich ásku ku Sv. Hostýnu, kteří, ač už i na ro-

vině, Haně, sněžilo, přece ještě vydali se na horu, aby se u Marie Panny Vítězné aspoň pomodlili. — Za to však vydafila se pouť na neděli šestou po velikonoci. Sedm průvodů s 5 kněžími zavítalo toho dne na Sv. Hostýn.

Poděkování za uzdravení. Fr. Kr. z L. děkuje Marii Panně Svatohostýnské za uzdravení svého bratra. — A. Janč. ze Z. děkuje Panně Marii Hostýnské ze pomoc v různých křížích a úlevu v různých souženích. — Jistá osoba z Kr. u P. vzdává Panně Marii Svatohostýnské díky za své uzdravení a posílá jako důkaz vděčnosti 45 K pro Sv. Hostýn. — An. K. z M., dp. A. Ř. a Ter. Č. v Tř. děkují za vyslyšení prosby. — J. F. z H. použil vody z posv. pramene a byl uzdraven.

Důvěra k Matce Boží Svatohostýnské v Americe. Píše se nám: Zde zasílám na mše sv. a prosím co nejsnažněji, aby slouženy byly za uzdravení nemocného mládence, jenž je jediná naděje svých hluboce zarmoucených rodičů. Neboť lékaři se vzdali vši naděje na uzdravení... Před nedávnem obdržela jsem

od své sestry »Pohled na Hostýn.« Poznala jsem tam několik změn. Srdce mé opět zatoužilo po tomto milostném místě. O, kéž bych je ještě jednou spatřila! (Sestra Štěpána ze Všechn.)

Počasí na Sv. Hostýně. Divné to bylo letos počasí koncem dubna a počátkem května. Dne 30. dubna ještě sněžilo a mrzlo, 1. května na to přišla bouřka a kroupy a 7. května bylo o 2. hod. odpoledne + 23° C tepla. Kdežto ještě posledního dubna zima se tvářila, jako by se nechtěla ze Sv. Hostýna vystěhovat a udušovala veškeren život chladným, bílým povlakem, za týden na to nebylo po zimě a sněhu ani stopy a vše se zelenalo a kvetlo.

Dary pro Sv. Hostýn. An. R. z M. 100 K, M. O. z M. 12 K, V. Fr. z H. 20 K, F. H. z P. 20 K, Z. Š. z J. 5 K, Fr. J. z N. V. 10 K. Fr. P. z P. 20 K za vyslyšení jisté prosby. Ž. Kř. z Tř. 3 K. N. O. z Kr. krásné květiny.

Z církve a ze světa.

Morava. Lurdští poutníci vyjedou z Vídně dne 2. září a 14. září večer vrátí se nazpět. Při příležitosti této II. české pouti posvěti se v Lurdech nový český oltář, jenž je ozdoben českým nápisem. — V olomoucké arcidiecesi je zřízena jednota katolického duchovenstva. — Volby do říšské rady na Moravě dopadly obstojně pro katolickou stranu. Odevzdaných hlasů měla nejvíce; kolem 100.000. Ale lépe se držely Hor. Rakousy a Tyrolsko.

Vyděračství sociální demokracie, »Ostr. Kraj« píše: »Povážíme-li, že na Ostravsku je 20.000 dělníků v organizaci soc.-demokratické a že tito dělníci nuceni jsou platiti vysoké příspěvky, tu se musíme podiviti, jak veliký je terror vůdců a agentů soc.-demokratických. V soc.-demokratického spolku »Unii« platí dělníci tyto příspěvky:

Členský příspěvek týdně 30 h	=	ročně K 15.60
Pohřební fond		» » 1.—
Režie	týdně 9 h	= » » 4.68
Záložní fond	měsíčně 20 h	= » » 2.40
Delegační fond		» » 1.20
Podp. fond havířů	týdně 50 h	= » » 26.—
Pro politický místní spolek		» » 1.60
Stávkový fond		» » 6.—

K tomu dlužno připočísti ještě sbírky při schůzích a haléře pro řezníky, což činí nejméně 5 K ročně. tedy platí dělník do organizace ročně na 63 K 50 h. Při 20.000 členů činí to do roka na jeden milion korun! Kde jsou všechny ty sebrané příspěvky? Kam dávají vůdcové soc. demokracie tento obnos? Proč se s ním nevykází? Proč neskládají veřejné účty? Odpověď na to jest: protože je spotřebují sami mezi sebou a v pokladně mají prázdno. Stalo se na jedné schůzi, že si páni vůdcové a agitátoři vyčetli veřejně: »Kde's dal těch 90 K?« — »A kde zase ty těch 150 K?« Uvedli jsme jen »Ostr. Kraj« letoší

čís. 26. — Laskavý čtenář nechať se nad tím trochu zamyslí.

Čechy. V Čechách zaveden je svátek sv. věrověstů Cyrilla a Methoděje. Nebude se však slaviti v samý den 5. července, nýbrž v neděli na to. — Němečtí a čeští studenti universitní měli společnou schůzi, na které protestovali proti katolickým theologickým fakultám. Chtějí totiž, aby fakulty tyto byly vyloučeny z universit. Bohužel, že za nynější doby studenti tak málo z náboženství znají. — Volby dopadly velice smutně pro katolíky, ač lid sám není tak zlý.

Uhry. V Budapešti budou míti svobodní zednáři 14. mezinárodní sjezd od 8.—11. září. Program bude tento: 1. Zahájení schůze předsedou uherského svazu volné myšlenky br. Drem. Juliem Piklerem. 2. Dějiny volného myšlenkovství v Uhrách, br. Dr. Fenyés. 3. Nový ideový pojem umění a věd, br. H. Denis. 4. Mezinárodní časopis volné myšlenky, br. Zurnemont. 5. Socialismus a volná myšlenka, br. Diner-Denis. 6. a) Světská škola a volná myšlenka, b) Vyučování náboženství a škola. c) Právo na vyučování, d) Odluka církve od státu, e) Sekularisace, f) Mrtvá ruka (církvní jmění), g) Národnost a volná myšlenka. Mluvití se bude francouzsky, německy a maďarsky. Z Čech tam pošlou delegáty protináboženské časopisy: Volná myšlenka, Volná škola a Čas. Smutné to úkazy u nás. Kam to dospějeme? — Poslanec a kat. farář Juriga nastoupil v první polovici května svůj dvouletý žalář. Byl odsouzen, poněvadž prý pobuřoval proti Maďarům. — Vláda zavedla zákon o úplném pomadaření všech obecných nemaďarských škol.

Francie. Ve Francii slavivá se rok co rok památka Panny Orleánské, zachránitelky Francie v boji proti Angličanům. Slavnost měla dosud ráz náboženský. Letos to chtěla vláda změnití a slavnost toliko vojensky konati. Avšak pro odpor obyvatelstva zůstalo vše při starém. Vláda povolila.

Charvatsko. V Záhřebě byla zařizena mariánská družina pro tamější akademiky. Mladá družina vůči hledě zkvétá a za příčinou větší působnosti založila si svůj vlastní list.

Španělsko. Královna španělská povila prince. — Španělský král dal kousek bomby, jenž po spáchaném naň atentátě v den jeho svatby byl nalezen ve voze, zasaditi do zlata a připevniti ku svatební medaili s nápisem: »Královně nebes, milé Matce Boží Altötting-ské, z vděčnosti španělský král Alfons XIII. a královna Viktoria 31./5. 1906«. Záslibný dar tento bude vystaven v Altöttingské klenotnici. Bavorská princezna Ludvíka Ferdinanda, infantka španělská Maria de la Paz přidal k tomu tuto vlastnoručně psanou poznámku: »Dne 31. května 1906 měl v Madridě španělský král Alfons XIII. svatbu. Toho dne byla v Altöttingu sloužena mše sv. za štěstí novomanželů. V téže hodině hodil anarchista do vozu, kde seděli novomanželé, bombu, která

jim neublížila. Z vděčnosti za podivné zachránění přináším Matce Boží Altöttingské jménem svého synovce, krále Alfonsa XIII. satební medailu a kus bomby, již jsem sama ze satebního vozu vyňala. Tolik ku pravé listině. Mnichov 4. dubna 1907. Princezna Ludvíka Ferdinanda.

Amerika. V Americe pracuje se k tomu, aby rozvod manželský byl co nejvíce omezen. Nejprve se věci ujali katolíci. K nim přidali se konečně i protestanti. Na kongresu ve Filadelfii, jehož se účastnilo 41 států, byla 17 vynikajícími juristy vypracovaná předloha přijata. Kongres vyslovil se též jednohlasně pro předlohu, již podali katolíci, aby byl možný rozvod ve smyslu katolickém, dle něhož rozvedené část nesmí vstoupiti do manželství jiného.

Asie. Z Jerusalema dostala se nám následující překrásná a spolehlivá zpráva, která teď v době poutní jest vhodná: V pátek dne 12. dubna tohoto roku navštívilo Jerusalema asi 40 důstojníků a 120 námořníků rakousko-uherského oddělení válečného loďstva (Geschwader), které nedaleko Jaffy v těchto dnech se dostavilo. V čele byl contreadmíral pan Lucian z Zieglerů. Konali svou pouť. Napřed šli všichni v celé parádě do chrámu sv. Hrobu. Zvláště admíral povzbudil vše svou neobyčejnou zbožností. (Vycházeje z chrámu stíral si bez ostychu před svými důstojníky a množstvím diváků slzy z očí.) Podotkl, že tento příchod a tuto návštěvu sv. Hrobu cení nad celý milion. Ale též všichni jeho důstojníci a námořníci vzorně se chovali a obyvatelstvo Jerusalemské, jakož i cizince velmi povzbudili. V sobotu šli všichni ku sv. zpovědi a v neděli ráno se svým admíralem v čele ku sv. přijímání. V pondělí ráno konali veřejně v celé parádě křížovou cestu ulicemi Jerusalemskými, obdivování velkými davy Turků, židů a kře-

šťanů, kteří k tomuto nevidanému divadlu odevšad se shrnuli. Po křížové cestě navštívili chrám patriarchální, v němž jim sloužena slavná mše sv. pontifikální. Patriarch sám projevil veřejně svou radost nad touto zbožností; pravil, že obdivem takofka ztrnul, zdálo prý se mu, že má před sebou seminaristy, ba tito vojáci prý se ještě lépe chovali než jeho seminaristé. Brzy na to opustili tito vzácní poutníci posvátné město s velkou radostí a spokojeností. Celá tato pouť prý obyvatele Jerusalemské tak dojala a povzbudila, že na ni ještě dlouho budou pamatovati.

Něco pro zasmání.

Opatrnost neškodí. V jisté uherské vesnici přinesl sedlák novorozenátko ke křtu. Byl to chlapeček. »Jak se má dítě jmenovati.« táže se farář. »Maria,« odpověděl sedlák. »Ale co vás napadá, vždyť je to chlapec a Marie se nazývají děvčata,« pravil farář. »To vím,« dí sedlák. »Než má to svou příčinu. Až půjde k odvodu nebude odveden, poněvadž Maria je děvče.

Cesta na Sv. Hostýn »Jak daleko je na Sv. Hostýn,« táže se kdosi. »Tak jako s Hostýna dolů,« zněla čtverácká odpověď.

Listárna a redakce.

Fr. Paternus. Řím. Těšíme se na slíbené.

Redakci zasláno.

Masarykův boj o náboženství. Osvětluje P. Alois Jemelka T. J. v Praze. Doporučujeme. — **Křesťanský dělník.** Měsíčník pro rodinu a řemeslo křesťanského lidu. Red. František Waldman. — **Archiv městečka Měřina.** Podává A. Kratochvíl. — **Pisemné památky na zámku v Černé.** Podává A. Kratochvíl, kapl. v Popovicích. Doporučujeme.

~~~~~ Patisk zakázán, leč s uvedením pramene. ~~~~~

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v **Bystrici pod Hostýnem**. - - - Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilký vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné

Doporučujeme. (Redakce)

Oznámení.

Spolková místnost

Oznámení.

Třetího odboru Jednoty sv. Methoděje a Odbočky všeodborového sdružení českoslovanského dělnictva pro X. okres nalézá se nyní **Vídeň X., - Götzgasse 10** naproti c. k. policejnímu komisariátu hostinec p. Ludvíčka.

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. F. Xaver Zimmerhackl, T. J.
Tiskem L. Klabusaya v Holešově.

4. číslo.

1. července 1907.

Postavení katolíka vůči moderní společnosti.

P. Alois Jeřmelka, T. J.

Změnou volebního řádu a zavedením všeobecného rovného hlasovacího práva přivoděny byly dalekosáhlé a hluboce do života národů na říšské radě naší zastoupených zasahující změny, jichž není sobě každý náležitě vědom a proto nebude na škodu, na změny ty a jejich důležitost upozorniti a tak k poučení našeho ponejvíce dobromyslného lidu přispěti.

Až do posledních voleb na říšskou radu volilo se u nás podle kurií, jichž bylo pět a sice kurie velkostatkářů, obchodní komory, kurie městská, kurie venkovská a konečně kurie zvaná všeobecná, v níž měl každý 24letý muž právo volit. Během posledních let se však ukázalo, že parlament na základě kurií zvolený není schopen pracovat, jakkoliv nelze též upřít, že příčiny toho byly také jiné a proto z příčin dosud veřejnosti nedosti známých, uzrál v nejvyšších kruzích náhled, provést ve volebním řádu pronikavou změnu a postavit nový volební řád na základ nový, lidový, dle něhož by měl právo volit každý rakouský občan, jenž dosáhnul stáří 24 let a zdržoval se v okrese, v němž volba se koná, aspoň dobu jednoho roku. Po velkých obtížích byl konečně volební řád u nás změněn a zavedeno všeobecné rovné hlasovací právo ovšem poněkud okleštěné, neboť jednak ponechány byly dvě kurie a sice městská a venkovská, jednak stala se národům slovanským a zejména našemu českému národu velká křivda a to hlavně vinou mladočechů a jejich vůdce poslance Kramáře, protože poměrně k Němcům a též i jiným národům slovanským nedostalo se nám takového počtu poslanců, jak nám dle počtu obyvatel příslušelo a rovněž i ta slovanská většina na říšské radě, o níž snili mladočeši a svou porážku zastírali, ukázala se býti menšinou i když přiblížíme k českým poslancům sociálně demokratickým, kteří nikdy slovansky necítili, jsouce v područí vídeňského žida Adlera. V pravdě smíme říci, že nám mladočeši přivedli z Vídně českého lva na červeném provázku se schlíplým ocáskem a se slzami v očích a orlici bez křídel. Nikdy nebyl národ český tak slabou delegací ve Vídni zastoupen, jako byla delegace mladočeská.

Co však máme soudit o novém volebním právu založeném na základě lidovém? Jistě není ideálem spravedlnosti, neboť dle něho zrušen v ohledu politickém všeliký rozdíl mezi jednotlivými občany, tak že jedenkaždý, ať učený nebo neučený, bohatý nebo chudý, pracovitý nebo lenoch je politickou jednot-

kou, což sotva kdo uzná za spravedlivé a správné. Avšak vzdor tomu jest nám doznati, že všeobecné rovné hlasovací právo má pro nás katolíky veliký význam, ono značí novou epochu našeho politického života, která, bude-li dobře pochopena, může přivoditi utěšený obrat v národě českoslovanském. U nás katolíků stala se totiž osudná chyba v dobách, kdy národům rakouským dostalo se právo bráti účast na zákonodárství, že nebyla utvořena strana politická na zásadách náboženských, nýbrž národnostních. Není zajisté nikomu neznámo, jak napnutý boj musel v minulém století vésti národ náš v ohledu národním, neměl-li býti pohlcen v moři německé. Proto kněží a všichni dobří katolíci pustili v politice se zřetele zásady náboženské a aby nerušili národní svornosti, postavili se do řad obhájců práv národních, což ovšem tím spíše mohli učiniti, že otázka náboženská ponejvíce nechávána byla stranou, ač nenacházela právě nadšených obhájců, vďor tomu, že liberalismus německý výbojně postupoval nejen proti české národnosti, nýbrž i proti katolickému náboženství. Jemu na př. máme co děkovati za nové zákony školní, které přivodili tak neutěšené poměry nynější ve školství národním a zejména mezi nynějším učitelstvem. Tak vytvořila se u nás politická strana, která nezaujala určité stanovisko v ohledu náboženském a kněží tu a tam museli přimhouřiti oko někdy snad obě v zájmu národní svornosti a to zejména v otázce husitismu. Když však národní boj vykazoval úspěchy, nabýval i u nás směr protináboženský vrchu, až konečně mladočeštvi provedlo v tom ohledu úplnou očistu a vyhodilo kněžstvo z politického života a vůbec i ze spolkového života, tak že národ náš, pokud byl politicky aspoň poněkud uvědomělý, zaujal v ohledu náboženském stanovisko buď lhostejné aneb dokonce i nepřátelské, tak že na př. v Čechách nebylo ani jediného poslance zvoleného na základě programu katolického a všechny pokusy v tom ohledu učiněné ukázaly se býti marnými. I takoví mužové, jako Dr. Rudolf Horský vycházeli z bitev volebních porážek, tak že za starého volebního řádu nedala se očekávat pronikavá změna v ohledu politickém a lid — pokud byl katolického smýšlení, avšak po většině z volebního práva vyloučený — se zkormouceným srdcem pohlížel, kterak národ cyrillometodějský a svato-václavský byl zastoupen ve sboru zákonodárném lidmi smýšlení i protináboženského aneb aspoň smýšlení lhostejného. Měl-li tedy nastati obrat, musela nastati změna i v právu volebním, aby též ony vrstvy našeho lidu, které v politickém životě tvořily tak zvanou panenskou půdu a dosud z něho byly vyloučeny, povolány byly do boje politického a tak své náboženské přesvědčení uplatnily. To pak se stalo zavedením všeobecného volebního práva a ještě více též zavedením volební povinnosti, jako na př. u nás na Moravě, kde každý 24letý muž nemá jen právo volební, nýbrž i povinnost jíti k volbě. Proto v tomto ohledu poskytla nám změna volebního řádu novou příležitost zbudovat novou politickou stranu na základě náboženském a tak napravit chybu, které se dopustili katolíci v dřívější době.

Nemáme-li tudíž tuto novou příležitost propásti, nutno katolický lid, pokud ještě nábožensky cítí politicky uvědomovat a politicky organisovat. To je naše životní otázka a nechopíme-li se díla účinně, pak možno zcela určitě předvídat, že národ náš bude pro náboženství ztracen. Tolik je jisto a zkušenost z dob minulých nás o tom víc než dost poučuje, že lid, dostane-li se v ohledu politickém do tábora nám buď nepřátelského aneb aspoň v náboženském ohledu lhostejného, dříve neb později přijde do onoho tábora i v ohledu náboženském. Nejlepším toho dokladem je strana sociálně demokratická, která všade tam, kde agituje mezi lidem nábožensky cítícím, říká, že náboženství je věc soukromou a klade důraz na otázku národohospodářskou, když však se jí podaří lid získat na svou stranu v politice, ihned strhne to na svou stranu i v ohledu náboženském a

s upřímných přátel náboženství stávají se zarputilí jeho nepřátelé. Nemenší doklad máme na straně mladočeské a také straně agrární. Tam, kde kvetlo mladočeství jako na př. v Čechách na Podřipsku a zejména v okrese slánském, kde po mladočeských přišli agrárníci, lidé to v ohledu náboženském úplně lhostejní, ba na mnoze i nepřátelsky smýšlející, a ejhle jaký byl výsledek posledních voleb právě na okrese slánském, který byl eldorádem mladočechů a pak agrárníků? Zvítězil tam na celé čáře sociální demokrat, snad při první volbě a sice více než sedmi tisíci hlasů, kdežto agrární poslanec dostal docela nepatrný počet hlasů snad ani ne dvě stě. Zde vidět nejlépe krátkozrakost politiky mladočeské a také agrární a vůbec každé lžisvobodomyslné politiky, která se nestaví na stanovisko křesťanské. A proto myslíme, že se nemýlíme, když tvrdíme, že poměry, jako je vidíme dnes v Čechách na Slánsku, kde druhdy byl též dobrý a zbožný český lid, nyní přešel téměř všecek do tábora sociálně demokratického ba již zjevně se prohlásil proti náboženství. A tak by se byly málem vytvořily všude jinde po vlastech našich podobné poměry a národ náš, tak zbožností plynoucí, byl by upadl do drápů sociálních demokratů a jejich židovských vůdců. Bohu díky zamezilo se to zavčas. Na Moravě povstali noví buditelé lidu v ohledu náboženském, mezi nimiž bez odporu první místo přísluší Mons. Dr. Stojanovi, miláčku lidu moravského, jemuž po boku dnes stojí řada nových pracovníků, lidí to politicky vyspělých, jejichž přičiněním za změněných okolností tvoří se či je již vytvořena strana katolického lidu, kterou již nikdo nezastaví.

Než i v Čechách se nelenilo a aspoň v hodinu jedenáctou chopili se uvědoměli mužové práce a ejhle výsledky se již při poslední volbě do říšské rady ukázaly, neboť devět poslanců katolické strany přišlo do užších voleb a z nich zvítězilo sedm, tak že dnes máme i z Čech poslance zvolené na základě programu katolického. Je to sice číslo dosud poměrně malé, ale »Národní Listy« a všechny ostatní protináboženské časopisy byly tím celé zkoprnělé. A tento výsledek voleb nutno přičísti jen úsilovné práci mezi naším lidem. Všude pořádány přednášky na uvědomění lidu v ohledu politickém a zároveň zřizovány místní a okresní organisace.

Naším heslem musí tedy býti lid uvědomovat a organisovat a kdo tak nečiní v domnění, že zejména kněz nemá se míchat do politiky, páchá na lidu zradu a vydává ho v šanc nepřítelům víry.

Uvědomování lidu musí se dít slovem a tiskem. Dnes zejména kněz musí jíti mezi lid, musí lid poučovat v otázkách nejen náboženských nýbrž i politických, jinak se dopracujeme tam, kde jsou katolíci ve Francii. Tam také nepřátelé vyhlašovali do světa, že kněz patří do kostela a do fary a když je tam měli, snažili se dvéře kostelů a far zatarasiti hesly panovačnosti církve a klerikalismu a pod., ale když opanovali v politice pole, pak násilím se vedrali do kostelů a far a vyháněli z nich kněze i zbožný katolický lid. Nemá-li tudíž i u nás dopracovati se k podobným výsledkům, pak zejména kněz nesmí se straniti veřejného života, nesmí zanedbávat povinnost, kterou mu, abychom tak řekli moderní pastorálka ukládá totiž uvědomovati lid jak nábožensky tak politicky. Všeobecným hlasovacím právem byla složena do rukou lidu všechna politická moc a záleží tudíž na tom, jak lid této moci použije, neboť politická moc v rukou neuvědomělého lidu je jako ostrá zbraň v rukou dítěte.

Uvědomování lidu musí se dít ve schůzích důvěrných, svolaných na základě § 2. shromáždovacího zákona a to ne proto, jako by Bůh ví jaké důvěrné věci měly se tam přetřasat, nýbrž aby se zamezily zbytečné hádky, které nepřátelé vnášejí rádi do schůzí našich.

(Dokončení.)

Dějiny Sv. Hostýna.

Píše P. Fr. Vídenský T. J.

(Pokračování.)

20. U kostela postaven kříž,

Zřídka setkáváme se s katolickým kostelem, u něhož by nestál nějaký kříž. Tím méně ovšem měla tato výjimka býti na Sv. Hostýně. Měl tu stoupáním znavený poutník pohledem na ukřížovaného se povzbuditi a potěšiti, měl čerpati nové síly a se utvrditi tímto znamením vítězství ve své naději a důvěře v Boha a jeho Matku.

To postřehnul velice dobře beneficiát Svatohostýnský P. František Jakub Albl. I dal zhotoviti kamenný kříž a dal jej postaviti u hlavního vchodu do chrámu. Kříž tento vzal bohužel za spustošení kostela docela za své. Na starých obrazech, kde je znázorněno spustošení, je viděti kříž, an je na zemi povalen a od tří lidí zajisté bezbožných, asi luteránů z okolí, rozbíjen.

Kříž počal se stavěti r. 1755. V knize celebrantů čteme tuto poznámku: »Dnes 3 května položeny základy pro sv. kříž na vrcholku hory vedle kostela.« Vztýčen však byl kříž a asi také posvěcen 27. května. Vymyšlen byl k této slavnosti zvláštní, významný obřad. P. Frant. Jakub Albl sloužil velkou mši sv. Před ním měli mše sv.: P. Krout a P. Hübner, beneficiáti Svatoh., Ferdinand Pröscher, kaplan holešovský a Ign. Landt, kaplan bystřický. Při pozdvihování byl kříž vyzvednut a upevněn. V dotčené knize celebrantů dočítáme se o tom takto: »Tohoto dne postaven kamenný kříž před branou chrámovou. Stalo se to za skutečného pozdvihování Těla Páně při mši sv., již zpíval dp. František Jakub Albl jakožto horlivý obstaravatel zmíněného sv. kříže. — O dalších slavnostech, jež se při tom dály, není bohužel žádného záznamu.

21 Zakladatel velechrámu umírá. — Nehoda stíhá velechrám.

Nestál velechrám dlouho ve své původní kráse a už se naň řítilo neštěstí. Než zdá se že Bůh chtěl šlechetného zakladatele ušetřiti, aby jeho zbožné srdce při částečné zkáze jeho díla nekrvácelo. I povolal jej k sobě, aby mu jako věrnému a oddanému sluhovi udělil za dobré skutky věčné odplaty.

Zemřel hrabě Frant. Antonín Rotal, poslední to mužská větev rodu Rottalského dne 26. října 1762. Jeden ze Svatoh. kněží o tom poznamenává: »Dne 26. října 1762 dokonat svůj život vysoce urozený hrabě František Ant. z Rottalů dědičný pán na Holešově, Bystřici a Napajedlích ve věku? (Léta neudána. Pozn. spisovatelova.) Náš nejdobrotivější patron, jenž zdejší chrám od základů vystavěl, při něm dvě kaplanská místa nadal a jiných velice mnoho dobrých skutků vykonal. Dejž mu Bůh věčné odpočinutí.«

Zde je viděti, jak Bůh řídí nepochopitelně pro nás lidské osudy. Tolik vykonal zbožný hrabě pro slávu Boží, tak hleděl rozšířiti jeho čest a klesá do hrobu bez mužského dědice — jeho rod s ním vymírá! Jeho jediný syn totiž Ferdinand Josef zemřel v mladém věku a tak zbyly po něm tolika tři dcery: Amalie, Maximiliana a Maria Anna. Amalie se provdala za Linhartu de Rovere hr. Monte l'Abate, Maximiliana za polního maršálka hr. Nadaždyho a Maria Anna za Quidobalda hr. Ditrichšteina.

Ale před jakým bolem chtěl jej Bůh ušetřiti a jaká nehoda přikvačila na Hostýn? byla to nehoda živelní. Bylo to 24. září r. 1769. Pojednou okolo půl 6 hod. odpoledne vznesla se černá mračna nad Hostýnem a při strašné bouři udeřil hrom do věží, o čemž předkem žádný nebyl věděl, že by udeření mohlo škoditi, až napotom doutnající dřevo větrem rozdmýháno v plamen se rozzálo, jenž strávil střechu a zvony rozpustil. Kniha celebrantů podává o neštěstí tuto

zprávu. Dnes, totiž ve shora naznažený den okolo půl 6 hodiny odpoledne uhodil blesk do klenby velechrámu a okolo jedenácté v noci vzňal se požár a zachvátil celou střechu chrámovou a věž. Zároveň rozpustil všechny zvony (jediný vyjímaje, jenž z věže po schodech až dolů beze škody se zřítíl.) Dobrotivý Bůh budiž nám milostiv a odvrát od nás veškeré zlo na přimluvu nejbl. Matky své Marie Panny.

Do vnitra kostela pro silnou klenbu oheň se nedostal.

Ale právě při tomto neštěstí ukázala se úcta a láska Moravanů ku posvátnému místu. Neboť ve dvou letech sebralo se tolik darů, že byl chrám nejenom novou střechou pokryt, nýbrž i novými zvony a varhanami zaopatřen, tak že se ve své dřívější kráse a slávě objevil, ale ne na dlouho.

22. Zkáza Sv. Hostýna se blíží.

Tato živlová pohroma byla jen takofka předzvěstí mnohem záhubnější bouře, jež se za císaře Josefa stáhla nad chrámem Svatohostýnským. A zdá se, jakoby byli kněži Svatohostýnští už při živelním neštěstí jakousi předtuchu měli; neboť zaráží ona poznámka na konci, kde prosí o ochranu Boží na přimluvu Rodičky Boží a za odvrácení všeho zlého.

Než není to jediný povzdech, jenž je nám z té doby zprostředkován jejich perem. My čteme častěji od té doby: »Budeme-li prositi Boha, dá zajisté pokoj kněžím na sv. Hostýně pracujícím.« — »Dej duchovním bydlícím na Hostýně trvalý pokoj (1770).« — »S pomoci Boží a přispěním Bohorodičky dokončili jsme rok 1771. v němž panovala veliká nouze, drahota, hlad, dobytčí mor a jiné nebezpečné nemoci mezi lidmi. Račiz nás nejmilostivější Bůh chrániti a od nás vše zlé odvrátiti. — Prosím, o nejsvětější Panno, ostříhej nás od hrožících nebezpečí.« — »Rok 1772 s pomocí Boží šťastně ukončen. Mnoho nebezpečných nemocí jsme v něm přestáli, jimž veliké množství lidí podleгло... Dobrotivý Bůh smiluj se nad všemi. Byla velká drahota, čímž velice mnoho lidí zemřelo. Dobytčí mor byl po celé Moravě... Napajedla vyhořela... Nejsvětější Bohorodičko, uchovej nás od moru a války.« — »Rok 1773 pod ochranou nejbl. Panny a Matky Boží Marie šťastně jsme dokonali. Byl zdravý a úrodný; jak obilí tak ovoce se vydařilo. Tohoto roku nebylo mnoho bouří a i požárů bylo málo. Milostivý Bůh zachovej nás ve své nejsvětější milosti a nejsvětější matka Páně nás ochraňuj. Tohoto roku přestal řád Tovaryšstva Ježíšova za papeže Klimenta XIV... O sladká Panno, vypros nám lásku!«

Ale odkud přicházeli předtuchy tyto a stesky? Příčiny byly různé.

Především nebylo kněžím Svatohostýnským neznámo, že je v rozkvětu tak zvaná osvěta — illuminace, odkud stoupenci zvali se iluminati, čili osvícenci — jež jsouc prázdna všeho pravého náboženství a úcty před tím, co svatého a historického, stavěla své zásady na rozumování a pročež i chrámy rušila, jež se jí zdály býti zbytečné. Tato osvěta vnikla i do kruhů vládních, což bylo tím nebezpečnější.

■ ■ Že by se kostel Svatohostýnský mohl zdáti zbytečným, dalo se poznati z toho, že v Rusavě neboli Rotalovicích ustanoven r. 1777 zvláštní kaplan a započata stavba nového kostela, jenž byl dvě leta na to vysvěcen. Čteme o tom poznamenáno toto: »S velikou bolestí skončil jsme rok 1777, v němžto mnoho tisíc lidí veřejně se přihlásilo ke kacířství, aniž je bylo možno hrozbami nebo sliby přiměti, by se vrátili do lůna sv. Matky církve. Jejich srdce je zatvrzelé, nechťejí tomu rozuměti, aby dobře jednali. V několika takových místech nakažených ustanovení místní kaplani, kteří skutečně nic nepořizují, jako na př. v Rotalovicích, místu to ležícím v obyodu Hostýna byl jmenován kaplanem od 20. října t. r. Antonín Kučera...«

Nezdárné dítky.

Píše P. Jos. Hofer.

Zijeme, milý čtenáři v divné době, v době, jež se nazývá pokrokovou, v době, kdy chtějí všichni rozkazovati a nikdo poslouchati. Jeden na druhého číhá jako lovec na čekané na zvěř a jako pytlák čekající netrpělivě, kdy se ubohá zvěř chytne do smečky, jím položené. A všechny ty nástrahy a léčky se cukrují, aby jen ubohá oběť nepoznala, že má býti polapena. Každý kluk je titulován „pánem“, každá služka „slečnou“, každá podruhně „milostpaní“, každý písař „milostpánem“. A ve velikých městech, kde jsou university, je každý člověk buď panem doktorem anebo inženýrem. A co máme teprve radů? Bůh uchovej! Každý radní na dědině dá si nadávati, pane „rado“. Pak prý nejsme uctivými a pokrokovými! Ó jsme. Již i na dědinách! Dnes, když vyjde hoch ze školy po ukončeném čtrnáctém roku, je „pán“ a čeká až ho učitel pozdraví. A běda učiteli, žádal-li by po něm nějakou službu Nevěříte? Tož poslyšte!

Vyšel v pondělí hoch ze školy a musím říci, byl to hoch hodný, aspoň se jím býti zdál. V úterý šel kolem školy. Tu vyjde nadučitel a volá naň: „Frantíku, slyšíš? Hoď mi tuhle psaní do schránky, abych se tam nemusel trmácet.“

Odpověď: „Co pak jsem já u Vás za Frantíka? Pásly jsme spolu husy? Já již do školy nepatřím. Zajděte si sám, aspoň vám trochu vaše břicho splaskne, projdete-li se padesát kroků.“

A šel dále ani nesmeknův.

Zdá se ti to, milý čtenáři, trochu tlustým? Bohu žel, je to pravda, a mohl bych ti onoho mudrce i jmenovat jménem.

To je náš dorost, naše naděje vlasti. Ale to není ještě ničím. Ukážu ti obrázek druhý. Kluk desetiletý utrhnul nadučiteli z plotu asi deset latí a nadučitel ho viděl, jak s nimi utíká domů. Druhého dne ho ve škole volal k pořádku, nadal mu před celou třídou zlodějů a nechal ho po škole. Co se nestalo? Otec toho nezdárného kluka zažaloval nadučitele pro urážku na cti, že prý jeho hoch není žádným zlodějem. No arciž ne. To je „pan“ syn.

Podobnými zajímavými kousky povedené naší mládeže mohl bych tě milý čtenáři baviti i týden a ještě bych měl látky až na zbyt.

Teď však pátrej, kde to vězí, že každý chce „sekat“ pána a že se protiví vrchnosti. Já myslím, že je vinna buď škola neb rodičové.

Škola a rodina musí jíti ruku v ruce a kde toho není — běda. Jak rodičové tak i škola mají dítku hluboko v paměť vštípiť čtvrté Boží přikázání, povinnosti to nejen k rodičům ale i ku představeným a sice na základě přikázání Božích. Jakmile toho opomene strana jedna, je zle. Co jedna strana postaví, druhá zboří. Jestli že již teď chce málo kdo poslouchati, za chvíli, vyhodí-li se náboženství ze škol, nebude poslouchati nikdo. Vychovatelů svých bývalých neposlechnou, budou je míti za blázny, a rodičů též poslouchati nebudou. Šťastné rodiny, šťastné obce, šťastný celý stát! To to bude vypadat! Proč se křičí „s náboženstvím ze škol ven“? Přijde doba, kdy dítky nedbajíce v takové škole IV. Božího přikázání, samy své učitele, k velikému jich obdivu ze škol vyženou. Bez přikázání čtvrtého, nepořídí ničeho, ani učitel ve škole ani rodičové v rodině. A kdo to přikázání tupí, na tom se to kdysi strašně vymstí. Včera jsem zvěděl od jistého děkana zprávu, již se mi ani věřiti nechtělo a kdyby to nebyl můj dobrý známý, nebyl bych mu to věřil. Onen děkan na pozeňnané Hané, má ve své farnosti jistého učitele, jenž je i předsedou učitelské okresní jednoty. Toho pána, prosím katolíka, ne snad pohana, potká jeho žák Pazdera na dědině. Smekne a praví: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus.“ A světe div se! Pan učitel, „eminentní“ vzdělanec poděkoval na chlapcův pozdrav — vypláznutím svého jazyku. Matka chlapcova si přišla na pana učitele si stěžovati do školy k nadučitelovi, jenž to děkanovi vyřídil. To je pokrok, co? Týž pán řekl při cvičení před svou svatbou témuž děkanovi do očí, že „Otče náš“ není žádnou modlitbou pro rozumného člověka.

Tak teď prosím, ať spolupůsobí hodní křesťanští rodičové ve výchově svých dětí se školou po případě s oním panem učitelem, jehož mohu každou chvíli jmenovati.

To bude povedená mládež, která si bude vážiti jak rodičů tak svých vychovatelů tak i svých představených. Zkrátka, to bude dorost, jenž se bude zuby, nehty držet čtvrtého Božího přikázání. Bůh nás opatruj!

A po tomto, dosti dlouhém úvodě, ti milý čtenáři podám ze skutečnosti obrázek, abys poznal, jakými jsou ditky, stojí-li škola proti rodičům, neb rodičové proti škole. Zkrátka nejde-li škola s rodiči ruka v ruce a nedbá-li se takto z některé strany čtvrtého Božího přikázání.

Největší stavení v Nedbalově patřilo celoláníku Truhlíkovi. Měl pouze dvě ditky, Františka a Mařenku. Obě dvě chodily jako z cukrového. Truhlík držel na hocha, Truhlička na děvče. Žádný se na ně nesměl ani špatně podívat. Bv by mu nadal buď Truhlík neb Truhlička nebo oba dohromady. Jejich ditky byly dle jejich zdání nejkrásnějšími, nejnadanějšími a též nejhodnějšími. Kdykoli mladý Truhlík vyrazil kame-nem někomu okno, vždy zaplatil starý Truhlík svědomitě, ovšem poškozenému, ale ne Františkovi. Však prý to celolán ještě unese. Žilo se nóbl, sekaly se dluhy, ale děti se nesměly „sekat“. Jsou prý ještě malé. Až prý budou většími, potom prý se jim již nějaká může „přilepit“. Proto také starý truhlík mladému nikdy ničeho „nepřilepoval“, za to však mladý lepančil všechny své spolužáky. Učitel ho arcíř trestati nesměl. Je prý to obecní sluha tak jako pastýř; sluha jako sluha a musí prý se řídit dle rodičů. Tak rozumovával starý Truhlík v hospodě. Marné bylo vyzvání skoro každý týden, kde učitel psal na návštěvce starému, co opět mladý „pán“ svedl a prosil o potrestání. Když pak pan synátor s drzým posměchem řekl již po kolikráte učiteli, že potrestán nebyl, dohněval se tento a při nejbližším si kluka podal.

Bylo po žních. Sedmdesátiletý stařec, obecní husař, pásal své stádo na celý den a vzal si s sebou i oběd — kus chleaa, homolku a baňku s vodou. Mladý Truhlík potuluje se s jinými hochy po polích, našel baňku. Vodu vylil a naplnil ji čímsi, co zde nechceme blíže označiti. Stařík to zahlédl a šel si stěžovat k rodičům. Když byl vyhnán, šel rovnou do školy a vyložil vše panu učiteli. Druhého dne byl mladý Truhlík vyplacen učitelem bez výsledku. To byl ale zločin.

„Co si myslí obecní služebník, že bude mé děcko tlouci? Živí ho? Šatí ho? Dá mu co, kdyby mne nebylo? Na to bych se podíval! Ještě jednou a jede po svých Já mu to dokážu. A kdyby tě Františku, ještě jednou udeřil, tak na něj přijdu, na lumpa s cepem.“ Takovou výplatu dal Truhlík Frantikovi.

Netrvalo to týden a druhá žaloba na Františka. Pod stromem za dělinou seděla němá žebračka a zašívala své roztrhané šaty. František vylezl obratně na strom, v tom byl mistrem a žebračku s hora pokálel. Šest žáků to vidělo a dokázalo. Učitel byl opět nucen sáhnout k palašce, ale ptá se se špatnou Jakmile ho chytal za límec by mu jich naměřil, postavil se František spurně: „Tatínek pravil, jak se mně ještě jednou chytnete, že na Vás dojde s cepem.“

Učitel sklesl ruce. Chodil chvíli rozčilen po škole a přemýšlel. Pak si stoupl na stupeň a vece úplně klidně.

„Truhlíku, ode dneška kudeš sedávat tamhle v boční lavici sám, abys mně nezlobil a ode dneška na něho žádný ničeho nežaluje a kdo by na něho žaloval, toho potrestám.“ —

Od té doby měl jak Truhlík, tak i učitel svatý pokoj.

Starý si sice na učitele došel, ale ten neřekl ani slova a dělal své.

Mařenka nebyla o mnoho lepší. František byl již ze školy ven, pomáhal otcí více v hospodách jak na poli a děvčeti bvlo na 14 rok.

Bylo konec masopustu a v dědině dvojí hudba. Velká, na plechové, pro velké v jedné hospodě a malá, na harmoniku pro „malé“ škole odrostlé, v druhé hospodě. Jak to již bývalo, byli vždy zvoleni starci a stárkyně. Mařenka, ačkoli ještě školačka, byla též stárkyní u „malé muziky“ a tančila celé tři dny o sto šest. Do školy se

bála jíti. Zavedla ji tedy Truhlíková a omlouvala ji učiteli, by prý ji netrestal, že jí chlapi nedali a nedali pokoje, až šla a převzala stárkovství. Učitel po tolika trpkých zkušenostech neříkal ničeho. Bylo mu již vše jedno; měl rád pokoj s Truhlíkovými.

Ale výchova se brzy ukázala. Napřed u Mařenky. Bylo jí teprv 15 let a už stála před porotním soudem pro vraždu, že povila děcko a aby o tom nikdo nevěděl utratila je. A tak se octla Mařenka na lavici obžalovaných. Porota ji osvobodila, že prý je to ještě děcko, ale zavřela na dva roky ženu, jež jí k tomu radila. Mařenka žila výstředně dále a v 21. roce zemřela na souchotiny.

Za to František byl prvním v obci. Nebylo muziky, při níž by se nebyl porval. A v 18. roce dělal již hospodáře. Dělal jiným na polích, bral peníze a pak je probíjel Napomenutí otcovo, by pracoval na jejich polích, vyznělo vždy na plano. Vše odbyl pošklebkem: „Dejte mi týdně 10 zl. a nebudu si museti koňmi vydělávati na útratu.“ Přerůstal již rodičům přes hlavy a nevěděli si s ním rady. Teď ho chtěl starý Truhlík trestati, ale syn se již nedal. Otec chodil často zamyšlen, jako by rozjímal kde a kdy chybil. —

Udeřila zima. Rolníci neměli co dělati a vozili štěrk na silnici, jehož dovoz si pronajal čtvrtník Roubal. Bylo na štědrý den a Roubal oznámil všem rolníkům, kteří mu pomáhali vozit, že bude vypláceti za dovoz ve svém bytě, aby tedv každý o 6 hod. večer si přišel pro poníze. Dostavili se všichni a mezi těmi všemi též mladý Truhlík s fajfkou na dlouhé trestce. Celý hospodář! Když nedošel starý Truhlík, dal Roubal peníze mladému. Již se měli rozcházeti a tu se otevrou dvěře, v nichž objeví se starý Truhlík. Roubal mu sdělil, že dal již peníze mladému poněvadž prý myslel, že ho starý poslal. Starý se tedy obrátil na syna: „Francku, sem peníze, ať je nepropiješ; já jsem hospodářem.“

„Když jste hospodářem, měl jste vozit štěrk sám a neposílat mne.“

„Toto bych se ale podíval! Sem peníze, ty kluku darebný.“

„Kdo je klukem? Já? Já Vám dám hned kluka i peníze.“

Zatřeskla rána z pistole, již měl syn nabitou ku střelení na štědrý večer a starý Truhlík válel se po zemi. Rána mu vnikla do skrání a do brady. Sousedé se ihned vytratili jako když do vrabců střelí, František se vzpamatoval a ochladl. Vzal otce na záda a zanesl domů, položil na postel a jel hned pro lékaře, žida.

Raněný nemohl mluvit. Lékař přijel, vytahal mu z tváře špunty a za přítomnosti starosty psal protokol.

„Jak se to neštěstí přihodilo?“

„Ale Bože snadno“ vece hodný syn. „Nabil jsem večer pistoli, že si též vystřelím a dám ji za trám. Tatínek ji po chvíli chytne, dívá se do díry a co čert nechtěl, pistole spustila a zrovna mu do huby. Takové trouby jsem ještě neviděl. Dívati se do nabitě pistole. Je to rozum? Pravda maminko, že to tak bylo.“

„Jak jinak? Ba to tak bylo. Měl to nechat, když to tam leželo a nemuselo to býti.“ —

Starý Truhlík s takovou výpovědí nebyl spokojen. Skřivil tvář, bez toho již zohavenou, vzpřimil se na posteli, hrozil synovi, ukazoval naň. Třepal rukou, že on si to neudělal ale mladý. Byl němým ale ne hluchým.

Druhého dne přišel četník a milý Francek šel s ním. Starý nabyl za dva dny opět řeči a za 14 dní se ze všeho vylízal. Syn si poseděl.

Jaký tam šel, takový se vrátil, ne-li horší. Byl postrachem celého okolí a jeho zbraní byl vždy jen nůž. Jakmile si odbyl odvod, přinutil otce, by mu odevzdal celolán bez toho už zadlužený a sám s matkou šel na výminek. Otec poslechl, domnívaje se, že se mu povede lépe, učiní-li synovi po vůli. Ale běda! Rodičové však byli více hladní než sytí. Syn se oženil, vlastně musel se oženit se služkou ze dvora, neboť ho žádná nechtěla a pak začali mladí hospodařit. Odprodávali kus po kuse, ba i půl stavení, až jim zbylo jen 10 měr pole. A i to zadlužili. Stará Truhlíková, utržila-li za vejce pár

šestáků, zanesla si je schovat sousedce, aby prý jim je Francek nesebral a nepropil. Mají prý to na trochu kávy a chodila si je vybírat po 4 kr.

Dlouho jí to trápení netrvalo; zemřela žalem asi za osm let. Po její smrti jsem šel jednou na nový rok o 8. hod. sloužit mši sv. S hůry lezl po žebří starý Truhlík, vetřák to stařec. Sestárnul předčasně.

„Prosím vás, Truhlíku, co pak tak časné děláte na půdě a na takový svátek?“

„Ba, velebný pane, tam já spávám. To je má výměna.“

„A čím se přikrýváte v takové zimě, vždyť to jen vrždí?“

„Čím bych se přikrýval? Slamou. Je to bída! Kdo by to byl, pravda, velebný pane, řekl, že to tak dodělám? Ale kdybych aspoň měl na tabák. Týden jsem již nekouřil. Vydělali si nemohu a Franta mně nedá ani nacpat.“

„Nic proto Truhlíku, tu máte na tabák na měsíc, ale nepropijte to. A až nebudete mít co kouřit, jen přijďte do fary, mám vždy 20 balíčků tabáků do zásoby a dám vám.“

S tím jsme se rozešli.

Starý Truhlík však nepotřeboval mého tabáku více než 14 dnů. Do tří týdnů byl pod drnem. A Francek hospodaří podnes s krávy na kozu.

* * *

Podal jsem zde laskavý čtenáři kus skutečného příběhu a to jen v hlavních obrysech. Utvoř si z něho obrázek a vměstnej do něho i IV. Boží přikázání, jež se vztahuje nejen na rodiče, ale i na učitele. Dítka mají ctít nejen rodiče ale i učitele své představené. A aby je oba ctily, nutno, by si jak rodina tak i dům vstúpily ve svoji mysl i srdce hluboko ono přikázání. Volá-li však buď škola neb rodina „náboženstvím ze škol ven“, pak je zle. Co zkazí rodina, nenapraví škola a co zkazí škola, nenapraví rodina. Rodina a škola jsou jako srostlé, vlastně mají býti takovými a kdo ty svazky chce přetrhati, prohřešuje se na pokolení lidském.

Moderní abecedník.

Bratrství.

Jsme všichni bratři! Tak zní přední heslo moderní víry. Kdo by mohl něco proti tomu namítati? Kdyby všichni se pokládali za bratry a s opravdovou bratrskou láskou slovem a skutkem se vespolek milovali, co by mohlo býti krásnějšího a světu užitečnějšího? Ale poněvadž se uvedená zásada špatně vykládá a ještě hůř ve skutek uvádí, jest nám na ni důkladně posvítiti. Bratrství má býti láska, a přece ničí každou pravou lásku, ano rozněcuje plamen nesvornosti a rozbroje. Připomeňme si jen dobu, kdy se nejvíce o něm povykovalo a počalo ve skutek uváděti. Bylo to na konci 18. století, když vznikla velká francouzská revoluce. První tehdejší bojovníci pro bratrskou lásku hnali více než 200.000 spoluobčanů na popraviště a když tito hanebným a k nebi o pomstu volajícím způsobem byli zavražděni, sami se vespolek pronásledovali a odsuzovali ku smrti stinadlem. Kdokoliv napotom se drželi jejich hesla, následovali jich také v »bratrské lásce.« Důkazů toho viděli jsme dost a dost roku 1848. takměř ve všech zemích Evropy. A kolik je ještě nyní takových bratrů, kteří by k vůli svému »bratrství« ihned ochotni byli tisíce a tisíce spolubratřů sobě nepohodlných na onen svět zprovoditi. Kolikráte se stalo, že bratři socialisté do smrti ubili soudruha svého, když nechtěl s nimi stávkovati z bratrské lásky!

Kdekoli »tato« bratrská láska zavládne, tam bývají různice, zášť, nenávist a rozbroje mezi majiteli, nemajetnými, představenými, poddanými a členy jedné a téže rodiny.

Avšak heslo »bratrství« obsahuje v sobě ještě hlubší zlobu. Neboť bylo

vynalezeno a v oběh uvedeno ze zášti proti náboženství, aby pravá láska, které učí církev Kristova, vyloučena byla. Když neznabozi na sklonku 18. století ve Francii byli potupili a zavrhlí nauky a tajemství víry, počali také potíratí křest. ctnosti, aby takto vyvrátili veškeré křesťanství. Musili je však něčím, třebaš jen zdánlivě dobrým nahraditi, aby poněkud upokojili ty, kteří i přes všechno úsilí si v srdci ještě zachovali katolické vzpomínky. Mezi ctnostmi, jež křesťanství zavedlo, byla láska nejprřednější, jelikož leskem svým a všeobecným užitekem nejvíce do očí bije. Proto hleděli právě tuto ctnost nápodobiti, což nebylo tak snadno. Neboť jednak pravá láska je květinka, která mimo církev nekvete, jinak však chtěli církev mermomocí zničiti. Ale nová světská moudrost nejsouc v rozpacích, vynalezla ctnost, která by měla zevnější lesk křest. lásky bez obtíží jejích, a to bylo tak zvané »bratrství«.

Ukážeme, že »bratrství« není nic jiného než pouhá škraboška křesťanské lásky. Křesťanská láska pochází od Boha a směřuje k němu zpět. Křesťanská láska miluje bližního z důvodů nadpřirozených, že je k obrazu Božímu stvořen, že je vykoupěn krví Kristovou, že Bůh ho za syna svého přijal, že Ježíš své nároky, které na naši lásku má, přenesl na bližního a že vše, co jsme tomuto učinili, též Jemu jsme učinili. Avšak bratrství nejedná z jiných důvodů než z důvodů pozemských. Vidí ve člověku, jen co má lidského: zevnější krásu, přirozenou poctivost a dobromyslnost. Co je v něm nadpřirozeného, nevidí.

Křesťanská láska podnikala s chutí nejobtížnější věci, dělala z divochů slušné lidi a křesťany, spěchala v soukromé a veřejné nouzi ku pomoci, založila nemocnice, sirotčince, opatrovny a jiné podobné ústavy, učila lidi, své práce a námahy věnovati chudým, opuštěným, vězňům a umírajícím. Ti však, kteří se honosili »bratrstvím«, sice mnoho mluvili o lásce, ale málo ji skutkem prováděli anebo nanejvýš jiným osobám platili, aby trpícím pomoc poskytli.

Křesťanská láska vytrvá v dobrých skutcích, neleká se žádných obtíží, miluje i když není milována, ba i když jest nenáviděna, pronásledována a potlačována. Právě tu se tím více ukazuje. »Bratrství« nemá ani jedné z těchto vlastností. Je-li v nejmenším uraženo, hned couvne a přestává dobře činiti.

Zakládaje se jenom na přirozených důvodech, nedovede milovati nepříteli, nedovede velké obtíže překonati, jelikož nemá, čím by se k tak velkým obětem povzbudilo. Kdo však věří, že obtížné a nebezpečné dílo, ku př. obsluha nakažlivě nemocných je B o h u m i l é a že takto následuje Krista Pána a jemu slouží, že za to obdrží věčnou odměnu, zapomíná sebe a přemáhá všechny obtíže.

Kdo však v takovém díle vidí a hledá jen upokojení svého přirozeného soucitu, hned podlehe, jakmile se mu kdo příkře v cestu staví neb příliš velké obtíže působí. Kdosi prosil jistého barona, muže rozumného a nábožného za podporu. Aby ho k tomu pohnul, vykládal mu důrazně zásady »bratrství« a »lidumilství«. Avšak baron krátce odvětil: »Nechte toho! Budete-li mne prositi pro lásku Kristovu, rád vám dám podporu. Ale poradím-li se s »bratrstvím« a »lidumilstvím«, dám vás na onom stromě oběsiti.« Chtěl říci, že, jak mocná je první pohnutka, láska Kristova, tak slabá je druhá, totiž pouhá lidská láska. Jiný muž řekl, že nic nechce věděti o tak zvaném »bratrství«, poněvadž shledal, že nemá očí, aby vidělo bližního, že nemá srdce, kterým by ho milovalo, že nemá ruky, kterou by mu sloužilo.

Tyto krátce naznačené rozdíly mezi »bratrstvím« a křesťanskou láskou stačí, aby každý rozumný se přesvědčil, jaká zrada se páchá na věřících, když se jim místo pravé lásky podstrčí nepravá a zdánlivá.

Dále »bratři« vychvalujíce bratrství své volají: Musíme se, jako bratři tak milovati, aby všichni národové tvořili jen jednu rodinu a vespolek se starali o blaho všech. Ale jaká je to bratrská starost ve skutečnosti? Jací jsou to bratři?

Je to rota odvážných a zpupných lidí uprostřed lidské společnosti, kterouž chtějí zcela svým osobním choutkám a vrtochům podrobiti.

My jsme bratří (tak oni myslí), tedy chopme se dýky, jedu, revolverů, abychom všechny ty ze světa zprovodili, kteří tak nesmýšlejí jako my, kteří tak nemluví jako my, kteří tak nepíší jako my, kteří tak nežijí jako my.

(Poznámka. Známy republikan Proudhon, který v čas francouzské revoluce žil a jistě nebyl nepřitelem jejím, popisuje následující dojemné výjevy. Čtrnáct útlých panen z Verdunu, jejichžto nevinnost každého, kdo je viděl dojala. kráčelo k popravišti jako k veřejné slavnosti, kde guilotina rázem zničila jejich mladistvý život. — Na jiném místě mělo pět nevinných dítek býti zastřeleno. Některé z nich, nejsouce pro svou malou postavu kůlkou zasaženy, spěchali ke katům svým, objímaly jejich nohy, úpěnlivě prosíce o život. Avšak byly od nich nemilosrdně zardouseny.)

My jsme všichni bratří, tedy není svobody leč pro nás. Což náboženství? O tom nechceme nic vědět. A duchovní? Těch nepotřebujeme, jako nepotřebujeme náboženství. Ještě méně potřebujeme mnichů a řeholníků! A ostatní lidé? Ti musejí tak mluvit a jednati, jak my chceme. Pryč s náboženstvím ze škol! Pryč s nerozlučitelností manželství! My chceme volnou lásku. V lidu nesmí býti žádné pověry, žádné přehnané cudnosti, žádného samotářství, žádné přílišné úzkosti.

My jsme všichni bratří, tedy musíme se dle národnosti rozdělit. Je-li mezi námi někdo jiné národnosti, ten musí býti ze země vyhnán.

My jsme bratří, tedy vezmeme sedlákům pole, vezmeme boháčům peníze a příjmy a každému, co kdo má rozdělíme se o to.

Takto mluví a jednají ti, kteří hlásají »bratrství.

Poněvadž černé na bílém více vyniká, hledme na katolickou církev, jak ona koná lásku ku bližnímu.

Církev miluje nejen jeden národ, nýbrž všechny kmeny a národy celého světa, přijímajíc je bez ohledu na jejich řeč, bohatství, vzdělanost nebo neumělost do svého lůna a srdečně je milujíc.

Církev povzbuzuje světské osoby, aby lidem v nouzi se nacházejícím pomoci poskytovali a jim služby lásky prokazovaly.

Církev obětuje květ mládeže službě nemocných. Četní mládenci a dívky věnují se rok co rok v klášterech obsluhování hnusně nemocných osob, kde pak celý život tráví.

Církev posílá kněze své do tmavých žalářů, aby nešťastným vězňům poskytovali duchovní útěchy.

Církev zakládá i ústavy pro osoby, které veřejně špatný život vedly a které od »bratří« s ošklivostí odkopnuty byly. Nešťastnice hledají ve své opuštěnosti útěchy a pomoci tam, kde se hlásá pravá láska, v církvi. Ta jich hledá, jde za nimi až je nalezne a k srdci svému přivine, posvětlí a k původní důstojnosti navrátí.

Dokud tedy »bratří« nedokážou skutkem, co dokázala církev již přes 1900 let, nezávádějme tuto novou bratrskou lásku, nýbrž zůstaňme při staré lásce křesťanské, která se již po tolik století osvědčila.

Nový obraz v kapli pro XI. zastavení nové křížové cesty.

Nejvelkolepější a nej-rásnější kaple nové křížové cesty byla dne 11. května ozdobena obrazem. Vyobrazení kaple samé přinesli jsme ve 3. čísle II. roč.

r. 1906 na straně 35. Jest-li že již kaple dojmá a překvapuje svou výstavností a nám svým tvarem z daleka naznačuje, co se má z utrpení Páně v ní představovati, je tento dojem daleko zvýšen, ano uchvacující zasazením nového obrazu. My tu vidíme samé umělce ne však takové, kteří dle dosavadních způsobu tvořili a pracovali, nýbrž kteří poskytují pozorujícímu oku něco nového, původního. Jako svérázně je zbudována kaple, ač motivy jsou čistě domácí, tak vyniká svou svérázností obraz. Je to mosaika t. j. obraz je sestavený z různě barevných amerických skel. Poněvadž však obraz je dosti vzdálen od pozorovatele, zvláštnost mosaiková skoro úplně mizí. Není tu viděti sestavení samo, jež mnohého při pohledu na mosaikový obraz ruší a u mnohého stírá dojem, jež by jinak v patřičné vzdálenosti obraz učinil. Obraz neboli děj vyobrazený pochází od věhlasného mistra moravského Jůži Úprky. Říká-li se, že dílo chválí umělce, je to doslovně pravda o našem obraze.

Komposice celého obrazu je mistrná a věrně dle evangelia. Příroda už počíná na se bráti jinou tvářnost, začíná truchliti nad Spasitelem. Ale i jednotlivé osoby jsou dobře vyznačeny. Vedle důstojné a božské postavy Krista Pána vidíme jednak do vůle Boží odevzdaného lotra na pravici a zoufalého na levici. My pozorujeme jednak spokojenost na výzračných tvářích a postavách židovských velekněží a vůdců, jednak rozčilení pro nápis Pilátův: Ježíš Nazaretský král židovský. V obličejích svatých osob je zřítí klidný bol. Takofka se zdá, jakoby vše žilo a mluvilo. Dobře tedy a významně to bylo od jistých osob vyjádřeno krátce: Je tu viděti umělce a umění. Lid pak sám rád klekává před těmito obrazy a vykonává svou pobožnost.

Sedmronásobná lež »Hlasu Lidu« o sv. Hostýně.

Tento zlopověstný socialistický list překvapuje své čtenáře následující zprávou: »K uvítání na Hostýně.« Aby uvítání bylo slavnější, muselo se také střílet. A aby to hodně bouchalo a nic to nestálo, pozváno jest šest dělníků ze slavkovského lomu, kteří v lomu, kde láme se kámen na stavení křížové cesty, navrtali děr a při uvítání odstřelovali. Půldruhého dne dělalo se 6 lidí, 2 kg. prachu po 64 krejcarů a kolo šňůry za 20 krejcarů spotřebovali, tedy 1 zl. 48 kr. a dva zlaté od superiora obdrželi. Šest lidí obdrželo za půldruhého dne 53 kr., tedy ani ne 6 krejcarů denně. Páni z Hostýna udělali však lacinou oslavu a mimo to dostali lacino kámen, který by jinak museli zaplatit. Nejlepší však při tom je, že se prý dělala sbírka na ony dělníky, která vynesla větší obnos, prý 60 K, které snad někde za nehty posvěcenými zůstali trčet. Jsme žádostivi zvědět pravdu, jak to je. »Hostýn. Listy« a »Pozorovatel« snad lhát nebudou.

Tato zpráva obsahuje mnohonásobnou lež.

První lež, která se ubohým čtenářům onoho listu nabulikuje, že bylo pozváno šest dělníků ze slavkovského lomu, aby v lomu Hostýnském navrtali děr ku střílení. Bylo tehdy nedaleko zmíněného lomu dle svědectví pana políra zaměstnáno asi 13 zednických dělníků. Ale nikdo z nich nespátl těch šest dělníků z lomu slavkovského pozvaných. Přilhána jsou také slova, aby to nic »nestálo«. Neboť duch. správa na Hostýn u nežádá žádné práce zadarmo, ale platí slušně a bez dlouhého čekání, o čemž by dělníci, řemeslníci a živnostníci z Bystřice a z celého okolí mohli svědčiti.

Druhá lež. Tvrdí se, že 6 lidí dělalo se půldruhého dne při navrtání děr a za to, že dostali jen dva zlaté od superiora z Hostýna. Každý kdo chce může přijíti na Hostýna se podívat na vyvrtané díry. Najde tam pět dírek. Čtyři jsou

12 cm hluboké, jedna je 14 cm hluboká, v průměru jsou všechny asi 3 cm široké. Znalec práce a sam také dělník, který tyto dírky prohlédl a změřil, ujistil, že dva dělníci za dvě hodiny stačili k vydlabání tak malých dírek. To se úplně shoduje s pravdou. Neboť v předvečer, když za velkého deště přijel nejdůstp. arcibiskup, dírky ještě nebyly vyvrtány. A jelikož pak po celou noc pršelo, nemohly se vyvrtati než následujícího dne dopoledne. Po druhé hodině odpoledne p. kníže-arcibiskup odejel. Tudíž nemohli zmínění dělníci déle býti zaměstnáni, když se střelení připočíta, než asi půl dne. Proto lze »Hlas Lidu«, tvrdí, že dělníci se dělali půldruhého dne. Lže, že šest lidí se dělalo, jelikož dle svědectví pana políra, který na práci dohlíží a ví, kdo je do práce přijat, byli pouze dva dělníci při tom zaměstnání. Z toho vysvítá

třetí lež, že dostali každý ani ne »6 krejcarů« denně. Neboť sami se přiznávají, že dostali 2 zlaté. Poněvadž byli jen dva dělníci, dostalo se každému za půldenní práci 1 zl., což jistě slušný plat. Avšak není pravda, že obdrželi jen dva zlaté. Obdrželi tři zlaté a v tom záleží.

Čtvrtá lež »Hlasu Lidu«. Neboť superior dal jim tři zlaté. Ale kam se poděla ta třetí zlatka a proč není počítána? Protože jeden z těch dvou dělníků obdržev zlatku na prach, hned ji propil, jak jeden očitý svědek může dosvědčiti.

Pátá lež. Páni na kdo řekl, že snad přišel p. Polívka, známý socialistický agitator na Sv. Hostýn, a konal snad sbírku u kramářů socialistů, kteří ze Sv. Hostýna užitky berou aby prý mohl jakéhosi pro zločin odsouzeného socína podporovati. Nevíme jistoty. Ale možná.

Sedmá lež, že prý těch 60 K, jež vynesla vymyšlená sbírka, zůstalo za posvěcenými nehty třet. Páni na Hostýně nic nenašli za svými nehty.

Podali jsme tu aspoň malý, ač makavý důkaz o velké prolhanosti »Hlasu Lidu«. Avšak nepřestaneme ještě častěji na ni poukazovati, jak nám k tomu zavdává příčinu.

Lid pak, který o té prolhanosti toho plátku četl, nechť si učiní úsudek o straně, kterou zastává.

P. Alois Jemelka. T. J.

Hostýně prý lacino dostali kámen, za který by jinak museli platiti. Který je to kámen? Z jedné díry od dělníků vyvrtané vyletěl jeden kus kamene a ten kus vložili »do kubíku«. Tento vydlabaný kus zaplatil jim p. stavitel Frant. Bednařík, jemuž duchovní správa platí za vykonanou práci v lomu.

Šestá lež, která je nejokatější. Dělal prý se sbírka na ony dělníky, kteří se půldruhého dne dělali. Bylo tehdy několik tisíc lidí na Hostýnku a přece není možná jen jednoho člověka nalézt, který by o té sbírce věděl. Nikdo o ni nic neví. Aneb je snad v tom nějaký omyl. Ně-

Plátěné desky

původní. Kdo si přeje na právě ukončený ročník, obdrží je v administraci tohoto listu po 50 haléřích.

**Ve prospěch zvelebení sv. Hostýna
 ∴ doporučuje se koupě obrazů ∴
**Vítězná Panna Maria Svatohostýnská
 a Příchod sv. Cyrilla a Methoděje na
 Sv. Hostýn.**
 ∴ ∴**

Cena jednoho obrazu s hudebním strojem K 10.90,
 bez hudebního stroje K 7.40. Dodává v bedně s vy-
 placeným poštovním poplatkem — L. Klabusay, Holešov.

Zprávy se Sv. Hostýna.

Jeho Exc. nejdp. kníže-arcibiskup Dr. Frant. Sal. Bauer na Sv. Hostýně. Již několikrát navštívil nynější nejdp. kníže-arcibiskup jakožto ve'epastýf moravský posvátné témě nory Svatohostýnské. Poprvé to bylo roku 1891, kdy za kard. knížete-arcib. olomouckého Bedřicha Fürstenberga se světil velechrám. Tenkrát byl ještě biskupem brněnským a vykonal konsekraci nynějšího velechrámu. Po druhé připutoval taktéž ještě jednou jako brněnský biskup r. 1895, byv pozván od terciářů, aby posvětil nový mramorový oltář u severních postranných dveří chrámu Mariánského. Po třetí zavítal na Sv. Hostýn již jako arcipastýf olomoucký s apoštolským nunciem Granitem di Belmonte. A konečně tohoto roku dne 8. a 9. června u příležitosti své visitační cesty v holešovském děkanství. Tohoto roku byla totiž ustanovena generální visitace holešovského děkanství, do jehož obvodu náleží také Sv. Hostýn a tu určeno, že na Sv. Hostýn zavítá nejdp. kníže-arcibiskup 8. června odpoledne, kde po pontifikální mši 9. června ráno udělí shromážděnému lidu apoštolské požehnání. S radostí byla přijata všude zpráva tato a kde kdo chystal se na horu, aby stal se účastným slíbených milostí. Jakmile počal blížiti se naznačený den, konaly se ihned přípravy k důstojnému uvítání vznešeného poutníka. Průčelí kostela a Sarkandrovky bylo obileno a s horlivostí pleteny věnce. Dne 8. června dopoledne bylo vše hotovo. Postaveny dvě slávobrány, jedna na hranicích slavkovsko-matičnických s nápisem: »Vítejte nám«, druhá před samým kostelem, na níž s obou stran umístěn nápis: Požehnaný, jenž se běře ve jménu Páně. Obě brány jakož i průčelí velechrámu, vchod do sakristie a do domu strážců Svatohostýnských ozdobeny věnci a ověšeny prapory papežskými, císařskými a zemskými. — U slávobrány před kostelem upevněny nad nápisem znaky zemí koruny české a nad hlavním vchodem velechrámu obraz Marie Panny Svatohostýnské. Vkusně byla též upravena tak zvaná románská kaple. Před vchodem u kaple spočívalo na ozdobených sloupech jméno »Marie«, jež mělo býti večer ozámeno lampiony. Prapory vlály i zde. Uvítání J. M. knížete-arcibiskupa mělo se díti slavnostním způsobem

jak se strany duchovenstva a lidu, tak i se strany Matice Svatohostýnské u první slávobrány. Avšak nepříznivé počasí úmysl tento zvrátilo. Dopoledne 8. června spustil se liják a horu zahalila hustá mlha, což trvalo vše až do druhého dne do rána. Proto nebylo na obmyšlené uvítání ani pomyslení. Zatím přicházela odpoledne procese za procesím přes nepohodu a déšť s hudbou a kněžími. Konečně o půl 6. hod. dána zpráva, že nejdp. arcipastýf se blíží. Usneseno uvítati jej u vchodu velechrámu. Jhned se veškeré kněžstvo seřadilo u hlavní brány kostela, zvony se rozezvučely a v blízkém lese ozvaly se výstřely. Jeho Exc. nejdp. kníže-arcibiskup přijel až před hlavní bránu kostela, kde vstoupil, doprovázen jsa vysdp. kanovníky drem Ehrmanem a Tesařem a byl pozdraven superiorem residence Svatohostýnské T. J. P. Frant. X. Zimmerhacklem. Na to odebral se kníže-arcibiskup k oltáři, kde bylo uděleno svátostné požehnání. Po požehnání odebral se do domu strážců Svatohostýnských, kde jej pozdravil jménem Matice Svatohostýnské p. J. Harna, lékárník a hospodář M. Sv.-host. s p. Jos. Scharfem, revírníkem a správcem na Říce. Večer uspořádán na počtu vznešeného poutníka krásný ohňostroj.

Rozbřesko se ráno dne 9. června. Celou noc pršelo i zdálo se, že i slavnost tohoto dne se nebude moci dle ustanoveného plánu uskutečniti. Než nebe se slitovalo. Pojednou ustalo v dešti, slunko se vynořilo na oblohu a za chvíli byly cesty osušeny, tak že se nejdp. kníže-arcibiskup odhodlal pontifikálku sloužiti venku. Okolo 9. hod. přicházely průvody z celého okolí. S nimi dostavili se kněží z děkanství holešovského. Krásná to byla podívaná na četné, zbožné zástupy, plnicí posvátné témě památné hory Svatohostýnské! Asi o půl desáté hodině hnul se průvod z bytu J. Exc. knížete-arcibiskupa s jeho knížecí-arcib. Milostí do velechrámu, kde se na upraveném trůně ustrojil a na to v průvodu do románské kaple odebral. Nejprve bylo kázání, jež měl P. Frant. Videný T. J. o příčinách a způsoby úcty mariánské. Po kázání byla pontifikální mše. Asistovali vysdp. kanovníci Ehrman a Tesař, bystřický farář V. Vorel a kostelecký J. Híkl. Při mši sv. hrál přítomný hudební sbor domaželský: »Tisíc

kráte pozdravujeme Tebe« a »Bože, co's račil«. Účastenství bylo vzhledem na počasí pěkné, ač by bylo bývalo mnohem více lidstva — kdyby bylo bývalo v sobotu a v noci nepršelo. Po skončení mše sv. udělil arcipastýř všem apoštolské požehnání a kráčel za zpěvu: »Tě Boha« v průvodu nazpět do kostela, kde bylo dáno požehnání svátostné. Podotknouti sluší, že při průvodech nesen byl prapor, jež jerusalemsí poutníci věnovali Sv. Hostýnu.

Odpoledne o 3. hodině rozloučil se arcipastýř se Sv. Hostýnem a zároveň s přítomným c. k. okresním hejtmánem Drem Hloškem odnášel jej vůz do Bystřice pod Host. Zvony a střelba ohlašovaly Sv. Hostýnu a okolí konce krásné a povzbuzující pobožnosti.

Uvitací řeč zástupců Matice Svatohostýnské, hospodářů pp. lékárníka Jana Harny a Josefa Scharfa, lesního správce Exc. p. bar. Loudona při příležitosti návštěvy Jeho Exc. p. kn.-arcib. Františka Sal. na Sv. Hostýně dne 8. června. — P. B. J. K! Vaše kníže-arcibiskupská milost! Vaše Excellence! Pokládáme sobě za vzácnou čest a vyznamenání, že můžeme uvítati Vaši kn.-arcib. Milost na památném a posvátné místě, nyní vlastnictví Matice Svatohostýnské. Před 12 skoro lety utvořen na popud tehdejšího horlivého strážce Sv. Hostýna a osvědčeného vlastence, nezapomenutelného vldp. P. Jana Cibulky T. J. za přispění jiných horlivých ctitelů Sv. Hostýna jak vlasteneckých kněží tak i laiků — spolek Matice Svatohostýnská, za účelem povznášení poctu blahoslavené Panny Marie na Sv. Hostýně, zvelebovati zde služby Boží, křísiti, obnovovati i zvelebovati památky na Sv. Hostýně, zvýšovati pobožnost v kostele i mimo kostel, zabezpečovati stálou duchovní správu, ale též starati se a pečovati o tělesné potřeby poutníků, aby přístřeší a zaopatření pro ně vzhledem na osamělost tohoto poutnického místa přiměřeny byly k těmto poměrům, hledě ku předpisům církevním a konečně aby místo toto bylo zachováno zbožnému lidu moravskému a zůstalo na vždy majetkem ku počtě Matičky Boží Svatohostýnské. Jak dalece Matice Svatohostýnská účelu tomuto v uplynulé době vyhověla, račiž Jeho kn. a arcib. Milost Milostivě zde posouditi. Budiž při té příležitosti dovoleno, že Matice Svatohostýnská ku velkým díkům zavázána jest Jeho kn.-arcib. Milosti za osamostatnění duchovní správy na Sv. Hostýně, k nemalým díkům zavázána jest Matice Svatohostýnská jako majitel památné části hory též vldp. z Tovaryšstva Ježíšova, kteří od roku 1887 zde za přetěžkých poměrů v duchovní správě pracují. Jak jsme se těšili všichni zde shromáždění četní poutníci, že slavnostně uvítáme Vaši kn. arcib. milost na hranicích majetku Matice Svatohostýnské, ale nepohoda nedovolila, abychom ve shromáždění velikém příchod Vaší kn. arcib. Milosti oslavili, tím však není našeradost menší, když na prahu tohoto domu smíme dáti výraz své oddanosti. Pročež končím, volaje jménem př-

tomných, kteří prosí, aby Svrchovaný na nebesích na přímlovu Matičky Boží Svatohost. a sv. Cyrilla a Methoděje zachoval Vaši nejdůstojnější kníže-arcibiskupskou Milost při plné síle v nezkaleném zdraví mnohá léta pro časné a věčné blaho svěřených Moravanů.

Kněžská duchovní cvičení na Sv. Hostýně Jako loni budou se moci i letos konati na Sv. Hostýně kněžská duchovní cvičení. První příležitost bude od 22. července večer do 26. července ráno; druhá od 5. srpna večer do 9. srpna ráno. Místa máme pro třicet veldp. pánů. Prosíme ty důstojné pány, kteří se chtějí účastniti, aby se u superiorátu na Sv. Hostýně závčas přihlásili.

Vyslyšení. Jistý vojín od pěšího pluku v Kr. . . vzdává dik sv. Antonínu a Marii P. Svatohostýnské za vyslyšení své prosby. — Jistá odběratelka »Hlasů Svatohostýnských« M. P. . . v T. . . utekla se v jisté záležitosti k Marii Panně Svatohostýnské a dosáhla vyslyšení. — M. Šev. . . děkuje Marii Panně Svatohostýnské za šťastné přestálou nebezpečnou operaci. — F. M. a R. Š. ve Šl. děkuje Panně Marii Svatohostýnské a b. S. P. za uzdravení z těžké nemoci.

Dary pro Sv. Hostýn. A. Kr. z L. 2 K. A. Košu. . . 40 hal. — K. V. z L. 1 K. — Vldp. P. z L. 60 hal. — Ze Šlap. 2 Kor. — † V. Trut. 50 K.

Stavba kaplí. Na stavbě kaplí nové křížové cesty stále se pokračuje. Nyní zřizují se zase dvě kaple nové.

Počasí na Sv. Hostýně. V první polovici června převládalo deštivé počasí. Největší teplota byla dne 12. června. Teploměr ukazoval + 22.2° C. tepla. Nejchladněji bylo 4. června. Toho dne bylo pouze + 6.2° C. nad nulou.

Poslanec za Sv. Hostýn. Ježto Sv. Hostýn náleží k obci Chvalčovu, je poslancem na říšské radě za Sv. Hostýn vldp. František Valoušek, farář v Němčicích.

Sjezd křesť. sociální na Sv. Hostýně. II. krajský sjezd koná se 7. července. Řečníci budou posl. P. Valoušek a P. Šrámek.

Z církve a ze světa.

Čechy. Všichni čeští a moravští poslanci kromě sociálních demokratů utvořili společný klub český. Mimo to však tvoří katoličtí poslanci moravští a čeští zvláštní klubovní skupinu k hájení katolických zájmů. Katolických poslanců z Čech a z Moravy je 18. Jsou to: Dr. Horský, Dr. Hruban, Kadlčák, Kuchyňka, V. Myslivec, Dr. J. Myslivec, Pilich, Prokop, Šabata, Sachl, Šilinger, Šrámek, Dr. Stojan, Dr. hrabě Thun, Tvarůžek, Valoušek, Záruba, Dr. Zahradník.

Rakousy. Nový parlament čítá 516 poslanců. Nejsilnější stranou jsou němečtí katolíci s 96 poslanci. Společný český klub má toliko 83 poslance. Zahájení říšské rady dalo se 17. června.

Uhry. Dne 8. června konalo se korunovační 40leté jubileum. Kardinál Samassa uví-

al o 10 hod. místo nemocného kard. Vaszarého císaře u hlavního vchodu budínského korunovačního chrámu a sloužil slavnou mši sv. Po evangelium měl krátkou promluvu. Císař se svým dvorem byl přítomen bohoslužbám až do konce, načež se po »Te Deum« navrátil do hradu. — V uherském sněmu povstaly mezi maďary a poslanci nemaďarskými Charvaty, Rumuny atd. národnostní spory. Příčinu k tomu zavdalo vyhození rumunského poslance Vajdy ze sněmovny a snaha pomádati železniční úřednictvo v Charvatsku. — Píše se nám, že pro osadníky české v Banátě byly konány sv. missie, jež byly korunovány skvělým výsledkem.

Francie. Francouzští vinaři se bouří, že nejsou chráněni proti padělanému vínu. Musí platiti vysoké daně a cena vína je malá. — Ve vojstě vzrůstají se protivojenské agitace. — Francouzská vláda přeložila nesprávně zabavené papíry apoštolského nuncie Montagniniho, aby mohla svoje jednání oproti církvi katolické ospravedlniti. — Zavírání kostelů trvá dále.

Italie Sv. Otec dal upravití bohoslovecká studia. Studia mají býti důkladnější než-li byla doposud. — Sv. Otec přijal v audienci 120 anglických námořníků. —

Rusko. V Rusku jsou nyní i řády katolické dovoleny. Arcibiskupu Popielovi ve Varšavě byl udělen od císaře řád Alexandra Něvského. — Ruská církev hodlá pořádati církevní sněm, při němž budou zasedati biskupové, kněží a laikové. Každá z těchto tří tříd tvoří na sněmu třetinu. —

Japonsko. Cestovatel Dr. Tafel praví o střední Asii, že je tu plno přestrojených japonských důstojníků, kteří by rádi v Číně nějakou revoluci rozdmýchali, aby se pak s Anglií o Čínu rozdělili. »Japonci nalézají se«

tak praví, »jako vyhledáči i v neoddělených částech Číny a dokonce do Tibetu. Cestují jako kupci, učitelé, buddhističtí mniši, všude podpichující a dráždící. Nedávno zastihnul jsem zdánlivě pravého tibetského mnicha, jenž mne pojednou v nejlepší angličtině oslovil. Toliko dle japonského přízvuku jsem ho poznal« — V Americe domáhají se Japonci uznání rovnocennosti s evropskými národnostmi. —

Portugalsko. Národ se bouří proti králi Karlovi I. a chce jej sesaditi. Chce pak dosaditi na trůn dona Miguela, vévodu z Braganzy, žijícího v Badenu v Dol. Rakousích.

Norvéžsko. V Kristianii pořádal se studentský sjezd, kde jistý mladý spisovatel dovozoval, že by prý se mělo učiti místo: »Cti otce svého a matku svou« Rodičové ctěte mladé! Smutné to věru znamení doby.

Redakci zaslané.

Noviny z Pod-Radhoště. Vycházejí každý pátek ve Val. Meziříčí. Doporučujeme. — **Sv. Vít.** Veršem napsal Frt. Žák T. J. Praha. V. Kotrba. Doporučujeme. — **Svatý Jiří.** Veršem napsal Frt. Žák T. J. Praha. V. Kotrba. Doporučujeme. —

Listárna a redakce.

Frant. Stříteský, Sebranice, Č. Velice rádi vyhovíme Vaši prosbě a děkujeme Vám za námahu. — S. Gabriela, Fremlova, Uhry. Děkujeme za zprávu. —

Něco pro zasmání.

Nepřijemné. Přítel k malíři: »Proč jsi tak rozrušen?« — Malíř: »Jen si pomysli, já jsem vystavil svůj obraz a zapomněl jsem se podepsati a nyní nevím, který obraz to je.«

Patisk zakázán, leč s uvedením pramene.

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v Bystřici pod Hostýnem. . . . Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilkou vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

Doporučujeme. (Redakce.)

Oznámení.

Spolková místnost

Oznámení.

Třetího odboru Jednoty sv. Methoděje a Odbočky všeodborového sdružení českoslovanského dělnictva pro X. okres nalézá se nyní **Vídeň X., - Götzgasse 10** naproti c. k. policejnímu komisariátu hostinec p. Ludvíčka.

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. F. Xaver Zimmerhackl, T. J. Tiskem L. Klabusaya v Holešově.

5. číslo.

1. srpna 1907.

Postavení katolika vůči moderní společnosti.

P. Alois Jemelka, T. J.

(Dokončení.)

I vojín musí býti napřed vycvičen, než je poslán do boje, jinak znamenalo by to vésti vojsko nevycvičené na jatky. V důvěrných schůzích se musí probírat a lidu vysvětlovati politické fráse na ohlu-pování lidu smýšle-né, musí se i pro-bíratí protinábožen-ská hesla, tak aby pak ve veřejných schůzích neměly takové falešné fráse a bludná hesla žád-ného účinku. Ne-méně bude potřebí lidu vysvětlovat rŕ-zné návrhy zákonŕ, jež buď vláda nebo i poslanci podají na říšské radě, tak aby lid náš bral ŕčasť

Odjezd J. M. nejdp. arcibiskupa se Sv. Hostýna.

na činnosti parla-mentární, sledoval činnost a též přf-činlivost a tudíř i schopnost jak jed-notlivých poslancŕ tak politických stran a opřel se hned v zárodku proti tako-vým návrhŕm zá-konŕ, které by po-řkozovaly statky na-še náboženské, kul-turní a národoho-spodářské. To je ovšem práce těžká, která vyžaduje, aby kněz na prvním mř-stě sám byl politi-cky uvědomělý, což tím snadněji se státi může, že kněz pa-tří k nejintelligent-nějším občanŕm a když vidíme politi-cky uvědomělé děl-níky, živnostníky a

vŕbec lidi ve všech stavech, které i na nižším stupni intelligence stojí než kněz, proč pak by se i kněz nemohl politicky vzdělat? Mnozí očekávají pořád od Pána Boha nějakého muže, který by lepší poměry v politickém ži-votě přivodil i u nás, ale to je blahová naděje. Mužové takoví se rodí na připravené půdě a proto, nebude-li se tato připravovat, Bŕh nám ani takové veliké muže nepošle. I zde platí zásada »člověče přičiň se a Bŕh ti požehná«

Uvědomování má se dále dít tiskem. Na mnoze se říká, že náš lid nechce nic politického čísti. Je sice na tom něco pravdy, ale kde je toho příčina? Proč čtou sociální demokraté a nejen čtou, ale i odebírají své týdeníky a denníky? Příčinu není těžko uhádnout. Dejte dítěti, které přišlo po prvé do školy, knihu a řekněte mu, aby četlo. Nemůže; proč? protože neumí a náš lid v ohledu politickém podobá se takovému školákovi. Nezbývá tudíž nic jiného, než poučiti lid o otázkách politických, bráti do veřejných schůzí časopisy, předčítati tam důležitější články a lidu je vysvětlovat. To znamená lid učit politicky čísti. Výsledek se ukáže brzy a lid bude nejen čísti, nýbrž bude i rád čísti, protože bude čtenému rozuměti a protože se bude o otázky politické zajímati. Politika to byla, která nám ponejvíce lid kostelu a náboženství odcizila, nuže použijme tétěž zbraně, aby lid zase byl pro návštěvu kostelů a vůbec pro náboženství získán. Kněz, který se nestará tím způsobem, jak jsme tuto naznačili, rozšířiti tisk mezi lid, který lid též politicky neuvědomuje, nekoná v moderní společnosti svou povinnost, kterou mu stav jeho ukládá. Sám Kristus uvědomoval lid politicky, když pravil: »dávejte císařovi, co je císařovo a co je Božího Bohu«.

Druhá neméně nutná a nanejvýš důležitá věc je lid organisovat. Lid neorganisovaný je jako stádo ovcí bez pastýře. Organisovat znamená sdružovat, spojovat lidi za určitým cílem a podle toho, jaký je cíl, takové je i sdružení. Proto je organisace buď politická nebo národohospodářská nebo kulturní, podle toho, jaký cíl sleduje. A tu zejména jeví se potřeba upozornit, že při všeobecném rovném hlasovacím právu je na nejvýš potřebna všeobecná organisace našeho katolického lidu, t. j. organisace, která by spojovala všechny stavy v jednu politickou stranu. Každá jiná politická organisace při všeobecném hlasovacím právu je velikým nerozumem. Při všeobecném rovném hlasovacím právu jest totiž každý čtyřicetiletý muž politickou jedničkou a všechny jedničky, ať již přináležejí kterémukoli stavu, volí jednoho a téhož poslance a nikoliv, jak by snad více odpovídalo smyslu spravedlnosti, aby snad živnostníci volili živnostníka, rolníci rolníka, dělníci dělníka a pod. a proto by bylo nesmyslné zakládati stranu politickou stavovskou, když žádný stav o sobě netvoří většinu, aby ostatní strany přehlasoval. Kromě toho je politika obyčejně zdrojem nedorozumění a tudíž i nesvornosti a proto, aby se tomu předešlo, nutno utvořiti jednotnou stranu politickou katolického lidu, která by hájila zájmy jak všech jednotlivců tak všech stavů. My katolíci musíme k tomu pracovati, aby zachovány byly všechny stavy, aby nebyly poškozovány ať jednotlivci aneb jinými stavy, čili nám pracovati je na budově společného blahobytu v níž by každý stav volno se pohyboval a měl zajištěný blahobyt časný a nikoliv jak tomu chtějí sociální demokraté, kteří pracují na zproletarisování, t. j. ožebračení všech, tak aby utvořena byla jednotná politická strana proletariátu. Naše vlast jest tak bohatá na statky časné — ovšem doposud mnoho je vykořisťována cizinci — že za uspořádaných poměrů každý stav může dobře prospívat a proto nač slovy ničit a bráti jim neb aspoň upírati existenci? Jelikož však každý stav nejvíce cítí, kde ho bota hněte, je nutno provádět kromě jednotné strany politické, organisaci odborovou čili stavovskou, ale nikoliv na základě politickém nýbrž národohospodářském.

I tato organisace je nutná, neboť slouží jednak ku hlubšímu seznání nedostatků, pod nimiž ten který stav hyne, jednak spojenými silami více se do cílů, než co může jednotlivec a také se, pokud možno, dají ony nedostatky lépe a snadněji odstraniti. Jako tedy je politický nerozum organisovat při všeobecném rovném hlasovacím právu jednotlivé stavy politicky, tak je to zase naopak velká politická moudrost, organisovat jednotlivé stavy na základě národohospodářském. Tak zorganizované stavy národohospodářsky a spojeny v jednu

politickou stranu, která by se domáhala zlepšení požadavků národohospodářských, kulturních a chránila též statky náboženské, musí býti předmětem snah, ale též účinné práce všech těch, kteří to s lidem našim upřímně smýšlí. Jen tak dopracujeme se lepší budoucnosti jak v ohledu národohospodářském, tak kulturním a náboženském; jinak budeme stále jen živořit v ohledu národohospodářském budeme žebráci, vykořisťováni bezohlednými jednotlivci a zejména židy, v ohledu kulturním budeme stále nedochůdčata a v ohledu náboženském přestane v lidu zbožnost a tím i naděje na život věčný; při tom však nesmíme též zapomínati, že národ žebrácký, národ nevzdělaný a národ bezbožecký nemá budoucnosti.

Uvědomovati a organisovati lid politicky a národohospodářsky je při všeobecném hlasovacím právu naprostou nutností ještě z jiného důvodu. Nemusíme totiž zapomínati, že moderní společnost učinila moderní parlamenty zdrojem práva a spravedlnosti, tak že, co většina v parlamentě odhlasuje, je právem a spravedlností, třebaž to bylo ve skutečnosti největším bezprávím a neslýchanou nespravedlností. Pohledněme jen na Francii. Tam na př. odhlasoval parlament, že náboženství má býti vyloučeno ze škol, že manželství možno rozloučit, že církev se má oddělit od státu a to znamenalo vzíti katolíkům kostely, které si byli postavili a chtěli li je míti, musí si je od státu pronajati, to znamenalo dále, dáti výhost všem řeholím ze země, tak že v zemi katolické smí žít každý zloděj, každý anarchista, jen pro ty není místa, kteří zasvětili život svůj Bohu, v chudobě, čistotě a poslušnosti chtějí trávit život svůj, aby se tím více mohli věnovati skutkům milosrdenství ať duchovního ať tělesného, to znamenalo dále vzíti církvi veškeren majetek a vyhnati biskupy a kněze nejen ze škol, nýbrž i z kostelů, residencí a farních budov. Řekne někdo, že je to bezpráví a děsná nespravedlnost. Ano v očích prostého rozumu je to bezpráví a nespravedlnost, nikoli však v očích rozumu zaslepeného záští proti všemu náboženství a vůbec proti Bohu, a proto se to jednoduše v parlamentě odhlasovalo a tím se to stalo právem a spravedlností. A v tom je ten háček, proč zejména sociální demokraté tak velice naléhali na zavedení všeobecného rovného hlasovacího práva, neboť se domnívali, že lid je dosud politicky nevyškolený a proto uvěří tím snadněji svůdným heslům a jejich planým slibům a dá jim politickou moc, které chtějí použiti na zničení víry a náboženství v lidu, kde ještě víra a náboženství. Nepřátelům víry se totiž podařilo odvrátiti od víry naši inteligenci t. j. naši vzdělanou třídu na př. učitelstvo, jak vysokých tak středních a obecných škol, úřednictvo a všechny jiné stavy a sice tím, že se jim podařilo rozšířiti náhled, že víra nedá se srovnati s vědou a při tom ovšem vydávali za výsledky vědeckého bádání, co bylo pouhou domněnkou jako na př. že člověk povstal z opice a mnohé jiné věci, které časem se ukázaly bezpodstatnými, aneb buď z nevědomosti neb ze zlomyslnosti vydávali za věru věci, kterým církev sv. nikdy neučila aneb které s vírou ani nesouvisí. Tím se stalo, že naše intelligence odchována jsouc v duchu nevěrecké vědy až na malé výjimky straní se života náboženského; neboť kolik těch učených pánů chodí do kostela a zejména ke sv. zpovědi?

Jelikož ale v lidu našem ještě je víra a lid nemá mnoho smyslu pro vysokou nevěreckou vědu, bylo nutno vynalézt jiný prostředek, aby i lid p. kud nábožensky cítí, byl ozebračen o své náboženské přesvědčení. Za tím účelem má se vyloučiti náboženství ze škol, tak aby již dítě v útlém mládí svém vychováno bylo beznábožensky neboť beznábožensky vychovaný člověk je tím už protináboženského smýšlení, rovněž z rodin se má setřásti ráz náboženský zavedením nuceného sňatku občanského t. j. že každý, kdo v manželství vstoupiti míní, musí býti oddáván na hejtmanství, a rozluky manželské, a konečně veškeren náš veřejný život má býti zbaven náboženského rázu, tak že každý neznaboh

a sice i takový, který se za neznaboha veřejně prohlásí, může zastávat všechny úřady ve státě, odstraní se všeliká přísaha a na místa ní bude pouhý slib, odstraní se veřejné výkony náboženské, zruší se poutní místo a nejvýš dovolí se pronajati kostel, který si katolíci vystavěli, aby tam odbývaly se úkony náboženské. Kdyby se to nepřátelům povedlo, pak ovšem druhé neb třetí pokolení našeho lidu propadne nevěře a pak ani nebude potřebí kostelů a proto se z nich nadělají skladiště a když někdo bude chtít Boha ctít, snad se mu dovolí postavit nový kostel, aneb ani nedovolí. Avšak to vidí každý, že takové bezpráví nedá se jen tak jednoduše provésti a proto se udělá zákonem, že většina rozhoduje a co většina rozhodne, to pak že je zákonem, a tudíž právem a spravedlností. Místo pak, kde většina rozhoduje, jest u nás náš parlament ve Vídni. Co tedy u naší intelligence provedla nevěrecká věda, to se má podařiti nepřátelům víry u lidu pomocí politiky. V moderní společnosti tedy má býti politika zbraní na oloupení našeho lidu o sv. víru a všechny statky náboženské.

Je to dílo satanovo, které rozhodně provedeno bude, nebude-li náš katolický lid politický uvědomělý a dobře zorganizovaný jak v ohledu politickém tak národohospodářském. Není to tudíž pouhá rada katolíky politicky uvědomovat a organizovat, nýbrž naprostá nutnost, tak že se prohřešuje velice každý, kdo této nutnosti se vyhýbá a činí vinným všech těch následků, které se tím jistěji a rychleji dostaví, čím více bude na straně naší nečinnost, a řekněme si to upřímně, i lenost a nedostatek obětavosti i v ohledu hmotném. Pamatujme, že na straně nepřátel jsou židé, kteří mají peníze, mají tisk a mají světovou alianci čili organizaci. Proti takové moci nestačí jen mluvit tím méně oddati se lenosti, nýbrž třeba sjednocenosti a nadšené obětavosti a práce na záchranu statků nejdražších a tudíž na záchranu národů křesťanských. Dnes má býti každý katolík a tím více kněz nábožensky a politicky uvědomělý, má míti širší rozhled ale ještě více má míti veliké srdce, nadšené, mladistvé srdce, neboť více je v prsou srdce velké, než-li v hlavě velký duch: kolik ty dáš lásky lidem, tolik štěstí dá ti Bůh.

H o d i n k y.

P. Fr. Žák, S. J.

I. Úvod.

Každý den je dar tvůj, Bože,
zem tvou šlapu nohou svojí,
oblohou tvou přikrývám se,
v slunce tvého žiji zdroji.

Každý den je dar tvůj, Bože,
darem darů samo žití,
ducha vzlet a vůle síla,
oka lesk a tepny bití —

Každý den je dar Tvůj, Bože,
největším však darem v hrudi
milost je, jež duši světí,
milost, která k dobru budí.

Každý den je dar tvůj, Bože,
všemi okamžiky svými;
Pane dej, by všechny byly
tobě díky odvětnými.

Každý den je dar tvůj, Bože;
všecka dobra, které dává;
Pane dej, by jimi vzešla
spása mně a tobě sláva.

2. Povzdech ranní.

Bože dobrý, z pout a mdloby
noci .si mne osvobodil,
ze smrtelné noci spánku
k žití plesu znova zrodil.

Zrak můj otevřel jsi světlu,
srdce šťastných citů vzduchu,
volnost vrátil rukám nohám
dráhy uvolnil jsi duchu.

Proto kleká vděčně noha,
ruka k modlitbě se spíná,
proto zrak tvé nebe hledá,
a duch chválí Hospodina.

Pozdravil jsi úsměvem mne
sličné zory časně z rána;
tobě, Bože, s díky budiž
první chvíle věnována

Tobě k chvále zasvěcuji
myšlenky své, namáhání,
milost skýtej duši v boji,
práci rukou požehnání!

Dějiny Sv. Hostýna.

Píše P. Fr. Vídenský T. J.

(Pokračování.)

Započínáme s pomocí Boží rok 1778. Dobrotivý Bůh chraň nás na přimluvu nejlaskavější Matky milostivě ode všeho zlého, začez bez ustání prosíme.

Kostel byl dostaven L. P. 1779. V knize celebrantů dočítáme se 31. října roku 1779 toto: »Tohoto dne t. j. 31. října byl nově vystavený rusavský kostel vldp. místním administrátorem vysvěcen. Zpívanou měl vldp. Jan Straka, bystřický farář, za assistance důstoj. pp. Jana Papeže a Karla Dapita, novosvěcence. Ceremoniářem byl vldp. Jiří Dohnal, Svatohostýnský administrator. Kázal dp. Jan Papež.«

Ale proč se mohl chrám na Sv. Hostýně stavbou kostela na Rusavě a ustanovením zvláštního kaplana zdáti, ovšem dle ducha tehdejší doby, zbytečným? Odpověď je na snadě: poněvadž ztrácel tím jediné své farníky a byl omezen pouze na poutníky. Poutníci však přicházeli obyčejně v létě. Je sice zaznamenáno, že někdy i v listopadu a prosinci zavítaly průvody na Sv. Hostýn, jako na př. 11. listopadu r. 1748 bystřický, 31. prosince 1756 bystřický, loukovský a býlavský, 12. listopadu 1763 loukovský a 8. prosince téhož roku dřevohostický; než to bylo přece jen výjimkou, takže svatohostýští kněží neměli po ztrátě Rusavy po celou zimu zvláštního zaměstnání, kromě že sloužili den co den mši svatou. Práci tedy měli jenom v létě, když počaly chodit průvody; avšak to se tehdy považovalo za zbytečné, jak zákaz poutí brzo na ro vydaný ukázal.

K tomu přidružovaly se obtíže štolové, komu totiž přináležel štola z Rusavy, zda ke kostelu rusavskému či svatohostýnskému; při čemž se vláda a pán bystřický klonili pro Rusavu (Viz kn. arcib. kroměřížský archiv). Zkrátka broživé mraky visely nad Sv. Hostýnem, z nichž počaly šlehat jeden blesk za druhým a zhoubně dorážeti na posvátnou a památnou horu.

23. Zákaz poutí na Sv. Hostýn r. 1781.

Poutě vůbec a processí byla zakázána oběžníkem ze dne 21. dubna 1784. Dle něho bylo doporučeno, že v processí, jež nebyla vedena řádně ustanoveným duchovním správcem, zvláště kde by byly před průvodem kříž anebo korouhev nesený, anebo kde by zpěvák modlitby předfíkával průvod vedl, měli býti i zpěvák i účastníci stíženi pokutou, již ustanoviti náleželo vládě. Dne 1. srpna roku 1785 obnoven i zostřen zákaz tento. Dovolena toliko processí »theofo-rická«, totiž průvody, při nichž se nese nejsvětější Svátost, jako o Božím Těle a ve dnech prosebných; každému faráři nad to dovoleno, aby v roce konal dvě processí v obvodu svého farního sídla, ne však v neděli, nýbrž v zasvěcený svátek. Ve zvláštních případech za dešť neb úrodu mohl i biskup processí naříditi. Kde byla nadání na processí do míst bližších a vzdálenějších, měla býti nadání taková obrácena ku stavbě škol, příbytků učitelských, k výživě učitelů, na školné a na knihy školní pro chudé děti. Tak Zapova kronika kn. VII. hl. 1. str. 272.

Na Sv. Hostýn však zdá se, že nesměla processí chodit už roku 1781. Neboť tímto rokem počínaje tají se nápadně počet průvodů. Píše na př. koncem tohoto roku duchovní správa Sv. Hostýna takto: »Uplynulý rok (1781) šťastně

jsme ukončili. Sloužilo se v něm u oltáře Marie Panny slavně nanebevzaté mši svatých 1538. Sv. přijímání bylo 36.400. Průvodů přibýlo« Zde velice zřejmým způsobem se vynechává počet processí, jenž od té doby se už nikdy a nikde neuvádí.

A toto snad je těž míněno, co se ve správě koncem zmíněného roku 1781 dále podotýká: »Tohoto roku«, čteme tam, »zavedeno mnoho novot, zvláště ohledně náboženství. Pro sektu evangelickou neboli luteránskou ustanovena tolerance. I poslání jsou dva predikanti na Moravu, jeden do Vsetína, druhý do Roušky.«

Skupina družiček z procesí vídeňského.

Roku 1784 je zákaz už docela očividný. Neboť 27. června 1784 se poznává: »Dp. Matěj Klátil, drahotušský kooperátor, přišel s průvodem v noci«, při čemž poslední slova jsou podškrtnuta a na konci je vykřičník!

Avšak nejenom průvody, nýbrž r. 1783 přestávají se zapisovati také sv. přijímání. Vizme jenom zprávu na konci onoho roku: »Rok tento 1783«, píše se tu, »s Boží pomocí šťastně ukončen ku větší slávě Boží a ku počtě nejbl. Rodičky, nový pak budiž započat s těmiž sv. jmény! Tohoto roku slouženo mši sv. 1345. Sv. přijímání Průvodů (Tedy ačkoliv se uvádí označení, vynechává se počet! Pozn. spisov.)

Smiluj se nad námi mocný Bůh, abychom končice rok plný zvláštních událostí, s požehnáním nebeským započali nový, jenž by nám více útěchy poskytnul«

Tuto pozorujeme zase jednou po dlouhé době bolestný výkřik prosby! My jsme pravili v poslední kapitole, že před těmito událostmi cítili kněží svatohostýnské jakousi předtuchu, již různým způsobem, jak jsme naznačili, dávali na jevo. Než pojednou zdá se, jako by se byli oddali beznadějně resignaci.

Kdežto totiž ještě roku 1778 psali s dodatkem: »Tento rok šťastně zakončen' v němž po třetí započata válka s Pruskem a dej Bůh, aby se brzo skončila Dp. Jan Papež ustanoven kaplanem v Rusavě. — Se Synem Svým budiž nám dobrotivá Bohorodička milostiva«, je rok na to na místě dodatku po několik let už obvyklého nápadně prázdná mezera. A roku 1780 píše se docela jednoduše: »Rok 1780 s pomocí Boží a pod mateřskou ochranou Marie Panny šťastně dokonán. V něm rozžehнала se s časností 29. října naše nejjasnější královna Maria Terezia. Rok byl dosti zdravý pro lidi a dobytek, žeň skoro prostřední, bouří velice málo, kroupy vyjma Kroměříž, v okolí nepadaly. Mši sv. odslouženo 1341. Zpovědí 37.946. Průvodů přišlo 37.« — Není tu skutečně jakási resignace vůči už zřejmému nebezpečí patrna? A tak po delším mlčení slyšíme stesk, ale poslední zase r. 1783. Nesmírná bolest nad skutečností jim ho vynutila!

Ale jaké to byly zvláštní události, na které narážejí v řečeném povzdechu? Vypočítávají je poněkud dříve v téže knize. Byla totiž zakázána bratrstva, literární spolky, čímž postížena též česká národnost, obětní dary musely se prodáti, řád Trinitářský, kdy rok před tím na rozkaz císa. král. veličenstva (Doslovně citujeme. Poznámka spisovatelova) karthusiáni a všechny jeptišky kromě Uršulinek a Alžbětinek byli zrušeni, měl přestati.

Snad je též bolelo, že se nesmělo pochovávat v kostele. Neboť r. 1781 odebral se na věčnost administrator Jiří Dohnal. I nebylo dovoleno jej ku věčnému odpočinku položit vedle čtyř spolubratřů dp.: Vroblice, Veselého, Pavlíka, Haasea u oltáře sv. kříže, nyní sv. Sebastiana, nýbrž venku na hřbitově naproti hlavnímu oltáři. V častěji označené knize stojí tento záznam: Dne 27. května o půl 8. hodině zbožně zesnul v Pánu vdp. Jiří Dohnal, zdejší administrator, dle počtu třetí, Želčan v 63 roce svého věku. Knězem byl 31 rok, na Hostýně působil 21 rok, jsa dvě léta a 9 měsíců administrátorem. Pochován byl dne 29. t. m. od vdp. Martina Hrdiny, faráře myslošovického na hřbitově naproti hlavnímu oltáři hlavou k základnímu kameni. Věčné odpočinutí uděl mu, o Panel«

Uvážíme-li toto vše a pozorujeme-li k tomu, že i vznešenější přátelé Sv. Hostýna, se mu vyhýbají, nepřekvapuje nás nikterak, že poutní chrám Svatohostýnský byl zrušen a odsvěcen.

24. Zrušení velechrámu na Sv. Hostýně.

Dle císařského nařízení ze dne 12. července 1783 bylo uloženo zrušiti kaple ve vsích, kde se střídá bohoslužba s místním chrámem a které prý jsou vedle farního nebo filiálního kostela zbytečné. Kaple takové měly býti odstraněny a kde byly v nich obrazy milostné, měly býti do farního chrámu přeneseny. Nařízení toto, dodává Zap ve své kronice českomoravské, ve skutečnosti rozšířeno i na chrámy větší, při čemž opět v plném světle ukázala se otupělost tehdejší byrokracie k zájmům kulturním. Bez úvahy, bez ocenění významu historického nebo uměleckého, podávány císaři návrhy, které »zbytečné« chrámy mají býti zrušeny.

Mezi takovéto »zbytečné« chrámy byl zařaděn také velechrám na Sv. Hostýně. Zrušovací výnos vydán byl 4. ledna r. 1787. Neboť dne 17. ledna 1787 píše mor. slezské gubernium z Brna jeho knížecí arcibiskupské Milosti v Olomouci: »Za příčinou dvorního usnesení ze dne 4. t. m. má přede vším milostný obraz na hoře Hostýnské býti přenesen do nejbližšího farního kostela a čtyři tamní beneficiáti, administratora v to počítaje, pokud jsou k duchovní správě způsobilí, mají býti s ponecháním nadačních příjmů pro nová místa použiti. Měl-li by však jeden nebo druhý býti pro duchovní správu už neschopným, ať zůstane doživotně při svém beneficiu (obročí), po jeho smrti však připadne toto,

jako všechna jednoduchá obroč, náboženskému fondu a použije se k nadání nových kurací.

O tomto nejvyšším rozhodnutí zpraviž Vaše knížecí milost hostýnské beneficiáty. Administratoru Františku Klučkovi však a prvnímu kaplanu Filipovi Trostovi račiž naznačiti, že mohou, poněvadž k duchovní správě jsou už neschopni, z nadací dále žít, než po jejich smrti ať se nám dá zpráva, aby se stran zabránění nadačního jmění učinily nutné kroky.

Ostatní dva k duchovní správě upotřebitelní beneficiáti: Jiří Ležatka a Tad. Gazda mohou se navrhnouti pro nová uprázdněná místa a po obdržení příslušné presentační listiny tamtéž ustanoviti, kde tytéž nadační příjmy z náboženského fondu budou dostávat, jak už od nynějška z řečeného fondu budou vypláceni, poněvadž se nadační jmění určeno pro jich osoby najednou okresním úřadem pro náboženský fond zabere. Tímž způsobem se rozhodne, který kostel farní jest nejbližší, do něhož se milostný hostýnský obraz má přenést. Jakmile bude kostel určen, oznámí se to ihned Vaší knížecí milosti za tím účelem, aby milostný hostýnský obraz do dotčené farnosti se přenesl, avšak beze vši slavnosti a co možná opatrně k vůli zamezení nepřijemného sběhu lidu, načež se horský kostel sám jako zbytečný odsvětí.

Podepsáni jsou: Ludvík hrabě Cavriani a Jan svob. pán Beuer. (Viz kroměřížský kn.-arc. archiv 587-136.)

Tímto byl osud kostela Svatohostýnského na dobro zpečetěn. Poslední rána padla. Nejbližší farní kostel se brzo našel. Neboť 28. února r. 1787 píše totéž mór. slezské gubernium: »Poukazujíce na náš přípis ze dne 17. minulého měsíce žádáme Vaši knížecí milost, aby se milostný obraz z hostýnského chrámu přenesl do farního kostela bystřického, jenž dle vyšetření leží nejbliž, avšak v tichosti a s pečlivým uvarováním se všelikého pohoršení u lidu; na to ať se hostýnský kostel k uzavření určený odsvětí a nám o všestranném provedení laskavě dá známost.« Podepsáni jsou: Ludvík hr. Cavriani a Ignác svob. pán Schröfl. (Kníž. arc. archiv v Kroměříži 3600 800).

Že se v obou dopisech vyslovují obavy o sběhu a nespokojenosti lidí, pochází odtud, že olomoucký kníže-arcibiskup Coloredo na to upozornil. Když se ho totiž vláda tázala, zda jsou kněží na Sv. Hostýně nutni, odpověděl 19. listopadu 1786 takto: »Co se týká nutnosti kněží na Sv. Hostýně, už jsme se vyslovili v uplynulém roce na vys. přípis ze dne 26. ledna. Ačkoli totiž tolik duchovních k vykonávání tamější duchovní správy není třeba, navrhuje přece, aby přes to tam na dále byli ponecháni, ježto by se proti naprostému odvolání nejenom paní hraběnka Monte l' Abbate jako patronka ohradila, ale i je obava, že katolíci tím budou pohoršení a jinověrci ve svém bludu utvrzeni, jako by s vyššího místa samého chtěli úctu svatých odstraniti.

Mimo to dle zprávy holešovského děkana navštěvuje lid horu Hostýn neustále, beneficiáti pak jsou povinni dle zakládající listiny fundační mše sloužiti na místě samém a administrator Frant. Klučka a beneficiát Filip Trost už jsou bez toho k duchovní správě neschopni.« Tak kníže-arcibiskup, přimlouvaje se zřejmě za udržení Sv. Hostýna.

Jak vláda na to odpověděla, už jsme viděli. Nezbyvalo tedy nic jiného, než aby se vládní nařízení provedlo. Což se také stalo.

Plátěné desky

původní. Kdo si přeje na právě ukončený ročník, obdržel je v administraci tohoto listu po 50 haléřích.

Stromy v lese.

Kráčíme-li se Sv. Hostýna do lesů směrem k Obřanům, veliká rozmanitost jeví se před našimi zraky. My jdeme lesem nejprve jedlovým — pak se nám namanou buky a konečně na některých místech pozorujeme i borovice. Stromy jsou různé velikosti a různého stáří. Na mnohých je viděti, že již hodnou řadu let zápasily se zdejší zimou a nehostinnými bouřemi, jiné nesou na sobě známky mládí a nezkušenosti. — Jdeme-li ještě dále, dostaneme se do mlází, mýtin a houští. Jaké to rozdíly! Znamenáme, že i v přírodě je všechno právě tak nestejně jako v lidstvu; a není to na škodu. Neboť odkud bychom vzali stavební dřevo, desky a trámy, kdyby všechno bylo jenom křoví? Podobně kdyby byli všichni lidé stejní, kdyby všichni byli slabí a málo zmožli, kdyby nikdo nevynikal nad ostatní a je důvtipem, mocí a majetkem nepřevyšoval, by nám scházely takové statné stromy a mohutné trámy, jichž třeba, aby se něco velkolepého pořídilo a něco užitečného vykonalo. Jediný zdatný muž se srdcem, hlavou a rukama na patřičném místě může pro blaho obce a celé krajiny učiniti více, než li celá obec anebo všechny obce celé krajiny dohromady. Ovšem musí takový člověk míti větší prostředky, než-li mnozí jiní a tito musí býti rozumní, aby mu předností nezáviděli a zbytečné překážky nekladli v cestu.

Jdeme-li jistou pěšinkou v lese poněkud dále, vynoří se před našimi zraky dvě neobyčejně mohutné jedle. Průměr každé z nich je jistě přes metr. Stromy tyto zaujmají značný prostor. Kolik boučků, smrček a jedliček by tu mohlo pohodlně státi! A tu maně napadnou chodci otřepané fráse o rovnosti. Stromy dotčené mohou býti rády, že se nenalézají na blízkou červených hostinců. Vedlo by se jim asi špatně. Neboť potřebují tolik místa, kdežto ostatní stromy spokojí se s daleko menším prostranstvím. Avšak hle! Tyto stromy vykonají jednou, až budou skáceny, jako trámy a sloupy ku stavbě budov mnohem důležitější a užitečnější služby, než-li několik jedliček dohromady. — Podobně je to u nás lidí! V lidské společnosti při pospolitém životě je též třeba takových silných kmenů. Pročež Bůh přizpůsobuje k tomu jednotlivce tím, že mu uděluje docela zvláštní dary ducha a štěstěny. Bohužel, zneužívá mnohý z těchto vyznamenaných moudré úmysly Boží a zneužívá, zaslepen jsa sobectvím, propůjčených sobě darů ku škodě své vlastní a svých blízních. Přes to všechno však je to lépe — než-li kdyby Bůh udělal všechny stejně nemajetné anebo všechny stejně velké a mocné. První vysvítá samo sebou a druhé také snadno se pochopí. Jak by to na příklad vypadalo s láskou ku druhému a s mírem, kdyby se každý cítil mocným a silným? Ne počala by každým dnem nová vojna? Ostatně ani u těch lidí, kteří chtějí všeobecnou rovnost ve skutečném životě, rovnosti není. Jeden je milionářový proletář, druhý pak je skutečný chudák; jeden poroučí, řeční a zahálí, druhý naň platí, dře se a poslouchá; jeden je chytřejší, vydává noviny a knihy, druhý je odebírá anebo stěží si je dovede přečísti; jeden je prohnaný a prolhaný, druhý to myslí ještě dosti poctivě; jeden je ožrala, marnotratník, karbaník, druhý střídavý a snaží se něco sobě a svým dítkám — zahospodařiti; jeden je silný, zdravý, dovedný, druhý slabý, churavý, nešikovný; jeden mladý, druhý starý; jeden muž, druhý, žena atd. Tak to vyhlíží u těch, kteří hlásají všeobecnou rovnost.

Na kraji mýtiny ležely dva dosti silné stromy vyvrácené bouří a přes sebe křížem přeložené. Ježto nebyly chráněny proti větru — zkoušel tento na nich svoje síly. Hlavní spád měl na kořeny. I použil dlouhých kmenů jako páky a viklal jimi, až povolily. Šlo to dosti lehko, a proč? Jeden ze stromů byl umístěn na kamenné plotně. Druhý sice měl kořeny hlouběji, ale jenom na jedné straně. Kořeny na straně druhé byly zakrnělé a vyhnílé. Dlouho stály tyto stromy vedle sebe a mnohý silný vichor jejich korunami otrásal. Avšak neuškodil jim, poněvadž je kolem stojící stromy chránily. Teprve při nedávném kácení ocitly se na kraji lesa a to se jim stalo osudným. První náraz bouře sklátil je pro jejich chyby k zemi.

U lidí nebývá tomu jinak. Po léta skrývají se v našem nitru jisté chyby, naše

povaha má mnohou slabou stránku a přece není na venek nic pozorovati. Ochrana — již nám poměry nás obklopující skýtají — zahaluje mnohý nedostatek a odvrací od nás nebezpečí. Dům otcovský, upřímný přítel, dobrý duchovní rádce, pravý křesťanský smysl, pronikající celou obec atd. jsou takovými prostředky. Jakmile však tyto zmizí a člověk se svými chybami je odkázán sám na sebe, vady objeví se ihned, nezřídka k bolestnému překvapení těch, kteří mysleli, že toho nebo onoho znali. Nejhorším při tom je, že často ani my sami nejsme si chyb svých povědomi. Jak je to u stromu? Teprve když je skácen, vidíme příčinu pádu. A u člověka je to podobně. Až když pak chybí a klesne, shledáváme, co zavinilo úpadek. Proto je moudrý člověk oproti sobě tak nedůvěřivým a modlí se denně s vážnou rozvahou: A neuvoď nás v pokušení. — Člověk takový má se na pozoru, jak jen možno; bez nutné příčiny nevydává se ve příležitost, jež by jeho pevnost ve ctnosti zrovna tak zkoušela jako bouře pevnost kořenů. Ještě více. Nejenom vyhýbá se nebezpečím, ale hledí se vším úsilím dostatí se tam, kde by byl jist a chráněn. Jeho obezřetnost jeví se zvláště při volbě nového stavu, bydliště atd. — Takovéto kázání měly padlé jedle.

Poněkud dále za mýtinou rozprostíralo se mlází, za nímž byl zase vysoký les. Krásný to pohled! Tam velké stromy, jež vyvrací vichor a sekyra drvoštěpova kácí a zde mlází, chráněno dorostlými pni. Dospělí lidé sami na sebe odkázání a mladost — ještě nezkušená, slabá — chráněná rozumnými dospělými lidmi! — O kéž by mnozí lidé, kteří jsou nyní nevýslovně nešťastní, byli mohli zůstatí dětmi! Jak byli šťastní! Než drali se do předu, tlačili se do výše, chtěli býti velkými a šťastnějšími, zapomenuvše, že strom, jenž chce býti velkým, silným, zdravým kořeny musí býti opatřen. Nestarali se o řádný hlavní kořen, což je bázeň Boží; nepokládali za nutné vedlejší kořeny: pracovitost, spořivost, skromnost, lásku a věrnost ku bližnímu. Tak vyrostli z krásného mládí do rozvířeného nepřátelského života a stali se nešťastnými. O, kéž by se přičinili, by je milost Boží našla, jež pomoci a uzdraviti chce a může. Zvláště ale je nutno dáti pozor za mládí. Neboť mladý stromek již má v sobě zárodek svého pozdějšího pádu a zárodek ten čím dále tím více se vyvinuje; tudíž neodpomůže-li se zavedčas za mládí, pozdější pád je docela neodvratný.

Slib.

Napsal J. Drbohlav.

I.

„Matinko, pojeděš někam?“ tázala se malá Miladka vběhnuvši do malého salonku své matky, která se právě zaměstnávala nějakou jemnou ruční prací. „Proč pak se tážeš, Miladko“, odvětila matka, neodvracejíc ani očí od své práce.

„Matinko, já jsem byla v kuchyni a viděla jsem, že Liny rozkrájela studenou husu a balila kousky do papíru, vkládajíc je do tvé cestovní tašky“, odvětila čiperná Miladka.

„Jsi ty přec jen všetečka“, praví na to matinka. „Jestliže si to neodvykneš — uvidíš, že brzy sestárneš“. Na slova ta se dítě zapýřilo, avšak vzdor matčině hrozbě, že totiž brzy sestárne, bude-li zvědavá, nepřestalo na matku doléhati a k ní se lichotiti, až matka, nemohouc odolati prosbám svého dítěte, konečně pravila: „Ano, Miladko, pojedu zítra na pouť.“

„A kam pak?“ táže se opět dítě, tulíc se ještě něžněji ku své matince.

„K Matičce Boží Svatohostýnské“, odvětila matka.

„Ale matinko, vezmi mne také s sebou; jest to daleko?“ táže se opět Miladka, prosebným zrakem patříc matince do bledé tváře a chtěíc téměř vyčísti z jejich očí zádanou odpověď.

„Ovšem že jest to daleko; od poslední stanice, kde vystoupíme z vlaku, je ještě

přes hodinu cesty, která se musí pěšky vykonati, poněvadž se jde stále lesem a do kopce. To bys ty, dítě mé, nemohla tak dalekou cestu vykonati.“

„A půjde tatínek s tebou?“ táže se opět dítě.

Při slovech těch vytryskly dvě velké slzy z očí bledé paní a skanuly jako perly krásné na kadeřavou hlavu dítěte, které stále něžněji se tulilo k milé matince.

„Nikoliv, má Miladko“, vece matka. „Musíš se za tatínka modliti k Panence Marii, by ji měl také rád a k ní se modlil, by takféž přišel s námi jednou do toho pěkného místečka, které se jmenuje nebíčko.“

Při těchto slovech matčiných nemohlo dítě hned pochopiti, proč tatínek nemiluje Panenku Marii a proč by nemohl přijíti do nebíčka; vždyť ona dobře ví, jak hodný je, jak ji má rád. Již tak často jí mnohými dárky radost učinil; ano i od vojínů — kteří v záležitostech služebních docházeli do jejich domu, slychala, jak jej všichni milují pro dobrotu jeho srdce a lásku k podřízeným.

„Tak mi dovol, matinko, jíti s tebou a já se tam u Matičky Boží mnoho budu modliti za tatínka. Vidě, že mne vezmeš s sebou?“ a již opět se tulila k matince, ba přistavila si i malou židličku k ní, aby mohla až k její hlavě dosáhnouti a mnohými polibky zlíbala její ubledlé líce.

Matka, touto něžností jejího srdéčka dojata, siřbila konečně, že ji vezme s sebou, ale přikázala, by se tatínkovi, až domů přijde, nic o tom nezmiňovala. Dítě radostí oplývající políbilo matince ruku a odhopkovalo do kuchyně, aby sdělilo Lence, jejich služebné, radostnou zvěst, že půjde na pouť na Sv. Hostýn.

Paní setníková Ručinská byla nejstarší dcerou pana podplukovníka Lobodického. Celá rodina byla veskrze prodechnuta duchem katolickým. Pan podplukovník nestrpěl u svých dětí nižádné lenivosti ve službě Boží; ať v létě za vedra, neb v zimě za třeskutých mrazů, musily dítky vždy v neděli do chrámu Páně. Nikdy se nesmělo obvyklých denních modliteb vynechati. Vše to působilo i na jeho podřízené důstojnictvo a mužstvo, tak že při jeho praporu panoval vždy nejvzornější pořádek a kázeň. Nadporučík Ručinský, tehdy zaměstnaný v praporeční kanceláři, měl častěji, v záležitostech služby vojenské se týkajících, přístup do domu pana podplukovníka a tu se nebylo co diviti, že se častěji dostal do styku se „sličnou Olgou“, jak všeobecně byla nejstarší dcera pana podplukovníka nazývána. Pan nadporučík poznáv dobré vlastnosti Olgy, tím více k ní přilnul, což ovšem neušlo pozornému zraku pana podplukovníka Lobodického. A Olga? S radostnou tváří uvítala pana nadporučíka, když vcházel do jejich domu; nebylť jí on též lhostejným.

Byl hezký, vzrostlý muž, srdce nanejvýš dobrého a soustrastného; tato pak jeho „slabá stránka“ — jak jeho představení říkali — byla i příčinou, že byl dán do kanceláře praporečního, poněvadž neuměl, neb snad nechtěl s podřízenými vojíny tak zacházeti jako jiní důstojníci.

Za to ale v jiném ohledu mohl býti vzorem všem důstojníkům. Nebyl milovníkem nočních toulek a hlučných zábav, v nichž si jeho kolegové tak libovali a jen ze slůžnosti, ano někdy jen z nutnosti sůčastnil se společných schůzí. Byl milovníkem samoty a četby, kterouž se velmi na duchu vzdělával.

Ve svém úřadě, jako pobočník podplukovníkův, byl nanejvýš pilným a svědomitým. Jeho úřední práce byly vždy vypracovány co nejpečlivěji, ku velké spokojenosti jeho představených. Nebylo se tedy co tomu diviti, že byl ode všech milován a vážen.

Vše to však nemohlo mu vynahraditi jedné jediné věci, které se mu nedostávalo, totiž útěchy sv. katolické víry. Byltě nadporučík Ručinský vyznání protestantského a tu jeho mnohými dobrými vlastnostmi nadaná duše neměla toho pravého ukojení, jež podává sv. víra katolická. Bylt této víře úplně nakloněn, ale scházal mu obezřetný a dobrý vůdce, který by jej z jeho předsudků, jež v sobě chová protestantismus proti katolictví, vymanil a na pravou cestu přivedl. Jsa již v mládí od rodičů v těchto předsudcích vychován, domníval se nejnak, než-li že jeho víra je pravá. Že ale sloužil u posádky, kde vše jen katolické bylo a katolické služby Boží, kterých se sůčastňoval

mnohokráte, mocně na něj působily, opomíjel předpisů svého vyznání a klonil se ku katolictví. Neměl dlouho odpřáti milosti Boží, která někdy působí pomaleji sice, ale — jistě.

II.

Pan podplukovník Lobodický brzy postřehl, že pan nadporučík teď častěji, mnohdy i s dosti nepatrnými věcmi úředními, dochází do jeho bytu, že i mnohdy nejprve si odbývá rozmluvu se slečnou Olgou a pak teprve že vyřizuje své úřední záležitosti.

Předloživ si celou věc — pozval jednou pana Ručinského k soukromé rozmluvě. Výsledek celého vyjednávání byl ten, že po hodině klečela slečna Olga s panem nadporučíkem u nohou pana Lobodického, který jim jako snoubencům udílel — otcovské požehnání.

Pan nadporučík musil ale přislíbiti, že se vynasnaží více se seznámiti s náboženstvím katolickým, v něm se patřičně dáti vyučiti a pak do sv. církve vstoupiti. To se mělo státi brzy po sňatku s Olgou.

Po urovnání všech záležitostí, týkajících se sňatku vojenského, byl slaven sňatek, načež mladá paní Ručinská odebrala se do svého nového domova.

Pan Ručinský byl brzy na to pro svědomité plnění svých povinností povýšen za setníka a přidělena mu vlastní setnina.

Též i panu podplukovníkovi dostalo se povýšení, následkem čehož byl přidělen k jinému sboru v L

Pan Ručinský však danému slovu nedostál. Rok již uplynul od jeho sňatku se slečnou Olgou, když jej Pán Bůh obdařil milou dceruškou, avšak pan Ručinský nemohl se odhodlati ku vstoupení do sv. církve. Jedna příčina byla ta, že jako setník byl více zaměstnán svými povinnostmi. Dále byl to odchod pana Lobodického k pluku jinému, neb ten by byl jistě na něj doléhal, aby vyplnil, co byl před sňatkem přislíbil. Olga byla na to příliš slabá, aby svými důvody jej k tomu přiměla. Stále jí jen sliboval a na pozdější dobu poukazoval.

Když pak po čtyřech letech pan plukovník Lobodický náhle zemřel, tu teprve se na vše zapomělo a paní Olga již jen v modlitbách odporoučela Pánu Bohu celou tuto záležitost.

Pan Ručinský chodil se svou Olgou do chrámu Páně, býval přítomen službám Božím, i doma rád se díval, jak malá Miladka, klečíc po boku své matinky, učí se modliti „Otče náš“ a „Zdravas Maria“, ale sám zůstával ve svých předsudcích.

Však Bůh ve své prozřetelnosti jinou cestu vynašel, po kteréž měl pan Ručinský dojít svého cíle

Paní jeho povážlivě onemocněla. Rychle byl přivolán lékař, který uznal stav nemocné za velmi povážlivý. Předepsav léky, ustanovil se na tom, aby předně byla povolána milosrdná sestra k ošetřování nemocné, neb potřebuje takové opatrnosti a svědomitosti v obsluze, jaké se jí ani v dobré nemocnici dostati nemůže.

Pan setník s návrhem tímto úplně souhlasil a tím více byla návrhu tomu povděčna nemocná. Ještě téhož dne zavítala do domu ct. sestra Benona. Byla nanejvýš ve své povinnosti horlivá, obětavá a též zkušená. Ošetřovala nemocnou s velkou svědomitostí a láskou, dle stále u ní a na všechny pokyny lékařovy pozor dávajíc. Ale ani v dobách, kdy nemocná klidně spala, nedoprávala si sestra Benona odpočinku. Ponějvíce zaměstnávala se s malou Miladkou. Byla jí téměř vlastní matkou. S ní modlila se, ji poučovala o Pánu Bohu a Panně Marii a mnoho krásného jí dovedla vykládati. Dítě přilnulo k sestře s takovou láskou, jako ku své Matince. Pokrač.

Toman E. K:

Vzpomínka.

Vzpomínám, jak před několika lety, tehdy ještě jako gymnasista, účastnil jsem se volební schůze ve Z. Šel jsem se tam podívat ještě s několika soc. demokraty z K. K vůli porozumění zkrátka podotýkám, že jsem byl tehdy upřímným a nadšeným soc. demokratem, maluje si jejich ideály v plné kráse

a plnosti barev, jak jen jich schopna obrazotvornost při pohnutém vřelém srdci prvního mládí.

Schůze odbývána v jednom z místních hostinců Z. Místnost volební byla posluchači nabita. Schůze sama svolána, zdá se mi, národními pokrokaři. Za vlastního kandidáta poslanectví mluvil mladý advokátní koncipista z U.; budoucí poslanec jen ke konci po dlouhé, dlouhé řeči pana doktora také trochu zaračotil. Nemíním psáti o řeči ani prvního ani druhého, bylo by to místy dosti veselé. Ale tomu už hodně dávno. Před očima tane mi nyní výjev z oné schůze, který se mi vryl do duše, na nějž jsem dosud nezapomenul.

Pan doktor mluvil dlouho, ač rychle, o tom a onom, až konečně přišel též nutně na klerikalismus, kněžstvo, kde vypukl v pravou jeremiadu. — Neodpustil si požalovat na jednoho faráře, který prý jednou v neděli svým venkovským ovečkám udělal takové kázání, že se nehodilo ani ušpánými na krmík. Toto poslední zdálo se jednomu z posluchačů býti přece trochu mnoho. Pozoroval jsem jej chvíli, stál kousek přede mnou. Byl to již starší muž, šedivých vlasů, onoho dobráckého, přímého výrazu ve tváři, jak jej často nalézáme na našem venkově. Podle všeho byl to nějaký domkář. Poslouchal už hodnou chvíli výklady p. doktora s patrnou nechutí a odporem. Bylo mi ho opravdu líto, jak zde stál, v rozpacích se rozhlížeje, ve své stařecké a venkovské prostotě úplně opuštěn, bezbranný, každým slovem řečníkovým ve svých představách maten a ve svém náboženském přesvědčení do duše urážen.

Trochu jako bojácně se rozhlížeje, pronášel několika polhlasitými slovy, více sám pro sebe než na adresu ostatních svou bolest a trpkost nad vývody a tvrzením řečníkovým.

Ale teď! —

Jako sršň bodnut vyjel si naň, chudáka, jeden z těch, co stáli kolem. Byl to mně dobře známý advokátní písař z K., jeden z národních. S posou, jak odkoukal ji někomu z pánů na hejtmanství, neb když byl peskován od svého principála, vztekla se osopil: »Ani slova více! Protizákonitě rušíte schůzi. Chcete-li přihlase se o slovo po řeči řečníka«.

Zahanben a třesa se ustupoval náš domkář do pozadí. Pan písař ale pozdvihnuv vysoko hlavu, v plném vědomí svého pravoplatného postavení, se směšně vážnou dychtivostí naslouchal panu doktorovi dále. Stařečka nikdo se neujal. Divno.

Což byli na schůzi pouze »národní«? Zda tam nebylo též několik katolických občanů?

Z celé schůze ale žádný ani muk. — —

Je už tomu více let, ale dosud cítím rozhořčení, vzpomínám-li na tento výjev. Jest tak charakteristickým pro ty poměry, charakteristickým zvláště pro nás katolíky.

Příliš často dává si náš lid imponovat lidičkami, kteří sami o sobě nic neznamenaají, jen že dovedou se tu a tam směšně nafouknout. Imponovat chtějí mu, že tvoří organizaci, imponovat, že jako na buben tlukou při každé příležitosti na své národní sebevědomí a jako prskavky posílají do světa slova a věty, které jim vytištějí jejich »politické a vzdělávací orgány«.

Ještě ale více k útrpnosti než k smíchu pohnou vás, jestliže jich poslechnete, dostanete-li se s nimi do »debaty«. Co tu uslyšíte, je několik nezbytných hesel a frází, které jsou právě v národě na denním pořádku, někdy i celou kratší neb delší deklamací. S povznešeným úsměchem odbudou »klerikála«, třebaž

kněze, byť mluvil sebe lépe, tlachům ale nějakého před časem osvíceného terciána gymnasisty budou poslouchat s nábožnou pozorností, jen když bije proti »klerikálům« a »národně« pokrokově.

Takoví přicházejí mnohdy na náš venkov, řaby si houkali na náš lid!

A kteří jsou mezi námi a nebo budou, kdo by si tak také od plíc houkl na ně?

Světlo v noci.

Stojím na podzim později večer na nádraží bystřickém a hledím směrem ku Sv. Hostýnu, jež bylo tmavé tkanivo tmy oběstřelo. Marně se namáhám proniknouti zrakem svým tento tajemný závoj a vypátrati ve všeobecném neurčitu, Bedlinu, lomy, vodní kapli a kostel na temenu hory.

Pojednou započne v dáli kmitati jakési světlo. Pohybuje se vzhůru, zmizí, zase se objeví, opět zmizí na delší dobu, znova se vynoří, konečně v dosti veliké výši ztratí se docela. Vypadá to jakoby nějaká hvězdička s nebe byla sem zabloudila a nyní hledala cestu, aby se dostala zpět nahoru.

Co je to skutečně? Byla to snad nějaká bludička, jež se tu náhodou ukázala? Nikoli. Mobu ti ihned řci, co to je, an se v tomto kraji dobře vyznám. Je to nějaký chodec, jenž se svítilnou v ruce jde po známé cestě na Sv. Hostýn a na hoře se uchýlil do hostince, aby na druhý den ráno v kostele svou pobožnost vykonal. Ona svítilna nám docela jasně naznačuje cestu. Jak tedy temnota může klamat! Ne v nejistu míhalo světlo, nýbrž na jisté, bezpečné cestě a poutníku, jenž je nesl, osvěcovalo cestu.

Toto celé zdá se nám býti obrazem křesťana vírou osvíceného, jenž věrně po jisté a bezpečné cestě přikázání Božích kráčí. Netapá ve tmě, ale postupuje ve světle a nebloudí, an kráčí dobře označenou cestou s pevnou půdou pod nohama. Jej kdosi z dola z temna pozoruje, kdosi, jemuž nebe se svým světlem a hvězdami už dávno zapadlo, jenž víru v Boha, v nebe a svaté odhodil. Tento se vysmívá muži vzhůru a statečně ve světle kráčejičímu, ukazuje naň a volá: Podívejte se na toho blázna, na toho chudáka, jak po tmě bloudí. Hledá cestu k nebi a myslí, že, když se ubírá, jak mu přikázání velí, má tu pravou cestu. Nyní hleďte, jak nesmyslně jde: sem — tam — zase stojí — jde vzhůru — stranou atd. Tak tedy jde dle přikázání. Konečně je u cíle; ovšem, ale jak! Ještě se nabloudí, chudák, neboť mu shaslo světlo.« Tak rozumuje a se směje.

Slyšíš, milý příteli a rozumíš tomu? Posměváček mluví ze své temnoty, jak se mu to v temnu jeví. I my vidouce před tím mizeti světlo, mohli jsme se domnívati, že zhaslo. Ale tomu tak nebylo; poutník došel svého cíle a byl v bezpečnosti. Proto nevidíme světla. A tak je to s bohabojným člověkem. Proto praví v knize modrosti nevěrci, poznavše pozdě svůj omyl: My, blahoví, měli jsme život jejich za bláznovství a konec jejich za bezecný; a jak jsou počteni mezi syny Boží a mezi svatými je jejich úděl (Moudrost 5, 4, 5).

**Ve prospěch zvelebení sv. Hostýna
∴ doporučuje se koupě obrazů ∴
Vítězná Panna Maria Svatohostýnská
a Příchod sv. Cyrilla a Methoděje na
Sv. Hostýn. ∴**

Cena jednoho obrazu s hudebním strojem K 10.90,
bez hudebního stroje K 7.40. Dodává v bedně s vy-
placeným poštov-
ním poplatkem — L. Klabusay, Holešov.

Zprávy se Sv. Hostýna a z posv. Velehradu.

Poutě na sv. Hostýně. Poslední měsíce zavítaly obzvláště velké a zmínky hodné průvody na Sv. Hostýn. Jsou to mezi jinými průvody vídeňských Čechů, Brňanů a Slezanů. Průvod vídeňských Čechů přišel 28. června a čítal na 500 účastníků, mezi nimiž se nacházelo mnoho mužů, kteří tímto dali na jevo, že se neohroženě hlásí k víře otců svých, odkazu cyrilomethodějskému. O, jak milý to byl pohled na průvod ubírající se v pátek o 5. hod. odpolední na posvátnou horu za zpěvu písně mariánské. V předu průvodu kráčeli mládenci a panny, za nimi množství družiček nesoucích na ozdobených nosítkách sochu Marie Panny. Mladíci z jednoty svatého Methoděje, většinou členové řádu III. sv. Františka, nesli podobně na nosítkách sochu sv. Františka. Poutníky doprovázeli dpp. Rafael Kozák, polní kurát z Celovce, a P. Bezděk C. SS. Salv. Dojem průvodu zvyšovaly krásné červené a modré korouhve, pestře se odrážející od sněhobíle oblečených droužek. Pobožnost průvodu byla příkladná. Zvláště byl dojemný a vydařil se svíčkový průvod, jehož se večer v kostele celé processí účastnilo. — Brněnské procesí přibýlo na Sv. Hostýn 29. června s dp. P. K. Pleškem, superiorem C. SS. Red. v Brně a s P. Inocencem, O. Cap. Poutníků bylo na 1500. Měli sebou sošku Panny M. Svatoh. Druhý den přistoupili společně ku sv. přijímání, nacež měl pan Inocenc povzbuzující řeč o b. Srdci Páně. — Průvod slezský přišel na Sv. Hostýn 8. července odpoledne. Účastníků se počítalo na 1300. Pocházeli z různých částí jak rak. tak pruského Slezka. Průvod vedl jako obyčejné neunavný dp. Ant. Suchánek, kaplan v Komárově u Opavy. S ním doprovázelo poutníky ještě devět kněží: Jan Böhm, kons. rada a farář z Hrabyně, Vincenc Kubáč, farář v Raduni, F. Horák, exp. v Hukvaldech, V. Frydrych, koop. ze Štěchovic, St. Břečka koop. z Klimkovic, Jos. Chrobák, koop. ve Velké Polomi, Ant. Buček, koop. v Neplachovicích, Al. Šebela, koop. v Kateřinkách a J. Hrubý, koop. z Jaktáře.

Nová studna. Před hostincem kope se nová studna. Ihned při kopání zapouštějí se betonové kruhy, tak že všeliké znečištění ze stran je vyloučeno.

Vyslyšení. A. Sk. z O. trpěla půl druhého roku očním neuhem, tak že nemohla ani čísti. I utekla se k Marii P. Svatoh., umývala si oči vodou z milostného pramene a za krátký čas ozdravěla. R. D. z V. vzdává nejbl. Rodičce Svatoh. dík za vyslyšení prosby a za uzdravení v nemoci. — Jistá osoba z B. u V. M. děkuje nejbl. Marii Panně za uzdravení z těžké nemoci. — H. z V. vzdává tisíceré díky neposkvřené Marii Panně Svatoh. za uzdravení z těžké nemoci. — F. K. z P. O.

vzdává dík nejbl. Rodičce za uzdravení v nemoci. — J. K. z O. děkuje Panně Marii a bl. Janu Sarkandrovi za vyslyšení prosby.

Dary pro Sv. Hostýn. P. Gabriel Fránek z Uher daroval pro Sv. Hostýn krásné antependium. — Nejmenovaný 10 K. — Z Kroměříže 1 K na praporečky k uvítání poutníků. — Nejmenovaný 100 K na poděkování P. M. Svatoh. za uzdravení. — M. S. 10 K. — Jisté osoby dvě alby a plátno. — Regina D. 10 K za vyslyšení v nemoci. — Vdp. sp. 20 K na výzdobu kostela. — F. T. 20 K.

Exercicie na Velehradě. Kněžská duch. cvičení budou se konati od 6. srpna večer do 9. srpna ráno; pro osoby ženského pohlaví od 10. srpna večer do 14. srpna ráno; pro učitele od 19. srpna večer do 23. srpna ráno; pro studující středních škol a sice: pro žáky VII. a VIII. tř. gymn. a abiturienty, pro chovance III. a IV. roč. učit. ústavu pro akademiky a vzdělance od 2. září večer do 6. září ráno. Přihlášky budtež zaslány na kolleji Tov. Jež. na Velehradě.

Drobnosti z Velehradu. Na podzim minulého roku byla nákladem »Družstva« zřízena nová noclehárna. Může v ní v celku za nepatrný poplatek přenocovati 60 osob. — Slavnost Božského Srdce konala se letos s větší okázalostí než jiná léta, poněvadž J. Mil. světici p. biskup Dr. Karel Wisnar téhož dne kázal, měl pontifikální mši a uděloval sv. břímování.

Počasí na Sv. Hostýně. Dne 12. července klesla ráno o 7. hodině teplota na + 6.2° C. — Dne 14. července napršelo za 24 hodin 83.1 mm vody.

Dvoje primice na Sv. Hostýně. Dne 21. července sloužil na Sv. Hostýně první mši sv. vdp. Jaroslav Slováček roz. z Lehotic u Holešova a dne 28. července vdp. Jaroslav Valla roz. z Hranic.

Z církve a ze světa.

Čechy. České dívčí gymnasium na Král. Vinohradech, Korunní tř. čís. 4. — Zápis do I. tř. gymn. koná se ve dnech 8.—9. července a 17.—18. září. Rodičům, jichž dcery se připravovaly soukromě do II. nebo III. tř. udílí ochotné pokyny ředitelství ústavu. Pro dívky, jichž rodiče v Praze nebydlí, zřizuje se při ústavě pensionát, do jehož zvláštního oddělení za stejných podmínek přijímají se též dívky k dalšímu vzdělání v hudbě, řečech, šití šatů, prádla atd., jakož i dívky navštěvující kterékoli školy pražské. Při budově gymnasijní je též dvouroční obchodní škola pro dívky. — Přihlášky přijímají se denně. — Počátkem července konal se v Praze velkolepý slet českého sokolstva celého slovanského světa. Přijeli sokoli ze všech zemí i z Ameriky. Cizích návštěvníků bylo na 80 tisíc. Pařížská rada městská poslala též svoje zástupce do Prahy, kteří se představili pražskému kardinálovi knížeti arcibiskupovi.

Morava. Na pouť do Jurd přihlásilo se už přes 300 účastníků.

Rím. Sv. Otec přijal dne 25. června perskou deputaci za obvyklých obřadů, mající mu oznámiti nastoupení nového Šaha. Deputace pozůstávala ze 4 osob, byla přijata v Damasově dvoře vojenskými poctami, načež ji sv. Otec pozval do své soukromé komnaty. — Ve Vatikáně konaly se začátkem července duchovní cvičení, jichž se také účastnil sv. Otec. Po poslední přednášce P. Remera T. J. udělil sv. Otec všem účastníkům apoštolské požehnání a medaile na památku.

Švýcarsko. Ve Švýcarsku v Ženevě byla provedena rozluka církve od státu. Katolíci jsou s tím docela srozuměni, protestanti však bědují. —

Nizozemsko. V Haagu konají se konference míru. Sv. stolice bohužel není zastoupena. Na konferenci projednávají se různé otázky, jak zlo války možno zmírniti, ne-li docela odstraniti.

Australie. Katolická církev v Australii, v Novém Zelandě a Nové Quinei má toho času 36 biskupů, 1400 kněží, 700 řeholníků a okolo 6000 řeholnic. Chrámů mají 1800. Jaký to utěšený obraz, povážíme-li, že jsou dosud lidé na živu, kteří pamatují doby, když v tomto dílu světa nebylo ani jediného chrámu a kněze!

Rakousko. V parlamentě se utvořilo »Volné agrární sdružení«, k němuž se dosud přihlásili ze všech národností 263 poslanci, tudíž většina parlamentu. Sdružení obralo si za účel provéstí všechny oprávněné požadavky hospodářské. — Ve Vídni slavil jubileum vdp. prelát Dr. A. Horný, jenž velice mnoho působí pro tamnější katol. Čechy.

Rusko. Ve Varšavě konal se sjezd katolických žurnalistů polských. Vlastně to byl katolický sjezd, jenom, že několik přítomných žurnalistů dalo tomu své jméno, aby vláda nedělala zbytečné obtíže. Přítomno bylo na 800 lidí, mužů a žen, kteří důstojně zastupovali inteligenci polskou. Sjezd tento byl prvním po 100 letech, kdy se směli v Rusku katolíci polští sejítí a veřejně o zájmech katolických promluvit. Sjezd započal slavnými službami

Božími, jež měl světití biskup varšavský Lo-wicz. Po ustanovení předsednictva, jež pozůstávalo z říšského poslance z Haliče knížete Sapiechy jako předsedy, professora na polytechnikům ve Lvově Dra Tullie, Dra Cara z Krakova a redaktora Szwajkarta z Chicaga jako místopředsedy, mluvil spisovatel Gomstomski o otázce: »Moderní literatura a její poměr ku křesťanství«, prof. Tullie o »počátcích kulturního boje v Rakousku«, hr. Ronikier o »organisování katolické propagandy mezi mládeží« a Szymanowski o »křesťanské demokracii.« Mimo to jednalo se o utvoření katolické korespondenční kanceláře, o lidových spisech, o kolportáři, o škole a o vyučování. Při posledním bodě rozpředla se živější debata ohledně polské »Maticy«, jež v ruském Polsku vydržuje přes 1000 soukromých škol. Konečně mluvilo se o spolkaření. Sjezd zakončen v kostele blah. Stanislava, patrona města Varšavy.

Hercegovina. Sv. Otec daroval ostatky sv. Jana Nepomuckého, jež byly od národa českého věnovány papeži Lvu XIII. k jeho jubileu, arcibiskupskému kostelu v Sarajevě.

Jednotná peněžní hodnota pro celý svět. Professor universitní Renée de Saussure navrhuje, aby se ve všech zemích zavedla stejná peněžní jednička, aniž by bylo třeba zaváděti novou měnu. Jedničkou mohlo by býti zlatý peníz, vážící 8 gr s poměrem $\frac{11}{12}$. Názy by se mohly vzít z Esperanta. — Mezinárodní jednička mohla by se zváti na př. Speso. 1000 S. by slulo Spesoj anebo 1 Spesmilo atd.

Redakci zasláno.

Milostná P. Maria v Kojetíně. Dr. Rudolf Zháněl.

Listárna a redakce.

P. S. K. tři vlnáky byly v kostele Svatohost. nalezeny. Kdo je ztratil, nevíme. — Amerika. Nevěděl by někdo správnou adresu na Veroniku Plaškovu v Holliday? Lístek přišel nazpět a obraz asi také nedostala.

~~~~~ Patisk zakázán, leč s uvedením pramene. ~~~~~

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v **Bystřici pod Hostýnem.** — Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilký vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

~~~~~ Doporučujeme. (Redakce) ~~~~~

6. číslo.

1. září 1907.

Na kterých právních důvodech zakládá se odluka kostela Svatohostýnského od Bystřického před rokem c. k. místodržitelstvím provedená? *)

F. X. Zimmerhackel F. J.

Když počátkem loňského roku vdp. František Kremel, který přes 25 let v Bystřici faražoval, odebral se pro churavost na zasloužený odpočinek, byl Sv. Hostýn oprávněnou vrchností i duchovní i světskou prohlášen za samostatný a neodvislý od farního úřadu Bystřického.

Veřejnost dosud neví, proč se tak stalo. Ano zde a tam proskakovaly řeči, jakoby se odluka byla provedla bez právních důvodů. Za tou příčinou se snad zavděčíme našim milým čtenářům, které všechno zajímá, co se týká Sv. Hostýna, předložíme-li jim právní důvody, na jejichžto základě se ono pro historii jeho důležité rozhodnutí stalo.

Napřed budiž poznamenáno, že se v první řadě nejednalo o zlepšené postavení nynějšího poutnického duchovenstva, nýbrž hlavně o to, aby Sv. Hostýn, jsa dosud pouhý přílepek bystřické fary, nabyl osamostatněním před veřejností větší důstojnosti, jak se na první svatyni zemskou sluší a po taven byl na bezpečnější a trvanlivější základy, ať by tu úřadovali během času nebo změnou okolností kteří oli duchovní buď řeholní buď světské. Neboť časové poměry jsou takové, že nikdo nemůže předvídati, co by se mohlo se Sv. Hostýnem státi, kdyby jeho postavení nebylo utvrzeno jak dle práva církevního, tak dle zákonů světských. Proto nemohly osobní ohledy, výhody či nevýhody v příčině této rozhodovati, nýbrž jen veřejné a všeobecné dobro.

Ale jakkoli veřejné dobro a důstojnost Sv. Hostýna vyžadovaly změny dosavadního postavení jeho, nicméně představení jak duchovní tak světské nemohli této změny bez právních důvodů provésti. A které jsou tyto důvody? Duchovní správa na Sv. Hostýně byla od nejdůstojnější K. A. konsistoře vyžvána, aby podala důkazy, že kostel Svatohostýnský není a nebyl vlastně nikdy filiálním, ač dosud byl tak nazván, nýbrž kostelem komendatním, jak se církevní právo vyjadřuje. Podmínky pak komendatního kostela jsou dle téhož práva tyto:

*) Po z n á m k a. Článek tento, který nikterak není útočný, nýbrž klidný a věcný, byl věhlasným právníkem přísně zkoušce podroben a jako bezvadný schválen.

1. že při něm byla před časem již jednou zařízena samostatná duchovní správa;

2. že nebyl duchovenstvem mateřského kostela obsluhován po celý jeden věk lidský;

3. že nikdy nepřispěl dle konkurenčního zákona z r. 1864. na potřeby mateřského kostela a že tento má sám dostatečné jmění.

4. že ve skutečnosti nikdy neměl a nemá farních dítek, které by pod duchovní správu mateřského kostela patřily. (Odtud jméno »filiální«, jelikož latinská slova filii, filiae znamenají tolik co dítky).

Všem těmto kladeným podmínkám chrám Svatohostýnský v plné míře vyhovuje. Předně byla na Hostýně od roku 1756 až do zrušení chrámu samostatná duchovní správa či administratura, kterou hrabě František z Rotallů »na věčné časy« založil, jak o tom svědčí dosud zachovaná »kniha celebrantů« a kromě toho ještě zřetelněji zakládací listina zmíněného hraběte, kterou jsme v tomto listě doslovně již uvedli. K této samostatné administratuře byla přifařena sousední obec Rusava.

Za druhé: kostel Svatohostýnský byl duchovenstvem Bystřickým obsluhován pouze od roku znovuzřízení 1845 až do r. 1887, t. j. do příchodu nynějšího duchovenstva t. j. tudíž něco přes 40 let, což není ještě jeden celý lidský věk, který se může počítati až na 80—90 let. Tedy vyhověno i této podmínce.

Že pak bylo vyhověno i třetí podmínce, totiž že chrám Svatohostýnský nikdy nepřispěl dle konkurenčního zákona na potřeby kostela Bystřického a že tento sám má dostatečné jmění, aby se mohl udržovati, o tom svědčilo písemné vyjádření, jež bylo počátkem t. r. farním úřadem samým podáno.

I poslední podmínka se úplně vyplnila. Neboť na Hostýně není žádných domů, ve kterých by přebýval lid ve farních knihách zapsaný a k Bystřici příslušný, nýbrž schází se tu lid z celé Moravy, z Čech, ze Slezska, z Rakouska a jiných zemí Hostince, jediný dům na Hostýně, má popisné číslo své v matrikách rusavské fary. Když se před léty v něm narodilo děvče, muselo býti do farních knih rusavských zapsáno.

Kromě hostince patřily ještě jiné domky, které na pozemku Hostýnském stály, ale již za své vzaly, k farnímu obvodu rusavskému, jak o tom svědčí vdp. Jan Blažej, velezasloužilý místoděkan na Rusavě. Proto ucházeli se důstojní páni faráři rusavští o správu chrámu Hostýnského pokaždé, kdykoli fara Bystřická uprázdňena byla. Že připadla Bystřici, stalo se hlavně zásluhou tamního faráře Regera, jenž se velice přičinil o znovuzřízení Sv. Hostýna. Pro tuto zásluhu obdržel duchovní správu chrámu Hostýnského jako osobní dar, nikoli pro všechny své nástupce. Důkaz toho jest, jak již řečeno, že po časní faráři rusavští se též pokoušeli o dosažení její a to z důvodů velmi vážných. Jiný důkaz toho byla clausula »pendente causa ecclesiae Hostynensis«, s kterou každý nově ustanovený farář bystřický do úřadu svého uveden byl, to jest k. a. konsistoř vyhrazovala sobě pokaždé volnost a právo nakládati se Sv. Hostýnem jak dle nastalých poměrů a potřeb jeho za dobro uzná. Časem se poznávalo, že duchovenstvo bystřické, ač chvalitebně, seč bylo, konalo povinnosti své na Hostýně, přece pro jiné naléhavé práce úřední nemohlo se úplně věnovati všem úkolům poutním. Proto milovníci Sv. Hostýna, kterým záleželo na stálém rozkvětu jeho, pojali úmysl povolati řád, jenž by se výhradně mohl poutnickým úkolům propůjčiti. A úmysl ten byl r. 1887. proveden. Když tedy k. a. konsistoř se konečně rozhodla pro odůlku, jednala pouze dle nově utvářených okolností a dle práva sobě vyhrazeného, jemuž každý farář bystřický při nástoupení úřadu svého dobrovolně se podroboval. Odluka ta mohla se snadněji a rychleji ve skutek uvésti než v jiných podobných případech. Neboť nejednalo se o rozdělení štolý za křesty, pohřby a p. aneb o rozdělení farních pozemků a

dědin k faře při lušných, nýbrž o pouhé přenesení veškeré správy velehrádu Svatohostýnského. To se skutkem stalo na začátku loňského roku. — Budiž konečně podotknuto, že c. k. finanční prokurátor brněnský zaslal patronátnímu úřadu bystřickému, když v jistém případě se Sv. Hostýnem jako s patronátním objektem nakládal, rozhodnutí, že neměl k tomu práva, jelikož Hostýn jest již »sui juris« t. j. samosprávný a neodvislý od něho. To se stalo dříve, než Matice od pana barona odkoupila temeno Hostýnské a patronátní právo.

Takto nabyla naše zemská svatyně důstojnějšího postavení v celé veřejnosti, čehož jí dojista každý upřímný a nezištný milovník Sv. Hostýna, který není veden pouhými osobními a místními ohledy, z toho srdce přeje. Neboť vidí okem víry v tom zařízení prst božské moudrosti a prozřetelnosti, která všecko konečně ku svému cíli vede.

Idea Cyrillo-Methodějská a nynější Velehrad.

Náš přední historik Frant. Palacký, přecházeje k dějinám velikosti a pádu říše velkomoravské, praví: »Jen jeden jediný, avšak před důležitý skutek onoho věku zachoval se v paměti potomstva, jelikož símě jeho blahoplné ujavši se pevně, odolalo bouřem všech potomních věkův a i podnes ještě hojné a spasitelné ovoce millionům lidstva vydávati nepřestává« (I. kniha II. čl. 4). Který pak jest onen skutek a jeho símě? Je to obrácení slovanských národů sv. Cyrilem a Methodějem, símě jeho víra katolická a život dle víry soukromný i veřejný, ono símě, které se nazývá též idea Cyrillo-Methodějská. Ukázati pak, že tomu skutečně tak jest, že Velehrad víry rozkvétá vždy znova jest účelem těchto řádků. Praví sám Palacký (I str. 152): »Dílo meče, mladý stát moravský, zahynulo hned ve pohromách věku následujícího: dílo ducha, Methodovou apoštolskou horlivostí vykonané, odolává ještě i tisíciletím«.

Proto tazme se předně, co je idea Cyrillo-Methodějská?

Idea Cyrillo-Methodějská jest pojem, který tanul na mysli našim apoštolům při jejich pracích apoštolských a dle kterého se snažili cíle svého dosáhnouti s národy slovanskými a také dosáhli. Cíl pak sv. Cyrilla a Methoděje byl: přivést národy slovanské ke Kristu; tedy i cíl idey Cyrillo-Methodějské nemůže býti jiný než Kristus a jeho království. Způsob pak, kterým ideu svou uskutečňovali, zcela lišil se od způsobu, kterým jejich předchůdcové hlásali našim předkům víru katolickou; tudíž tento způsob, nutno čísti k podstatě idey. Předchůdcové sv. Cyrilla a Methoděje totiž hlásající víru našim předkům, hleděli více na pohnutky politické a sobecké než na cíl nadpřirozený. Odtud ona nedůvěra lidu ke hlasatelům těmto, odtud jejich nezdar.

Jinak sv. apoštolové naši: snažili se nejprve poznati povahu lidu slovanského čili určití jeho národní individualitu, povahu tuto pak hleděli ne převrátiti, nýbrž zušlechtiti, kázali v řeči lidu, řeč tuto obohatali, položili základ ku slovanskému písemnictví, ba povznegli dokonce jazyk slovanský na jazyk bohoslužebný. To bylo tajemství úspěchu; idea jejich se vždy více uskutečňovala a vrcholu úspěchu dosáhla, když papež Jan VIII. povýšil sv. Methoděje na arcibiskupa, tak že sv. Methoděj byl podřízen přímo jen stolici apoštolské. »Papež stal se nejhorlivějším obráncem nové před důležitě metropole, která slibovala potáhnouti do lůna svého rozlehlý svět slovanský« (Palacký). Křesťanství nad pohanstvím, pravda nade lží, Kristus zvítězil nejen na Moravě, ale i v Čechách.

Idea Cyrillo-Methodějská jest tedy v jádru svým ideou náboženskou, která však jako kvas pronikla brzy za příznivých okolností veškeren soukromý

i veřejný život našich předků, národnost naši nejen zachránila, ale i zušlechtila a povznesla k cíli nadpřirozenému, ba dokonce idea tato přinesla štěstí i politice vládců říše velkomoravské, že ne trvale, bylo vinou jen panovníků samých.

Výměr tudíž idey Cyrillo-Methodějské jest: »Idea Cyrillo-Methodějská jest idea přivéstí slovanské národy ke Kristu jako vzoru života soukromého i veřejného a takto je sjednotiti v jedno království Kristovo, kterým jest církev římsko-katolická.

Při tom však nutno rozeznávati jádro idey nezměnitelné a to, co dle poměrů časových jest změnitelné. Každá snaha tudíž přizpůsobiti a změnití tuto ideu tak, že by odporovala v podstatě oné idee, kterou sv. Cyrill a Methoděj měli, není nic jiného než tuto ideu zničiti. Způsob však, kterým je sv. apoštolové pěstovali, nedá se na v l a s tak prováděti za našich dnů jako za časů dávných; na př. chtějí liturgii slovanskou zaváděti dle vzoru sv. Cyrilla a Methoděje v našich zemích, ve kterých již od pradávna jest ustálena jednota v liturgii dle obřadu latinského, bylo by mírně řečeno přemrštěností; neboť by to za našich poměrů pro Krista a jeho království neznamenal nic. Ovšem v těch krajích, kde mají privilegium liturgie slovanské aneb dávný zvyk, dobře číní, kteří se jí váží a zvelebují, bylo by pak nešetností od nás, kdybychom proto chtěli jimi pohrdati.

Co není tedy idea Cyrillo-Methodějská? Idea Cyrillo-Methodějská není: 1. 1° ideou výlučně národní, proto ti již pěstující a zvelebující národnost, vylučují cíl všech národů, t. j. Krista a jeho království církev katolickou již prohlašují cílem národa, národ sám, ba dokonce chtějí národ strhnouti do boje proti Kristu a jeho církvi, nikdy nemají a nemohou míti ideu Cyrillo-Methodějskou 2. 2° není ideou, kterou by se pěstoval nějaký slovanský partikularismus, nebo nějaká zvláštní církev slovanská. Jako není církev francouzskou, německou, tak není také slovanskou, ale katolickou, která musí jí Bohem danou ústavu zárlivě takofka hájiti, má-li církví pravou býti, zvláště však princip b o ž s k é a u t o r i t y, se kterým stojí a padá. Ve veškerém jednání sv. Cyrilla a Methoda nikdy nelze spatřiti nějaký osten proti autoritě papežské nebo biskupské, ačkoliv příležitosti a pokušení bylo dosti; zvláště sv. Methoději bylo takofka až na smrt zápasiti o práva a výhrady metropole velehradské, s některými biskupy německými. Však nikdy při tom se nedopouštěl hrubých urážek a neslušností, věda dobře, že důstojnost biskupská je původu božského. Nelze tudíž nikterak stotožňovati ideu Cyrillo-Methodějskou, s jakýmsi demokratismem Cyrillo-Methodějským, p o n ě v a d ů o d p o r u j e h i s t o r i c k é p r a v d ě.

Bylo by zajímavé stopovati krok za krokem v dějinách církevně-politických našeho národa, kterak tato idea sv. Cyrilla a Methoděje se udržovala, pěstovala, zvelebovala zvláště za Karla IV., kterak upadala v zapomnutí a zase k novému životu vzkříšena. Není to však účelem těchto řádků; pouze upozorňujeme na »nejkrásnější květ na štěpu idey Cyrillo-Methodějské«, (Obzor roku 1904) na apoštolát sv. Cyrilla a Methoděje a to proto, poněvadž státi se členem tohoto spolku je tolik jako prakticky pěstovati ideu Cyrillo-Methodějskou. Píšet o apoštolátu pan děkan Vychodil v »Obzoru« r. 1906 takto: »Modlitbou a nepatrnou almužnou slouží se veliké věci: pomáhá se šířiti království Boží doma i mezi národy slovanskými, aby dle vůle Páně sjednocení ve víře skutkem se stalo«. A proto upozorňujeme čtenáře »Hlasů Svatohostýnských« na tento užitečný a časový spolek. Staňtež ae členy apoštolátu a kdo jste jimi, horlivě jej podporujte a získávejte nových členů! Ať není v Čechách a na Moravě farnosti, kde by nebyl zřízen apoštolát sv. Cyrilla a Methoděje.

Zvláště však letošní dvě schůze velehradské konané ve dnech červencových jsou na velikou čest zmíněnému spolku. Jsou to: schůze přátel unie, t. j.

spojení církve východní se západní a valná schůze apoštolátu. — Prvá schůze konala se od 25.—27. července, a byl jí skutečně učiněn krok ku předu, jak také nejdůst. arcipastýř olomoucký podotknul. Více než 70 kněží a učených bohoslovců s P. Palmierim O. S. A. v čele a 3 arcibiskupové ritu latinského i řecko katol. sešlo se poprvé na posvátném Velehradě z celého katolického světa slovanského. Na schůzích jednáno vesměs jazykem latinským vážně a střízlivě, všichni účastníci byli si dobře vědomi ohromných obtíží stávících se v cestu skutečnému spojení, avšak jednomyslně také uznávána možnost takového spojení a projevována naděje ovšem v době ještě neurčité; proto nevyhnutelně třeba milosti Boží připravovati cestu, vzbuzovati to u h u po sjednocení všech Slovanů jak mezi učenci a bohoslovci tak i u lidu. Byl to zvláště pan arcibiskup bulharský R. Mennini, jenž moudře ze své 27 leté zkušenosti mezi Bulhary poukazoval na to, že začátek spojení by byl u Bulharů a pak by byla i větší naděje u Rusů. Týž nejdůstojnější hodnostář citoval slova Lva XIII k sobě pronesená, že jistě dojde k unii Bulharů, s církví římskou.

Zvláště však zdařilou byla valná schůze apoštolátu v neděli dne 28. července. Na 5000 lidí se účastnilo z blízka i daleka. Nechceme podrobně líčiti pořad schůze jakož všechny řeči tam pronesené zaznamenávati. Zmiňujeme se pouze o řečech, které celé schůzi dle našeho mínění vtiskli svůj ráz. Byla to řeč pana továrníka Zbořila z Bystřice p. H. a pozdravy učitelky slč. Šebíkové z Brna a pana nadučitele Kořínka ve »Slováckých Novinách«. Z Uh. Hradiště se o těchto řečech píše takto: »Pan továrník Zbořil mluví o »vlivu církve na kulturní život národů«. Před Kristem, kdy lidstvo bylo úplně v pohanství, byl stav jeho bídný. Jedině v říši římské ze 120 milionů lidí bylo pouze 20 milionů požívajících osobní svobody a občanských práv, 40 milionů na svobodě však bez práv, 60 milionů otroků, jichž právní postavení nebylo jiné než zvířat. — Byla to mluvící zvířata. A jak byla žena postavena ve společnosti pohanské? I filosofové pohanští neubránili se, ač snad v theorii jinak soudili, zlovyku mnohoženství, pohlížejíce na ženu jako na nástroj mužových chťů. A s novorozenci se nakládalo jako se psíky. Tak na př. ve Spartě novorozeně bylo položeno k nohám otcovým, aby on rozhodl o životě nebo smrti nemluvňátka. V Athenách byl to sbor mužů dítěti úplně cizích o jeho bytí či nebytí rozhodujících. Vhodně podotknul pan řečník že bohužel i u nás mnozí filosofové to jsou, již pod praporem pokroku chtějí zase lidstvu toto nesnesitelné jho na krk hoditi tím, že upírajíce všechno zjevené náboženství chtějí nechtěj přivozují onen stav, jaký byl před Kristem. Neboť odloučí-li se církev od státu, uvolní-li se světskými zákony manželský svazek mravně nerozlučitelný, bude-li na školách našich napsáno: zde se nevyučuje náboženství, co nastane jiného nežli moderní pohanství, o to horší a nesnesitelnější, oč horší a nesnesitelnější jest odpadlík vědomě a dobrovolně šlapající po pravdách náboženských nad pohana někde v Japonsku, který je sice až po uši v mravním bahně, avšak o pravém náboženství ještě ničeho neví. Důkazem toho jest minulá i přítomná Francie.

Výkřik nevole pak zazněl mezi posluchači, když pan řečník líčil, kterak kdesi učitel pod praporem pokroku (1) rozšiřuje buddhismus, ono náboženství, jehož nejvyšším cílem jest nirvana, t. j. nic a jež jak mravní skutek velebí sebevraždu. Pěkný to pokrok, jenž končí sebevraždou! Věru — podotýkáme my — jak politování hodný to učitel, jenž se tak minul se svým povoláním. Oč úctyhodnější jsou učitelé, kteří vědomi jsouce zodpovědnosti ze svého úřadu před Bohem a rodiči, již největší právo na školu mají, nedbajíce pronásledování a hrůzovlády shora i zdola, veřejně prohlašují, že chtějí děti sobě svěcené vychovávat na základě náboženském. Je povinností naší katolické veřejnosti,

tisku i jednotlivců takové vyznavače svého přesvědčení podporovati a hájiti.«

Z toho poznati lze, že idea Cyrillo-Methodějská i v novější době se horlivě pěstuje a to zvláště na Velehradě, který takto se stává střediskem ne ovšem politickým, ale za to tím více náboženským. Spravedlivý posuzovatel našeho obrození náboženského nemůže neuznati, že na Velehradě bylo mnoho i nyní vykonáno pro ideu Cyrillo-Methodějskou schůzemi, sjezdy, duchovními cvičbami atd. Při tom neupíráme nikterak, že jsme ještě daleko od cíle snah za ideu Cyrillo-Methodějskou; zvláště pro naši dobu a poměry je nevyhnutelně potřebno, aby všichni horliví pěstitelé idee Cyrillo-Methodějské obrátili svůj zřetel na š k o l u; jest pak nám potřebí nejvíce takové školy, již by se aspoň část naší inteligence zachránila pro ideu Cyrillo-Methodějskou, již by našim studujícím dána byla příležitost lehčeji uchrániti se rakoviny moderní pochybovačnosti a nevěry. Proto všem snahám směřujícím k založení soukromého gymnasia katolického na Velehradě, volám z celého srdce: »Zdař Bůh!«

P. E. Kubíček T. J.

Dějiny Sv. Hostýna.

Píše P. Fr. Vídenský T. J.

(Pokračování.)

25. Odsvěcení velechrámu 14. února 1787.

Dne 14. února r. 1787 ubírali se dva kněží na sv. Hostýn, kteří měli dle úmyslu tehdejší vlády býti posledními poutníky Svatohostýnskými. Byl to holešovský děkan hr. Tadeáš Trautmannsdorf a domaželský farář Josef Liver. Pověřeni byli úkolem, aby ostatky svatých z oltářů odstranili, chrám odsvětili a všechny církevní obřady v něm znemožnili.

Toho dne tedy padnul velekrásný chrám Svatohostýnský, drahocenný to pomník slávy, velebná svatyně zbožnosti, kam tolik lidí ku chvále Boží a Marie a ku vlastnímu spasení spěchávalo, za obět nestvůrné modle nevěrecké osvěty. Nic jí nebylo svato, ani city národa, ani vzpomínka na rekovnost předků, ani pomník slávy, jež celé říši vzešla, že národ český odrazil a porazil Tatary a tak Evropu před nevýslovnými útrapami zachránil.

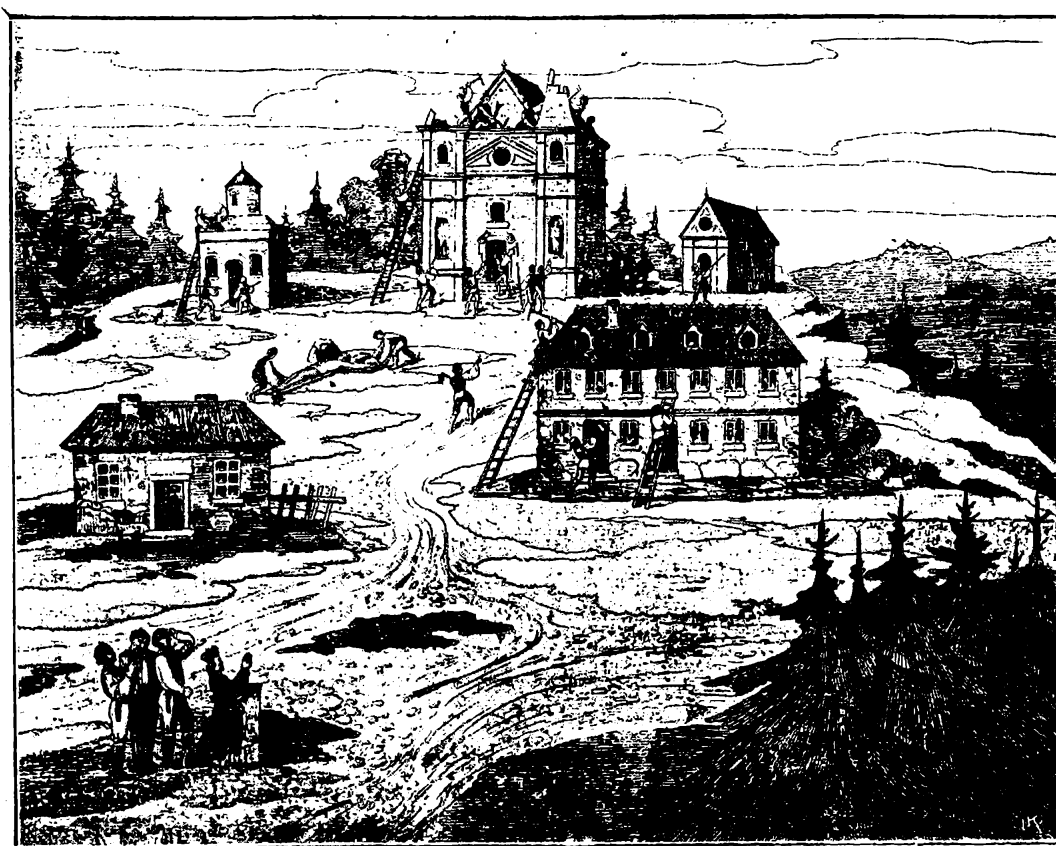
Že se to zmíněného dne stalo, dovidáme se z knihy celebrantů. Neboť 14. února jsou naposled zaznamenáni, kteří tu sloužili mše sv. Byli to: administrator Svatoh. František Klučka, kaplan Filip Trost a oba odsvětitelé hr. a děkan Trautmannsdorf a domaželský farář Liver. Po tomto záznamu jsou přidána velkými písmeny slova: »Dokonáno jest. Milostný obraz do Bystřice přenesen. Chrám odsvěcen a zavřen.«

Nápadným jest tu spěch, s jakým se to vykonalo. Vždyť z dřívější kapitoly víme, že vláda vlastní rozkaz k odsvěcení kostela dala teprve 28. února. Do Olomouce pak došel přípis 14. března. Neboť dne 25. března r. 1787 sděluje se z Olomouce vys. zemské vládě toto: »Ku provedení vys. rozkazu ze dne 28. února a přijetí 11. března dosvědčujeme vys. vládě, že milostný obraz hostýnský na náš rozkaz holešovským děkanem za průvodu domaželského faráře a bystřického úředníka byl ve vší tichosti bez shluku lidu do bystřického zámku přenesen, v noční době na pobočném oltáři tamějšího kostela umístěn, drahocenné věci v zámku uloženy, knihovna uzamknuta a hostýnský horský kostel na to odsvěcen.« Rozkaz tento od kn. arcibiskupa byl vydán 13. března 1787. (Viz kn. arcib. archiv v Kroměříži.)

Z toho všeho vysvítá, že rozkaz byl dříve proveden, nežli z příslušných míst byl vydán. Jak to bylo možno a proč se tak stalo, nelze nám blíže udati.

Podrobnosti o událostech onoho dne na svatém Hostýně vykládávali staří Bystřičané. Tito pravili, že ač tenkrát bylo zima, mnoho lidí shromáždilo se na Sv. Hostýně, kteří při odsvěcení kostela naříkali, láli a plakali. Když prý obraz s oltáře byl snat a nevázně z kostela vynášen, dal se lid do přežalostného pláče a křiku. Nesouce to nelibě úředníci, obzvláště vrchní Josef Rybka, jenž se hleděl při zrušení kostela obzvláštní horlivostí vyznamenati, napomínali k mlčení. Avšak nadarmo, zbožný lid utiшитi se nedal.

I přistoupili někteří z přítomných Bystřičanů před duchovní i světské úřady a prosili o milost, aby směli milostný obraz na ramenách odnésti do Bystřice. Než nepopřáno jim sluchu. Obraz naložen ještě s jinými věcmi na žebřinový vůz, do něhož zapřaženi volí a dovezen bez veškeré úcty do zámku, kdež ho kázali do nějaké světnice postaviti a zamknouti. Později dán do by-

Pustošení velechrámu na Sv. Hostýně.

střického kostela nejprve na oltář vedlejší a pak na hlavní. Dovídáme se to z přípisu vládního ze dne 4. dubna 1787 a arcibiskupského ze dne 17. dubna 1787. Vládní přípis zní: »Oznámení Vaší knížecí milosti ze dne 23. min. měs., že hostýnský obraz do bystřického farního kostela byl přenesen, drahocenné věci v zámku uloženy, knihovna uzamknuta a hostýnský horský kostel byl odsvěcen, běže se jako vykonání našeho nařízení ze dne 28. února na vědomí, jenom prosíme o další vyjádření: zda by se neměl onen milostný obraz raději přenést na hlavní oltář v bystřickém kostele, poněvadž se to přičí nejvyššímu řádu pobožností, když se snad takto dá podnět, aby se bohoslužba anebo mše konaly mimo hlavní oltář u oltáře vedlejšího, kde se nyní milostný obraz nalézal.« V Brně, 4. dubna 1787. Ludvík hr. Cavriani. Frant. svob. p. Roden. Na to kníže arcibiskup uváděje dotýčný vládní přípis nařídil konsistoři: »Přejeme

si, aby divotvorný obraz, jestliže se to dosud nestalo, byl přenesen na hlavní oltář bystřického farního chrámu Páně a nám se, jakmile to bude vyřízeno, zaslala zpráva.« Dáno v našem arcibiskupském paláci v Olomouci 17. dubna r. 1787.

Že rozkaz byl proveden, dosvědčuje obraz, jenž od té doby až doposud na hlavním oltáři bystřickém se nachází.

26. Spustošení velechrámu.

Na chodbě obydlí strážců Svatohostýnských visí starý, ale umělecky bezcenný obraz, znázorňující nám živě spustošení velechrámu.

My vidíme, jak zdola kráčí velké processí nahoru a někteří už z daleka padají před kostelem na kolena, spínají ruce k nebesům a modlí se. A před očima těchto zbožných provádí osoby jak mužské tak ženské dílo spousty. Někteří lezou po žebřících na velechrám, strhují věže, krov a střechu. Jiní jsou zaměstnání bouráním kaple; opět jiní ničí příbytky Svatoh. kněží a zase jiní rozbíjejí na zemi povalený kříž u kostela.

Maně připadají nám na mysl slova Jeremiášova: »I rozmetal jako zahradu stan svůj, zkazil stánek svůj, v zapomenutí dal Hospodin na Sionu slavnost... Zapudil Pán oltář svůj, zlořečil svatyni své. Vydal v ruku nepříteli zdi věží jeho a hlas dali nepřátelé v domě Hospodinově jako v den slavný.«

Ale jak to bylo možno, že to s kostelem tak daleko došlo? Bystřický občan Sova, poukazuje na jiné kostely, jež témuž nařízení podlehli, jako ku př. kostel sv. Anny v Holešově, který však nicméně stojí dosud.

Kostel Svatohostýnský byl totiž prodán vlastnímu zeti zakladatele kostela hraběti Monte l' Abbate se všemi příslušnými budovami a nářadím za 279 zl. 6 k, šajnů. Kupní smlouva zní takto: »Ohlašuje se a dává se věděti každému, zvláště komu na tom záleží, že bystřická vrchnost dle guberniálního dekretu ze dne 16. dubna čís. 7068/1428 zavřený hostýnský kostel s příslušnými budovami a nářadím za nabídnutou odhadnutou cenu 279 zl. 6 kr. koupivší a zmíněný kupní obnos dvě stě sedmdesát devět zl. 6 kr. v dobré běžné minci u slav. král. přerovského krajského úřadu k doručení vyšším úřadům správně a hotově zaplativší, tímto dostává právo a plnomoc zmíněný kostel s příslušnými budovami a nářadím převzít ve svůj majetek a s ním jako se svým majetkem dle libosti jednati. K jistotě toho a zachování byla tato listina ve dvou stejnopisech zhotovena, jeden pak dán sl. král. přerovskému kraj. úřadu, druhý doručen bystřické vrchnosti. Vše věrně a bez nebezpečí. Tak se stalo u sl. kr. přer. krajského úřadu v Hranicích dne 29. dubna 1788. E. Z. z Brauchfeldu. Jos. Ant. Ripka, říd. bystřického panství jako zástupce.

Z toho vidno, že se mohlo s kostelem jinak naložiti. Záleželo to na majetníku. Bystřický měšťan Sova svaluje veškerou vinu na řiditele bystřického panství Rybku. Neb ačkoliv běduje, že »Hostýnský kostel nikoho neměl, kdo by se ho ujal a když byl odsvěcen, aby zabránil spustošení«, přece omlouvá bystřickou vrchnost, že prý se málo zdržovala na svém panství a byla jinými záležitostmi zaneprázdněna, tak že snad o kostele mnoho nevěděla a o kostel se nemohla starati. Jisto jest ovšem, že Rybka a jeho nástupce Roček ono spustošení napověděli. Bylať na jejich rozkaz krovem chrámovým a střechou pokryta ovčárna. A také je jisto, že bez jejich vědomí by se bylo kostelu nic nemohlo státi, ježto kostel byl úplně majetkem panství.

Ale kam se poděla mešní roucha, kalichy a ostatní kostelní věci, bude snad mnohý čtenář vyzvídati. Většina přišla dle kupní smlouvy do Bystřice. Malou část však poděleny také asi s vědomím vrchnosti, ostatní okolní farní kostely. Do nového kostela v Býlavsku na př. darovány varhany, zvon, na

němž byla vylita jména tehdejších Svatohost. duchovních, zvonek z malé vížky a zpovědnice. Do Blazic dán oltář a sakristijní nářadí. Do rusavského kostela dostala se zpovědnice a stříbrný kalich, věnovaný Sv. Hostýnu r. 1750. paní Brigitou Schwederovou. Kalich tento však byl r. 1811. Rusavě odňat a použit pro státní potřeby. Do Prusenovic dána zpovědnice.

Mnoho-li věcí z kostela Svatohostýnského se při zrušení odneslo, nelze přesně určití. Schází soupis veškerého jmění. Roku však 1755. je v inventaři zaneseno toto, což k vůli zajímavosti podáváme.

Slib.

Napsal J. Drbohlav.

(Dokončení.)

Po několika dnech zjistil lékař, že rozhodná doba v nemoci již přešla a těšil nemocnou, že se bude více a více zotavovati, což vedle svých léků připisoval i svědomitému ošetřování milosrdné sestry. Když pak se nemocná úplně vyléčila, byla sestra Benona, — která po celou dobu nemoci mohla s dovolením své představené, na požádání pana setníka, zůstatí u nemocné, — opět s vřelými díky propuštěna a stkvěle obdarována.

Lékař radil panu setníkovi, aby požádal o dovolenou do nějakého lázeňského místa, kde by pak paní mohla opět svého dřívějšího zdraví úplně nabýti.

Pan Ručinský učinil tak a po nedlouhé době přišla mu od sborového velitelství dvouměsíční dovolená.

Avšak paní Olga, dříve ještě, než-li měla jeti do lázní, chtěla poděkovati za své uzdravení té, ku kteréž se v nemoci tak často o pomoc utíkala, totiž Matce Boží Hostýnské.

Měla již tolik síly, že mohla cestu tu pod dohledem své služky Lenky vykonati.

Tak ji dnes vidíme v salonku s bledou tváří, na níž se jeví ještě známky přestálé nemoci, jak dohotovuje nějakou ruční práci, kterouž chce na poděkování za své uzdravení P. Marii v obět přinéstí.

III.

Bylo k večeru. Pan setník Ručinský, odbyv si svou povinnost v kasárnách, přišel domů; avšak nepopřál si dlouhého odpočinku. Odebral se do svého pokoje a zabral se do svých studií. Připravoval se soukromě na vyšší zkoušky důstojnické. Byl tak zabrán do své práce, že ani nepozoroval, že Miladka již dlouho kolem obchází, potutelně se usmívajíc. Dokončiv konečně část své úlohy, vzpřímil své údy a spatřil dítě, jak se na něj mile usmívá.

„No Miladko“, praví k ní, bera ji za ruku a hladě její tvářičky, „chceš mi něco říci?“

„O ne, tatínku“, odvěti „já ti něco nesmím říci.“ „A co jest to, co mi nesmíš říci?“ vyzvídá opět otec. „Že půjdu zítra s matinkou na pouť na sv. Hostýn“, odvěti dítě rozpačitě.

Otec se usmál této prostosrdečnosti dítěte a pravil udiveně: „Tak?! Ty že půjdeš na sv. Hostýn? Nu dobře, tak mi to jen neříkej, co mi nesmíš říci“; a polsbiv

Na Sv. Kopečku slaví se ve dnech 8. až 15. září r. 1907 nalezení a korunování zázračného tajemnějšího obrazu bl. Marie Panny. Vzbůru tedy etitelé Marianští, pospíchejte na Sv. Kopeček!

Svatohostýnská píseň.

Hudba Jana Bádala.

Use-dla si ho-lu-bi-ce čis-tá na te-me-no' ho-ry ze-le-
 né, ————— Pani' krásná, Matka Pána Kris-ta
 na Hostýnské výši mi-le — né; ————— jako hvězda z temna lesů
 svi-tí, ————— hlavu její zdobí rajske kvi-ti,
 Mocavá kní stouhou povírá, ————— prosebně kni ruce prostí-rá —————

pak dítě na čítko, dal se do další práce. Když pak se u večere o tom zjevně mluvilo, že půjde Miladka na pouť, nemohla tato pochopiti, odkud to tatínek ví.

Pan Ručinský neschvaloval sice úmyslu své paní, že chce dítě vzíti s sebou na tak dalekou cestu, konečně však k tomu svolil, spoléhaje na Lenku že se bude o dítě starati.

Večer dříve ulehli, by ráno v čas přišli ku prvnímu vlaku, který z O měl vyjeti.

Časně ráno bylo již u pana Ručinského živo. Paní Olga i Lenka byly již připraveny na cestu a zaměstnávaly se již jen úpravou Miladky. Byl krásný den, Slunce již počínalo svou zlatou září rozlévati po obzoru, když všechny ubíraly se k blízkému nádraží.

Cesta jízdou jim rychle ubíhala, zvláště když při následujících stanicích lidé svátečně oděni vstupovali do vlaku, konajíce podobně pouť na sv. Hostýn.

Při výkladu o sv. Hostýně a mnohých jiných poutních místech ušla jim brzy jízda, skoro se tomu až divily, když průvodce vlaku oznamoval poslední stanici Bystřici.

Vystoupily z vlaku a za zbožných rozmluv ubíraly se polem a lesem ku sv. místu „kde Máti Boží divy tvoří“. Miladka nevycházela z údivu; vše jí bylo tak krásné, tak nové. Nejvíce se divila tomu, jak to bylo jen možno, že na tak vysoké hoře, kterou viděla před sebou se vypínati, mohli lidé tak velký chrám postavit. Dlouho, dlouho šla, až již cítila, že jest unavena. Tu Lenka vypomohla, berouc ji kousek cesty na své lokty.

Více nežli po hodině přišly k vodní studánce. Mnozí poutníci pili „svatou vodu“ jak ji lid nazývá. Mnozí však si jen ve zvláštních k tomu nádržkách myli obličej, opět v jiných nádržkách nohy.

Miladka musila udělati nejdříve křížek a pak se směla napít.

„Matinko, ta jest dobrá — a jak jest studená“, praví, pomlaskávajíc si při tom jazýčkem. Paní Ručinská přisvědčila a s radostí dívala se na blažené dítě.

„Proč pak ty nepiješ matinko?“ tázala se, vidouc, že mnozí poutníci pijí, ona ale a Lenka nepijí.

„Miladko, já půjdu ku sv. přijímání a proto nesmím pít.“

„Ale vždyť je to svatá voda!“ diví se Miladka.

„Ani ta se dítě nesmí pít před sv. přijímáním“, praví jiná paní, která podobně nechtěla vodu pít.

Když si poutníci poodechli, ubírali se dále ku svatyni „Královnny nebes“. Lenka jež vedla Miladku, ani nestačila na její otázky odpovídati. Což pak teprve ve chrámu Páně! Tu se jí nejínak zdálo, než že se nachází v nebi, jak se později doma vyslovila.

V chrámu Páně pošeptala matinka ještě dítěti, aby se pěkně modlilo za tatínka k P. Marii a poodešla, aby vykonala sv. zpověď.

Miladka dobře porozuměla matince. Ano vzpoměla si na to, co jí matinka doma řekla, že se má modliti za tatínka, aby i on Panenku Marii miloval a uctíval a s ní jednou přišel do nebeska.

Přistoupila pomalu až k samému hlavnímu oltáři a s ručkama sepjatýma patřila na Rodičku Boží. Co se v srděčku jejím dalo, věděl jen Božský Spasitel v nejsv. Svátosti skrytý.

Po krátké době přistupovala dlouhá řada věřících při mši sv. ke stolu Páně. Mezi nimi spatřila Miladka i svou matinku.

Již opět pozdvihuje sepjaté ručky k Panně Marii, an tu kolem ní jde kněz, u něhož se matinka zpovídala; dobře jej poznává. A on, jakoby ji znal, mile se na ní usmívá. Dlíží se nesměle k němu a líbá mu ruku.

„Ty's hodná, praví na to stříbrovlasý kněz a dává jí malý obrázek dodává: „Modli se za tatínka a matinku, tam k Panence Marii“, ukazuje při tom na obraz Rodičky Boží nad oltářem.

Dítě v rozpačitosti své nenalézá slov na poděkování, ale líbá opět ruku dárci svému a již spěchá za oltář pokloniti se Mateři Boží.

Právě v okamžiku, kdy matinka přijímá Božského Spasitele a vysílá vroucí prosby za svého chotě, šepotá si i Miladka pod obrazem P. Marie s ručkama sepjatýma a očima vzhůru pozdviženýma vroucí modlitbu za svého otce a matinku. A andělé Boží, kol svatostánku neviditelně přítomní, plesají nad nevinnou dušinkou dítěte, které se modlí za své rodiče a — zasvěcuje se službě Boží. Dlouho, dlouho dlela za oltářem, že to bylo Lence i matince nápadno. Konečně přichází opět na své místo blaženě se usmívajíc.

Po mši sv. odcházeli věřící z chrámu Páně, jen paní Ručinská se ještě modlila. Konečně i ona vstává se svými a všichni ubírají se ven, by se posilnili a nakoupili památek svým známým.

„Obrázek od veleb. pána dám tatínkovi“, pravila Miladka, podávajíc jej matince k uschování.

Dlouho po snídání si ještě prohlížely památnosti Sv. Hostýna, až konečně se musily i ony s Matičkou Boží rozloučiti, doporučivše jí ještě jednou všechny své záležitosti a vyžádavše si od ní požehnání. Se sv. hory se to šlo Miladce mnohem lépe než-li na horu; byla však přece znavena a skoro celou zpáteční jízdu vlakem prospala.

Co to bylo radosti teprve doma! Těšila se až tatínek domů přijde, co mu bude vše vyprávěti o sv. Hostýně, zvláště ale jak jej překvapí svým obrázkem.

IV.

V obvyklou dobu přišel setník Ručinský domů. Miladka dlouho již oknem vyhlížela, až konečně jej spatřila přicházeti. Rychle mu běžela vstříc.

Políbivši mu ruku, vedla jej z přímá do salonku, kde již obrázek pro něj připravený ležel na stolečku. Též paní Olga uvítala svého chotě, sdělujíc mu, že se ve zdraví domů navrátily. Avšak dítě nepřipustilo matinku ani k řeči; tolik toho uměla vyprávěti: co vše viděla, slyšela, co zažila cestou atd. Ze všeho ale se jí nejvíce líbila ta krásná P. Maria nad oltářem. Již přiskočí ke stolečku podává otcí obrázek, který mu donesla z pouti. Otec byl tímto prostosrdečným výkladem dítěte tak dojat, že nemohl svého vnitřního pohnutí ani potlačit a vzav od ní obrázek odebral se do vedlejší své pracovny.

Vzpoměl si na onu přípověď, kterou byl učinil panu Lobodickému v den zasnoubení se s Olgou. Proč váhá a nemůže se odhodlati ku kroku a činu, na němž závisí jeho věčné blaho?

Dlouho stál zamyšleně, drže v ruce obrázek od Miladky, která bez přetržení vedla živý hovor se svou matinkou.

„Matinko“ praví k ní, když se otec vzdálil, „viď že bude tatínek též uctívati P. Marii a přijde s námi do nebíčka?“

„Jestliže jsi se za něj modlila u P. Marie, pak ovšem že ano.“

„O a jak mnoho jsem se za něj modlila“ vece na to Miladka „a učinila jsem i slib P. Marii“.

„Jaký slib?“ táže se nanejvýš udivená matka.

„No, že když P. Maria učiní, aby tatínek ji uctíval a přišel s námi do nebíčka, že až budu velká, půjdu do kláštera za sestřičku“.

Matka stála celá udivená na touto řečí svého dítěte, nemohouc ani pochopiti, odkud dítě na podobnou myšlenku přišlo.

„Ale dítě, vždyť ani nevíš co jest slib!“

„O vím, matinko“ vece Miladka, „když chceme od P. Marie něčeho jistě dosáhnouti, tak jsme dříve vyslyšeni, když se zavážeme nějakým slibem“

„Ale kdo pak ti to řekl?“ táže se udivená matka.

„Sestra Benona“ praví Miladka. „Když ona tě ve tvé nemoci ošetřovala, vyprávěla mně v dobách, když jsi spala mnoho pěkného o P. Bohu a P. Marii. A řekla mně také co jest slib. Neb ona též, když byla mladá, těžce onemocněla, i udělala

slib P. Marii, že když ji dá zhraví, půjde za sestřičku do kláštera. Ona, že brzy na to ozdravěla a pak šla do kláštera.“

„Ano, má dobrá Miladko“, praví na to otec vstoupiv do salonku, „budu uctívati P. Marii a nemusíš ještě proto jíti do kláštera“, a obejmuv ji horoucně líbal její kadeřavou hlavinku. Slyšel totiž pan Ručinský za pootevřenými dveřmi celou rozmluvu svého dítěte s matkou.

Dítě z příslibení otcova bylo velmi potěšeno a radovalo se, se budoucně i tatínek s nimi půjde na Sv. Hostýn na pouť.

Pan Ručinský dostal tentokráte svému slovu. Neb když za krátký čas odjela celá rodina do lázeňského místa, seznámil se tam s jedním církevním hodnostářem, s nímž brzy se dostal do užšího přátelství. Od něj přijal nauku o sv. víře katolické katolické a krátce na to složil vyznání víry v chrámu Páně téhož lázeňského místa.

A Miladka? — Ta byla dána na vychování do jednoho blízkého kláštera, kde se jí od sester řádu sv. Voršily dostalo vzorného a zbožného vychování. Celé své mládí u nich strávila, vyjímajíc prázdniny a velké svátky, kdy si ji matinka vždy domů dovážela. Když pak doba učební prošla, jen s těžkým srdcem se s nimi loučila.

Však ne na dlouho. — Po dlouhých, snažných prosbách dosáh a od rodičů dovolení, že směla do téhož kláštera vstoupiti, v němž v ní zbuzena byla touha po životě řeholním. Chtěla se úplně věnovati P. Bohu a výchově mládeže.

S radostí byla přijata od představené, kteráž vždy pozorovala v Miladce lásku k životu řeholnímu. Bylo to o svátku sv. Anděly Merici, hlavní zakladatelky řádu Voršilek, když přeblažená Miladka oděna byla rouchem řeholním. Když pak po obléčce plačíc objala své rodiče, nebyla to již jejich Miladka, nýbrž „sestra Nepomucena“, kteréhož jména se jí při obléčce dostalo.

* * *

Pana setníka Ručinského i jeho spanilomyslnou choť kryje již černá země. Zachvátila jej smrt brzy po obléčce jeho dcerušky, když za velkého vedra při vojenských cvičeních onemocněl slunečním úpalem. Po dvou letech jej následovala jeho choť.

Nad náhrobkem jejich vypíná se krásný kříž s Božským Spasitelem. Pod křížem jest vydlabána malá kaplička, v níž stojí soška Bohorodičky. Pod touto zasklěny jsou v mramoru dvě podobanky — jest to pan Ručinský sn svou milou a zbožnou chotí Olgou.

Vše to jakoby mělo pozorovateli vyprávěti, že oni oba zde v tomto hrobě ležící i tam v říši nadhvězdne, v království nebeském spojení jsou. Že skrze Matku, Marii Pannu přišli k jejímu Božskému Synu, přišli ku kříži, kterýž jim byl zářící hvězdou, vedoucí je ku blaženosti věčné.

Sestra Nepomucena dlí v kruhu dítek od představené jí svěřených, povzbuzuje a nabádá je k životu zbožnému. Jest přeblažena ve svém povolání. Často si vzpomíná na svůj slib, kterýž byla učinila za svého dětství u trůnu „Matky Boží, která divy tvoří!“ Zajisté, že slib její byl jí milý a že jí „Nebes Královna“ mnoho byla nápomocna v tom, by cíle svého dosáhla. Často však také v modlitbách svých pamatuje na ct. sestru Benonu, kteráž snad byla původkyní jejího nynějšího povolání tím, že ji poučila o tom, co jest — slib.

Zprávy se Sv. Hostýna a z posv. Velehradu.

Krásná a úspěšná to byla myšlenka uspořádati na sv. Hostýně křesťansko-sociální krajské sjezdy. Už loni bylo vše překvapeno účastenstvím a výsledkem. Než sjezd letošní vydatil se nade všechno očekávání. Sjezd se konal 21. července tohoto roku. Členové spolků a hosté shromažďovali se toho dne v neděli

ráno v Bystřici p. H. Po 8. hodině seřadil se průvod před místnostmi jednoty a pak ubírali se ve čtyřstupu počtem asi 1700 lidí obojího pohlaví vzhůru na Sv. Hostýn. Zastoupena byla v průvodu jak okolní města a místa jako na př. Bystřice p. H., Býlavsko, Mlýnek, Prusnovice, Holešov, Přerov atd. tak vzdálenější jako Příbor, Chropín, Štramberk, Štípa, Kateřinky u Opavy atd. Když se průvod blížil ke chlumu hory, vyšel mu vstříc dp. Frant. Zimmerhackl, T. J., superior na Sv. Hostýně,

a uvítal jej, načež p. Polich, předseda sjezdového komitétu poděkoval. U kostela připojil se k sjezdovému průvodu primiční průvod dp. Jar. Slováčka, novokněze z Lehotic, který též den obětoval na Sv. Hostýně první mši svatou. V kostele měl kázání vdp. Dr. Jos. Žurek ze Žeranovic, jenž významnými slovy vylíčil význam obou událostí dne. Na to sloužil novokněz sjezdovou a primiční mši venku v románské kapli. — Sjezd započal po 2. hod. odpoledne pod širým nebem u románské kaple. Zahájen byl předsedou bystřické skupiny p. Václ. Poláchem. Jako první řečník vystoupil dp. Frant. Valoušek, říšský a zemský poslanec. Mluvil promyšleně »o mravním a křesťanském základě starobního pojišťování«. V první části své poutavé řeči vylíčil lásku církve k chudým a starým a jak se snažila útulami, nemocnicemi, sirotčinci, chudobinci atd. jim v bídě uleviti. Právi-li se, že se o dělnictvo nepostarala, nesmí se zapomenouti, že tak učiniti nemohla, jelikož dělnictvo tovární náleží nejnovější době. Na to vysvětluje řečník zásady starobního pojištění, jež však nesmí se omezovati pouze na dělníky, nýbrž má býti používáno pracujícím lidem vůbec. Po dp. Frant. Valouškovi ujala se slova sl. Magd. Krkošková, dělnice z Nov. Jičína, dokazující v nadšené, ohněm a živým přesvědčením pronesené řeči, nutnost organizace žen. Řečnice vyzývala ženy, aby uprستily od vzdechů a prováděly křesťanské zásady skutky, účastnice se boje práce s kapitálem a víry s nevěrou. Zakončila heslem: »Pod praporem Kristovým ničeho se nebojím!« — Třetí zaujal místo na řečnicku jako řečník p. V. Zbořil, továrník z Bystřice p. H. Pravil, že »sdružení křesťansko-sociální« nepěstuje třídní zášť, nýbrž že hledá shodu. Na to probíral různé důležité časové otázky: o cestování a jeho výhodách, o křesťanství a inteligenci atd. — Pak se ujal slova redaktor »Selského jinoha« p. Cagásek a v obšírné řeči jednal o důležitosti organizace dělnictva zemědělského pro rolnictvo. Řeč byla přijata s pochvalou. Po vyřízení různých pozdravů a kratších proslovů vystoupil redaktor »Našince« vdp. Světlík a navrhnul ve smyslu pronesených řečí tyto resoluce: 1. Sjezd vítá návrh Luegrův, kterým pohnuto bylo otázkou starobního pojišťování. 2. Sjezd doporučuje dělnictvu všeobecné sdružení křesť. dělnictva a žádá, aby dělnictvo

křesťanské zákonem bylo chráněno proti socialistickému násilí. 3. Sjezd s rozhořčeností odmítá nájezdy předsedy soc. pokrokové organizace učitelstva, evangelíka Havlíka, na zřízení církve katolické a žádá pro katolické děti katolického učitele. Resoluce tyto byly přijaty jednohlasně a s nadšením. Na to zakončen krásný sjezd »Písni práce« a hymnou »Kde domov můj«. V celku páčil se počet účastníků na 3000. V pět hodin se vše seřadilo a za zvuku dobrotické hudby nastoupen zpátečný pochod do Bystřice pod H. Knězi Svatohostýnské průvod doprovázeli až k vozni cestě.

Svaté pole »Matice Svatohostýnské«. Od počátku »Matice Svatohostýnské« zemřeli tito členové dle pořádku abecedního: Adamcová Barbora z Frýdlantu, Dp. Antl Richard z Kelče, Andryšek Josef ze Žeravic, Bradíkovi Stanislav a Štěpánka ze Žalkovic, Bukválová Cecilie z Vážan, Bartošiková Marie, ze Zlechova, Bartoníková Marie, Božková Františka z Kostelce, Buchtelová Berta z Polkovic, Beňová Anežka z Hranic, Březovští Karel a Františka z Dražovic, vdp. Tomáš Bayer, farář z Rudslavic, Běhálek Josef z Dubu, Bednářiková Vincencie z Lipníka, Bratrych Jan z Radkova, Bučková Juliana z Dobroslavic, Běránek Josef ze Šosůvky, Bok Jan z Hůrky, Burán Karel z Drslavic, Bednářiková Marie z Vel. Újezdu, Bachanová Anna z Blatnice, Bartoník Jan z Vrbky u Kvasic, Bártek Martin z Nivnice, Buchta Šebestián z Jiřkovic, Balcárková Anna z Postřelova. (Pokrač.)

Oprava. V minulém čísle omylem bylo vytisknuto místo: »Nejmenovaná« dává na Sv. Hostýn 10 K. Regina D.

Kněžské exercicie na Sv. Hostýně. Duchovních cvičení se účastnili při prvním oddělení 23 kněží, při druhém 31, mezi nimi kanovník olova. Dr. V. Tesař. Exercicie řídil P. Stryhal T. J.

Vyslyšení. Mar. P. ze B. děkuje bl. Rodičce Boží Svatohostýnské za vyslyšení prosby. — L. S. z J. děkuje nejbl. Rodičce Boží Svatohost, za vyslyšení v jisté záležitosti. — K. S. z Vr. vzdává tisícery díky Matici Svatoh. za vyslyšení. Už třikrát se k ní utíkala v dobách bolestí a byla i se svým dítětem uzdravena. Plní svůj slib, uveřejňuje toto ku větší cti a chvále její a ku povzbuzení zvláště křesťanských matek, aby u ní ve všem pomoci

**Ve prospěch zvelebení sv. Hostýna
∴ doporučuje se koupě obrazů ∴
Vítězná Panna Maria Svatohostýnská
a Příchod sv. Cyrilla a Methoděje na
∴ Sv. Hostýn. ∴**

Cena jednoho obrazu s hudebním strojem K 10-90,
bez hudebního stroje K 7-40. Dodává v bedně s vy-
placeným poštov-
ním poplatkem — L. Klabusay, Holešov.

hledaly. — Fr. F. z N. J. vzdává tímto nejbl. Rodiče nejvšejší dík za uzdravení. — Rod. Stř. z D. děkují nejbl. Rodiče Svatohost. za uzdravení dítěte. Taktéž A. T. z B. nejsvět. Panně Marii vzdávám úctu, že jsem na její přímělu došla vyslyšení. — J. K. ze Zbraslavy. —

Dary pro Sv. Hostýn. Jistá rodina z K. dala jako důkaz vděčnosti k nejblahosl. Rodiče zlaté srdce s drahokamy. — M. P. 5 K na křížovou cestu. Nejmenovaný na křížovou cestu 10 K.

Slavnosti velehradské. Jako jiná léta, tak i letos konaly se na konci července na Velehradě různé sjezdy. Byl to sjezd: 1. přátel náboženského sjednocení Slovanstva; 2. apoštolátu sv. Cyrilla a Metoděje; 3. katechetického spolku; 4. bohoslovců a posluchačů vysokých škol. Světový zájem měl bez odporu sjezd první. Čtenářům je zajisté známo, že Slované jsou nejenom politicky, ale i nábožensky rozdělení. Proto, aby byl jeden ovčínec a jeden pastýř, sešli se ze všech stran učení a vlivní lidé, aby se poradili o prostředcích sjednocení Slovanstva pod jednou viditelnou hlavou, římským papežem. Byli tu nejdůst. kníže-arcibiskup Bauer, arcibiskup haličský Szeptyckij, arcibiskup bulharský Mennini, z Charvatska Dr. Retig, ze Slovače Andrej Hlinka, ze Záhřebu Pazmar, z Ruska Fedorov, z Říma Palmieri, z Lublaně Grivec, z Křechova Haluščíjnskij, Dr. Stojan, z Maribora Dr. Kovačič, z Hradce Král. Dr. Reyl, Dr. Schneider atd. — Usneseno založiti na Velehradě slovanskou knihovnu, doporučiti studium ruštiny i na bohosloveckých ústavech, požádati sv. Otce, aby vel. chrám velehradský byl povýšen na basiliku a konečně, aby se za dvě léta konal podobný vědecký sjezd. — 2. Schůze apoštolátu sv. Cyrilla a Metoděje, jenž založen je za tím účelem, aby úcta ku slovanským věrověstům vždy více a více rostla, dopadla letos velice skvěle. Na 6000 nadšených lidí se sešlo, mezi nimi Rusové, Poláci, Rusíni, Srbové, Charvati, Slovinci i Bulhaři, ano i Hornolužičan Dr. Bril. Všechny řeči a pozdravy, které byly předneseny byly plny nadšení jak národního tak náboženského. — Všeobecnou pozornost vzbudila slova slč. Šebíkové, ujišťující, že katolícky smýšlejících učitelů a učitelek je mnoho, jenom, že bojí se terroru a proto neodvažují se vyznati veřejně své přesvědčení. — Zajímavé byly též sjezdy katechetický a bohoslovecký. Na katechetickém sjezdě poutala velice řeč Dra Kubička z Kroměříže, jenž přinesl několik vyňatků z učitelského pokrokového »Věstníku«. Přítomní, kteří něctou tohoto časopisu, žásali nad mnohými lžemi a překrouceninami tohoto listu. Sjezd konečně bohoslovecký ukázal, že český dorost kněžský chce pracovati v duchu Sušilové a že jsou mezi bohoslovci lidé velice snaživí a horliví pro čest a slávu Boží.

Svěcení praporu spolku katol. rolnictva, Dne 7. a 8. září bude se světit na Velehradě prapor spolku katolického rolnictva na Mo-

ravě. Ku slavnosti zavítá též nejdůst. kníže-arcibiskup Dr. František S. Bauer z Olomouce, jenž bude míti kázání a slavnou mši svatou.

Z církve a ze světa.

Morava. Nejdůst. kníže arcibiskup p. Dr. František S. Bauer slavil 15. srpna 25leté jubileum svého posvěcení na biskupství. — S jednoty kat. duchovenstva, o níž jsme se jednou zmínili, sešlo.

Čechy V Praze má se pořádati od 8. do 12. září sjezd »volných myslitelů«. Původně měl býti v Budapešti. Na sjezdě bude se mluvit francouzsky, německy a trochu česky. Jaký jest účel tohoto mezinárodního zednářského sjezdu, vykládá protestantský list Masarykův »Čas«. »Vůdčí myšlenkou«, praví, »je vytříbení ideí, vedoucích cestou vývoje a legálního postupu ku posvěštění veškeré evropské společnosti«. Jinými slovy: »mají se organisovati do boje proti katolické církvi odpůrcové její na celém světě, aby se na celé čáře proti všemu církevní náboženskému ve všech zemích bojovalo a katolické náboženství se pod záminkou pokroku a svobody všudy ze srdcí lidských vytlačilo.« Program sjezdu už jsme udali dříve. Bude se mluvit 1) o volné škole, 2) proti vyučování náboženství ve škole, 3) o rozluce církve od státu, 4) proti svátosti stavu manželského, 5) o spalování mrtvol. — Volby soc. demokratické stály na Smíchovsku 64.030 K, na Novoběnsku 10.000 K, na Rokycansku 36.000 K, na Berounsku 14.000 K. Na jiné okresy spotřebovaly se 20 až 60 tisíc korun.

Itálie. Sv. Otec nařídil, aby se poutě, jež se chystaly se všech stran do Říma, odložily až do října. Příčinou toho jsou protifeholní a protikatolické štvánice v Itálii. Bezděky připomínají nás na podobné řádění ve Francii před zavedením nynějších smutných poměrů francouzských. — Sv. Otec vydal »syllabus« neboli seznam zavržitelných nauk v církvi sv. Horliví katolíci jej přijali s radostí, neboť jako církev sv. má právo vydávati katechismus, v němž je vysvětlena její nauka, tak má také právo varovati před tím, co se této nauce přiči a jí podvrací. V syllabu jsou uvedeny hlavně nejnovější bludy, jež základy církve katolické, božství Krista a věrohodnost písma sv. podrývají.

Německo. V Metách slavil se eucharistický sjezd. Účastníků bylo na 6000. Město bylo k tomu cíli co nejvelkolepěji okrášleno. Slávobrány byly postaveny, četné prapory vlály vzduchem, domy byly ověšeny vencí. V plenární schůzi pravil arcibiskup kolínský kardinál Fischer, že ani v mnohých katolických zemích není možný tak vzácný veřejný projev víry katolické, jakým byl v neděli v Metách encharistický průvod. Třeba se podívat za hranice na západ (do Francie) a důkaz je proveden. O sobě praví kardinál, že jest hotov za sv. víru i život položit. To však mu nevadí, aby nemiloval i svou vlast i svůj národ. Bo

hužel, že je národ německý u více rozštěpen.
— Mezi přívrženci zemřelého profesora bohosloví ve Würzburgu Schella, jehožto některé náhledy a nauky byly Římem za nepřipustné vyhlášeny, a professorem bohosloví ve Vídni Commerem došlo v novinách k potyčkám, jež se dostaly i do časopisů českých. Commer vydal knihu, v níž objasnil některé nesprávnosti jinak nadaného zesnulého prof. Schella. Sv. Otec pochválil zvláštním přípisem knihu Commerovu. Z toho však povstal u přátel Schellových křik a nespokojenost, jež asi chladnější rozvaze ustoupí.

Francie. Bývalý prezident ministerstva Waldeck-Rouseau sliboval, že zabrání církevního a klášterního majetku vyteží se tisíce milionů franků, jichž prý se použije ku starobnímu pojištění a ku zlepšení platů dělnictva. Dotčené jmění je zabránáno a stát nemá z toho nic. Vše zůstalo v rukách likvidátorů a různých úředníků.

Amerika. V jižní Americe v republice Bolívie byla prohlášena rozluka církve od státu. — Severní spojené státy jsou stále s Japonskem na kordech.

Redakci zasláno.

Eucharistia. Orgán spolku kněží klaně-jících se rejsv. Svátosti Oltáři. — Doporučujeme.

Spravedlnost. Časopis křesťan. sociální. Vychází 20. každého měsíce. V Příbrami I. č. 49 Red. Leopold Havelka. Doporučujeme.

Učitelé zdravé mluvy. Odborný list pro výchovu správné výslovnosti. Redig: Frant. Fibinger, odborný učitel v Praze-II., Pštrosova ul. č. 18. Doporučujeme.

Dělníky Čechů amerických. Sepsal J. Habenicht. St. Louis Mo. Sešit 3. Nákladem »Hlasu«. Doporučujeme.

Listárna a redakce.

Prosíme o laskavé správné údaje těchto adres: Marie Rygalová z Mor. Ostravy; Jan Kříž, Warnsdorf; Františka Jarošová, Vítkovice; Anežka Šnajdrová, Kladruhy u Kelče; Jan Vrána v Pohodělicích; Anna Menšíková, učitelka, Vítkovice; Marie Vyvalová v Místku. — Amerika, Mr. Fr. Čoček a Fr. Karlík. Že se 25 centů platilo, nebyl omyl. Ovšem 30 centů předplatného vezmeme raději. Děkujeme vám za starost a uznání.

Pozvání

na

VALNOU HROMADU

Matice Svatohostýnské,

kteřá se koná

dne 15. a 16. září 1907, v neděli o svátku Jména Panny Marie odpol. a v pondělí dop.

na sv. Hostýně v tomto pořádku:

15. září v neděli na Jména Panny Marie: O 6. hodině večer uvítání s vzýváním Ducha sv., sv. požehnání a večerní modlitba s poutní pobožností. Vyzvánění hran za zemřelé údy a dobrodince »Matice Svatohostýnské«.

16. září v pondělí ráno: Od 5 do půl 6 hod. ranní modlitba, poutní pobožnost; o půl 6 hod. zpívaná mše sv. se svatým přijímáním za živé údy a dobrodince a u vedlejšího oltáře mše sv. za zemřelé údy a dobrodince »Matice Svatohostýnské«, na to kondukt za zemřelé údy a dobrodince matiční; snídání. O 8 hod. valná hromada, jednatelelská zpráva, zpráva právního zástupce a hospodáře, volné návrhy. — Po valné hromadě na rozloučenou sv. požehnání.

Všeho dobrého na milém Pánu Bohu, na přím uvu Matky Boží a sv. Cyrilla a Methoda!

Na Sv. Hostýně na Nebevzetí Panny Marie 1907.

Patisk zakázán, leč s uvedením pramene.

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v Bystřici pod Hostýnem. - - -

Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilky vyfyzují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

Doporučujeme. (Redakce)

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. F. Xaver Zimmerhackl, T. J.

Tiskem L. Klabusaya v Holešově.

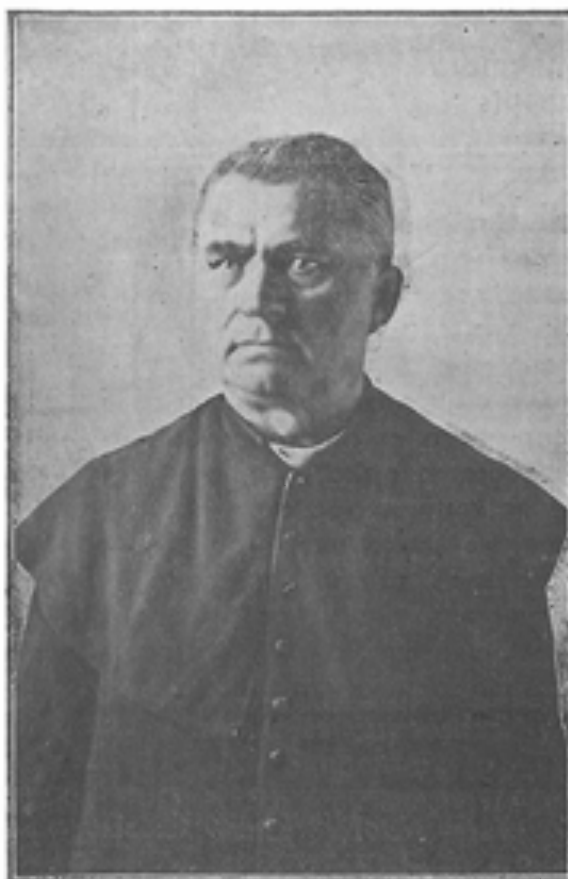
7. číslo.

1. října 1907.

Valná hromada Matice Svatohostýnské.

Jkako jiná léta započala i tentokráte valná hromada ve znamení »Jména Marie«. Vhodně na to poukázal při zahájení schůze místopředseda vys. dp. kanovník Droběna.

Členové Matice Svatohostýnské dostavili se už v neděli večer 15. září na Sv. Hostýn. — Bylo jich asi 600. Předseda »Matice Svatohostýnské« nejdp. světící biskup Dr. Wisnar nemohl bohužel přijít, jsa asi přespříliš znaven namáhavou poutí do Lurd, již se byl jako duchovní vůdce účastnil. Za tou příčinou poslal omluvný telegram, jímž zároveň vyjádřil svoje blahopřání ku zdaru schůze. Okolo půl sedmé hod. večer seřadili se všichni členové u kaple bl. Jana Sarkandra. V čele stáli vys. dp. kanovník Droběna, místopředseda Matice, vys. dp. kan. Bilčík,

Dr. Jan Schneider,
děkan v Křižanovicích a dlouholetý zasloužilý
pokladník Matice Svatohostýnské.

Msgr. Dr. Stojan, veldůstp. děkan Dr. Schneider, vdp. Dr. Srbecký, dp. Bal. Hřiva, dp. farář Neoral, p. starosta z Kroměříže Dr. Pištěcký, p. lékárník Harna, dp. P. Alois Viceník atd. — Duchovenstvo řádu T. J. vyšlo jim vstříc s praporem darovaným poutníky Jerusalemskými — Za zpěvu písně kráčelo se do chrámu Páně. V kostele byla uvítací řeč. Bylo v ní poukázáno na krásnou řeč nejdp. knížete arcibiskupa na selském sjezdě na Velehradě, kde poučně a poutavě vylíčil význam slov: »Oheň jsem přišel poslat na zem a co chci jiného než aby hořel« a podotknuto,

že tento oheň Cyrillo-Methodějský obzvláště na Sv. Hostýně může se udržovati a šířiti. »Matice Svatohostýnská« obrala si to za účel. Doposud se její působnost osvědčila a s pomocí nejbl. Rodičky Vítězné osvědčí se i na dále. Po oslovu měl místopředseda vys. dp. kan. Droběna sv. požehnání.

Druhého dne ráno byla o půl 6. hod. zpívaná mše sv. Sloužil ji vys. dp. kanovník Droběna za assistance vdpp. P. A. Neorala a P. Al. Viceníka. Po mši podávalo se sv. přijímání, k němuž skoro všichni přítomní členové přistoupili. Pak byl kondukt za v Pánu zesnulé členy Matice.

Valná hromada začala o 8. hod. Zahájil ji místopředseda Matice Svatohostýnské. Za zapisovatele zvolen vdp. farář Gregárek.

I vystoupil Msgr. Dr. Stojan a předčítal protokol poslední valné hromady, jenž byl bez všelike poznámky schválen.

Na to podával zprávu o finančním stavu Matice její dlouholetý pokladník vdp. děkan z Křižanovic Dr. Schneider. Nejprve omlouval nepřítomnost předsedy Matice Svatohostýnské svou vlastní zkušenosť. Členy Matice přirovnal k pilným včelkám pracujícím k oslavě Marie Panny, jejíž chvály krásně jsou vyjádřeny v písni složené od učitele z Boršic u Javořiny »Maria, Maria nad slunce jasnější«. — Stav finanční udal takto:

Vydání.		Dlužní úpis		Hotovost	
		K	h	K	h
I. Dluhy koncem r. 1905-6		67762	70		
II. Nová vydání:					
a) Splátka				200	—
b) Zrušená vkladní knížka		74	07		
c) Koupén st. dluhopis				99	84
d) Daně a poplatky				2320	09
e) Práce řemeslnické				4919	69
f) Odměny a mzdy				685	10
g) Tisk				60	20
h) Úroky				2774	—
i) Různé vydaje				279	23
k) Vklady volné				9824	62
l) Hotovosti				706	93
Úhrn výdajů		67836	77	21869	70
Bilance.					
Úhrn všech příjmů		7044	07	21869	70
Porovnaný s úhrnem výdajů		67836	77	21869	70
Podává jako rozdíl zbytek		60792	70	—	—
Výkaz.					
I. Stav dluhů koncem r. 1906-7:					
A) Dluhy z půjček a) nezúročitelných		3520	—		
b) zúročitelných		44000	—		
		20000	—		
B) Zbytek stavebního dluhu		42	70		
Úhrnem		67562	70		

Výkaz.

II. Majetek Matice:

	Dlužní úpis		Hotovost	
	K	h	K	h
a) V cenných papírech neb hotovosti . . .	2370	—		
	4300	—		
b) Vklady volné			9824	62
c) Hotovosti			706	93
Úhrn . .	6670	—	10531	55
Odrazi-li se od úhrnu všech	67562	70		
Majetek movitý úhrnem	17201	55		
Objeví se dluh Matice	50361	15		

který je ovšem kryt nad dostatek majetkem nemovitým.

Stav financí jeví se býti cele příznivým, obzvláště uvážíme-li, že vdp. pokladník za svého úřadování vyplatil už přes 400.000 korun.

Místopředseda vyslovuje za potlesku přítomných pokladníku svůj dík a předčítá telegramy pozdravné a blahopřejné od světícího ndp. biskupa Dra. Wisnara, hr. Seilerna a ctitele Sv. Hostýna p. Dra. Hrubana. Vys. dp. kan. Bilčík dotvrzuje správnost uvedený čísel.

Na to Msgr Dr. Stojan započíná svou jednatelskou zprávu citátem novinářským, že »Sv. Hostýn je neustále hrozně klerikálním«, jenž prý je zmírněn v novinách jiných, že prý »přece jenom přes všechnu jesuitskou atrakci klesá«; a dodává, že buď Bohu chvála Sv. Hostýn doposud hojně návštěvě se těší a je pořád stejně drahým našemu lidu. Důkazem toho je stálý vzrůst Matice, jejíž počet členů páčí se na 11.000. Zemřelo jich 1207. I prosí o správné a zřetelné údaje adres.

Po p. Dru. Stojanovi ujal se slova p. hospodář Matice lékárník Harna. Právil, že pro množství sněhu v minulé zimě bylo třeba velikého nákladu na úpravu cest. Také stromky trpěly, než během léta vše zase se napravilo. V hostinci pořízeny různé opravy. Docela nově zbudována veranda. Rozhledna, vystavená přičiněním a nákladem zvěčnělého P. Cibulky T. J., během času se poškodila. I přikročeno letos k obnově. Bude to vyžadovati 2500—4000 K. Příjmů z ní letos nebylo, poněvadž byla pro povstale poškození obecnostu nepřístupna. Nájemci hostince, jenž pro nepříznivé počasí v zimě a na jaře měl neobyčejně slabou návštěvu, povolena výjimečně 20% sleva. Pro hostinec vykopána letos nová studna. Je hluboká 9 metrů a dává s dostatek dobré pitné vody. Studna bude opatřena větrňákem, aby byl neustálý odtok vody a voda ve studně byla zachována vždy čerstvá. K uvítání J. kníže-arcibiskupské Milosti okrášlen vrch, postaveny slavobrány a vyslána deputace Matice Svatohostýnské jež jej pozdravila v domě strážců Svatohostýnských, Viz »Hlasy Svatohostýnské« ročník letošní č. 4. str. 62. Uvítání toto jakož i uvítání J. Veličenstva císaře a krále před 10 lety dokazují, že marné je úsilí moderních Tatarů, aby účta k Marii Panně Svatohostýnské našemu dobrému lidu byla vyrvána ze srdce. Sv. Hostýn zůstane vždy našemu lidu milým a drahým! A Matice Svatohostýnská se vynasnaží, aby dílo, jež počala, dále se rozmáhalo a zkvétalo a účta k Bohorodičce čím dále tím více rostla. Na konec prosí, aby členové hleděli pro Matici získati členy nové, aby ta holubice na temeni hory vznešené se vždy více skvěla ve slávě své.

Po tomto výkladě povstal p. právní zástupce Matice Svatohostýnské Dr. Pištěcký u oznámil, že služebnost tak zv. »černého potoka« z pozemkových knih byla vymazána.

Tímto skončeno jednání valné hromady. Místopředseda poděkoval všem co nejvřeleji a za zpěvu písně »Svatý, svatý, svatý« odebrali se všichni do kostela na požehnání, odkud spěchali do Bystřice na nádraží, aby se nejbližším vlakem dostali do domovů.

K Hostýnu.

K Hostýnu pospěšte,
poutníci milení,
Matičkou budete
nahofe slení.

Přineste trampoty,
přineste boly své,
přijďte hříšníci,
Matka vás k sobě zve.

Přijďte v zástupech,
přijďte každý den;
neboť ten svatý ráj
denně je přistupen.

Přijďte, přijďte,
poutníci vy zlatí,
najdete potěchy
nebeské u Máti.

S. Stejskal-Popovský.

Varujte se falešných proroků!

Kar. Al. S ik.

Zdá se, že nynější doba pro náš náboženský život jest velikým úpadkem. Ze všech stran vystupují nepřátelé Kristovy, církve katolické; útoky na sv. víru se množí a kněžstvo církve stalo se terčem nezřízeného štvání všech možných t zv. pokrokářských živlů. Různí ti „pokrokáři“ a „umravněnci“, jichž heslem novodobým stala se „morálka bez Boha“, hlásají světu, lidu dobrému a nezkaženému, že v životě není třeba k blahobytu člověka víry, výchovy náboženské.

A kdo jsou ti lidé, kteří jako noví proroci vtírají se do rodin, společnosti a otravují náš společenský život?

Universitní profesori, učitelstvo, úřednictvo, studentstvo, ano i malý a střední lid — dělnictvo a řemeslnictvo — vystupují proti náboženské výchově dětí a odstraňují náboženství odevšad, kde ještě ono zůstalo pevně zakořeněno v srdcích lidu. Tak se shledáváme s lidmi všech kategorií, jímž již dnes víra v Boha, náboženství stala se přežilým pojmem a také zároveň překážkou k bohoupustému i zlotřilému životu. Všechno dnes ve světě těmito „proroky“ stává se „moderním“! Mládež musí býti moderní, dělník, čeledín, mistr, hospodář, úředník, učitel atd. — Každý musí býti „moderním“ — a to znamená: musí býti bez náboženství, nevěrcem!

Dnes už není moderním: choditi pilně do chrámu Páně, poslouchati v zasvěcený den Páně kázání, modliti se doma s čeládkou, konati pouti na posvátná místa, chovati kněze v uctivosti, zachovávatí nařízené posty atd. — to všechno prý na dnešní „moderní“ společnost se nehodí!

S moderností začali převraceti život v městech, odtud drali se na náš venkov a dnes i v té poslední vesničce číhá na vás tento nepřítel náboženství, ať v jakékoli podobě, ale hlavně v podobě nevěreckého tisku! Bylo by velikou chybou pro nás, ba přímo neštěstím, kdybychom si neměli na tyto novodobé proroky řádně posvítiti.

Proč se bojuje tolik za našich časů proti náboženství a proti kněžstvu?

V dnešní hospodářské i sociální bídě dovedli mnozí samozvaní „spasitelové“ pracujícího lidu kořistiti! Ukazovali tomuto lidu ty mozolné sedřené ruce, tu prýstící krev, vyssáté tělo shrbené, svrásčité čelo atd., mluvili mu o tom každo-

denním plahočení a mrzačení údů namáhavým zaměstnáním a slibovali mu, že se bude míti lépe: bude míti dost peněz a jinak blahobyť, když uposlechne jejich hlasu, půjde s nimi a bude jim věřiti. A lid — bez přemýšlení věřil, šel za nimi. V jeho srdci rostla stále více a více zášť proti stávajícím společenským zřízením, zášť proti zaměstnavatelstvu, proti třídám majetnějším. Vůdcové — vlastně svůdcové dovedli zvyžtkovati tento duševní proces pracujícího lidu: štváli lid proti jeho zaměstnavatelům a představeným! Mezi lid hozeno heslo organisujte se — Aby se mohlo organisovati (sdružovati se v různé spolky a společnosti), bylo potřebí peněz a zase peněz! A dělnictvo platilo ze svých týdenních platů na potřeby organisací: různé fondy a daně, na časopisy a literaturu dělnickou (socialistickou a pod.). Páni agitátoři a vůdcové začali klidně odkládati dělnické haleny a zástěry, zasedali k sekretářským a redaktorským stolům, vedli pohodlný život a to za peníze pracujícího lidu. —

Církev katolická, tato pravá ochránitelka chudobných a všeho pořádku, nemohla ovšem nečinně přihlížeti na toto zhoubné dílo mezi lidem. Ozvala se prostřednictvím svého kněžstva proti špatné cestě na kterou lid spěje; vykládala lidu čistou pravdu — a ničila tak toto dílo pod rukama různých těch „vůdců“. Církev stala se ochrannou baštou proti těm mamičům poctivého lidu našeho!

A důsledek toho? Rostly řady nepřátel církve! Církev katolická stala se největší překážkou těmto „modernistům“, proti církvi zahájeny útoky a boj na celé čáře! Církev hanobena a tupena, autorita její mezi lidem podlamována a kněžstvo církve stalo se trpíтели pro pravdu Boží! „Zničte kněžstvo — a církev rozpadne se sama“. „Veta bude po její pevnosti a nerozbornosti!“ Takovými příkazy bylo mezi lidem pracováno proti církvi. Nevěrecký tisk pak dovršoval toto ďábelské počínání. Ve svých sloupcích líčil církev svatou jako nepřítelkyni lidu pracujícího, pokroku, svobody, útočil proti Římu, papeži, zesměšňoval zřízení církevní a svaté obřady, překrucoval dějiny církevní, životopisy svatých a co nejhlavnějšího: jako hyena vrhal se na životy soukromé kněžstva církve. Špehoval chrámy Páně, fary, kláštery a odtud lživě a nestoudně napadal čest zasloužilých kněží — jen aby lidu zhnusil cítění náboženské!

Bohužel, že lid dosti velkým dílem sáhal po této otravné stravě — nevěreckém tisku — jako pochoutkou hltal to, co se mu podávalo proti kněžstvu a církvi; on zvlažněl v náboženských povinnostech, ztrácel víru v jediného Boha — stal se nevěřcem, člověkem nespokojeným, bez svitu naděje i lásky v lepší budoucnost — stal se svým vlastním popravčím duševním!

Lid ztrácí v srdci svém náboženství — a řady zločinů se množí; lid nic nevěří, nic mu není svato — neúcta k zákonům, vrchnostem, k zeměpánu se mezi ním šíří; plní se kriminály — ale i blázince! Co tu zničených existencí, jimž na konec po všem filosofování zbyl v ruce motouz, nebo revolver. Co tatíků i dobrých matiček pláče, že se jim ve městě synek zkazil.

S náboženstvím přestává také všecken opravdový cit!

I v rodině jeden druhému se zcizuje; zavládá nesvár a nenávisť; bez náboženství dochází i — k bratrovraždám i otcovraždám! —

Vyžehťte kněze ze škol, z kostelů a uvidíte toho následky! Hrozné, o nichž dosud nemáme ani potuchy! A proto tam, kde lid zůstal věrným své víře, věrným oltáři i knězi — tam život jeho jest daleko utěšenějším a závidění hodným. Tam sídlí v srdcích pravá spokojenost, tam v rodinách mír a upřímná láska, tam také společenská vzájemnostní úcta i podpora!

Jest i dnes mezi námi dobrým to příznakem, že právě v době, kdy se zdá, že život náboženský velmi upadá, kdy nepřátelé všeho katolického urputně bojují proti kněžstvu a církvi, rozumný a soudný lid katolický z druhé strany počíná

chápati vážnost i nebezpečí situace, sdružuje se pod praporem kříže, tulí se k oltářům, poslouchá rád slovo Boží — své kněze má v uctivosti a mnozí utěšeným způsobem řady obranců Kristových a Jeho církve svaté!

Lide český, národe svatováclavský, dědici Cyrillo-metodějský, braň si svou svatou víru v Boha proti všem nepřítelům! Važ si toho štěstí, míti náboženství! Varuj se falešných proroků! Putuj rád na naše posvátná místa, k divotvorné Rodičce Boží Svatohostýnské a u milostného obrazu pros za církev svatou, aby Pán Ježíš jí sílil, pros za sv. Otce našeho, aby neochvějně vzdoroval nástrahám našich nepřátel, pros za kněžstvo, aby lid v pravdě Kristově vychovávalo i vedlo a jej nikdy neopouštělo! U Matičky Boží pros za mír a pokoj mezi námi, tam vzpomeň i těch, kdo v hříších dnes bloudí a proti Bohu vzpouru osnují, aby je milostivě na cestu obrácení přivéstí ráčil. A Rodička Boží prosbu Tvou neoslyší! V modlitbách svých vzpomínej dobrý lide český i těch, kdož společně v duchu vznášejí se k posvátné hoře Hostýnské a modlí se s Tebou k Bohu za národ milený:

Pane zůstaň s námi, neb se připozdívá... Matičko Svatohostýnská, neopouštěj nás!

H o d i n k y.

P. Fr. Žák T. J.

3. Práce.

V potu tváře budeš jísti
za svou vinu chléb svůj denní
řekl's Bože; však tvá láska
i ten pot zas v perly mění.
Prací dáváš srdci těchu,
chráníš hříchů, ničíš tresty,
pokroku jí stavíš chrámy,
blahobytu razíš cesty.
Věz však, synu, Moudrost praví,
že jen práce z povinnosti,
dokonalá, svědomitá
vznešenou je duše cností.
Libůstka jen zahálkou je,
ješitnosti chlubným víchem,
překáží-li v povinnosti,
slabosti je, snad i hříchem.
Vševědoucí oko hledí
tvá-li práce k chvále Boží,
věrné trudy jako perly
v korunu ti slávy vloží

4. Když hodiny bijí.

Bije hodina a zase
času díl se v bezdno řítí
věčnosti, — jež nekonečná —
a s ní část i tvého žití.
V knize života a smrti
popsána je stránka nová,
by na věčném soudě jednou
čtla ji ústa Ježíšova.
Popsána je vlastní rukou,
písmem hříchů tvých a cností,
by ti jednou vyměřila
míru muk neb blaženosti.
Nové chvíle tiché kroky
vstříc ti jdou jak oka mihy,
co as ruka tvá teď vpíše
do věčného žití knihy?
Bože, dej, by hojná setba
dobrých děl ji vyplnila,
a co dříve špatně psala,
ještě zavčas popravila.

O rozumném šetření.

Napsal Václav Záhorský.

Nynější moderní myslitelé velmi často vytýkají, že prý písmo sv. a katolická církev učí, že hmotné věci, které jsou na této zemi a kterých nevyhnutelně k zachování svého bytí potřebujeme, nemají žádné ceny. Praví prý se dále, že člověk sám ze sebe nic nemůže a že následkem toho ztrácí člověk

důvěru sám v sebe, spoléhá jen na Boha a nějakou šťastnou náhodu neb snad zázraky a tím prý se stává otupělým a pozbývá veškeré energie.

Není třeba veliké učenosti theologické ku provedení důkazu, že tak se vyňatým větám z písma doslovně rozuměti nesmí a že nikdy církev katolická věty tyto v tom smyslu nevykládala. Je sice přípustna možnost, že tu a tam mohou se najít lidé, kteří nejen jednu, ale i více vět z písma sv. zcela opačně si vykládají. Vždyť smysl jednoho paragrafu zákona lze i na pět způsobů vyložit a přece jen jediný výklad jeho je správný. — S praktického hlediska na pozemské věci vidíme, že právě takoví lidé jsou v odporu sami se sebou, rovněž tak s církevní praxí a církevními institucemi — kláštery hlavně. — Evropa za svou kulturu a veškeré starověké památky jest zavázána vděkem hlavně klášterům a to najmě klášterům benediktinským. A tu vidíme, (což pisatel z vlastní zkušenosti potvrditi může) že klášterníci tito, ač žijí v naprosté chudobě a odříkání se všech požitků světských, věnují se práci v různých oborech řemeslných, výtvarných a uměleckých — váží si každé i té nejnepatrnější věci. Svého takový řeholník kromě šatu nemá ničeho, neboť všecko jest společné.

My v našem národě máme velmi mnoho lidí šetrných, u kterých to někdy zabíhá až za hranice rozumné šetrnosti — v lakomství. Naproti tomu máme však velké procento lidí báječně lehkomyšlných, kteří ze zděděného majetku, na který se jejich rodičové neb předkové dělali a šetřit musili celá desíletí neb půlstoletí, nedopřávajíce si ani nejpotřebnějšího — neušetří ani groše. Takoví utrácejí veškerý zděděný majetek v krátké době jednoho nebo několik let, přicházejíce pak na žebráckou hůl. Objasním to příklady.

Jistá zámožná selka ze Záhoří měla jediného syna. Onemocněl, a jelikož nebylo pomýšlení na uzdravení, byl zaopatřen sv. svátostmi. Matka jeho hned po tomto posvátném úkonu chystala se na pole s nádenníky, majíc po měřici jeteliny ku sklizení. Strojilo se k dešti. Kněz upozornil matku na vážné nebezpečí synovo, tato ale pravila, že musí odejít, že by měla velikou škodu. Konečně nerada a pořád se o jetelinu strachujíc, zůstala doma. Šlak jetelinu vzal, dí kněz. Zde je váš největší majetek, váš syn, či pro koho hospodařiti chcete, umře-li on?

To je příklad přemrštěné šetrnosti. Jiný příklad. Chalupník má slušnou část pole a zahradu; dluhů na tom nemá. Všecko mléko, celá skoro úroda z pole a zahrady se prodá, dětem se nepopřeje ani trochu toho tak živného mléka a ovoce, po němž dítky tak dychtí. Dítky jsou slabé, nevyvíjí ani řádně tělesné síly. — Jest taká šetrnost rozumnou? — Není! Omluva není ani tehdy rozumnou, když jisto jest, že veškeré úspory případnou kdysi dítkám, aby byly zámožnými.

A nyní vezměme si příklad lehkomyšlné marnotratnosti. — Jistý mladík zdědil po svých rodičích 4000 zl. Matka zemřela před jeho odchodem k vojsku.

Po odbyté vojenské službě vyzvedl svůj majetek, častoval kamarády, s nimiž utratil v krátké době značný obnos 1000 zl. Pak se oženil; manželka přinesla ještě nějaké věno, koupili sobě slušné hospodářství, ale hospodařili tak vzorně, že za nedlouhou dobu tří let přišel statek na buben. A dnes mladý hospodář je rád, že se stal — obecným pastýřem.

Jiný mladík zdědil 600 zl. Byl vyučeným řemeslníkem. mohl si tedy vydělati slušný groš. V práci byl nestálý, spoléhaje vždy na pomoc své matky. Za manželku si vzal dceru jednoho továrního dělníka. Za zděděné peníze nakoupili novomanželé sobě šatů, několik kusů nábytku, hrací nástroj a haldu okrásného skleněného náčiní. Jeden i druhý nic nepracoval, strojili přátelské večírky, jezdili v kočáře a za půl roku pozbyli veškerého svého jmění. Neměli

ničeho! Nábytek i náčiní rozprodáno za babku a manželé nemohouce zaplatit byt, se rozešli, každý ku své rodině. To jsou případy veliké lehkomylnosti.

* * *

Smutným zjevem naší doby jest, že lid náš v praktických otázkách životních nehledí si vzdělanosti. Národo-hospodářské a sociální (ne soc. demokratické!) otázky jsou velmi zanedbávány a lid pro tyto otázky rozhodně vychován není! Jistý odborný pražský list píše o tom takto: Oko čtenáře českých denních listů málo kdy zabloudí do části tak zvané »hospodářské«, které naše časopisy nevěnují ovšem tolik péče jako noviny německé — židovské. Odtud dá se snad vysvětlit ta neobeznalost české naší širší společnosti, ba i těch, jimž by na tom mělo záležeti, co se děje v obchodě, jak živnosti jednotlivé prospívají. Český průměrný čtenář přečte si obyčejně, jestli totiž hezky nadepsán, »Úvodníček«, hodně-li se v něm na to či ono hubuje; je-li hospodářský, nestojí za čtení, prolítne denní zprávy — zvláště polemickým se věnuje velká pozornost. Podívá se koho přejela elektrika nebo kde se na mostě splašila kráva, inseráty se jen přelétnou a za pět minut je po celém novinářském požitku. — Jinak je tomu u listu německých a také u německého čtenářstva. Tam se podobným zprávám často vyhýbají, ale za to obeznamují své čtenáře s tím, co skutečně jest praktickým: s trhem, prací, obchodem. Proto také židé, hlavní kontingent, pro něž se část časopisecká bedlivě pěstuje, většinou finančně dobře prospívají, kdežto naše živnostnictvo nevšímajíc si této důležité části — a musilo by čísti opět jen noviny německé — pouze živoří.

Redakce Hlasů Sv. Hostýnských stará se bedlivě o to, aby list náš byl zdrojem poučení i v praktickém životě a proto přináší občas i takové články praktické. Věnujme tedy časovým otázkám pozornost a přečtěme list od začátku až do konce. Příště přineseme praktické pokyny pro »malou domácnost« čili pokyny pro lidi hospodářsky slabé.

Z květeny Svatohostýnské.

Píše Fr. Gogela.

Pokračování.

Kuklík obecný (*Geum urbanum* L.) jest příbuzný mochnám, asi půl metru vysoký, má lodyhu odstalo chlupatou, listy dolní přetrhavaně dělené, hořejší trojdílné, květy drobné žluté; plody tvoří ježatý strboul; roste po lesích a křovištích, její kořen má hřebíčkovou vůni, pročež se také zve »bylina hřebíčková« a jest silných účinků. Proto při upotřebení jejím třeba velké opatrnosti. Užívá se jí od průjmu, krvotoku vodnatelnosti, škroflí, střídavých zimnic a j. Kořen se dává také přísadou do piva a ve Švédsku jím koření víno. Ovce ji žerou.

Kokrhel huňatý (*Rhinanthus villosus* P.) podobá se k. malokvětému, ale jest mnohem statnější a roste mezi obilím zvláště ve krajinách hornatějších; má lodyhu huňatou a rozvětvenou. Poněvadž roste v obilí, znečišťují jeho semena pšeničnou a žitnou mouku a barví ji poněkud na fialovo, chuť pečiva jest pak nahořklá; není sice známo, že by takové pečivo komu škodilo, ale prospěšným jistě není, poněvadž odvar semen usmrcuje hmyz. Rostlině této podobá se také k. větší (*R. major* Ehr.), který roste na lukách a má lodyhu holou.

Vrbina penízková (*Lysimachia nummularia* L.) má lodyhu plazivou, kořenující s dvouřadými okrouhlými lístky jako penízky; květy pětidílné, žluté a tmavěji tečkované, vonné. Roste hojně na vlhkých místech, na lukách a u břehů. Chuti jest zakyslé a trpké a užívalo se jí od průjmu, na rány, vředy a kurděje.

Vrbina obecná (*L. vulgaris* L.) jest proti předešlé rostlina přímá a statná s listy podlouhle kopinatými po 3—4 v přeslenu, s hranatým květenstvím na konci; květy

jsou tvaru a barvy jako u předešlé; roste nejraději u vod a na mokřích rolích a jest tvaru velmi úhledného. Chuti jest slane trpké, obsahuje žluté, kořen pak hnědé barvivo; užívalo se jí také od krvotoku. Za mlada ji žerou krávy a kozy, koně pak, vepři a ovce prý se jí netknou.

Hadinec obecný (*Echium vulgare* L.), jest rostlina srstnatá, má spodní listy do růžice položené, kopinaté a květy v prodloužené jehlancovité latě na 5 cípků vykrojené a modré; roste po mezích, stráních a na kamenitých místech. Jest to rostlina úhledná, poskytující včelám dobré pastvy. Kořen její jest sliznatý a obsahuje slabé fialové barvivo; koně prý ji nežerou.

Rozrazil lékařský (*Veronica officinalis* L.) má lodyhu položenou, srstnatou, listy vstříčné, pilovité, vejčité, květy bledě modré ve hroznech; rostlina bývá často našedivěle zelená a roste v suchých lesích a na vřesovinách; za čerstva jest slabé vůně, usušená nevoní, chuti pak jest nahořklé a kořenné. Ve starých dobách se této bylině připisovala zvláštní léčivá síla, odkud, jak se někteří domnívají i latinské její jméno *Veronica* = *vera unica* (planta) t. j. pravá jediná (rostlina). I nyní se jí ještě pode jménem „evropský čaj“ v domácnostech hojně užívá od zahlenování plic, kašlání krve, dýchavičnosti a souchotin, též ode dny; šťávy užívá se zase na rány a spáleniny.

Rozchodník ostrý (*Sedum acre* L.) má pníčky poléhavé a hustě seřaděnými listy válcovité; listy jsou vejčité, přisedlé a dužnaté, květy o 5 zašpičatělých plátcích barvy žluté; roste na suchých mezích, stráních, skalách, štěrkovitých nábřežích a pod. Za čerstva jest velmi ostré chuti pepřné a zpryhuje kůži; užíváno ho od různých neduhů, od střidavé zimnice, vodnatelnosti a kurdějů a uvnitř ku počistování, ač užívání vnitřní má se díti co nejopatrněji. Také se jím pomáhalo od rakoviny, ovšem také asi s chatrným výsledkem. Rozchodníku ostrému velmi podobá se r. úzkolistý (*S. boloniense* Lois.), který má listy válcovité, čárkovité, dolu ve špičku povytažené; roste na podobných místech a kvete o něco později; oba druhy na Hostýně. Z rozchodníku pletou dívky věnce, které dlouho vytrvají a kvetou, poněvadž dužnaté listy potřebnou, vlhkost ze vzduchu snadně přijímají.

Tužebník (*S. filipendula* L.) jest nižší, ale úhlednější předešlého, má lodyhu přiblou a 3—4 listy v části dolejší podlouhlé, mnohojarmé, lístky peřenoklané se zubatými úkrojky. Květy jsou v konečném chocholíku poněkud převislém, mají šest plátků bílých, vně často růžových a jsou větší než u předešlého, vůni pak mají podobnou. Tato úhledná rostlina roste na lukách vlhkých, místy se nevyskytuje. Na kořenech plodí hlízku, které na podzim oranžově zavánějí, jsou uvnitř červené, chuti nahořklé; obsahují škrob a hodí se jísti. Kořene se dříve užívalo jako svírajícího léku, od kamene a v Rusku od tasemnice. Nať jest vonná a trpká a dá se jako nať předešlého upotřebiti ku vydělávání kůže. Někde se sází pro ozdobu v zahradách. Roste na podhoří hostýnském, na „pasekách“, v okolí skalného a jinde. (Pokračování).

Za pokání.

Obrázek z dějin Sv. Hostýna. — Napsal Alois Dostál.

Každoročně bral se četný průvod poutníků z Mezova za blaholu písni a zbožných modliteb. A cestou ještě jiní se přidružovali. Mezovského vůdce každý se rád přidržel, neboť o všechny měl starost, pěkně zaváděl pobožnosti a dbal kázně v procesi.

I menší děti bylo mu možno svěřiti, žádné se na cestě neztratilo, žádné k úrazu nepřišlo.

»Což náš vůdce,« říkali účastníci s pochvalou, »ten jest jako naším otcem. Budeme vzpomínat, až ho nebude.«

Vůdce byl už sedmdesátník, ale posud měl zvučný hlas. Kráčel statně a vzdoroval všem obtížím cesty. Na pout vybral čas nejkrásnější. Jednoho dne časně ráno vyšel a druhého dne s večerem se vracel.

»Abychom toho posvátného místa užili,« říkával, když mu někteří radili, že by se pout jedním dnem dala odbýti. »To bychom se sotva porozhlédli a už bychom se chystali k domovu. Jeden den — to je málo.«

Většina souhlasila.

Avšak Kužík se staral, aby vybral také čas, kdy by se co nejméně promeškalo. Nejmilejší mu byly dva svátky při sobě nebo neděle se sobotou.

A měl průvod pěkně seřazený dle stáří a pohlaví, děti v předu za ověšeným křížem a tabulkou na týči, kde bylo označeno, odkud toto procesí jest. Na Hostýně shromážděno bylo mnoho lidí. Kužík jenom vyzvedl tabuli s nápisem: Mezov — a už se jeho lidé hrnuli k němu, aby s ním vykonali křížovou cestu nebo jinou pobožnost.

Dnes však nápadně se ohlížel do zadu, kde viděl poutníka, kterého by chtěl mít jinde, v řadě mezi mužskou omladinou. Znal jinocha toho, byl to Karel Holešek, syn rolníka z Mezova. Z počátku mu bylo divné že se tento k poutníkům přidružil, neboť nebýval z nejpobožnějších a nejhodnějších. Už z mládí měl z domova posilu k darebnostem a zvláště matka mu nadržovala oddalující od miláčka zasloužený trest, když doma nebo ve škole nad ním se vznášel. —

A Karel by mnohdy pokárání zasluhoval, neboť byl vzdorovitý, ke zlému nakloněn a časté žaloby přicházely naň od soudruhů.

Než bláhová matka nevěřila a na syna nic nedopustila. Jí byl nejhodnějším, zaslepená láska její neviděla chyb a nechtěla slyšeti o poklescích.

Tak Karel rostl a bujnost v něm nabývala větší síly a ostrosti. Následoval otce v hospodaření na menším statečku, v jeho přítomnosti nesměl si nic dovoliti, leč po práci přicházel mezi sobě rovné soudruhy a s těmi potom zle vyváděl.

Holešek ještě udržoval syna na uzdě a krotil jeho náruživosti. Ale nebylo ustanoveno, aby dlouho řídil domácnost; vždycky byl sláb a v padesáti letech rozloučil se se světem. Karlovi nebylo ještě dvacet roků, dvě sestry jeho byly mladší. Na Karlovi bylo, aby hospodářství vedl. Jednou bude jeho. Sestrám dá věna z něho. Byl dosti silný, zdrav, znal všechny polní i domácí práce, mohl tedy pokračovati tam, kde zesnulý otec přestal.

Karlovi to lichotilo, že se stal v mladém věku svým hospodářem, také ruku k práci přiložil, ale jinak se nezměnil. Lehkomyšlnost u něho zůstala. Nyní byl nakloněn ke zlosti, když se mu něco nedařilo, když všechno nešlo po jeho vůli. Nejraději by byl poroučel, všudy chtěl prosaditi svoji vůli a tak se často nepohodl se sestrami.

Ani matky neposlechl, když mu poroučela nebo dobře radila. Však se proto naplakala!

Karel v Mezově platil za vzpurníka, za pánovitého jinocha, který nesnesl odporu, za špatného syna.

Proto se vůdce Kužík ohlížel nechtěje ani vlastnímu zraku uvěřiti, že se procesí účastňuje mladý Holešek. Každého jiného by čekal jenom ne toho.

A Karel se nevmísil do průvodu, nešel se sobě rovnými věkem, bral se v zadu hodně daleko, že někdy ho ani nebylo viděti. Schválně se opozdoval schválně se vyhýbal. Ani se nepřiblížil, když odpočívali, když sedli, aby pojedli.

Karel šel jako každý poutník s hlavou odkrytou, v ruce neměl ani hole, šat jeho byl jednoduchý. Nevystrojil se jako ve svátek; zdálo se, že náhle pojál úmysl jít s průvodem, tedy šel tak, jak byl. Nenesl si potravu, nikdo nevěděl, kupuje-li si co. Nežádal nikoho o kus chleba, jak činili ti, kteří se nechtěli

nésti s potravinami, a potom prosili o přiživení u ženských, které měly košíky a v nich dosti pečiva.

Holeškovi by dal každý, ale Karel nepožádal.

A přece jinoch měl v průvodu matku se sestrou. Obě se braly mezi ženami a byli nějak zarmouceny. Poutníci se domnívali, že jim posud na myslitane Holešek, který se tak se světem rozžehnal. Také rád na Svatý Hostýn putoval a byl tu ještě před dvěma lety.

Holešovská byla nějak velice strápena a na hlavě plénu si dávala hluboko přes čelo, jakoby toto schválně zakrývala. Ani když poutnice ustaly zpívati, s nimi mnoho nemluvila. Hlava její byla obrácena k zemi a jenom ob chvíli ji nazvedla, aby se podívala, jsou-li již u cíle a budou-li stoupati na horu, na jejíž úpatí s pomocí Boží křesťané divokým Tatarům připravili porážku.

Dcera Marie byla veselejší, ale občas starostlivě se podívala na matku. Měla vlastně jíti se svobodnými v předu, ale zůstala u matky, aby jí byla ku pomoci, když by tato potřebovala. Zdravím a mládím kypící dívka hlučně zpívala:

»Usedla si holubice čistá
na temeno hory zelené,
Paní krásná, Matka Pána Krista,
na Hostýnské výši milené;
jako hvězda z temna lesů svítí.
hlayu její zdobí rajske kvítí,
Moravan k ní s touhou pozírá —
prosebně k ní ruce prostírá«

V tom jakýsi muž s poutnickou holí v ruce zastavil průvod a přímo se bral k vůdci.

»Nemusím se tázati, kam putujete, Hostýn jest vaším cílem. Ale málo se potěšíte.«

»Proč pak?« uleknutě ptal se Kužík.

»Není vám známo, co se na Hostýně děje? Tam se chrám z milodarů opravuje a nové stavby se provádějí. Dělníci a řemeslníci plní horu,« vykládal muž, který od Hostýna přicházel.

Tu se Kužík jenom usmál.

»Nevím, proč bychom tam neměli putovati. Že Hostýn z rumů vyvstává, musí srdce každého Moravana, každého věřícího radostí naplniti. My byli tam, když stavby deštěm a nepohodami trpěly, jak bychom tedy nepospíchali na Hostýn, když se vrací sláva jeho?«

Tu se vůdce obrátil k průvodu.

»Ci chcete se snad někdo navrátiti domů? Nemohu vás nikoho k další cestě donucovati. Slyšeli jste, co se na hoře děje a co vás tam čeká.«

Ale nikdo se neobrátil a domů nevracel.

»Jenom jděte dále, ať brzo staneme na místě, kde Matka Páně vyslýchá!«

Poutník pozdravil a bral se dále. Byl z daleka, putoval sám, aby později přivedl jiné.

Za průvodem setkal se s Karlem Holeškem.

»Což ty sám? Takový junák! Proč se nepřidružíš k ostatním? Jsou to hodní lidé a rádi tě mezi sebe přijmou. Samota ti nesluší.«

Ale Karel zavrtěl hlavou. Na otázku neodpověděl, sám se dotazoval:

»Ty jistě často na Hostýně prodléváš. Je pravda, co se praví, že tam bolest se utiňuje, slza stírá a ze srdce žal se vypuzuje?«

Poutník podivením vrtěl hlavou.

»Máš pravdu, co rok, ano častěji putuji na posvátnou horu. S mnohými lidmi jsem se tam sešel a od nich slyšel, že se jim tu milostí dostalo.«

Oko jinochovo zazářilo radostí.

»Také tam došel odpuštění, kdo by těžce rodiče urazil? Kdo by na ně i ruku vztáhl?

Poutník smutně pokyvoval hlavou, neboť zdálo se, že porozuměl.

»Pros Marii Pannu v jakékoliv potřebě, onať útočištěm hříšníků. Bůh tě potěší!« (Pokračování.)

V stínu Hostýna.*)

Píseň mimokostelní.

Tam kde z temných hor str - mí nad obzor Hos - týn Sva - tý a kde šeptá

bor kou - zlo svých dum modrým ne - besům, na nichž mráček bí - lých pluje

tlum v stínu Hos - tý - na má je ot - či - na, radost má a touha je - di - ná. V stínu

Hos - tý - na má je ot - či - na, ra - dost má a tou - ha je - di - ná.

Ve prospěch zvelebení sv. Hostýna

∴ doporučuje se koupě obrazů ∴

**Vítězná Panna Maria Svatohostýnská
a Příchod sv. Cyrilla a Methoděje na
Sv. Hostýn. ∴**

Cena jednoho obrazu s hudebním strojem K 10-90,
bez hudebního stroje K 7-40. Dodává v bedně s vy-
placeným poštov-
ním poplatkem — L. Klabusay, Holešov.

Dějiny Sv. Hostýna.

Píše P. Fr. Videnský T. J.

(Pokračování.)

Ze stříbra: kalichy 4, konvičky s táckem 4 páry, ciborium 1, pacifikál 1,
mimo to velice mnoho obětních klenotů.

*) Uveřejňujeme tuto známou melodii, jelikož dle ní píseň původně básněna.

Viz III. ročník str. 12.

- Z mosazu: krásně pozlacená monstrance, pozlacené ciborium, kaditelnice pozlacená s lodičkou, postříbřená lampa.
- Z cínu: Šest nových velkých krásných svícňů, 6 malých svícňů pro svatostánek, 14 svícňů pro vedlejší oltáře, 5 velkých křížů, 4 prostřední lampy k oltářům, 4 páry konviček s tácky, láhev na víno, nádobka u svatostánku na umývání prstů, nádobka na sv. oleje, umývadlo v sakristii.
- Z mědě: Kropenky u bran 4, italské velké zvony — jeden pár.
- Z kovu: Na dvou věžích v průčelí chrámovém zvon velký asi 22 centy, prostřední 5 centů, menší 3 centy, nejmenší 2 centy, na vížce nad presbytářem 90 lib.
- Z hedvábí: Úplný drahocenný ornát neboli mešní roucho, pluviál, dalmatiky; mešní roucho, pluviál, dalmatiky horšího druhu, drahocenná mešní roucha I. tř. 3, prostřední 4, pro obyčejnou potřebu 2 různé barvy, drahocenný baldachýn, dvě vela, drahocenné korouhve z damašku 2, červených sedadel 7.
- Z vlny: Komže pro kostelníka 1, pro ministranty 2 — všechny červené barvy, červený plášť pro kostelníka 1, sukno červené na stupně hlavního oltáře, pokrývek červených na oltáře 6, sukno červené na klekátka pontifikanta, dvě sukna na pokrytí prvních dvou lavic v kostele, pro okna 4, pro oratoře 4.
- Z plátna: Alb první třídy se širokými krajkami 5, rochety se širokými krajkami 2, rochety obyčejné 2, rochetek pro kostelníka a ministranty 6, košilky obyčejné 4, plátna pro hlavní oltář I. třídy 4, jednodušší 4, pláten pro poboční oltáře 10.
- Knihy: Míssál v sametě s kovovým, postříbřeným ukazovatelem, obyčejných missálů 6, agenda, evangelium česko-něm. 2, mimo to nalézají se na oratoriu knihovna k používání pro kazatele a místní duchovní správce.
- Hudební nástroje na kůru: Nové varhany s pedály, 2 bubny, 4 křídlovky, bas, 4 housle.
- NB. Vodní kaple měla vlastní stříbrný kalich. Chtěl-li tam někdo sloužiti mši svatou, musely se tam nutné věci zanést.

27. O duchovní správě na Sv. Hostýně.

Sotva že velechrám byl vystaven a příbytky pro kněze asi v těch místech, kde je nyní hostinec, zbudovány (r. 1748), setkáváme se na Sv. Hostýně ihned s usedlými duchovními. Byli tu původně dva a byli ustanoveni jako beneficiáti. Jména prvních dvou jsou nám už známa.

Avšak dva kněží, jak jsme už shora podotkli, nedostačovali pro velký nával poutníků, ačkoli jim při zpovídání vypomáhali různí řeholníci. Kteří to byli, udali jsme též dříve. A mezi těmito vyskytují se obzvláště zhusta jména: P. Tertullian Přerovský, řádu kap. z Olomouce, nar. ve Třebíči dne 17. prosince r. 1743, kde se dne 4. srpna r. 1803 stal prvním administrátorem nově zřízené fary jejkovské; P. Damian Soukal, řádu cist. na Velehradě a P. Barnabáš Jurčík řádu kaz. I hleděl hr. Rotal nedostatku odpomoci ustanovením třetího beneficiáta. Přišel pak jako třetí beneficiát na Sv. Hostýn dne 8. dubna r. 1755 dp. Kar. Krout.

Než šlechtitý hrabě nebyl s tím ještě spokojen. Chtěl míti Sv. Hostýn samostatným a pojal úmysl založiti na Sv. Hostýně faru. Což se stalo koncem roku 1756 a prvním administrátorem jmenován dp. Karel Krout.

Ale ani na tom neměl dosti velkomyslný zakladatel. Aby kněžím Svatoh.

ještě více ulevil a lidu vyhověl, složil 1. března roku 1760 kapitál 4000 zl. na kněze čtvrtého, tak že se už v červnu téhož roku řadí ku dvěma místním kaplanům dpp. Ignáci Landhovi a Fr. Ningerovi kaplan třetí, dp. Jiří Dohnal.

Jaké povinnosti tito kněží měli, je známo ze zakládací listiny. Kromě toho byli duchovními správci Rusavy, jež náležela k farnosti Svatohostýnské. Rusované byli na Sv. Hostýně křtěni, oddáváni a pochováni. Tak na př. byli tu sezdáni z Rusavy: Martin Čuba se svob. dcerou J. Špalucha; Martin Botyk se svob. Kateřinou Buřákovou; Josef Pavelek se svob. Kateřinou Barvínovou; Martin Vašík se svob. Kateřinou Kovářovou.

Avšak i odjinud pospíchali sem snoubenci, aby si u Matky Boží vyprosili požehnání pro tak důležitý krok, jako je změna stavu celého života. Slavili pak dle knihy celebrantů na Sv. Hostýně oddávky: Ant. Nesvadba, hospodářský úředník ze Žeranovic s Marií Annou Hinlovou; Frant. Hlobil, mlýnář v Dobroticích s Annou Pospíšilovou z Jankovic; Norbert Žatovský z Bučovic se vdovou Veronikou Kadalíkovou z Napajedel; Josef Hlinka, biskupský úředník se svobodnou Eleonorou Christlovou, dcerou olomouckého občana: Josef Reschl, hospodářský písař z Kroměříže se svobodnou Josefou Papstovou taktéž z Kroměříže; Jan Lehar, učitel v Kokorách se svob. Marií Annou Zapletalovou také z Kokor; Jan Pšenička se svob. Barborou Růžickovou, dcerou purkraběte kroměřížského; Václav Sedlák z Loukova se svob. Kateřinou Gořalíkovou z Chvalčova; Jan Haas, holešovský měšťan se svob. Rosalií Čmelovou z Holešova; Jan Böhm, kancelista olomoucký se svobodnou Maximilianou Baskou z Lipníka; Jos. Böhm s Annou Hajsíkovou z Kroměříže, Jan Vítek z Přerova se svobodnou dcerou Jana Zavoralíka, hostinského z Radkova.

Ale řekli jsme, že na Sv. Hostýně se též pochovávalo. Kde pak se nalézal hřbitov? Tento byl, jak to tehdy vůbec bylo zvykem, okolo kostela. Nasvědčuje tomu bývalý hrob vdp. Jiřího Dohnala a také nálezy kostí učiněny při kopání základů pro příbytek nynějších strážců Svatoh. Mimo te se pochovávalo i v kaplích a v kostele, dokud to nebylo zakázáno.

Tak v kapli vedle velechrámu uložena k věčnému odpočinku 18. května r. 1756. matka hostinské na Sv. Hostýně, Teresie Nábělkové, Veronika Stroschneidrová ve stáří 70 let. V kostele pak u oltáře sv. Šebestiana položena do hrobu 17. srpna r. 1754. kromě dříve uvedených kněží svobodná, 35 let stará Lipničanka Pavlína Majerová.

Aby se kněží Svatohostýnští mohli na kázání dobře připravovati a duševně vzdělávati, byla na Sv. Hostýně založena krásná knihovna, jež byla umístěna, jak už řečeno, v oratoři nad sakristií. K tomuto účelu odkázal dp. Ant. Žižka, farář v Těšnovicích poslední vůlí 283 knihy. V knize celebrantů čteme o tom na konci roku 1743. zaznamenáno toto: Dne 24. září dána a přivezena pod kostel Svatohostýnský knihovna, již k potřebě zdejšího duchovenstva daroval, jak ve knihách je naznačeno, vdp. Ant. Žižka, farář v Těšnovicích u Kroměříže. Kromě něho věnovali ještě jiní kněží pro Sv. Hostýn různé knihy obsahu ponejvíce bohosloveckého.

I škola byla na Sv. Hostýně.

Krásnou tedy působnost měli kněží Svatohostýnští! Ale také zajímavou. Přicházeli do styku s osobami různých stavů a různých krajin, o množství ani nemluví. Pozorujeme-li dřívější své zprávy a knihu celebrantů, vidíme tu nejenom kaplany, faráře, řeholníky moravské a nemoravské, nýbrž i preláty, kanovníky a biskupy, spěchající k Marii Panně Vítězné, aby jí vzdali svou úctu. Tak čteme jméno zmíněného už biskupa vratislavského Schaffgotsche, kanovníka barona Kellera, světícího biskupa olom. a kanovníka hraběte Scherffenberga (13. září 1757), kanovníka Václava barona z Treyinfelsu, kan. bar. Scitovského, kan. bar. Müncknitze, kan. bar. Kollersberka, vratislavského kanovníka

bar. Prazmana, kan. bar. Schubirze, preláta řádu cisterciáckého na Velehradě Ant. Hauka atd. atd. Tím se vysvětlí mnohé poznámky týkající se celé Moravy, jež Svatohostýnští kněží v knize celebrantů činí, jak brzo uvidíme.

Zprávy se Sv. Hostýna a z posv. Velehradu.

Sjezd redaktorů a čtenářů časopisů: »Anežky«, »Václava« a »Ludmily« na Sv. Hostýně. Zvláštní to věru schůze a nevím zda už některý časopis podobnou schůzi pořádal! P. dr. Budař, redaktor »Anežky«, uveřejnil onen návrh na zdař Bůh a mnoho úspěchů si nesliboval. Než výsledek jej překvapil. Na sta čtenářů zmíněných časopisů přibýlo na svátek Narození Marie Panny 8. září odpoledne na Sv. Hostýn. Nejprve přišli čtenáři z Moravy a z Vídně. Tito uvítali přibývší hosty z Čech, mezi nimi red. dp. dra. Budaře prof. bohosl. z Čes. Budějovic a dp. děkana Balíka z Černovic v Č. a poměnkáře p. Jandu, krátkým oslovem a podáním chleba a soli. Na to táhli společně nesouce sochu Marie Panny Svatohostýnské ke kostelu. V kostele měl k nim uvítací řeč P. Fr. Vídenský T. J. O 8. hodině pořádala se schůze ve dvoraně Svatohostýnského hotelu, jež nabyla rázu upřímného a velice srdečného. Sheslem: »budoucí rok na shledanou na Sv. Hostýně« ukončena schůze. Druhý den přistoupili všichni ke sv. přijímání, načež okolo 7. hodiny měl dp. dr. Budař krásné, promyšlené a věcné kázání. Po něm navštívili kapli křížové cesty, jejíž stavbu byli na podnět dvou služebných z Vídně zaplatili a v radostné náladě rozešli se do svých domovů.

Oprava rozhledny. Rozhledna, jež tohoto roku byla pro svou chatrnost obecnstvu nepřístupna, začala se opravovati.

Odevzdání knih. Dne 9. září odevzdaly se úředně z farního úřadu Bystřického všechny knihy účetní atd. náležející na Sv. Hostýn. Tím odluka i zevně provedena.

Svaté pole »Matice Svatohostýnské«. (Pokračování.) Vdp. Alois Buřinský, kanovník z Kroměříže; Františka Balášová z Hrušky na Hané; Bubílek František z Bystřice p. Host.; Bednářiková Vincencie z Lipníka, Bachel Jak. z Komárovic, Pekárek Arnošt z Mor. Ostravy, Bednářová Marie z Kunštátu, Bláhová Josefa z Lavíček, František Berčík ze Vlian, Martin Bartošík z Tučap, Běhalová Josefa ze Hněvotína, Bochořáková Johana z Kroměříže, Anna Barotová z Prusenic, Martin Bartošek z Holice, Blumová Jenovefa z Holice, Braunová Barbora z Kojetína, Bednářiková Rosalie z Bystřice p. H., Baďarková Petruška z Loukova, Bednář Josef, hostinský z Podhradní Lhoty, Bořická Anna z Prahy, Bolomová Alžběta z Příbora, Brnecký Karel z Brna, Boháčová Joh. z Kozlovic, Bartošová Terezie z Rouska, Mar. Bednářiková z Horké, Blahutová Marie z Mor.

Ostravy, Brusák Karel, c. k. oficiál v Hradci Král., Bilíková Mathilda v Hátí, Bukvaldová Kateřina z Vážan, Bartíková Barbora ze Staré Vsi, Bartoník N. z Bochoře, Bartoš Antonín z Pitína, Bazalová Františka z Huštěnovic, F. Bláha z Mor. Ostravy, Blinková Anna z Prostřední Bečvy, Bilík Josef z Boršic, Bézová Cecilie z Horky, Beneš Vilém z Helvetína, Bolacký Mikuláš z Novosedlic. (Pokrač.)

Selské slavnosti na Velehradě. Mezi tím, co se v Praze v jazyku německém, francouzském a českém při mezinárodním a volnomyslenkovém sjezdě bušilo do církve katolické a náboženství vůbec, sešlo se mnoho a mnoho tisíc lidu na posvátném Velehradě, aby ukázali svou lásku k církvi a ku zděděnému po otcích náboženství. Na 40.000 lidí připutovalo na posvátný Velehrad, aby se účastnili slavností. Vrcholem slavností bylo svěcení selského praporu, jež učinil nejdp. kníže-arcib. Bauer za přítomnosti zemského hejtmana hr. Serényiho a asi 24 poslanců katolických. Před svěcením praporu pořádaly se dne 7. září t. r. odpoledne sjezdy selské mládeže, selských žen a selská schůze. Do schůze selské mládeže, kde předsedal pan Cagásek z Lišné a schůze selek za předsednictví p. Čapkové z Břeclavě, zavítal též nejdp. kníže-arcibiskup, při čemž promluvil několik slov. Vlastní však sjezd selský konal se dne 8. září t. r. o půl 9. hod. ráno po mši sv. a když bylo více tisíc přistoupilo ke sv. zpovědi a sv. přijímání. Sjezd zahájen Msgrem, Stojanem a za předsedu zvolen poslanec Šamalík. Po různých pozdravech promluvil delší řeč zemský a říšský poslanec Rud. Pillich. V ní poukázal, jaké dobrodiní prokázali národu Cyrill a Method, že mu přinesli sv. víru. Neboť dokud si vážil náš lid víry katolické, zděděné, byl mocným a šťastným. Hrozné neštěstí však přikročilo na naše vlasti, jakmile se od víry této uchýlil. Na začátku bouří získal si sice náš národ slávu válečnou, jenže ji draze přišel draze zaplatit; na to však upadnul ve 200 letý spánek a jeho odnárodnění pokládáno za jisté. — Také nyní jsou časy, jež nikterak nemůžeme nazývat křesťanskými. Za heslem svoboda ve všem tedy i u víře pod klamnou frásí »náboženství je věcí soukromou« nastal boj všech proti všem. I líčí nyní řečník rozháranost poměrů končí výzvou, aby všichni zůstali věrni dědictví Cyrillo-Methodějskému. Po řeči Pillichově vystoupil na řečnické J. E. kníže-arcibiskup a mluvil o Kristu Pánu jako ohni, jenž osvětlil tento svět a zahnal tmou pohanství, jenž zahřál tento svět, uče lásku k Bohu a bližnímu, jenž konečně očisťuje srdce od hříchů. A tento oheň působí doposud jak přítomní poutníci dokazují! — Skončiv řeč posvětil J. E. prapor a zarazil do něho

první hřeb. Po něm zatloukal hřeb zemský nejman hrabě Serenyi a jiní. Na to sloužil J. M. prelát a opat Bařina mši sv., čímž byly slavnosti ukončeny.

Oddavky. Dne 10. zář. t. r. měli oddavky na Sv. Hostýně p. Kar. Vejrosta, řídící učitel z Hor. Bobrové a slč. Josefa Dusiková, učitelka taměž.

Dary pro Sv. Hostýn. Nejmenovaná poutnice dala pro kostel květiny. — M. Drásalová z Chromče 20 K pro Sv. Hostýn. — El. Klevetová, Vídeň na křižovou cestu 10 K. — J. V. z N. 10 K pro Sv. Hostýn. —

Vyslyšení. J. St. z O. byla od narození nemocna. I umyla se vodou z posvátného pramene a nabyla úplného zdraví. — A. J. z B. uzdravila se už dvakráte na přímlovu Rodičky Boží. — A. M. ze Zd. děkuje Rodičce Boží Svatohost. za uzdravení nohy. — J. T. z Ú. děkuje Panně Marii Svatoh. za opětovné uzdravení z nemoci. —

Z církve a ze světa.

Čechy. Na sjezdu volných myslitelů, při němž bylo na 3000 účastníků, byla schválena resoluce v příčině odluky církve od státu. Spolek státu s církví je prý nejnebezpečnější překážkou pokroku. Sjezd vůbec ukázal, že volní myšlenkáři chtějí volné myšlení dovoliti každému jenom ne katolíku anebo člověku s náboženským přesvědčením. — V Hořicích byl odhalen pomník Riegrův.

Morava. Pout do Lurd se vydařila. Přes 300 osob se jí účastnilo. Duchovním vůdcem byl nejdp. světicí biskup Dr. Karel Wisnar. — Arcibiskup bulharsky Msgr. Menini dostal od sv. Otce Pia X. dovolení udělovati osobám zasloužilým o sjednocení církve bulharské záslužný kříž sv. Cyrila a Methoděje. Při poslední návštěvě na Velehradě udělil tento kříž nejdp. knížeti-arcib. Dru. Frant. Sal. Bauerovi, metropolitovi lvovskému hrab. Szeptickému, Msgrovi. Dru. Stojanovi a veldp. děkanu Vychořilovi.

Horní Rakousy. V Linci konal se dne 9. zář. t. r. všeobecný sjezd německých ma-

rianských družin. Výsledek byl velkolepý. Mezi jiným upozornilo se, že kongreganisté mají též na venek býti činnými, stávající se členy spolků charitativních, tiskových, pracovních atd. Aby pak co nejlépe mohly působiti, mají družiny se starati o výškolení dobrých řečníků ze svého středu. Rozumným sportům jako výletům, tělocviku nemají sodálové klásti překážky.

Itálie. Proti církvi a kněžím pracuje se jak tiskem tak řečmi ze všech sil. Výsledky se ukazují. Kněží jsou ohrožováni na svém životě; i sám státní sekretář kard. Merry del Val byl dvakráte luzou napaden a jen za pomoci četnictva ušel bez pohromy. Řeholníci a řeholnice jsou týráni, u kostelů vytloukají se okna. Proto prodloužil sv. Otec zákaz poutí do Říma. — Sv. Otec vydal encykliku proti modernismu.

Rusko. Carská loď »Standard« narazila na úskalí. Carské rodině však nic se nestalo. — V katolických seminářích docilena ohledně vyučování ruštině a dějinám mezi vládou a sv. stolicí dohoda. — V Oděse vypukly bouře proti židům.

Francie. Francouzské vojsko vysláno do boje proti Marokku. Je to absolutní monarchie na severozápadním cípu Afriky. Francouzové dobyli už Kasablanky a marokkánské vojsko několikrát porazili.

Japonsko. Mezi Amerikou a Japonskem je ještě neustále napětí. Američané všude v Americe Japonce bojkotují a odevšud vytlačují. —

Turecko. Turecké vojsko vydrancovalo několik perských vesnic.

Redakci zasláno.

Divotvorná Matka Boží, Královna Moravy na Sv. Kopečku. Vydal Vilém Ondráček. O. Pr., Olomouc. Doporučujeme.

Štit. Vychází každý čtvrtek. Red. admin. a exp. v Hradci Král. v Albertinu. Doporučujeme. —

Listárna a redakce.

Dp. F. S. Průvod z Cholíny tu byl 7. zář.

~~~~~ Patisk zakázán, leč s uvedením pramene. ~~~~~

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v **Bystřici pod Hostýnem**. — Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilky vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

Doporučujeme. (Redakce.)

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. F. Xaver Zimmerhackl, T. J.
Tiskem L. Klabusay v Holešově.

8. číslo.

1. listopadu 1907.

Encyklika sv. Otce Pia X. o modernismu.

Tento nejnovější projev sv. Otce bude zajisté zajímati každé věrné dítě katolické církve. Poukazujet sv. Otec ve svém okružním listě na nebezpečí, jež hrozí náboženství ne tak od nepřátel vnějších, jako vnitřních, kteří se nalézají v lůně církve samé. Jsou to modernisté. Než slyšme krátký obsah encykliky, abychom poznali, co je modernismus a jaké prostředky sv. Otec proti němu udává.

Nejprve praví sv. Otec, že jeho nejpřednější povinností jest, aby poklad víry co nejdříve sťežil. To museli vrchní pastýřové vždy činiti, zvláště však je to nutné v nynější době. Neboť mnozí ze světských lidí a co je mnohem více politování hodno, i z řad kněžských chtějí z lícené lásky k církvi, aniž by byli důkladně filosofii a bohosloví studovali, ba naopak jsouce nasáklí docela otravnými naukami, jež odpůrcové církve hlásají, a zapomínajíce skromnosti ducha, dělají oprávněci církve sv.

Takovéto lidi pokládáme za nepřátele církve, ačkoli se tomu diví, ale nikdo nebude se tomu právem diviti, kdo nestranně jich nauky, způsob mluvy a jednání sezná. A v pravdě sotva se mine s pravdou ten, který je za nebezpečnější pro církev svatou, nežli jsou jiní protivníci, považuje. Kují zrádné své plány ne mimo církev, nýbrž uvnitř církve. Sekyru nepřikládají ku větvi a ratolestem, ale ku kořeni, víte to a nehlubšímu tkanivu víry. Škodí nejrozličnějším způsobem; prohnání a úkladněji se jednati nemůže, než to oni činí: dělají hned racionalisty, hned katolíky a to s takovou přetvářkou, že neobežetné snadno uvádějí v klam . . .

Poněvadž však modernisté (tak se vůbec právem zovou) z chytrosti svoje nauky nepodávají uspořádaně a soustavně, nýbrž rozptýleně, aby se zdálo, že se někdy unáhli anebo vybočí, ačkoli jsou si docela důslední, bude dobře, podáme-li tu přehled nauk a souvislost, abychom potom příčiny zla zpytovali a předepsali lék k vymýcení nákazy.

Především poznamenati sluší, že každý modernista představuje více osob a je takofka v sobě slučuje: totiž filosofa, vědce, theologa, dějepisce, kritika, apologetu, oprávněci, což dlužno vše rozeznávati, má-li se správně jich soustava pochopiti.

Ve filosofii berou za základ tak zvaný agnosticismus, dle něhož lidský rozum se omezuje toliko na zjevy nebo-li na věci, jež se nám představují a ja-

kým způsobem se nám představují, aniž by mohl tuto hranici nějak překročiti. Než to je část záporná; kladná část oné filosofie spočívá v immanentismu, jenž hlásá, že vysvětlení pro náboženství je hledati úplně v životě člověka. První pak pohnutku k tomu podává jakýsi pohyb srdce nazvaný cit.

Jako věřící odlučují se sice modernisté od racionalistů, ale upadají v náhledy protestantské a lžimystické. Ústní podání převrací. Důsledek z toho by byl, že všechna existující náboženství jsou pravá; jinak by nebyla. Víru podřizují vědě.

V theologii musí za příčinou uvedených nauk držeti se immanentismu a symbolismu. Dle toho církev a svátosti ne bezprostředně, nýbrž nepřímou byly od Krista Pána ustanoveny.

Inspiraci písma sv. přirovnávají k jakési inspiraci básnické, tak že bible je dílo lidské, vytvořené lidmi pro lidi. Jsou pro rozlučku církve od státu a zavedení demokratického řízení církve. Čímž ovšem by se stalo, že by v církvi nebylo nic stálého, nic nezměnitelného.

Jako dějepisci a kritici rozeznávají Krista historického od Krista víry, církev historickou od církve víry, svátosti historické od svátostí víry a pod. Kristus historický dle nich není Bohem a nic božského neučinil. To, co se o něm vykládá v evangeliu sv. Jana, jsou smýšlenky.

I způsob apologie má se změnit. Sporné otázky v náboženství mají se řešiti historicky a psychologicky. Za to ovšem jsou chváleni od racionalistů, což s radostí přijímají, kdežto pravý katolík by to zamítnul, a poukazuje na to, dějí-li se jim výtky se strany církve.

Ještě několik slov o modernistovi jako oprávcí. Už to, co jsme doposud řekli, s dostatek ukazuje, jak horlivě lidé tito touží po novotách. Vztahuje se pak snaha tato na vše, co je katolické. Chtějí změnu ve filosofii obzvláště v alu-mátech, aby se scholastická filosofie*) zařadila do dějin mezi zastaralé soustavy a přednášela filosofie moderní, která jediné odpovídá naší době**). K reformě theologie, již nazýváme rozumovou, přejí si jako základ moderní filosofii. Positivní theologie***) spočívá prý v dějinách dogmat. Dějiny prý sluší psáti a přednáseti dle jich metody a moderních pravidel. — Články víry a jich vývin má se uvést v souhlas s dějinami a vědou. — V katechismu ať prý jsou toliko ty články víry, jež byly opraveny a jsou pro lid pochopitelné. — Vnější obřady mají prý se zmenšiti anebo alespoň překaziti jakýkoliv jich rozmach. — Řízení církve, říkají, má se v každém ohledu zreformovati, zvláště v ohledu disciplinárním a věroučném. Tedy uvnitř i zevně zřízení toto má se přivést v soulad s moderním svědomím, klonícím se ku demokratismu. Proto má nižší klerus a laictvo býti zastoupeno při vedení církve a příslušná soustředěnost má se uvolniti. — Římské kongregace mají prý se důkladně změnit, zvláště kongregace sacri officii a indexu. — Též v politice církevní a sociální má se státi náprava v tom smyslu, aby církev nepodléhala nařízením občanským, jim se však tak přizpůsobila, aby je svým duchem pronikla. Ve mravouce jsou pro amerikanismus, aby se ctností činným dala přednost před trpnými a na ony aby se zvláště bral zřetel. — Kněžstvo má prý zachovati dřevní pokoru a chudobu, ale ve smýšlení a jednání býti moderním. — Konečně jsou i takoví, kteří poprávajíce sluchu učitelům protestantským, touží po zrušení celibátu u kněží. — Co tedy vlastně v církvi ještě zbývá, co by se dle nich nemělo zreformovati? Uvážíme-li tedy všechno najednou, nebude se nikdo pozastavovati, nazveme-li to snůškou všeho kacířství. Ano ještě dále to sahá: k vyvrácení nejenom náboženství katolického, nýbrž náboženství vůbec. Pak je ovšem chvála rationa-

Poznámky redakce: *) filosofie Aristotelova, dle níž se řídil sv. Tomáš Akv. **) Filosofie Kantova a pozitivistická na př. Masarykovská. ***) Učení sv. Otců: Jeronyma, Augustina, Řehoře atd.

listé . . . Čtème ascetická díla, jimiž modernisté pohrdají, jak ty mnohem důkladnější a vyšší nauky v sobě chovají!

Než to o modernismu postačí, aby každý nahlédnul, jak nauka modernistická vede k bezbožectví a zničení každého náboženství. Touto cestou krácel nejprve blud protestantský; za ním jde blud modernistický a konečně nastoupí ateismus.

Ku prozkoumání modernismu a vyhledání vhodných proň léků je třeba přihlížeti poněkud ku příčinám, jak povstal a vzrostl. Není pochyby, že nejbližší příčina spočívá v poblouzení mysli. Dvě vzdálenější jsou zvědavost a pýcha. Zvědavost, nedrží-li se na úzdě, dostačí sama úplně k vysvětlení jakéhokoli bludu. Ještě však více zaslepuje ducha a uvádí do bludu pýcha, jež je v modernismu jako doma, v němž žije a různé běže na sebe tvářnosti. Pokládají a kladou se v pyšně domýšlivosti všem ostatním za vzor. V marnivé pýše vychloubají se, jakoby oni jedini byli moudřími a praví nadutě a zpupně: Nejsme jako jiní lidé. Z pýchy odmítají: každou podřízenost a volají po uspořádání poměru mezi auktoritou a svobodou. V pýše zapomínají na sebe a přemýšlejí o reformování jiných, nemajíce v úctě žádné důstojnosti ani ne nejvyšší moci. Věru není kratší a lehčí cesty k modernismu než pýcha. Proto nutno především těmto pyšným lidem postavit se na odpor, dáti jim horší a méně skvělá postavení, aby tím méně mohli škoditi a pyšné bohoslovce nikterak ku kněžství nepřipouštěti. Kéž by se bylo bývalo vždy toho dbalo a se to důsledně provádělo!

Přejdeme-li od mravných příčin ku příčinám rozumovým, je první a hlavní příčinou modernismu nevědomost. Neznajíce scholastické filosofie, nedovedou si modernisté mnohé věci v nové filosofii rozluštití a špatné sousedky odhaliti. Že se snahou po novotách spojují nenávisť ke scholastické methodě**), je jisto.

Z toho všeho jde na jevo, že to není nic divného, že na katolíky církev statečně hájící s největší zlomyslností a záští se vrhají. Neštítí se žádného bezpráví, aby jim ublížili, spílají jim nevědomcům a zatvrzelcům. Bojí-li se však moci jich učenosti, ignorují je. Tento způsob jednání s katolíky je tím závilější, že svoje přívržence touže dobou a beze vši míry chválami vynášejí, jejich knihy s velikou radostí vítají a doporučují a čím kdo opovážlivěji stará zařízení potírá, tradici a hierarchii opovrhne, tím platí za moudřejšího. Konečně čeho se dobrý křesťan musí hroziti, člověka církví zavrženého všichni dohromady nejenom veřejně a bez konce chválí, ale i jako mučedníka pravdy takofka uctívají.

A co vše nedělají, aby největší počet spojenců získali? Svoje nauky, ač skrytě, podávají v kázáních v kostele, více zřejmě je hlásají na sjezdech, vnučují a vynášejí v sociálních zařízeních. Knihy, noviny, zápisky vydávají pod svým anebo cizím jménem. Někdy jeden a týž spisovatel používá různých jmen, aby nebezpeční zdánlivým množstvím spisovatelů byli uvedeni v klam. Zkrátka slovem, skutkem a tiskem takovou činnost rozvinuje, že by se mohlo myslet, že nejsou při zdravém rozumu.

Už náš předchůdce Lev XIII. snažil se tyto tajné a veřejné bludy jak slovem tak skutkem, zvláště ohledně písma sv. potlačiti. Ale modernisté, jak jsme upozorovali, se takových zbraní nelekají; prohlašujíce na venek pokrytecky největší poslušnost a úctu, slova papežova vykládali ve svém smyslu a chyby svaděli na jiné.

Na to nařizuje sv. Otec: 1. aby se na všech seminářích a katol. universitách vedle theologie pozitivní v pravém duchu katolickém přednášela i scholastická theologie a filosofie; 2. aby se professoři přející zásadám modernismu

*) Pozn. red. To je methoda sv. Tomáše Akv.

neustanovovali ani jako ředitelé ani učitelé v seminářích; na kněze pak aby se takoví lidé nevysvěcovali; 3. aby biskupové zamezovali četbu a vydávání takových spisů, po případě použili i přísných trestů; 4. aby se vydávání přezkazilo, budiž zaveden při biskupském sídle censorní úřad ku zkoumání katolických spisů; 5. aby biskupové sjezdy kněžské, až na velmi řídké výjimky, budoucně nedovoľovali. Takových pak sjezdů, dovoli-li se, nesmí se účastniti bez zvláštního svolení biskupova kněz diecese jiné; 6. aby se v každé diecesi zřídila dozorní rada, mající za účel zameziti šíření moderních bludů.

Na konec dává sv. Otec ponaučení o sv. Ostatcích. Podvržené ostatky mají se odstraniti, pravé však chovati v úctě jako doposud. Ohledně zjevení odkazuje na papeže Urbana VIII.

Tak zní krátce celá encyklika. Francouzské katolické listy uvítaly ji s úctou a s radostí. Uznávají, že bylo už třeba tohoto vážného projevu. Neří pak tajemstvím, že mnohé věci v encyklice vztahují se na Francouze Le Roy, Itala Murry, Angličana Tyrella atd., jichž však nauky se více méně odrážejí a šíří i u národů jiných.

Legenda o dušičkách.

Napsal Fr. Žák, T. J.

Cnosti měly své paláce, ve kterých trvale přebývaly, v nejvyšší části nebes. Byly to budovy nádherné krásy, vzdušné jakoby z paprsků slunečních a měsíčních vystavěné, hrající čarovnou lahodou barev. Láska a Milosrdenství bydlely spolu, jsouce přítelkyněmi téměř nerozlučitelnými.

Ze svých paláců nebeských sestupovaly cnosti často na zemi nebo posílaly na ni aspoň své služebné duchy.

Láska a Milosrdenství putovaly pravidelně spolu. Každá měla tu svá zamilovaná místa vlastní a zvláštní práce, ale vždy zase se sešly, nemohouce býti dlouho rozloučeny od sebe a vyžadující nejednou vzájemné pomoci. Zdržovala-li se Láska ráda kolem kolébky novorozenátek, oblibovalo si Milosrdenství hřbitov. Tu se procházívalo v tajuplném šeru a tichu noci, tu sedávalo naslouchajíc dojemnému šeestu modřinů, tu sestupovalo do hrodek pozorujíc vetché trosky bývalého života, moci a slávy, tu doprovázelo modlence a zpěváky od hrobu ku hrobu modlíc se s nimi.

Právě blížil se zase průvod pohřební. Napřed nádherný vůz věncový, šířící zdravých živých květů opojnou vůni kolem, trojspřežní vůz s mrtvolou, nádhernější prvního, všecek pozlacený a postříbřený. Milosrdenství vmísilo se mezi lid, jehož šly za vozem valné zástupy. Nebyli to truchlíci, nýbrž zdálo se spíše, že jsou to výletníci, kteří tu a tam si zbožně vzdechnou, ale jinak oddávají se nenucené zábavě. Toliko muž a mladá dáma oděna ve vkusný smuteční úbor, truchlili a rmoutili se opravdově, jak oko, tvář a ústa svědčily; muž nad ztrátou milé choti, dáma nad ztrátou drahé, vroucně milované matky.

Milosrdenství to vše pozorovalo. Chování lidu je rmoutilo, ale nedivilo se mu, jsouc mu zvyklé; než s udivením patřilo na ušlechtilý párek otce a dcery — ze srdcí a se rtů jich nevyšla ani nejkratší modlitba. Podobného případu dosud nezažilo; ký div, že se o něj tím více zajímalo.

Nádhernou rakev uložili do mramorové hrobky. Kněz ji vykropil modle se za zesnulou, ale ani tu nedoprovázela ho ústa pána a dámy; pouze nejbližší stojící lid odpovídal. Než hrobku přikryli, hodila dcera do ní na rakev růži, již sňala s řader svých řkouc: Po této růži, milá matičko, posílám ti poslední pozdrav. Necht vůni svou vypravuje ti dnem a nocí o lásce srdce mého, s kterého jsem ji sňala, milovanou růži, symbol lásky.

Přikryli hrobku víkem a lid se rozešel. Zamyšleně usedlo si Milosrdenství na okraj její; bylo mu neobvykle smutno. Jindy mívalo útěchu z modliteb, které nejbližší příbuzní vroucně říkávaly a které na kapkách svěcené vody při výkropu se zachycující sestupovaly do hrobu a naplňovaly jej vůní. Ale dnes? Milosrdenství sestoupilo do hrobky. Byla pustá a prázdná. Usedlo na rakev u nohou zesnulé. Ach, jak tu bylo smutno a chladno. Milosrdenství vzalo do ruky růži, přivonělo k ní; ale nevydávala vůně. — Od této chvíle věnovalo hrobce zvláštní pozornost.

Za nedlouho přišli dělníci a postavili v čele hrobky krásnou sochu z bílého mramoru. Představovala anděla v podobě zarmoucené dívky, která klon smutně hlavu do dlaně levice, opírající se o zlomený sloup a ve svislé pravici

Družičky procesí Znojemského.

drží růži, z níž opadávají lupeny. Anděl byl podoben dámě v černém úboru, dceři zesnulé. Skoro denně sem přicházela. Ušlechtilá i bledost líce svědčila o zármutku jejím hlubokém a opravdovém. Vždy položila na desku hrobky čerstvou růži říkouc: Pozdravuj milou matičku a řci jí, že láska její dcery dosud nezvadla. Milosrdenství zvedlo po každé růži, přivonělo k ní, ale růže nevydávala nikdy vůně. Kolem hrobky nasázel zahradník věnec skvostných růží. Lidé zastavovali se u nich s rozkoší, ale Milosrdenství zdálo se i pro jich opojnou vůni bez citu a vnímavosti.

Jednoho dne přišel zahradník a okrašloval hrobku se zvláštní péčí. Milosrdenství pohlédlo na jméno zemřelé. Ach, řeklo si, rozumím; zítra je její svátek.

Dlouho, dlouho zůstalo dnes u hrobu nebožky. Bylo mu jí líto. Nikdo nepřicházel se sem pomodlit. Jeho cit mocně se probudil, i umínilo si, že promluví s mladou dámou, aby ji přimělo k modlitbám za vlastní matku.

Pokusím se o to stůj co stůj, řeklo si dojemně, nebo dívka je tak krásná a její bol tak upřímný. Druhého dne k večeru přišla smutečně oděná dáma. Jako vždy položila i dnes růži na hrobku s obvyklými slovy; růže byla zvláštní krásy. Dcera zdála se hluboce dojata mnohým upřímným vzkazem, který se z ní

rtů, ale modlitba žádná. Milosrdenství přistoupilo k hrobce a podívalo se na dívku oním pohledem lásky a soustrasti a dobroty, kterému nikdo neodolal.

Zde odpočívá tvá drahá matka, oslovilo dívku?

Dáma udiveně zvedla nakloněnou hlavu, překvapena, kdo se odvažuje ji rušiti. Ale jakmile pohlédla do tváře neznámé, která ji oslovila, zmizela hned, všecka hrdost z očí jejich. Sličná neznámá měla postavu tak něžnou a vzdušnou, na lících a v oku tolik soucitné dobroty a snivé lásky, že dámě zvlhly řasy, a ona dojata významně hlavou kývla, nejsouc s to, aby promluvila jediného slova.

Dávno tě pozoruji, ujalo se Milosrdenství zase slova, a je mi tě upřímně líto.

Dáma opět kývla hlavou. Levicí přitiskla si kapesník ke rtům, pravici podala dívce.

Milosrdenství uchopilo se podávané ruky a zvedši krásnou růži s hrobky, poslední dárek dámy, řekla, držíc ji před obličejem jejím: přivoň. Dáma učinila tak, než nastojte, růže, která před chvílí vydávala opojnou vůni, byla jakoby mrtva bez dechu.

Ach, milá růže, zvolala dáma uleknuta, kde je tvá vůně, kterou jsi měla zvěstovati matičce mou lásku? Nemá vůně, řeklo Milosrdenství; vítr ji odnesl, a tvá matička nezví o tvé lásce.

Nezví o mé lásce? zalkala dáma. Není možná! Na chvíli se zamlčela. Potom pustila ruku Milosrdenství, zahodila růži a pravila: Ovšem! Vždyť celé mé počínání nemá smyslu. Není leč trochu blahové poesie, ku které svádí srdce a blahové zvyky křesťanů. Už jsem nebudu chodit.

Dovol mi otázku, ozvalo se Milosrdenství tak dojemně, že studený pot a cit, který dámu právě byl provanul, zmizel. Mluv, řekla. Neprosila tě matička tvá umírající o nic? ptalo se Milosrdenství, soustrastně na ni zírající. Dáma se rozmýšlela poněkud. Potom odpověděla: Ano, prosila mne, abych na ni vzpomínala. A to činím denně. Tyto růže zde jsou svědkyně mé lásky. Ale nemají vůně, pravilo Milosrdenství. Nepravila matička nic jiného? Řekla: Anežko, modli se za mne, odpovídala dáma váhavě.

A ty se denně za ni modlíš, není-liž pravda, naléhalo Milosrdenství?

Dáma chtěla neznámou hrdě odbýti, ale jediný pohled do jeho hlubokých nevýslovně dojmavých očí, a hrdá odpověď umřela ji na rtech.

Nikoliv, řekla tiše. Snad proto, ujalo se Milosrdenství slova, jsou růže tvé bez vůně, a matka tvá o tvé lásce nic nezví.

O, vždyť to je toliko poesie, odvětila dáma rozhodně, jakoby náhle opavovala říši citu ve svém nitru. Moje matka není už leč trochu prachu; a za krátký čas nebude nic. Naše obraznost nás klame.

Proč tedy neplníš poslední prosbu matky, jež tě o modlitbu žádala, tázalo se Milosrdenství.

K čemu takový klam, řekla dáma, a takové zapírání zásad! Podlehl jsem dosud citu lásky, i přicházela sem, jakoby mne se zemřelou něco spojovalo. Ale dnes jsem tu byla na posledy. Půjdu důkladně za svým přesvědčením. Příroda roztrhla bývalé svazky.

A nebude tvůj cit a celé nitro se bouřiti, ptalo se Milosrdenství?

Dovedu je přemoci řekla dáma.

Rozum bez citu, odpovědělo Milosrdenství, není celý člověk, nýbrž jen část jeho. Pravda je tam, kde rozum a cit jsou v souhlase. Ale ani samy o sobě nejsou rozum a cit úplně bludny. Nutilo-li tě srdce choditi ku hrobu matky, má tvůj cit hlubší, pravdivý základ. Tvé zásady nebyly s to, aby potlačily citu; i učinily z něho poesii, růži ale růži bez vůně. Co má tvá matka z tvé poesie? Nic. Touto poesii jen sobě skýtáš útěchu a zadostiučinění.

Tvá láska je růžemi ověncené sobectví. Snad matka tvá touží a čeká po jediné tvé modlitbě. Tys pro své zásady na ně zapoměla. To je hrdost. A tvá matka snad si žaluje na nevděk své dcery, kterou milovala jako duši svou a opatrovala jako zřítelnicí oka svého.

Zadrž! zvolala dáma. Bledost pokryla její líce, a z krásných jejích očí vyhrkly slzy. Zadrž! Či můžeš dokázati pravdivost svých slov?

Pojď tam do oné otevřené besídky, řeklo Milosrdenství, jež ve stínu kaštanů těšivým klidem dýše. Ukážu ti něco. A již táhlo dámu na naznačené místo. Dáma usedla do koutka a pokryla oči šátkem vzlykajíc. Milosrdenství sňalo bílý sotva viditelný závoj se své tváře a položilo jej na čelo, oči a líce zarmutkem sklíčené dámy. I zdálo se jí náhle, jakoby byla obklopena hustou mlhou. Mlha začala se pohybovati a řídnouti jako na divadle, když vytahují oponu za oponou z jemné tkaniny. Vždy jasněji a jasněji zjevuje se pozadí oponou zakryté. Tak před očima dámy rozdělovala se mlha. Za ní objevovaly se otevřené hrobky hřbitova. Řada jich se prostírala jakoby do nekonečna. Ale každý jednotlivý hrob zřetelně byl viditelný. Šly také do hloubky. Jako dům o nízkých sice ale nesčetných patrech, jako šachty hlubokých dolů stály nad sebou a pod sebou. Nejhlubší byly už staré několik století; čím výše vystupoval udivený zrak, tím byly mladší.

Jako krásné sochy z bílého mramoru ležela těla zesnulých v rakvi. Mezi hroby byly cesty jako na hřbitově a chodby jako v katakombách. Kněží v bílých komžích a v jedné ruce modlitební knihu, v druhé kaditelnici procházeli cestami a chodbami, zastavujíce se u otevřených rakví. Jako šumy vln vzdáleného moře znělo k uchu dámy vážné misere mei Deus... smiluj se nad mnou Bože. Requiem aeternam dona eis domine, odpočinutí věčné dej jim, Pane. Než odešli dále, pokropili svěcenou vodou bílé tělo. Kapky změnilly se v páru, jako když vpadnou na žhavou plotnu. Z úst bílých těl bylo slyšeti vzdech a na rtech zjevil se na okamžik sotva viditelný úsměv.

Čím hlouběji šly chodby, tím hroby byly opuštěnější. Však čím výše vystupoval zrak dámy, tím živěji bylo mezi hroby. Lidé chodili mezi rakvemi. Jejich ruce jako ze stínu utkané házely do rakve růže a jiné květy. Z některých šla patrně líbezná vůně, nebo mrtvá těla s dychtivostí ssála jejich dech; jiné byly bez vůně, nebo nezpůsobovaly žádné změny na tváři zesnulých.

S údivem putovaly ztrnulé zraky dámy v besídce po tajuplné říši smrti. V tom nedaleko od ní rozdělují se poslední obláčky mlhy a za nimi objevuje se hrobka s rakví a zvadlými růžemi. Otevírá se víko a objevuje bílé tělo.

Hrobka je opuštěna a chladna, tělo nehybné a ztrnulé. Jen temné řasy očí dávají smutný stín. Mladá dáma hází do rakve krásné růže; ale růže ihned zvadnou a v mramorovém obličejí nepohne se jediný sval. Tu zavzní z hrobky tichý smutný vzdech: Anežko, proč jsi na mne zapoměla?

Dáma v besídce vykřikla; poznala tvář a hlas své matky. V tom zmizelo vidění; nebo Milosrdenství bylo sňalo tajemný závoj s jejího čela.

Dáma dívá se vůkol. Je na hřbitově v besídce pod kaštany. Vedle ní tiše sedí neznámá. Jako ze sna probuzená volá v ustrnutí: Kdo jsi?

Aniž by odpovědělo na otázku, pravilo Milosrdenství: Víš, co znamená obraz, který jsi zřela?

Tuším to, odvětila dáma.

Od dob Krista Pána, pokračovalo Milosrdenství, modlí se katolická církev za zemřelé. Její modlitby jsou za všechny, a proto vnikají až do dávných století. Myslíš, že činí tak pro nic za nic?

Dáma mlčela. Vidí ještě v zrcadle své obraznosti nesmírný podzemní palác, a slyší modlitby kněží a upadá v zamyšlení. Milosrdenství nepozorovaně vložilo ji ruku na čelo, a vzbuzená obraznost prolétává všechny země, všechna staletí.

Zdá se jí, že hloubka země by nestačila na palác, v němž mrtví bydlí. Všady modlitby, dým kadidlový a růže.

Náhle změnil se obraz. Vidí nádherné město. Na hoře stojí velebný chrám se zlatou střechou, která svítí a se třpytí v zapadajícím slunci v nevýslovném jase. Nedaleko města rozkládá se širá planina.

Ha, co jest to, šeptají rty dámy. Chce vstáti, ale jemný stisk ruky na čele nedá jí se hnouti. Rozechvěná patří tu na zářící město s velebným chrámem tu na planinu, kde dva nepřátelské tábory vojska se na sebe vrhají. Slyší dupot koní, třeskot zbraní, křik bojujících, úpění umírajících. Však už zmizel obraz. Jen dlouhá planina, ozářená zapadajícím sluncem a dále město s otevřeným chrámem, leží před ckm obraznosti. Na této tisíce mrtvých těl, jež vítězové sbírají; tam kněží ve skvostných řízách před oltářem. Trest boží! Trest boží! rozlehne se do večerní tišiny. Vojíní ukazují v rukou zlaté sošky model, které našli na prsou padlých. Snášejí je před svého vůdce. Jako by zlatý pahrbek rostl ze země, kupí se zlato. Odnesťe zlato do chrámu Jeruzalémského, dí vůdce. Potom kleká on a jeho vojsko. Žalostivá kající modlitba jako temné hučení moře zavzněla planinou. V chrámě kněží ve zlatých rouchách při oltářích, z nichž vystupují vonná oblaka kadidlového dýmu. Tu nad chrámem a plání rozevřely červánky dlouhé zlaté perutě. Z nachového jasu jako s nebes slyšeti je hlas: Dobré a spasitelné jest, za mrtvé se modliti.

V tom odtáhlo Milosrdensví svou ruku s čela dámy. Obraz zapadl do večerních temnot.

Kdo jsi? Zvolala znovu dáma k dívce, a jakými kouzly mámiš ducha mého? Přijď zítra zase, pravila dívka a zmizela. — —

Dáma se vzpamatovala. Klid večera vládl vškol. Byl to sen nebo skutečnost? Uvažovala hluboce rozrušena. Bože, Bože! zvolala vzdychajíc. Vstala pak a odešla domů. Obrazy, které viděla, šly s ní, vždy znovu a znovu v různých tvarech se zjevující její mysli. Ani v noci nedaly jí klidu.

Milosrdensví vyhledalo Lásku a vypravovalo jí, co se stalo a co učinila.

A pohnula si jí k modlitbě za zemřelou matku? ptala se Láska.

Zdá se, že dosud nikoliv; avšak nevzdávám se naděje. Řekla jsem jí, aby přišla zítra zase.

A co chceš zítra učiniti, přijde-li, ptala se Láska?

Nevím sama. Doufám, že mi dáš radu, odpovědělo Milosrdensví.

Půjdu s tebou, a uvidíme, řekla Láska. Milosrdensví vděčně jí objalo.

Dlouho bojovala dáma proti síle, která ji druhého dne táhla na hřbitov; ale na konec neodolala. Aby ukázala, že kouzla dívky neučinila na ni dojmu, nevzala ani obvyklé růže s sebou.

U hrobu čekala na ni už neznámá se svou družkou. Sotva dáma je spatřila, cítila ještě mocnější pohnutí v duši. Nejraději byla by se dala do pláče.

Díky tobě, že jsi přišla, řeklo Milosrdensví. Zde moje sestra, dodala ukazujíc na Lásku.

Dáma chtěla se ozvati proti míchání se třetí osoby do jejich věcí. Láska na ni pohlédla a její pohled byl tak sladký a milý, že ji pronikl duši nevy-slovně měkkým, teplým pocitem.

Vím všecko, řekla Láska hlasem jako vonný jarní vánek milým. Ty mi-luješ velmi svou matičku, tázala se?

Dáma místo odpovědi zaslzela.

Láska a Milosrdensví vzaly ji za ruce a odvedly do besídky.

Ach, kéž byste daly srdci mému klid, řekla dáma. Umírajíc prosila mne matička, abych se za ni modlíla. Ale proč se mám modliti? Co prospěje modlitba má prachu a popelu?

Co nepraví ti srdce, ujala se slova, že přání matky dlužno vyplniti?

Ovšem. Ale byla to slova slabosti, kterou podlehla z bázně před smrtí.

A nemyslíš, že v nich může býti i více? Cít, který je všem lidem společný, předtucha, které každý podléhá, neklamou. Každý, tázala se dáma?

Láska pokynula milosrdenství. Milosrdenství objalo dámu kolem pasu a Láska vtiskla ji na čelo políbení. V okamžiku zdálo se dámě, že ji uchvacuje tajemná síla jakás a odnáší kamsi daleko z místa. Zdálo se jí, že putuje bleskurychle světem od místa k místu mezi cizí lidi a kraje, že putuje do zašlých století. Často se zastavovala, doprovázena dívkami, tu u chatrce, tu v paláci, vždycky u lože umírajících. Šlo to neskonale rychle. Obraz za obrazem střídal se bleskurychle. Tam umírala dívka, tam žena, tam muž. Všady zaslechla pro-

Procesí z farnosti Šardické.

sbu loučících se nemocných k živým. Modlete se za mne! Zdá se jí, že už miliony podobných obrazů v nesčetných změnách viděla. O jak různý způsob umírání viděla, ale všady zavzněla k ní dojemná prosba: Modlete se za mne.

U některých se zastavily déle. Kdesi na břehu mořském zahlédla ženu dojemné krásy. Ležela ticha a šťastna na loži. Její syn, muž geniálního čela a zářícího oka, seděl vedle ní, drže její ruce v rukou svých a občas je líbaje. O jak ji asi miloval. Tu pozvedla se paní, pravíc zmírajícím hlasem: Ach, synu Augustine, ještě za jedno tě prosím, vzpomínej na mne při oltáři Páně. A zhasla. Muž zaplakal a jeho smutek byl neskonale dojemný.

Ještě několikrát zastavily se tak na okamžik, ale hned šel let zas dále, až přišly k veliké zavřené bráně. Sama se jim otevřela. Vstoupily do místa dlouhého a širokého. Všady panovalo pološero. Jako v žaláři nebo v klášteře byly tu dlouhé, nepřehledné chodby se zavřenými dveřmi, za nimiž patrně byly kobky obyvatelů. Žár jako oheň vystupoval z nich. Z kobek bylo slyšeti tu tiché štkání, tu dojemné naříkání, tu horoucí volání po Bohu. Bylo tu neskonale žalostně, ale přec nikoliv zoufanlivě. Divná jakás útěcha jakoby vanula prostorem.

Pohled, pravilo Milosrdenství k dámě, ukazujíc na koby.

Dáma přistoupila. Nad kobkami byla jména a deska s různými číslicemi. Dáma viděla mnohá známá jména, ale nerozuměla, co by vše znamenalo.

V tom vzaly ji Lásky a Milosrdenství za ruce, odvedly po úkrytu, kde nebyly viděny, ale samy všechno přehlédnouti mohly. Nebeský jas náhle osvětlil chodbu. Lásky chvěla se blahým pocitem; neméně i Milosrdenství. Plna údivu patřila dáma do jejich očí, z nichž jedny plály radostným zápalem a druhé nevýslovnou oddaností.

Hossana Synu Davidovu! zpívali andělé, doprovázejíce postavu neskonale líbeznosti.

O, Kriste, vzdychala Lásky! O Spasiteli, šeptalo Milosrdenství.

Dámě zakalil jas oči, tak že jen mdle viděla z toho, co se dělo. Však slyšela dosti, aby porozuměla všemu.

Ježíš šel od kobky ke kobce. Jak dlouho ještě máš trpěti? ptal se před každou. A bolestný hlas udával počet let nebo dní.

Raduj se, bylo slyšeti opět hlas Kristův. Nesu si mnoho modliteb a dobrých skutků, které matka tvoje za tebe obětovala. I bylo viděti, jak anděl mění počet na desce napsaný. Z kobky slyšeti mezi vzlykotem radostné plesání a díkůvzdání.

A tak to šlo od kobky ku kobce. Právě nedaleko od nich slyšeti bylo opět hlas: Jak dlouho ti trpěti? Však než dána byla odpověď, zvolal anděl: Dotrpěno. Modlitby a dobré skutky vyrovnaly účet dokonale. I otevřel Kristus dvěře a za jásotu a plesání vyletěla čistá a jasná dušička a vrhla se k nohám Ježíšovým. Ježíš ji políbil na čelo i proměnila se v krásného anděla. Půjdeš se mnou do ráje, řekl k ní. A z kobek zavznělo blahopřání dušiček, ale zároveň nářek: Ach, kdy pak my vysvobozeny budeme? O přimlouvej se za nás u Boha.

Zrovna před ukrytými návštěvnicemi očiště zastavil se Ježíš právě k andělu. Mnoho-li modliteb a dobrých skutků máš pro tuto dušičku? Anděl odpověděl smutně: žádné!

Nikdo se za tebe nemodlí, řekl Ježíš dojemně, musíš trpěti, až sama si všechno odpýkáš.

A z kobky zavzněl dojemný pláč a volání: O, já ubohá, nikdo se za mne nemodlí. Ach, Anežko, Anežko, proč jsi na mne zapoměla?

Dáma chtěla vzkřiknouti: Matičko, matičko, ale již zmizel přízrak. Zároveň zdá se jí, že klesá se svými družkami, klesá kamsi hluboko, hluboko. Vzkřikla nyní skutečně. Otevřela oči. Seděla v besídce ve společnosti neznámých.

Čtěla promluvit, ale zase položilo jí Milosrdenství ruku na čelo. A jako včera vykouzila ji obraznost obraz, jen že jiný. Je v pokoji u lože matky své, která se s ní loučí, dávajíc jí poslední s Bohem. Vidí ji, slyší její hlas. I to slovo slyší: Anežko, modli se za mne.

Dáma kleká a modlí se za svou matku. Tu kouzlo pomínnlo. Čelo a tvář noří dívka za vzlykotu do klína Lásky, tisknouc ruku Milosrdenství.

Díky vám, díky vám, volá vděčně. První horoucí modlitba za duši matky letí k nebesům.

Dívky zmizely. Dáma jde ku hrobce a kleká na její stupeň. Vůkol leží zvadlé růže. Vezme je do rukou, chtějí je zahoditi jako bezcenné, než nastojte, růže vydávají líbeznou vůni.

Ach, dí si dáma, rozumím. Posvěceny modlitbou, mají vůni, která je tobě útěchou a úlevou, drahá matičko. Odpusť své dceři, odpusť. Ode dneška dožívati budeš růže v pravdě vonné, vydávající libý dech i pro věčnost.

Zdá se ti, milá čtenářko, má legenda trochu fantastická? Necht, ale je pravdivou. Vypravoval jsem ji pro tebe, která krásíš věnci a květinami broby svých milých, ale zapomínáš, že bez vůně, která úlevu v trápení očišcovém skýtá, nemají ceny. Přinášeje ti pozdrav ze hřbitova, radím ti: pokropuj své květy hřbitovní vůní modlitby, cností a dobrých skutků a budeš mít vděčné dusičky na věčnosti. Činíš-li tak, věz, že Láska a Milosrdenství, ty nebeské cnosti, Bohu nad vše milé, byly u tebe a doprovázely tě ku hrobu tvých milých.

Za pokání.

Obrázek z dějin Sv. Hostýna. — Napsal Alois D o s t á l.

Kužík asi dvakrát se obrátil, načež se domníval že posledního poutníka ztratil. Nedivil se. Ten — a na pouť! Vždyť se o něm tolik divných věcí mluví a za takového zbůjníka považován! Ještě že matka a dcery mlčí, aby špatná pověst o Karlově tím více nekolovala. Zakrývají a tají jeho chyby, ač toho nezasluhuje.

Ale vůdce se mýlil. Pojednou na kopci se zase Holešek ukázal a dále putoval. Mluvil s tím poutníkem, který průvodu vyličoval, co se děje na Hostýně. Mezovští se nedali odstrašiti. Vykonají svoji pobožnost a nikomu nebudou překážeti.

A zase se modlili a zpívali:

„Tam, kde pohan modlu mrtvou ctíval,
Cyrill, Method povýšili kříž,
živého by národ Boha vzýval,
k nebesům se vznášel výš a výš;
se Synem pak mocná Matko Páně
na Hostýnské zavítala stráně . . . .“

Tu se přední poutníci zastavili a sotva byl verš dozpíván, volali radostně:

„Hostýn, posvátný Hostýn!“

Jak ti, kteří tu už několikrát byli, tak ti, kteří poprvé sem putovali stanuli a hodnou chvíli se dívali na Hostýn, dosti vysoký vrch, výběžek to Karpatského pohoří, a hlavami jejich divné kroužily myšlenky.

„Buď vítán posvátný Hostýne! zvolal Kužík a poutníci za ním pozdravovali památnou horu.

Za chvíli pokračoval průvod a už bylo viděti, že pravdu děl onen poutník o stavbě a opravě chrámu na Hostýně. Dole pod vrchem navezeno bylo kamení, cihly, tu nakupeno dříví a na hromadách leželo vápno. Pod kopec snadno všechno dostali, ale jak s tím nahoru? Jenom něco málo možno naložiti a potahy ještě odpočívaly za několika kroky.

Poutníci si hned povšimli toho namáhavého dopravování stavebního materiálu na Hostýn. Tu nebylo možno při srázné cestě na vrch zpívati. Ani se průvod v pořádku neudržel. Až u pramene se seřadí a srovnají, aby slušně přišli do chrámu.

Muži hned pomohli tlačiti povozy, které s velikým namáháním jely do vrchu. Koně zabrali a jeli rychleji.

Poslední byl Karel Holešek. Také se zastavil u složeného kamení, které se mělo.

dopravit na Hostýn. Dlouho se díval kolem, jako by mu ty stavební potřeby byly neznámé. A přece v Mezově byly právě takové cihly, podobná drva a kámen šedý, právě v lomech nalámaný, větší i menší, jak se podařilo jej železem vylomiti.

Posléze zrak Holeškových padl na menší kámen, který se asi při skládání od balvanu oddrobil a vedle cesty ležel. Byl tak do ruky.

Zrak jinochův se vytřeštil, líce zbledla a ústa zašeptala zděšeně:

„Právě takový byl, tak veliký.“ A tím jsem — “

Nedomyslí, za hlavu se chopil a zabědoval:

„Jsem přece bídák, jsem darebák! Zdaž mně to Bůh odpustí? Jaké bych učinil pokání?“

Poutníci byli už daleko napřed, Holešek stále uvažoval stoje nad tou hromadou pohozeného kamení. Také viděl, jak málo tu lze naložit, s jakou těžkostí se dopravuje materiál nahoru.

Tu se ohnul, vybral si jeden kámen a vloživ jej na rameno kráčel nahoru.

„Což kdyby každý poutník jeden kámen odnesl, nebyla by záhy všechna zásoba nahoře?“

Tak uvažoval cestou statně vykračuje po strmé cestě.

„Ovšem nositi by m hli jenom muži a to mladí,“ uvažoval Holešek dále. „Na ženách a dětech by se to nemohlo vyžadovati. Ale vždyť by mohli muži jíti dvakráte i třikráte, jak by kdo chtěl. Také tou cestou by se molili v duchu a Bůh by je jistě vyslyšel. Tato práce byla by dvojnásob záslužným skutkem, vždyť by sloužila ku cti Boží.“

Tu Holeška něco napadlo. Co určuje jiným, proč by nekonal spolu sám! Má mnoho příčin ku konání dobrých skutků. Vždyť se tolik provinil! Takový hřích spočívá na duši jeho. Sem putuje, aby všechno odčinil, aby smíření došel. Čeho se dopustil kamenem, ať zase kamenem odčiní. Snad se Bůh nad ním smiluje, Matka Páně se zaň přimluví a on dojde toho, po čem tolik touží, proč i na tento Hostýn dnes připutoval.

Nebylo to snadné vynést na plecích těžký kámen na horu. Není divu, že někdy odpočíval a notně se zapotil. Ale znovu a znovu chápal se kamene toho. Průvod už byl dávno na vrchu.

Posléze také se sem dostal a kámen uložil na hromadu, která tu ležela. Nikdo si ho nevšímal. Dělníci byli v pilné práci a poutníci se modlili v chrámě, který byl posud ve přebohém stavu, bez střechy, bez dveří a oken.

Žalostný ten stav trval od té doby, kdy císař Josef II. na radu nesvědomitých lidí i chrám hostýnský zrušil a odsvětiti dal. Obraz Panny Marie přenesen do kostela v Bystřici pod Hostýnem, zvony, nářadí kostelní, roucha kalichy a jiné nádoby, varhany, křtitelnice rozdány okolním kostelům, knihy dány do Olomouce bibliotekáři lycea Hankeovi.

Ano i střechy strženy, aby jejich dřevem a železem kryta byla nedaleko stojící ovčírna.

Během času zmizely dvěře, okna, ano i dlažba vylámana a zdálo se, že tu nezůstane kámen na kameni.

V kostele rostla tráva a zachycovaly se tu i mladé stromky, v nichž prý myslivec i lišku zastřelil.

Sních, déšť a jiné nepohody přes 50 let byly do zdiva, do klenby, která vytrvala.

Také odpověď . . . !

Zdenka Pojizerská.

Mnogo je na světě takových moudrých lidí a ještě za moudřejší se vyhláší, že ve své moudrosti chtějí opravovat i učení Mistra nejvýš dokonalého, Ježíše Krista; opravují, vtipkují a běda katolíkov, jenž nemoha snést té »opravy«, poučí mudrce jinak. Hned naň vychrlí celou spoustu štíplavě zlomyslných nářeků a často i celou řadu rafinovaně zkroucených výkladů z písma sv. rozvinou. Tak nedávno vykládal kdesi jistý svobodomyšlný písma sv. jen částečně znalý mudrc život, skutky a chování božského Mistra, srovnáváje s nimi život, chování a skutky kněží katolických ukazuje na jejich chyby.

Ale onen pán buď že mnohé příběhy ze života Páně nezná — a pak

nemůže poučovat! — anebo je z pochopitelných příčin zúmyslně zamlčel — ale tak nikdy nejedná, jednati nemůže ten, jenž si osvojuje název vzdělaného, charakterního, inteligentního člověka!

Co tedy všechno ví a zná...?

Tak prý v řadách našeho kléru nebývá, či není bezúhonnost...

No — fariseové také na apoštolích Páně hledali a viděli chyby, na něž poukazovali a Pán, přesvědčen o jejich nevině, hájil své vyvolené: »... Abyste nepo upovali těchto nevinných...!« Neřídil se nikdy, nekladl váhy na žaloby zákonníků, věda dobře, že jsou vymyšleny a hlásány na úkor a pohanu Jeho učedníků.

Kde prý Kristus Pán odháněl hladovou chudinu...?

Ne — neodháněl — sám chudým byl, chudým býti chtěl, chudým zůstal — ale boháčům nezáviděl, aniž po jejich jmění a majetku toužil, aniž chtěl, aby se s ním o své bohatství dělili, aniž jim jejich nádheru vyčítal, ale prohlásil: »Kde poklad tvůj, tam i srdce tvé!« a že »mají potěšení své!«

Kam prý Kristus Pán posílal nemocné k uzdravování...

Kam by je posílal, když k němu přišli a on, lékař všemohoucí, Pán života i smrti, slovem: »Vstaň a choď!« »Prohlédni!« — »Lazare, pojď ven!« atd., atd. mrtvé křísil, nemocné uzdravoval.

A tyto divy a zázraky, které konal před očima všeho lidu, měly býti důkazem jeho božství a jeho moci, aby tím snáze přivedl nevěřící a pochybující k uvěření, an sám praví: »Nechcete-li slovům věřit, aspoň skutkům věřte!« — a přece byli mnozí, kteří nevěřili ani slovům božských úst, ani skutkům všemohoucí ruky Páně, ba ještě vinili Pána Ježíše, že ruší den sobotní — uzdravením nemocného — i ten zázrak skutek dobrý, přičetli Ježíšovi za hřích. — Nu a děje se tak až podnes.....

A když prý Kristus Pán učil své apoštoly jmění shromažďovati...

Ó, učil! Mluvil o pokladech, o statcích a věřícím odporoučel: »Čiňte sobě přátele z mamony nepravosti...!« Či měl snad onen posuzovatel na mysli statky a jmění pozemské? Pak zapomněl, nebo nikdy v bibli nečetl, že i sv. apoštolové měli měšec s penězi a laskavý Spasitel v tom neviděl žádný přestupek, tím méně hřích! Přece v bibli čteme, že Pán Ježíš seděl u studnice Jakubovy, ani apoštolové odešli do města n a k o u p í t pokrmů... A na poušti, kde tesknil Pán nad hladovícím zástupem: »Odkud n a k o u p í m e chlebů, aby pojedli tito...?« Z toho všeho jest zřejmé, že peníze měli — však to byly dary a milodary od věřících — a že těch peněz pro svou potřebu užívali.

Kde prý Kristus Pán pronásledoval toho, kdo Mu neuvěřil, nebo odporoval...

Odporovati jemu nesměl nikdo! Jen nejúhlavnější nepřátelé a to ještě jen velmi opatrně a úskočně si počínali — když ho chtěli »v řeči lapiti« a Pán jim nikdy neustoupil, aniž jen jedině, pronesené slovo své odvolal, nebo jen opravil! A nad nevěřícími vyřknul hrozný ortel věčné záhuby.

Že prý Kristus Pán nejezdil v kočáře zlatem kovaným, jako prý to činí velcí páni v církvi katolické...

Nejspíš, že zmíněný pán vůbec nikdy bibli nečetl, jinak by se tam musel dočísti o slavném vjezdu Krista Pána do Jerusaléma.

Kdo čte cestopisy těch, kdo navštívili sv. zemi, Palestinu, pozemskou to vlast božského Spasitele, dočte se tam jistě, že ještě dnes v končinách orientu není silnic tolik a takových jako u nás, že ještě dnes se tam většinou jezdí na mezcích, oslících a po cestách nebezpečných na arabských koních. A před 1900 lety, Pán Ježíš, který se podroboval všem obyčejům lidu, mezi nímž žil, vyjížděl také branou Jerusalemskou do města na oslici, provázen a vítán slavným »Hosana!«, což zase nelibě nesli a Pána o zakročení žádali fariseové

A kdyby tehdaž byli užívali k jízdě velcí, vznešení páni tamější skvostné kočáry s drahocennými koňmi, (které tam nejsou ještě ani dnes!) jistě, jistě by byl na místě uvázané oslice s oslátkem, pro něž Spasitel známými slovy Apoštoly poslal, stál skvostný, třeba zlatem kovaný kočár s bujným spřežením.

Ale Kristus Pán jel s takovou oslavou (a tím způsobem), ba ještě větší oslavou, jako tam jezdívali a jezdí »velcí páni«. A slavný, okázalý vjezd Páně, byl by nemrzel protivníky farisejské, kdyby v srdcích svých byli neživili zarputilou nenávist a závist vůči dobrému Spasiteli — právě tak jako dnešní moderní »fariseové« nenávidí a závidí vše, co církev Kristova má, hájí, hlásá a koná. A konečně, jsou lidé, kteří nepřejí druhému oko v hlavě, kteří závidí jinému — obzvláště knězi — toho bohatství, toho pohodlí, kterého on sám ani opravdu — nemá! No — povaha, ať dobrá, či nedobrá se zapřít nedá!

Když Kristus Pán, kudy chodil, dobře činil, vracel život, vracel zdraví, vracel pokoj a vléval mír duším kajícím, co tu bylo zlosti a strachu, že si zlská lásku a přiznání lidu, že půjdou všichni s ním. I spojili se nepřátelé, Židé s Herodiány neboli přívrženci krále Heroda a šli svorně, ruku v ruce k Ježíšovi s lichotivou předmluvou a otázkou: Sluší-li daň dávat císaři, čili nic? — když se byli předem umluvili: »Řekne-li: »Ano!« — urazí Židy; řekne-li: »Ne!« — pobouří Římany. Otázka určitá — a odpověď, ať jakákoli, přisvědčivá nebo odporující, bude mu záhubou. My žasnouti musíme nad takovou prohnanou zlomyslností farisejskou.

A Pán?

Ten dobrý Pán, který ani jediného pokorně se blížícího hříšníka nezavrhnu, ale s radostí jej přijal — ten dobrotivý Ježíš, který ani jedinému, jej s důvěrou prosícímu ubožáka útěchy, uzdravení neodepřel, — ten milostivý Spasitel, jemuž za těžko nebylo věnovati dobu noční, dobu odpočinku vyučování svého tajného učedníka Nikodéma — ten nyní rozhorlen, pohněván, ukázal na původní úmysl nepřátel: »Co mě pokoušíte pokrytci? ...« Vševědoucího Syna Božího nemohly raniti šlpy nenávisti a zloby fariseů, třeba, že přišli s poklonou a chválou: »Mistře, víme, že pravdomluvný Jsi ...« — To mělo býti jen léčkou.

I dnešní fariseové jdou těmitěž cestami.

Katolík »klerikál« — zvláště ale kněz — ať učiní to neb ono — ať promluví tak, anebo opačně, ať si přeje cokoliv — ve všem i v každém k dobrému povzbuzícím slově, vidí nepřátelé nesprávnost a učiní si posměšný vtip, v každém i v tom nejčistším úmyslu cítí a poznávají také — hřích.

Tak to činí ti samozvaní posuzovatelé a odsuzovatelé kněžstva, to činí ti, kteří se sami o sobě domnívají, že jen právě oni jsou na »dobré cestě k čistému náboženství Ježíšovu«.

Vědí také, že kde jest pravé náboženství, jest též i pravda a čisté svědomí ...

Ale snad nevědí, že jest toto náboženství jen v církvi katolické, kteroužto Pán Ježíš nazval »svou« a které jedině Svoji přítomnost až do skonání určitě slíbil a proto, že jest skutečně samým Bohem založenou církví, musí se na ní také plniti přesně předpověď téhož božského zakladatele: »Pronásledovati, utrhati, vám budou pro jméno mé!«

Toto všecko asi nepřátelé přehlédli — zúmyslně, či nevědomky?

Bože můj! Jest to skutečně ta farisejská zlomyslnost nebo taková úžasná, svévolná — a proto hříšná — náboženská nevědomost ...?

Vždyť není a není možno, aby ten, kdo hluboké pravdy vznešeného učení Kristova zná, tak ostře, drze vystupoval proti posvěceným, splnomocněným nástupcům apoštolským.

Ó, kéž by dobrotivý Bůh duše zbloudilé paprskem milosti své osvětliti a na dobrou cestu pravého sebepoznání přivésti ráčil!

Přijmou se cestující ku prodávání obrazů. Vyžaduje se však doporučení místního faráře.

**Ve prospěch zvelebení sv. Hostýna
∴ doporučuje se koupě obrazů ∴
Vítězná Panna Maria Svatohostýnská
a Příchod sv. Cyrilla a Methoděje na
∴ Sv. Hostýn. ∴**

Cena jednoho obrazu s hudebním strojem K 10·90,
bez hudebního stroje K 7·40. Dodává v bedně s vy-
placeným poštov-
ním poplatkem — L. Klabusay, Holešov.

Došlé obrazy nenechtež ležeti na poslední stanici, ježto se musí platiti veliké skladné.

Zprávy se Sv. Hostýna a z posv. Velehradu.

Jistou část svých p. t. pp. odběratelů prosíme, aby nezapomínali při velké láci našeho listu na předplatné. Mnozí dluhují za všechna doposud vyšlá čísla. Mimo to bylo by dobře, aby se při zasílání peněz udalo číslo pásky.

Počasí na Sv. Hostýně. Letos vykazuje první polovice října dosti vysokou teploturu. Dne 10. října bylo o 2. hod. odpo. až + 18·4° C. Vítr vanul skoro stále jižní, jenž v létě přinášívá dešť. Také tentokrát byl deštonosný. Pršelo skoro každého dne. Dne 6. října napršelo 17·3 mm.

Letošní poutní doba. Poněvadž jakýsi český liberální list se radoval, že prý Sv. Hostýn klesá, musíme nechtíce mu zkalliti radost dotvrzením pravého opaku. Letošní poutě až na první dny, dopadly dobře. Nejlepším toho důkazem je počet sv. přijímání po dobu poutní. Páčí se na 38.000. Věřící katolíci se nad tím zjevem jistě potěší, obzvláště uváží-li se, jaké množství lidu letos zavítalo na Velehrad, Sv. Kopeček, kde bylo při slavnostech jubilejních 10.000 lidí u sv. svátostí, Mariacell, do dalekých Lurd a na jiná poutnická místa, jichž máme na samé Moravě s dostatek. Ano, doposud drží se Moravané slov známé písně, již tak rádi zpívají: »Víte své věrni budou Moravané, dědictví otců zachovej nám, Pane!« — Letos v zimě bude pořad služeb Božích jako loni. V neděle a svátky bude vždy o 1/9 hod. ráno kázání a pak mše sv. Před kázáním se zpovídá.

Poděkování za vyslyšení. Čtenářka »HL. Svatohost.« M. U. píše nám: »Plníc svůj slib, vzdávám srdečné díky Marii Panně Svatohostýnské, sv. Josefu a sv. Antonínu za vyslyšení velmi důležité prosby.« — Jistá osoba z Pť. děkuje Marii Panně Svatoh. za úlevu v nemoci, jiná z Vídně za vyslyšení prosby a uzdravení.

Svaté pole »Matice Svatohostýnské.« (Pokrač.) Črhák František z Přerova, Cetkov-

ský Antonín z Bedihoště, Dp. P. Jan N. Cibulka, T. J., bývalý rektor velehradský a superior na Sv. Hostýně, Črháková F. z Přerova, Čáhlíková Anna z Bránek, Coukl František z Chrástán, Cvičková Terezie z Kozlovic, Cedivodová Madlena z N., Čahlová Magdaléna z Hradovic, Čechovský František z Hablova, Číhal František ze Slateníc, Čačalová Marie z Chomýže, Čermák Antonín z Těšic, Čajanová Ant. z Místku, Čápová Marie z Dědic, vdp. Čačka Josef, farář ze Ždánic, Černocká Rozalie z Hranic, Čapka Jakub z Čertoryj, Čenkova Josefa z Nov. Hrozenkova, Čelechovský Jan z Klopotovic, Cigánek Jan z Řepčína, Veronika Černá ze Starého Města, Cyprián a Anna Černíkovi ze Žalkovic. (Pokrač.)

Oprava. V posledním čísle byla Bednářková Rozalie z Bystřice p. H. omylem otisknuta mezi mrtvými, ač dosud žije.

»Rozkvět« proti »Hlasům Svatohost.« Casopis olomoucký »Rozkvět« redigovaný anonymními redaktory — prý moderními kněžími — napadá náš list pro některé věcné a neútočné poznámky v rubrice »z církve a světa« v čís. 6. (o »Syllabu« a »Schellovi«). Bylo by však lépe, kdyby se bez nadávání řádu T. J. a našemu listu věcné a klidně vyvrátilo, co se nezdá býti správným.

Dary pro Sv. Hostýn. Nejm. z Lubé 3 K 40 hal., E. K. z Tř. 2 kor., Chr. z R. 10 kor. Učit. M. 5 K, Nejm. 15 K, Na chléb sv. Antonína za uzdravení 3 K.

Z Velehradu. Na místo sádrových modelů sv. Cyrilla a Methoděje, jež byly zhotoveny umělcem Em. Maxem v letech 50tých minulého století a dle nichž pořízeny od téhož umělce sochy z kararského mramoru pro basiliku Týnskou v Praze, postaveno sousoší mramorové. Sousoší zhotovil dle zmíněných modelů kroměřížský sochař Neuman za 9000 korun, jež k tomu účelu byly sebrány. Sochy byly posvěceny J. Ex. kníž. arcibisk. Dr. Fr. Baurem při selském sjezdu. — V presbytáři se klade té doby nová, krásná, mramorová dlažba. Sestává z tří druhů mramoru. Na černé půdě z mramoru slezského vinou se bílé pásy

z kararského mramoru, zdobené červenými čtverci středověkými z mramoru slezského. Stupně mřížové do presbytáře jsou z mramoru černého. — Na dušičky (2. listop.) budou se poprvé konati duch. cvičby pro rolníky. —

Z církve a ze světa.

Morava. V Brně se doposud chová neporušené tělo ctihodného sluhý Božího Mart. Středy T. J. Jistá osoba nám píše, že se na jeho přímluvu často ději vyslyšení. Tak byl uzdraven úředník N. S. a ona sama jsouc nemocna utekla se k němu a dosáhla úplného zdraví. — Merhaut, red. »Mor. Orlice«, jenž napsal román »Sv. Hostýn«, zemřel. — V Novém Rousínově byl odhalen pomník Sušilův. Slavnosti se účastnilo více zemských a říšských poslanců, deputace profesorů theologické fakulty olomoucké a bohosloveckého ústavu v Brně, nejd. prelát Bařina atd. Starosta města Prahy poslal pozdravný telegram. Slavnostním řečníkem byl Dr. Nabělek z Kroměříže, jenž vylíčil v krásné své řeči Sušila jako velkého vlastence, nčeného kněze a ideálního vychovatele, šlechtetného člověka a básníka. Rousínov, pravil, může býti na svého rodáka pyšným. Jestliť jedním z největších a nejšlechtetnějších mužů Moravy, celého národa a Slovanů vůbec. — Objevování starobylého Velehradu, sídla to Svatoplukova a sv. Metoděje, stalo se na Moravě skoro už sportem. Každý chce mít Velehrad jinde: jeden na nynějším Velehradě, druhý na Starém městě v Uh. Hradišti, třetí u Osvětiňan, čtvrtý v Olomouci, pátý ve Veselí n. M., šestý v Uhrách u Prešpurku atd. — Vicepresident mor. baron Pillersdorf zemřel.

Slezsko. České mor. družiny z Opavy účastnily se s řiditelem dp. P. Škalským T. J. jubilejních slavností dne 14. a 15. září na Sv. Kojčku. Na památku této pouti zanechaly tam stříbrné srdce s vyrytým textem: »Slezští poutníci odevzdávají Bohorodičce na Sv. Kojčku v den jubilejní slavnosti 15. září 1907 v ochranu své vlastní srdce«.

Dolní Rakousy. Na zemském sněmu přijata nová volební práva do sněmu zemského. Ve Vídni zavedeno všeob. rovné hlasov. právo.

Rakousko-Uhersko. V Pešti bylo podepsáno vyrovnání obou polovicí říše. — V Haagu hlasovalo Rak.-Uhersko při otázce zavedení světového smírčího soudu s 9 mocnostmi proti návrhu. Tím návrh padnul. — Od 16.—19. listopadu konati se bude šestý všeobec. kat. sjezd.

Rusko. Ruští katolíci si snášenlivost nynější vlády pochvalují a hledí ji řádně využít. Poutnická místa prý byla letos hojně navštěvena. Farní školy pilně se zřizují. Kněží smějí se scházeti k poradám. Také němečtí protestantští pastoři měli v poslední době schůzi, v níž pobádání, aby mezi německými osadníky působili účinněji ve smyslu národním. Vilenský biskup Ropp dostal se do rozporu s vládou, poněvadž prý udržoval styk s protivládními poslanci. — Volby do třetí dумы konají se za chabého účastenství a doposud mají umírnění živlové převahu. — Jinak přicházejí stále zprávy o attentátech, loupežích, popravách, moru atd.

Amerika. Dle amerického »Hlasu« vystěhovalo se poslední dobou z Ruska přes půl milionu Židů. Mnoho tisíc prý se jich též usadilo v Kanadě a Jižní Americe.

Japonsko. Největší státník japonský Ito vyjádřil se o křesťanství takto: »Jedně pravá vzdělanost jest ta, která spočívá na základech křesťanství. A proto budou asi hlavními činiteli ve vývinu Japonska mužové, kterým se dostalo křesťanské výchovy.« — Japonsko zabralo jeden ostrov sev. od Filipín.

Francie. Nedávno se tu pořádal zednářský kongres. — Protestanti, kteří byli dříve pro rozluhu nadšení, vidí, ovšem pozdě, že se zklamali. Neboť i oni musí nyní od neznabohů všelicos trpěti. Tak ku př. byla nedávno přezrazená jistá protest. učitelka, že hrála při jejich bohoslužbě.

Listárna a redakce.

M. S. v B. Myslíme, že ona poznámka o sadech je dobrá. Vždyť není třeba mysleti na sady městské, nýbrž přírodní lesní. — **Nepom.** Hanačiková, **Amerika.** Obrazy mají cenu stejnou, ale doprava bude hodně státí. — **Pí. A. Vozáková, Vítkovice.** Věc vyřízena. Díky. —

Patisk zakázán, leč s uvedením pramene.

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v **Bystřici pod Hostýnem**. . . . Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilky vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

Doporučujeme. (Redakce.)

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. F. Xaver Zimmerhackl. T. I.
Tiskem Grafického ústavu Zaorálka a Tučka nást. L. Klabusaye v Holešově.

9. číslo.

1. prosince 1907.

Jaroslav u Olomouce r. 1241.

Důstý pán zapůjčil nám laskavě obraz pocházející asi z r. 1760., jež jsme tuto věrně reprodukovali. Poněvadž předchází dobu, v níž rukopis královský byl objeven, je zajímavý předně, že svědčí o porážce Tatarů u Olomouce r. 1241. Neboť nápis pod obrazem zní česky takto: »Starobylý obraz na dřevěné desce v chrámě Těla Kristova v Olomouci, chovaný v koleji chovanecké na památku zázračného vítězství Jaroslava ze Šternberka l. P. 1241. na Tatarech dobytého. Mimo to znázorňuje nám zvláštní událost, jež dosud je málo veřejnosti známa. Ovšem jak dalece je zaručena, nemůžeme a nechceme prozatím rozhodovati. K tomu by bylo třeba zkoumati prameny, jež daly podnět k těmto malbám. Že však prameny ony byly dosti závažné, soudíme z toho, že obraz byl umístěn nad oltářem ve studentské kapli, kde tedy konali svou pobožnost professoři a studenti a kde zajisté s vědomím a souhlasem professorů, tehdy z řádu T. J., obraz byl anebo zůstal pověšen a uctíván.

K obrazu je přiloženo německé vysvětlení, jež v doslovném českém překladě zní: »Když okolo roku 1241. vniklo 200 000 Tatarů, (kteří po dobytí Persie Evropu po 40 let hrozně pustošili) do Moravy, poslal Václav Otakar, příjímým Jednooký, král český, Jaroslava, hraběte ze Šternberka, s několika praporek proti nim. Tento vtrhl do Olomouce, už skoro úplně od Tatarů obleženého, ozbrojil rychle z venkovského lidu co mohl a přijal je do města, tak že měl 8000 Čechů a Moravanů ve zbrani. Tito toužili sice po výpadu proti Tatarům, avšak Jaroslav sám zdržoval se boje, ač by Tatary lčeným strachem a strojenou zbabělostí přivedl k odvážlivé jistotě a bezstarostnosti. Shromáždiv pak v noci své věrné na náměstí olomouckém k boji, odebral se s náčelníky do chrámu Božího Těla, tenkrát kostela farního, nyní*) klášterní kaple Jesuitů. Očistivše se tam od svých hříchů, posilnili se slyšením mše sv. a přijetím Těla Páně k rekovnému životu anebo k mužné smrti. Ježto se náhodou stalo, že kněz ku sv. přijímání více hostií než jak byl počet vůdců, přichystal, tak že ještě pět konsekrovaných hostií zbylo, pravil Jaroslav, uslyšev to, že se tak nestalo bez řízení Božího. I rozkázal asi ze vnučení Božího zhotoviti ihned skříňku v podobě kapličky, již by osel pohodlně mohl nésti na hřbetě. Do této skříňky vložil všech pět hostií a vedl osla v průvodu kněze s sebou do boje.

*) Řád T. J. byl zrušen 1773 a usadil se v Olomouci 1566.

Jsa pak přesvědčen, že je jim hledati pomoci u nejsvět. Bohorodičky, naporučil, když se byl s vůdci na náměstí vrátil, aby všichni, co stáli na náměstí shromáždění, padli pokorně na kolena a nebeskou Královnu jako ochranitelku pro nastávající boj pobožně andělským pozdravem vzývali.

On sám učinil povýšeným hlasem, aby to všichni slyšeli, slib, že vystaví panenské Matce kostel, jestliže nepřátele šťastně překoná. Na to otevřely se brány města a zástupové Jaroslavovi kryti ještě noční tmou, postupovali po tajných cestách ku předu, až přišli k tatarskému ležení. Tam dal Jaroslav ihned znamení k útoku a už řtili se veškerí válečníci na tatarské vojsko; stavící se na odpor sklátili hromadně k zemi, ostatní naplnili strachem a nejistou bázni a tím uvedli celý tábor nepřátelský v nepořádek a neustáli, až je buď porubali anebo zahnali na útek a k vyklizení vlasti přiměli.

Vojevůdce Peta, chtěje své vojny z útěku a zmatku uvést v bitevní šik, narazil sestavuje své v řady na rekovného Jaroslava. V okamžení vzplanul vzájemný boj. S vytasenými meči vrhli se na sebe. Jaroslav jsa v boji obratnější, doráží na Tatara, jednou ranou utíná mu pravici napřaženou k vymrštění kopí a obrací ho zmrzačeného na útek. Za ním pádí z ležení vytlačení Tataři a chopíce mrtvolu, ráně brzo na to podléhajícího Pety, ženou se bez vojevůdce do Uher ku vojevůdci druhému Batovi. Nesčíslné množství mrtvol zůstalo na bojišti a nemálo Tatarů bylo pobito od pronásledujících vojnů Jaroslavových na útěku.

Během pronásledování zavedl kněz osla, na němž Pán Ježíš byl nesen, do vojenského stanu, buď aby zemdlého osla nakrmil anebo před nejsvětější Svátostí svou pobožnost vykonal. I složil tam sv. hostie, rozvine je a hle, velký božský div! Spatří, jak po každé straně sv. hostie je přirostlá malá částka v podobě malého měsíce, mající ne tvar chleba nýbrž masa. Když se Jaroslav se svým vojskem z bitvy navrátil, ukázal mu kněz div a naložil na to skříňku s hostiemi na osla. Tento bez lidského vedení zamířil do Olomouce a zastavil se u onoho kostela, odkud hostie byly vzaty, jež tam potom dlouhý čas v největší úctě byly chovány. Na památku na tuto událost byl kromě jiných obrazů na stěnách pořízen větší oltář, na němž událost tato byla zvěčněna. Obraz náš je dle toho nápodoben.

Po dobytém vítězství vystavěl Jaroslav dle svého slibu kostel, v němž celá řada jeho potomků byla pochována. Kostel tento náleží v této době kolleji Jesuitů. (V radniční kapli má magistrát z téže bitvy Jaroslavovu korouhev).

Král Václav přišel sám na Moravu, aby Jaroslavovi blahopřál, jmenoval oj místodržitelem moravským a dovolil mu nositi vévodský klobouk a plášť. Mimo to mu daroval ony roviny, v nichž bojoval, a kraj s nimi hraničící s právem dědičným pro potomky. Tam vystavěl Jaroslav zámek, jež nazval dle svého jména Šternberk.

Tolik německý popis. Podotknouti toliko sluší, že ve zprávě o způsobu boje Jaroslava s Petou se rozcházejí dějepiscové. Paprocký v »Zrcadle slavného markrabství mor.« píše, že Peta »w té jeho smělosti nenadále od heytmana osstijpem s koně spadssy scepeněl«. Rukopis královský ličí básnicky, že Jaroslav »mečem Kublajovica zachvátí, ot ramene šúrem kyčlu protče«. Než to myslíme, je docela vedlejší. Ve věci hlavní, že u Olomouce padnul vůdce Tatarů, se shodují všichni.

Kostelem pak vystaveným, o němž se ve vysvětlení děje zmínka, míní se asi chrám Panny Marie. Paprocký mluví o tom takto: »V Olomouci v klášteře řádu sv. Františka, kdež na ten čas kolleje jezuitská jest, ti Pánové ze Šternberka pohřeby své mívali. Ve kterémž ještě dvě tabule široké, na nichž icones nebo imagines (obrazy) jejich vymalovány. A textové nad nimi tímto pořádkem

*Effigies Tabulae lignae vetustissima in Templo Corporis Christi Olomucij
in Collegio Convictorum asservatae in monumentum miraculosae Victoriae
Cecellae de Sternberg adversus Tartaros. A. D. 1241. obtentae.*

napsáni jsou atd.« Jaroslav ze Šternberka zemřel dle Paprockého, jenž výslovně praví, že »bylo jeho vlastní jméno Jaroslav«, roku 1302. »Anno 1302 obiit Dominus Jaroslauſ de Sternbergk« — Léta 1302 zemřel Pan Jaroslav ze Šternberka.

Sociálně demokratická mravní přikázání.

Křesťanská mravnost je podmíněna desaterem přikázání. Na nich jako na desíti sloupech spočívá celá budova křesťanstva.

Už sice židovstvo tato přikázání uznávalo. Na hoře Sinai za zvláštních hrůzoslavnostních okolností byla dána a slíbena odměna těm, kteří je budou zachovávat a trest přestupníků. A podivno, kdykoli národ židovský je ostříhal, byl šťasten, byl veliký, kdykoli ochaboval, počal klesati, tonouti.

Než nesmíme se domnívati, že desatero je zákon teprve na hoře Sinai ohlášený a tudíž, že je asi stejného druhu jako zákony obřadní a obětování býků, ovce, přírodnin, jež byly časové: vznikly a zanikly; nikoli. Už tehdy byla prohlášena v srdcích lidských přikázání desatera. Už dávno před tím volal Hospodin na Kajna: Co jsi učinil? Krev bratra tvého volá ke mně o pomstu. Už dávno před tím stěžuje si hospodin, že veškeré lidstvo je tělo, t. j. nechce znáti Boha, nestará se o Boha, nevzdává mu úctu obětmi atd. a proto přikvačil trest: potopa. Už dávno vyžadovala se úcta k rodičům a neúcta Chamovu stihlo zlořečení. Už dávno před tím vyžadovala se věrnost manželská, čistota paniců a panen a u zkázy Sodomy vidíme trest za nedbání tohoto v srdci lidském zapsaného přikázání. Už dávno před tím měl ve vážnosti Abraham a Lot přikázání osmé a už dávno před tím platilo vlastnictví za nedotknutelné. Jen z té příčiny vedl mírumilovný Abraham válku.

Na hoře Sinai bylo jen slavnostní a jasné uvědomění onoho desatera, jež žilo už dříve v duších lidských, tam odevzdalo se slavnostně na deskách vyryto to, o čem dříve poučovalo srdce. Také oči měly od nynějška viděti, co se doposud jen v nitru cítilo.

Proto je desatero zákon ne libovolný, odstranitelný, nýbrž přirozený a stálý, jenž má trvati, jak dlouho bude trvati lidstvo.

Z toho viděti, že je desatero zákonem netoliko křesťanstva a židovstva, nýbrž lidstva vůbec i pohanstva. Jako své duše a svého těla člověk nemůže se oddělati a zůstatí člověkem, tak také ne desatera. Je to zákon, jenž s námi přichází na svět, nás doprovází v životě a s námi přestává ve smrti. Je to zákon, jenž, jak praví Cicero pohan, nebyl nám učením vštípen, nýbrž jež jsme dostali a sami sebou pojali.

Pročež ohledně desatera nemělo by býti u lidí žádného rozdílu. Kristus Pán sám nezměnil na desateru pranic; toliko jisté židovské vysvětlivky zvrátil a věrohodně, dle původního úmyslu Božího přikázání nám zachovávatí rozkázal.

Tak tedy by to mělo býti. A když se podíváme na účinky, jež zachovávatí těchto přikázání lidstvu přineslo, my vidíme v nich původ božský. Pozorujme jen dobu pohanskou před Kristem se všemi neřestmi, se všemi ukrutnostmi, se vším sobectvím a neláskou. Poddaní jsou vladaři libovolnou hříčkou, s jichž životem si může docela dle libosti zahrávat. Na tisíce a tisíce lidí dáti na pospas divokým zvířatům ku kratochvíli své a jiných, není nic neobyčejného. I masem lidským krmiti ryby nepřekvapuje nikoho. Páni se bojí otroků a jsou jich nepřáteli a naopak. Není spořádaného manželství, ctnost poctivosti je neznámá.

A pozorujme, jak se vše pozměnilo Kristem. Jako když za letních měsíců je vše už vyprahlé žárem slunečním: květiny svěšují svoje hlavinky, tráva

žloutne, listí na stromech vadne a osení už už počíná vymírat, a pojednou blahodárným deštěm vše se osvěží, vše začne bujetí a příroda vypadá jako omládlá; tak to bylo u lidstva. Nový život a nový duch oživil skrze Krista lidstvo, člověk začal si vážit Boha, sebe a bližního. My obdivujeme křesťanské velikány sv. Anežku, sv. Lucii, sv. Šebestiána atd. a tážeme se, zda to jsou skutečně potomci rozmařilých a změkčilých Římanů? A odpověď na to zní: ano, ale milost Boží to učinila. A stalo se to divné v očích našich, je nám říci s písmem.

Ostatně nad tímto zjevem se nikterak nepozastavujeme, když prohlédneme a pozorujeme přikázání sama. Každému své, co mu patří, vidíme v nich vyznačeno. Dávejte císaři, co jest císařovo, co je Božího, Bohu a co bližního bližnímu. V desateru jest stanoven pořádek pro celé veškerenství: je tu urovnán poměr k Bohu a povinnosti člověka oproti němu; poměr lidí mezi sebou a povinnosti, jež má člověk sám vůči sobě; tak že, když to pozorujeme, divili bychom se, že by mohl někdo proti tomu býti a chtíti zavéstí pořádek jiný a že by našel přívržence svého náhledu a svého počínání. A přece tomu tak jest. Táže se však někdo, kdo to je, odpovídám: sociální demokracie anebo alespoň její vůdcové a mluvkové, jich ostatní slepě následují a jímž snad bezmyšlenkovitě přitakují.

Donay totiž praví: »Dosavadní mravní soustavy kterékoli nejsou dosti vznešené a ve smyslu pokročilé vědy. Mravnost sociálních demokratů musí býti ušlechtilější a přede vším účinnější, zdatnější, než kterákoli mravnost, již hlásá každé jiné náboženství. A J. Dietzgen doufá ve svém »Budoucnost sociální demokracie«, že v novém světě t. j. v budoucí sociálně demokratické společnosti nová mravnost lidí ovládne, jež pak nesčíslné obtíže odstraní nám jako hory stojící v cestě. »V moderním proletariátu«, míní Kautský, »vzrůstá nová třída lidí s novou mravností. — »Hmotné podmínky výroby«, praví jinde, »jsou s to, v každé třídě vytvořiti zvláštní mravnost. — »Jako každý společenský stupeň ve vývinu lidstva«, rozumuje Bebel, »má své vlastní podmínky výroby, tak také má svůj zvláštní mravní zákon, jenž je jenom zrcadlem v společenském stavu. »Jako náboženství«, praví jinde, tak i pojmy mravní vznikají z dočasného, společenského stavu lidstva.«

Avšak v čem pozůstává ta z brusu nová sociálně demokratická, rajská — neboť chtějí mítí už ráj zde na zemi — mravnost? A předáci sociálních demokratů spěchají nám na to dáti odpověď.

1. Není náboženství, není Boha a tudíž není povinností náboženských. Marx o náboženství praví, že prý náboženství dělá člověk, ne však člověka náboženství. Je prý to jen šalebné slunce, jež se okolo člověka pohybuje, dokud on se sám pohybuje okolo sebe. A tak v náboženství prý je ovládán člověk čirým výtvorem své vlastní hlavy.

»Bohů«, píše Bebel, »kteří člověka stvořili, není, ale jsou lidé, kteří si Boha a bohy sami dělají«. A Engles učí podobně říka: »Kromě přírody a lidí není pranic na světě, vyšší bytosti, které naše náboženská obrazotvornost si vytvářila, jsou jenom fantastické obrazy naší vlastní bytosti.«

Výroky našich českých sociálních demokratů uváděti, je zbytečno, poněvadž jenom česky přepapouškují to, co tito jejich němečtí předáci vypověděli.

Každý ovšem nahlédne, že když se upírá náboženství a Bůh, nemůže býti o náboženských povinnostech ani řeči. Pro přikázání: V jediného Boha věřiti budeš, nevezmeš jména Božího nadarmo, pomni, abys den sváteční světil, má Marx a jeho přátelé toliko potupný úsměšek. »Otrocké«, praví jistý přívrženec sociální demokracie (Dietzgen), je náboženství každé, než nejotrockější je křesťanské. Sociální demokracie nezná tedy víry v Boha, tím méně v nejsvětější Trojici a Krista Pána, nezná žádné naděje a tudíž žádné modlitby, nezná žádné

lásky k Bohu. Sociální demokrat má prý věřiti ve vzdělanou lidskou společnost a doufati v její sociálně demokratické utváření se.

To tedy je takofka základ ku slibované z brusu nové mravnosti. Než divný to základ, jak vidí každý. Je to vskutku rozbití každého základu náboženství a mravnosti. Neboť to co náboženství tvrdí a hájí, bourá se. Je to hlásání a hájení čiré a prosté nevěry. Než tážeme se nyní: A toto má býti něco zcela nového? co doposud nebylo? O ty klamaný dobrý lide, tuto vidíš své poctivé a pravdomluvné vůdce a předáky! Vždyť totéž hlásali kdysi už Rousseau a Voltaire před více než sto lety ve Francii, to říkali už za Krista Saduceové, této nauce holdovali namnoze Římané a od této nauky nejsou příliš vzdáleni lidé stojící na nejnižším stupni vzdělanosti. A to má býti základ z brusu nové mravnosti! (Dokončení).

Za pokání.

Obrázek z dějin Sv. Hostýna. — Napsal Alois Dostál.

Hrozný byl pohled na svatyni, ale Hostýn nevymizel z paměti zbožných Moravanů. Co rok přece přicházeli sem v průvodech i jednotlivci. Požalovali si, pomodlili se, rozhlédli se s vrchu po drahé vlasti a potom se vraceli domů potěšeni a povzbuzeni.

Tak i poutníci z Mezova.

Vůdce zavedl svěřence své do pusté svatyně, kde zbožná ruka zavěsila prostý obrázek Marie Vítězné a to jim dostačovalo. Poklekli do trávy, sklonili hlavy a modlili se. Kuřík předříkával:

„Tisíckráte pozdravujeme Tebe, předrahá Matičko naše Hostýnská. Rozestři plášť mateřské ochrany své nad vlastní naší, zachovej nám drahocenný poklad sv. víry naší katolické . . .“

Tu vešel i Karel Holešek a postavil se stranou za lešení, které si tam zedníci udělali. Zhrozil se spousty, která tu panovala. Nenadál se, že tak poklesne vyhlášený poutní chrám, kde se tisíce shromažďovalo křesťanů.

Karel sepal ruce a modlil se za vůdcem:

„Slyš a vyslyš prosby ctitelů svých k mateřskému srdci Tvému se vinoucích a buď Ti na hoře Hostýnské po všechny věky rozkoší býti se syny lidskými.“

Holešek nebyl pozorován, ale sám dobře viděl do svatyně a mezi přítomnými poznal dle šatu svoji matku a dceru její Marii. Holešková hluboko skláněla hlavu svoji, zase nazvědala a opět klesala. Karel poznával, že štká a mohl se domyslit, co nejvíce matku jeho rozlítostilo. Pláče nad ním, nad nezdárným synem, nařiká nad tím, že dítě špatně vychovalo, neboť tento ji nyní nerozumnou lásku splácí zlým. Vždyť se opovážil —

Karel chytil se za hlavu. Myslil, že se mu rozskočí, že nevydrží toho návalu, toho bušení. A svědomí mu znovu a znovu činilo výčitky.

Poutníci po modlitbě začali zpívati píseň, ale Holešek se nepřipojil, ač byl dobrým zpěvákem.

Maria, jenž's plna milosti
přispěj s ochotností,
když budem' v úzkosti —
Maria!
Hlad, vojnu, mor zažeň,
nedej by byl zkažen,
kdo tě ctí, velebí.
Maria!

Karel déle nevydržel v chrámě, snad by si ho rodáci povšimli, až budou vycházeti ven; sám na sobě pozoroval, že je rozerván a že stav jeho duše viděti na jeho

tváři. Rovněž pospíchal dolů k té hromadě kamení a cihel, která měla být dopravena na vrch. Litoval, že nemá obrovské síly, aby si mohl na sebe uvaliti destateronásobný náklad a všechno donést nahoru.

Jenom jeden zase mohl vzít kámen a pomalu postupovati ku předu. Ale přece předhonil povoz, jehož kočí divně hleděl na jinocha s kamenem na rameni.

„Hej, kam s tím nákladem?“ volal.

„Na svatyni hostýnskou“, odpověděl jemu Karel.

Kočí se domníval, že má před sebou pomatence. Koho by to také napadlo s takovým břemenem vléci se do vrchu.

Poutníci z Mezova byli právě u pramene. Už ochladli, mohli se napít a nohy i ruce vodou svažit. Obdivovali pramen, který tu vytryskl obklíčeným křesťanům, když umírali žízní.

Karel obešel pramen, aby nebyl viděn, ale přece ho zpozoroval Kužík, který měl všude oči. Také se nad tím pozastavil a nejdříve se mu zdálo, že Karel chce provést nějaký kousek k obveselení, že snad ten kámen s kopce pustí, aby se kutálel s rachotem dolů. I měl vůdce strach, že by se mohlo státi neštěstí a někdo by byl kamenem tím zasažen. Proto šel za Karlem, aby ho varoval a zabránil v nepředloženém kousku.

Ale Holešek kámen nepouštěl s kopce, klidně jej položil na hromadu a usednuv nedaleko odpočíval.

„Co to děláš?“ ptal se Kužík jinocha.

Karel vytrhl se jako z hlubokého přemýšlení. Skoro byl nerad, že byl přistižen při skutku a že musí se přiznati. Ani nevěděl, jak by začal.

„Viděl jsem tam ten kámen a pozoroval, jak nesnadno se dovází nahoru i myslím si, že bych mohl donést sem nějaký kus. Je to záslužný skutek.“

„Tak, tak“, vrtěl hlavou Kužík. „Tedy proto jsi jej sem nesl? Pro nic jiného?“

„Na stavbu, na opravu této svatyně“, vysvětloval jinoch. „Tak mně to na mysli přišlo.“

„Dobře, dobře“, přikyvoval vůdce, „máš pravdu. Kdyby každý dospělý poutník, který sem jde, vzal jeden kámen a sem donesl, co by tu bylo stavebního materiálu. A několik mužů by uneslo trám nebo jinou potřebnou věc —“

Karel horlivě přisvědčoval.

„A že jsi měl takový nápad? Kdo jen ti to vnuknul, abys kámen nahoru nosil? Vždyť si se jindy o takové věci nestaral.“

Holešek nevěděl, co by odpověděl. K pravdě přiznati se nechtěl, za čin, který tu odpykati chce, velice se styděl. Jenom se červenal a krčil ramenem.

„A ještě budeš nositi?“ ptal se Kužík.

„Jakmile si oddechnu, půjdu dolů.“

Vůdce opustil jinocha a rovněž zamířil k rodákům, kteří přecházeli po vrchu prohlížeje valy, za nimiž křesťané kdysi bojovali. Kdosi jim vykládal, že se vyskytli dobrodincové, kteří věnovali dary na opravu, mezi těmi je na místě prvého císaře Ferdinanda Dobrotivý.

„Co jeden císař zkazil, to druhý napravuje“, poznamenal kdosi z poutníků.

„Blíží se šestistiletá památka vítězství křesťanů na Moravě nad Tatary, do té doby aspoň z části má být svatyně dohotovena. Proto se pospíchá. Přijíždějí sem z okolí sousedé a ti zdarma dodávají dříví, cihly, vápno, písek. Jenom kdyby to šlo nahoru poněkud rychleji.“

„To nyní půjde“, ozval se za skupinou vesele a určitě vůdce Kužík. Všichni se ohlédli a zvědavými zraky utkvěli na přichozím.

„Právě jsem viděl, co by poutníci dobrého mohli vykonati. Věřili byste, že mladý Holešek vynáší nahoru kámen?“

Opravdu poutníci nedůvěřovali, vždyť mnohý ani nevěděl, že Karel je přítomen.

lásky k Bohu. Sociální demokrat má prý věřiti ve vzdělanou lidskou společnost a doufati v její sociálně demokratické utváření se.

To tedy je takofka základ ku slibované z brusu nové mravnosti. Než divný to základ, jak vidí každý. Je to vskutku rozbití každého základu náboženství a mravnosti. Neboť to co náboženství tvrdí a hájí, bourá se. Je to hlásání a hájení čiré a prosté nevěry. Než tážeme se nyní: A toto má býti něco zcela nového? co doposud nebylo? O ty klamaný dobrý lide, tuto vidíš své poctivé a pravdomluvné vůdce a předáky! Vždyť totéž hlásali kdysi už Rousseau a Voltaire před více než sto lety ve Francii, to říkali už za Krista Saduceové, této nauce holdovali namnoze Římané a od této nauky nejsou příliš vzdáleni lidé stojící na nejnižším stupni vzdělanosti. A to má býti základ z brusu nové mravnosti! (Dokončení).

Za pokání.

Obrázek z dějin Sv. Hostýna. — Napsal Alois Dostál.

Hrozný byl pohled na svatyni, ale Hostýn nevymizel z paměti zbožných Moravanů. Co rok přece přicházeli sem v průvodech i jednotlivci. Požalovali si, pomodlili se, rozhlédli se s vrchu po drahé vlasti a potom se vraceli domů potěšení a povzbuzení.

Tak i poutníci z Mezova.

Vůdce zavedl svěřence své do pusté svatyně, kde zbožná ruka zavěsila prostý obrázek Marie Vítězné a to jim dostačovalo. Poklekli do trávy, sklonili hlavy a modlili se. Kuřík předříkával:

„Tisíckráte pozdravujeme Tebe, předrahá Matičko naše Hostýnská. Rozestři plášť mateřské ochrany své nad vlastní naší, zachovej nám drahocenný poklad sv. víry naší katolické . . .“

Tu vešel i Karel Holešek a postavil se stranou za lešení, které si tam zedníci udělali. Zhrozil se spousty, která tu panovala. Nenadál se, že tak poklesne vyhlášený poutní chrám, kde se tisíce shromažďovalo křesťanů.

Karel sepnal ruce a modlil se za vůdcem:

„Slyš a vyslyš prosby ctitelů svých k mateřskému srdci Tvému se vinoucích a budiž Ti na hoře Hostýnské po všechny věky rozkoší býti se syny lidskými.“

Holešek nebyl pozorován, ale sám dobře viděl do svatyně a mezi přítomnými poznal dle šatu svoji matku a dceru její Marii. Holešková hluboko skláněla hlavu svoji, zase nazvédala a opět klesala. Karel poznával, že štká a mohl se domyslit, co nejvíce matku jeho rozlítostilo. Pláče nad ním, nad nezdárným synem, naříká nad tím, že dítě špatně vychovalo, neboť tento ji nyní nerozumnou lásku splácí zlým. Vždyť se opovážil —

Karel chytil se za hlavu. Myslil, že se mu rozskočí, že nevydrží toho návalu, toho bušení. A svědomí mu znovu a znovu činilo výčitky.

Poutníci po modlitbě začali zpívati píseň, ale Holešek se nepřipojil, ač byl dobrým zpěvákem.

Maria, jenž's plna milosti
přispěj s ochotností,
když budem' v úzkosti —
Maria!
Hlad, vojnu, mor zažeň,
nedej by byl zkažen,
kdo tě ctí, velebí.
Maria!

Karel déle nevydržel v chrámě, snad by si ho rodáci povšimli, až budou vycházeti ven; sám na sobě pozoroval, že je rozerván a že stav jeho duše viděti na jeho

tváři. Rovněž pospíchal dolů k té hromadě kamení a cihel, která měla být dopravena na vrch. Litoval, že nemá obrovské síly, aby si mohl na sebe uvaliti destateronásobný náklad a všechno donést nahoru.

Jenom jeden zase mohl vzít kámen a pomalu postupovati ku předu. Ale přece předhonil povoz, jehož kočí divně hleděl na jinocha s kamenem na rameni.

„Hej, kam s tím nákladem?“ volal.

„Na svatyni hostýnskou“, odpověděl jemu Karel.

Kočí se domníval, že má před sebou pomatence. Koho by to také napadlo s takovým břemenem vléci se do vrchu.

Poutníci z Mezova byli právě u pramene. Už ochladli, mohli se napít a nohy i ruce vodou svažit. Obdivovali pramen, který tu vytryskl obklíčeným křesťanům, když umírali žízni.

Karel obešel pramen, aby nebyl viděn, ale přece ho zpozoroval Kužík, který měl všude oči. Také se nad tím pozastavil a nejdříve se mu zdálo, že Karel chce provést nějaký kousek k obveselení, že snad ten kámen s kopce pustí, aby se kutálel s rachotem dolů. I měl vůdce strach, že by se mohlo státi neštěstí a někdo by byl kamenem tím zasažen. Proto šel za Karlem, aby ho varoval a zabránil v nepředloženém kousku.

Ale Holešek kámen nepouštěl s kopce, klidně jej položil na hromadu a usednuv nedaleko odpočíval.

„Co to děláš?“ ptal se Kužík jinocha.

Karel vytrhl se jako z hlubokého přemýšlení. Skoro byl nerad, že byl přistižen při skutku a že musí se přiznati. Ani nevěděl, jak by začal.

„Viděl jsem tam ten kámen a pozoroval, jak nesnadno se dováží nahoru i myslím si, že bych mohl donést sem nějaký kus. Je to záslužný skutek.“

„Tak, tak“, vrtěl hlavou Kužík. „Tedy proto jsi jej sem nesl? Pro nic jiného?“

„Na stavbu, na opravu této svatyně“, vysvětloval jinoch. „Tak mně to na mysli přišlo.“

„Dobře, dobře“, přikyvoval vůdce, „máš pravdu. Kdyby každý dospělý poutník, který sem jde, vzal jeden kámen a sem donesl, co by tu bylo stavebního materiálu. A několik mužů by uneslo trám nebo jinou potřebnou věc —“

Karel horlivě přisvědčoval.

„A že jsi měl takový nápad? Kdo jen ti to vnuknul, abys kámen nahoru nosil? Vždyť si se jindy o takové věci nestaral.“

Holešek nevěděl, co by odpověděl. K pravdě přiznati se nechtěl, za čin, který tu odpykati chce, velice se styděl. Jenom se červenal a krčil ramenem.

„A ještě budeš nositi?“ ptal se Kužík.

„Jakmile si oddechnu, půjdu dolů.“

Vůdce opustil jinocha a rovněž zamířil k rodákům, kteří přecházeli po vrchu prohlížeje valy, za nimiž křesťané kdysi bojovali. Kdosi jim vykládal, že se vyskytli dobrodincové, kteří věnovali dary na opravu, mezi těmi je na místě prvého císaře Ferdinanda Dobrotivý.

„Co jeden císař zkazil, to druhý napravuje“, poznamenal kdosi z poutníků.

„Blíží se šestistiletá památka vítězství křesťanů na Moravě nad Tatary, do té doby aspoň z části má být svatyně dohotovena. Proto se pospíchá. Přijíždějí sem z okolí sousedé a ti zdarma dodávají dříví, cihly, vápno, písek. Jenom kdyby to šlo nahoru poněkud rychleji.“

„To nyní půjde“, ozval se za skupinou vesele a určitě vůdce Kužík. Všichni se ohlédli a zvědavými zraky utkvěli na příchozím.

„Právě jsem viděl, co by poutníci dobrého mohli vykonati. Věřili byste, že mladý Holešek vynáší nahoru kámen?“

Opravdu poutníci nedůvěřovali, vždyť mnohý ani nevěděl, že Karel je přítomen.

Neohlíželi se po něm ani cestou, ani na Hostýně. Ba ani matka, ani sestra o jeho přítomnosti neměli ani zdání.

„Karel že přináší kámen na stavbu? To není on, v tom jest mýlka!“

„Vždyť jsem ho viděl a s ním mluvil. Hned poprvé chopil se nákladu, teď byl dole podruhé a právě se zase chystá nastoupiti cestu pro kámen.“

„To je divné, přímo k neuvěření.“

„Pravda, pravda, něco pohnulo jinochem, že se té práce chápe.“

Mnozí se chtěli přesvědčiti, ale Karla už u hromady kamení nebylo.

„I co“, rozhodovali se, „půjdemo za ním. Máme také sílu, abychom něco unesli.“ Vůdce neodporoval, ale sám dolů nešel. Byl stár a sotva bez břemene se dostal na Hostýn. Mladší pospíchali, i dívky se k nim přidávaly.

„Jdi se, Marie, podívat na Karla“, řekla Holešková, která všechno vyslechla. „Bůh suď, co to syna napadlo. Ani nám neoznámil, že také půjde na pouť — ten nezdrárník!“

Matka sáhla si na čelo, které měla šátkem zavázané. Snad tam nějakou ránu skrývala.

„A co mu mám říci?“ tázala se Marie.

„Co chceš, co za dobré uznáš. Však víš všechno, byla jsi toho svědkyní.“

Dívka smutně přikývla hlavou. Potom se pustila za družkami. Aspoň nějakou cihlu vynese nahoru. Už bylo známo, co se podniká a tu nehlásili se o práci jenom lidé z Mezova, také jiní poutníci sestupovali, aby se uchopili břemen. Šlo se tu na příští neděli hodně lidu, který chtěl spát pod širým nebem. Ráno navštíví sochu Bohorodičky v Bystřici, kde přítomni budou mši sv. a přijmou svátosti. Na Hostýně nyní v pustém chrámě a při opravách se žádné služby nekonaly.

Ale poutníci potkali už Karla. Potřetí stoupal nahoru a hodně se ohýbal pod notným kamenem, který si navalil na rameno. Jak mnoho kdo mohl bez ublížení na zdraví vzít, narovnal si a statně vykračoval. Ženské se aspoň cihel chápaly a nejsilnější muži menší dřeva vzali na ramena. Ovšem také často odpočívali, ale přece byli veselí. Blažilo je, že mohou též něčím na opravu svatyně přispěti.

U večer vykonali pobožnost před chrámem a dlouho do noci zpívali.

Příštího dne rozloučili se časně ráno s Hostýněm a navštívili kostel v Bystřici. Teď cestou Karel potkal matku a sestru. Snad na ně schvalně čekal. Slze měl v očích a hluboce byl dojat.

„Můžete mně odpustiti?“ zašeptal jinoch.

„Ty víš, že jsem tě vždycky milovala“, řekla matka tklivým hlasem.

„Chci všechno napravit.“

„Nejlépe uděláš a sobě nejvíce posloužíš.“

„Teď mne není doma tolik třeba, zůstanu zde a budu pomáhati při té stavbě. Chci odnáseti ten kámen nahoru a jiné poutníky pobádati, aby totéž dělali.“

Holešková udiveně pohlédla k svému synu, ani nemohla uvěřiti.

„Ty bys opravdu chtěl? A co tě k tomu nutí?“

„Však víte, čeho jsem se kamenem dopustil, chci zase velikou vinu tu nošením kamele na posvátný Hostýn napravit.“ (Dokončení).

Z květeny Svatohostýnské.

Píše Fr. Gogela.

~ Pokračování.

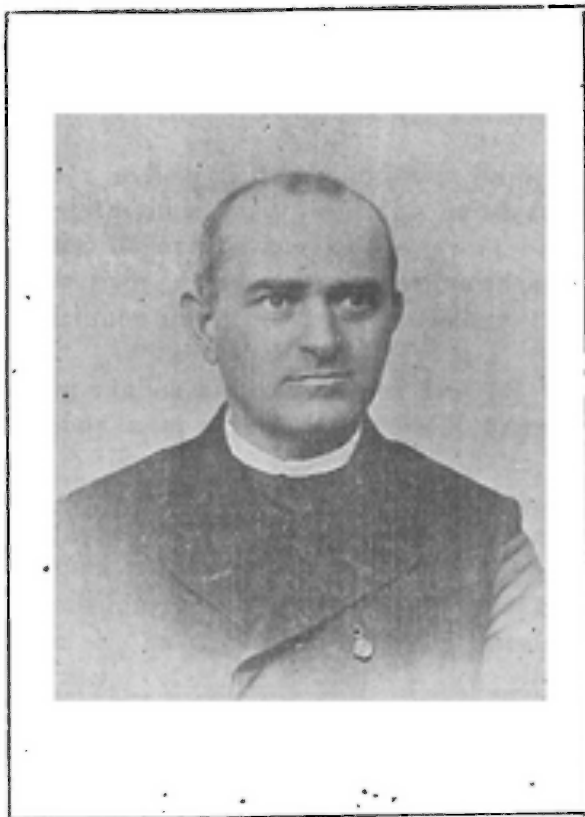
Tavolník udatný (*S. aruncus* L.), přeozdobná rostlina, vyhání až přes metr vysokou lodyhu s velmi velkými listy, světlezelenými, trojhranného obvodu, které se k vrchu lodyhy zmenšují; nejspodnější bývají třikrát, hořejší dvakrát trojené, lístky jsou podlouhle vejčité, pilovité, špičaté; kvítky jsou drobné, seřaděny dle klasů v obšírné latě rozpostavených na konci lodyhy; u rostlin prásníkových jsou květy čistě bílé u pestí-

kových žlutavě bílé, a laty květní dosahují až 30 cm délky. Druh tento roste v krajinách horských, miluje vlhké a chladné rokle, břehy horských potoků a severní stráně, a sestupuje někdy s hor úvodím dosti daleko do údolí. Kořen jeho je silný vláknitý a hořké chuti, užívalo se ho jako léku od zimnice; též jeho listy a květy užívalo se jako posilujícího a mírně svírajícího prostředku. V zahradách se přívem sází pro ozdobu a má-li příhodné stanoviště, bývá velmi statným. Pod Hostýnem roste na Rasavě, Říce a v Bystřičkách.

Chrastavec polní (*Trichera arvensis* L) má lodyhu dolů srstnatou až půl metru vysokou, oblou, dolů nerozvětvenou, k vrchu s větvemi vstřícnými a květy ve strboulech barvy světle fialové, růžové, často i žlutavě bílé; rostlina má nejspodnější listy kopinaté, nedělené, hořejší pak protisečně hluboce dělené; roste hojně zejména na lukách

lesních, na mezích i na rolích, má sice nať nahořklou, ale jest dobrou pící a také včely ji rády navštěvují; také v lékařství se jí užívalo ku čistění krve při vyraženinách kožních a ku hojení vředů. Příbuzná *Scabiosa atropurpurea* L. s květy růžovými, bílými a zvláště tmavě krvavými se zhusta pěstuje ve květních zahrádkách.

Prasetník blamatý (*Hypocheris maculata* L) podobá se přibližně jestřábníkům, má v přízemí rozetku listů obvejčitých, ke spodině súžených, nestejně pilovaných a lodyhu obyčejně pouze s jedním přisedlým lístkem dolů, pod květy poněkud stultlou, úbor obyčejně pouze jeden, někdy však 2—3, a květy žluté; listy bývají často tmavě skvrnaté a chřestí, šlápneme-li na ně; květy se ráno otvírají a k večeru zavírají. Druh tento miluje půdy vápenaté a slínovité a po statnějším vzrůstu a mohutnějších květech než mají obecné jestřábníky luční, i z daleka se poznává; roste na lukách a vřesoviskách, včelky jej navštěvují, dobytek žere, zvláště prasata, odkud i jeho název. Lid ho sbírá za arniku, ačkoliv její účinků nemá. Na Hostýně roste ponějvíce v okolí Skalného na lukách.

P. Frant. Gogela,

slavný rostlinář a farář Rajnochovicích.

Mochna plazivá (*Potentilla reptans* L.) má lodyhu poléhavou, výběžkovitou a uzlovitou a kořenující, listy jako uvedené již mochny obyčejně pětičetné, odtud také zove se pětilístek nebo pětiprstka; květy žluté, jednotlivé na uzlinách, a dosti zvůňné; roste hojně na vlhkých místech, u příkopů a jest účinků svéravých.

Mochna husí (*P. anserina* L.) má lodyhu výběžkovitou, kořenující a na uzlinách jednotlivé květy žluté, listy lichospeřené s listky pilovitými a vespod hedvábitými; roste hojně na podobných místech jako předešlá. Husy ji rády žerou nikoli však dobytek; účinků je svérajících. Této mochny užívalo se od horečky, průjmu, příjcholeře a kořene usušeného a roztloučeného od bolení zubů a chrlení krve.

Zvonek broskvolistý (*Campanula persicaefolia* L.) bývá asi půl metru vysoký, má lodyhu přímou, dolní listy podlouhlé, vřapík súžené a vroubkované, lodyžní přisedlé a nahoře 2—6 květů značných, vyduť zvonkovitých barvy světle fialové, zřídka bílé; roste nejraději na pokrajích lesů a keřnatých chlumech; na Hostýně při valech a jinde.

Zvonek klubkatý (*C. glomerata* L.), má silnou, tupohranou lodyhu, dolní listy

vejčité, dolů zaokrouhlené nebo srdčité, drobně vroubkované, lodyhové kopinaté a přisedlé, květy v hustých strboulech konečných nebo úžlabíčných barvy fialové; roste rád na lukách podhorních, keřnatých pahorcích a stráních a jest na příhodných stanovištích bohatě kvetoucí a velmi ozdobný; roste v celém podhoří hostýnském, na „pasekách“ a jinde; dobytek ho nežere, poněvadž je rostlinou tvrdou a drsnou.

Vrbka chlumní (*Epilobium montanum* L.) má namnoze jednoduchou, přímou a oblou lodyhu, listy pod květenstvím vstřícné a pak střídavě tvaru vejčítokopinatého, ostře pilovité nebo i celokrajné a řapíkaté; plátky květní 4 dvouklané, bledě růžové; roste všude po lesích a lesních křovištích. Vrba kopečná (*Ep. collinum* Gm.) vyhlíží jako značně zdrobnělá v. chlumní a mívá přitloustlé a nasivělé listy a bývá značně rozvětvená roste na skalnatých a suchých místech, úhorech atd. Vrbka růžová (*Ep. roseum* Schr.) má lodyhu jednoduchou nebo i velmi rozvětvenou, listy kalně zelené, podlouhle kopinaté, řapíkaté a květy malé, bledě růžové; roste hojně v příkopech a u břehů. Vrbka malokvětá (*Ep. parviflorum* Schr.) má lodyhu jako předešlá a odstálými chlupy, huňatou nebo pýřitou, listy jen dolní krátce řapíkaté, ostatní téměř přisedlé, vykrajovaně zoubkované a zvláště vespod šedopýřité, květy růžové; roste na stejných místech jako předešlá.

Stolístek klasnatý (*Myriophyllum spicatum* L.) jest rostlina hlubších vod a rybníků s rozvětvenou lodyhou a listy v přeslenech, obyčejně 4 i více; listy jsou hřebenovitě peřené, t. j. mezi žebry není spojovací listové látky, anebo, což správnější jest, lístky jsou vláskovité, větve končí přeslenovitým kláskem květů neúhledných, načernalých a kvetouce vyčnívají z vody. Stolístek hostí velké množství živočichů vodních, jimiž se živí ryby; roste ve velkém rybníku na Říce a v rybníku u Bystřice.

Pryskyřník rozevřený (*Ranunculus circinnatus* L.) jest rovněž rostlina vodní s ponořenými mnohoklennými listy tenkých a tuhých úkrojků, které, vytáhneme-li je z vody, zůstávají rozevřeny; květy jsou malé a bílé; roste na Říce v rybníku a jest užitečný po způsobu rostliny předešlé.

Kakost luční (*Geranium pratense* L.) má silnou větevnatou a huňatou lodyhu, listy zaokrouhlené, 5—7dílné spodní na dlouhých řapících, stopky dvojkvěté a květy veliké o 5 fialově modrých plátcích; plody zobanité; jest rostlina statná a velmi úhledná, rostoucí hojně na žirných lukách; nař jeho jest balsamitě trpká a užívalo se jí na rány a vředy; roste i na temeni Hostýna.

Kakost bahenní (*G. palustre* L.) má lodyhu trochu chabou, poléhavou nebo vystoupavou, někdy křovím se popínající a větevnatou, listy podobné předešlému a květy velké, krásně růžové, zřídka bílé; roste nejraději ve vlhkých pobřežních křovinách a vyskytuje se v podhoří hostýnském.

Kakost pyrenejský (*G. pyrenaicum* L.) má lodyhu dlouze huňatou, přizemní listy dlouze řapíkaté, ledvinkovitě okrouhle, až 11dílné lodyžní s kratšími řapíky až přisedlé a pouze na tři cípky rozdělené, stopky dvoukvěté, květy o 5 srdčité vykrojených plátcích barvy fialově růžové, značně menší než u předešlého. Jest vlastně druh jihoevropský a u nás místy zdomácnělý, tak i na temeni Hostýna u zdí. K. nízký (*G. pusillum* L.) má vzhled zdrobnělého k. pyrenejského, květy má malé a roste všude na místech pustých.

Hruštička menší (*Pirola minor* L.) jest rostlinka nízká, mající listy do kruhu, rozložené, okrouhlé nebo elliptické, na řapících a vroubkované, na líci tmavší a vespod světlejší; stvol květonosný bývá růžově naběhlý, asi trojboký a trochu kroucený; květy jsou až nahoře v dosti hustém hrozně a kulovitě sevřené, na červených stopečkách, bílé neb růžově nabělé, o 5 plátcích; roste po lesích a je chuti hořce svěravé; roste i v lesích hostýnských porůznu. Jméno má dle listů podobajících se listům hruškovým.

Hruštička jednostranná (*Ramischia secunda* L.) má lodyhu přímou nebo vystoupavou, jednoduchou nebo vidličnatě dělenou s listy vejčité špičatými, drobně vroubkované pilovitými a tuhými, květy na vichu lodyhy ve hrozně jednostranném, zelenavě

bílé s vyčnívající čnělkou; roste v lesích na podobných místech jako předešlá a uživalo se jí na rány.

Čilimník černající (*Cytisus nigricans* L.) jest rozvětvený keřík s listy trojčetnými a lístky vejčité kopinatými, vespod hedbávitými; květy v prodloužených hroznech na konci větví, zlatožluté a vonné; roste v suchých křovištích, na pokrajích lesních a pod. místech. Dává dobrou píci a bývá včelkami navštěvován. Na Hostýně blízko temena na půdě lesní a na lukách v okolí Skalného.

Cti otce i matku.

Obrázek dle skutečnosti od S. Stejskala Popovského.

Matka Kotasová měla jediného syna Josefa. A jelikož právě vypršel mu čtrnáctý rok, zavedla jej ku stolářskému mistru Hoclíkovi do učení. Hoch její jevil největší nadání k řemeslu tomu; neboť hned od maličkosti obíral se rád sekerou a pilou, tak že kolikráte matka byla nucena, násilím vyrvat mu vše z rukou, aby sobě něco v nestřečené chvíli neprovedl.

A Kotasová jako rozumná matka, věděla, že čím se dítě v mládí zabývá, též později to bude milovati. Proto dala jej přes všechny překážky, které se jí v cestě naskytly a které bylo jí překonati, do učení, ač mohla ponechat syna doma, kde by se byl dostal za pohůnka a tak přispěti mohl něčím k uhájení životních potřeb matčiných. Takto by alespoň sprostěna byla starost o jeho duši. Avšak dobrá matka chtěla dáti synu svému budoucnost lepší, než-li by dosáhl ve vsi. O duši jeho strachu neměla; neb símě jí samou zaseté ve zky-přeném dětském srdci blahodárně klíčilo . . . . Ráno, kdy hošík měl opustiti rodnou chatu, navštívili společně s matkou vesnický kostelíček. Při mši, při které synáček její naposledy ministroval, prosili oba, matka i syn, Boha za přispění v tom velikém kroku, na kterém záležeti bude synova budoucnost a matčin klid. Po mši sv. rozloučil se Josef s velebným pánem, poděkoval za vše p. učiteli a stíraje slzu z oka, bral se k chatě která mu po čtrnácte let poskytla útulku a kterou má teď opustiti, aby přijal domov jiný, kde bohužel nebude hřáti mateřská láska a který bude snad pustý a chladný jako led . . .

Posnídavše doma s matkou několik studených bramborů vydali se společně na cestu ke vzdálenému městu. Cestou zastavili se na malém hřbitůvku. Zde snil věčný sen Josefův otec. Tento odešel ze světa záhy, tak že jej ani synáček neznal. Pomodlili se na hrobě. Když odcházeli prohodil Josef k matce: »Až se vyučím, budu šetřit a dám postaviti potom tatínkovi pěkný pomník na hrobě.« Matka objala chlapce rukou kolem krku a přitiskla ho k sobě, dojata láskou dítěte. Ale po chvíli tvář její zvažněla, pohlédla na syna svého a pravila k němu: »Jest to šlechetný, skutek, který provéstí máš v úmyslu; avšak pamatuj při tom, že celým svým zbožným životem vystavíš otci pomník největší a nejkrásnější. Hleď ať neztvrdne tvé srdce jako kámen, který na hrob otci dáti chceš. Vystříhej se nešlechetných skutků a pamatuj na Boha při každém kroku. Přideš mezi lidi zlé, kteří budou tě lákati statky i důstojností, budou prositi i hroziti chtějíce tě získati pro nekalé úmysly své. Ale ty zatvrd' srdce, nepřijímej do něho květy, které se třpytí, avšak nevoní. Uchovej si vonné květy své, za které dostane se ti kdysi odměny, jež převáží všechno to, co budou ti chtít dáti zde na zemi. Byl's hodným po celých těch dlouhých čtrnácte let, kéž zůstaneš takovým i dále. Peníze, které dostaneš darem, obětuj na své vzdělání, navštěvuj svědomitě večerní učňovskou školu. Ještě připomenout ti musím, aby's vystříhal se přátelství s darebnými kamarády, kteří svedou často hodné dítky na scestí . . .« Matka umlkla. Snad vzpomínala, co by ještě připomenouti měla dítěti svému; a Josef pohroužen v myšlenky krácel vedle máteře.

Cesta jim ubíhala přes všechno časté ošpočívání, až hrozně unaveni stanuli s večerem na prahu dílny mistra Hohlíka. Tento je laskavě přijal a dovolil novému učedníku, přespátí tuto poslední noc s matkou. Časně ráno rozloučila se matka se synem, zaskočila ještě do chrámu Páně vyprositi na Bohu síly a ochrany pro syna svého zůstaveného v tom městském bahně. Posilněna a upokojena zbožná ta vesnická žena vydala se na cestu k domovu. — — —

Minula od té doby čtyři léta. Josef Kotasů ještě s několika učedníky od různých oborů dostal za vyučenou. A proto jako páni tovaryši zašli sobě do hostince, kde čekalo na ně již několik výrostků, neboť nověpečení výrostci slíbili jim, že dokonale oslaví to nastávající tovaryšství. Červené karafiáty hořely jim na kabátech a hrdost zírала z ospalých očí. Vždyť hued v noci posilňovali se na ten těžký úkol, který přijati mají na bedra svá. Vhrnuli se do hostinské místnosti, vlastně krčmy, kde v průčelí hlásala velká firma, že tam spolek »Lasalistů« má své místnosti a pánovitě poručivše hostinskému — židu — co má přinést, zasedli za stůl mezi soudruhy. Soudruzi zde přítomní gratulovali jim k nové hodnosti.

Než tu otevřely se dvěře a ke Kotasovi přistoupila stará, chudě, avšak čistě oděná žena, která vztáhla upracované ruce k němu a chtěla jej obejmouti. Byla to jeho matka! Syn vida to, vyskočil vztekle ze židle a vzkřiknul na udivenou mat: »Co si to dovoluujete! A co tu chcete? Táhněte do své díry D... (mínil tím rodnou ves) a nedělejte mi zde hanby! A víckrát za mnou nechoďte, já pro vás nic nemám a vy pro mne teprv ne.« Po těch slovech se synáček vytratil z hostinské místnosti. Matka, ohromena slovy těmi, za pošklebků přítomných odešla a vrávoralá bolem sklácena ven ke své vsi. Sotva že vyšla na ulici, vrátil se Josef do hostince. Tu vítali jej někteří z kamarádů úštěpky, jakou prý to má sprostou matku. Josef, jsa v podnapilém stavu, rozlítil se, popadl nejbližší sklenici a mrštil jí mezi utrhače. Ale hned v zápětí skácel se k zemi, zasažen byv do hlavy několika jinými sklenicemi, které vyslali v odvetu jeho kamarádi. V okamžiku se místnost vyprázdnila. Dostavivši se strážník nezastal tu už nikoho. Ale spravedlnosti horkokrevní mladíci přece neunikli. — — —

Mladý Kotas byl odnesen do svého bytu, kde po trapné, čtrnáctidenní nemoci skonal. Volal v poslední chvíli matku, ale ta ho neslyšela. Ranila ji mrtvice, když odcházela pohaněna a zapuzena vlastním synem. »Kdyby vlastní matka svou pečlivostí byla jej ošetřovala, býval by vyvázl z těžké nemoci.« vyslovil se lékař; ale při nedbalém ošetřování a nedbalém plnění nařízení lékařova od Kotasovy bytné, byl sklácen mladý život předčasně do hrobu . . . .

Přestal ctít svou matku, proto potrestal jej Bůh; a za pohanu, kterou způsobil své dobré máteři, zachvátila jej násilná smrt. »Cti otce i matku, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi.

Obrázek z přírody.

(Různý osud člověka).

Mlý čtenáři! Znáš palach, jenž se připevňuje na dřevěné stropy a stěny, aby nahozená malta lépe držela? Takovýto palach roste na některých bažinatých místech požehnané Hané. Ve květnu započne vyrážeti a ne dlouho na to jsa podoben nějakému osení klání se při vání letního větru. Nedaleko odtud vidíš namnoze krásná úrodná pole, na nichž bujná pšenice zraje a odumírá. Konečně kosa sekáčova sklátí obé jak pšenici, tak palach. Divné myšlenky probíhají hlavou, pozorujeme-li byliny tyto.

Bujný vysoký palach upomíná nás na štěstí dítek tohoto světa. Kdykoli naň pohlédneme, vede se mu vždy dobře. Říká se též o dítkách tohoto světa,

že mají neustále dobré časy, vždy šťastné dny. Palach je skutečně od Pána Boha skvěle obdařen. Ať je léto jakékoli suché anebo vlhké, palach snese vše: daří se mu vždy dobře a prospívá stále. Přijdou-li časté lijáky a obilí v poli hyne, anebo nedává úrody, jakou by mělo přinést, palaš, bařinová to bylina, jásá, bují a roste a je dlouhé jako kozácké kopí. Zavládne-li naopak sucho, tak že pšenice v popukané orné půdě takofka usychá, palach ukrývá svoje kořeny ve vlhké zemi; jestli v mokřině bařině. Mimo to sám k tomu přispívá, aby zůstalo vlhko. Sdružuje se se sobě rovnými v hustou společnost, takže vysychající paprsky k půdě se ani nedostanou. A tak přes všechny žáry sluneční žene svůj stvol hodně vysoko, oděje se v ostré, tuhé listy, jimiž se pyšní, více chřestě a šustě než všechna vřikotná přeničná pole dohromady a vystrkuje ještě k tomu sebevědomě hodně vysoko svůj tři dcm. dlouhý chvost, jenž však má méně ceny, nežli kterýkoli nejmenší klas pšeničný.

Pozorujeme-li šťastné dítky tohoto světa oplývající penězi a jměním, řekneme, že se jim daří podobně. Ať se žito, brambory, pšenice, ječmen, ovoce podařilo dobře anebo špatně, jim je to lhostejno, netrpí nouzí nikdy. Když si dělníci, řemeslníci, úředníci a rolníci naříkají v čas drahoty na vysoké ceny, tito si objednájí za své peníze dosti lacino a dobře vše, co potřebují, odjinud. Nežádají jsou tito šťastnými velkoobchodníky; pak jim dražota tím méně škodí. A uzavrou-li k vůli zisku mezi sebou společenskou smlouvu, tak zvaný kartel, tu teprve vlhká půda nevyschne. Jak potom prospívají! Pohledněme na ně, když se v lesku svého štěstí ukážou! Jak šustí okolo tebe ve slávě a nádheře, jak mají vztyčenou hlavu a domýšlivě mluví! Věru, šťastní to lidé!

Ještě z jiné příčiny upomenul mne palach na šťastné dítky tohoto světa. Palaš může svého štěstí dlouho požívat; a s lidmi je to obyčejně zrovna tak. Přirovnáme-li palach ku pšenici, jaký to rozdíl! Ušlechtilé pšenici je se protlouci zimou; v nestálém jarním počasí potácí se mezi strachem a nadějí a pomalounku se dočká dobrých příznivých dnů. Avšak ani tyto nejsou nepřetržitě klidné; často bouře s bleskem hromem a kroupami do nich zahučí; také dlouho netrvaly. Sotva že krásné léto započalo, už stojí obilní stébla na poli skloněna a cítí v každé cévce blížící se smrt.

Tak se děje každému dobrému, prostému člověku, jenž nevěda, co na světě započítí, své zraky obrací k nebesům a o tato zápasí. Dostaví-li se mu po mnoha zlých letech přece několik pokojných dnů — ostatně i do těchto vmísí se mnohý strach a mnohá úzkost — musí ulehčouti a zemřít. Kdo ho dobře zná, rmoutí se a praví, reptaje proti Bohu: Kdyby byl býval šelma člověk, byl by zůstal déle na živu! Než dobří musí zemřít a bezbožníků smrt šetří. Pošetilým však je, kdo tak mluví. Žádá od Pána Boha, aby zralé pšenice nežal, nýbrž obtěžkanou nechal na poli stát, až by se zkazila a ztratila.

Jinak nežli s obilím má se to s prázdným větrným palachem. Všechny krásné dny v roce patří jemu a palach jich hledí využítkovati. V nejpříjemnější době v roce vyráží ze země a brzo dohoní pšenici. Když tato sklání svoje hlavy pod smrtonosnou kosou, palach teprve počíná pravý život. Kdyby palach dovedl myslet a si učiniti vysokomyslné, přepjaté představy jako domýšlivý člověk, zajisté by se domníval, že když obilí z polí zmizelo a strnisko pluhem bylo pochováno, slunce, déšť, rosa a vítr slouží jedině jemu. A tak žije vesele v srpnu, září, říjnu, až se noci schladí a slunce v menším oblouku svou denní dráhu ukončuje. Tu teprve přijde srp a sklátí jej.

Nevzbuzuje-li to právem závist a hněv u všech těch, kteří ne pevně ve věčnou odplatu věří, že šťastné dítky tohoto světa tak dlouho a v takové míře blaha pozemského života mohou požívat? Tito nemusí v létě z tohoto světa se stěhovati, nýbrž mají jak celé léto tak větší část podzimku pro sebe. Co jazyk, oči a uši žádají, poskytne se jim. Po čem srdce touží, čest, řády, tituly a

vyznamenání, dostanou. Co jich mysl starostlivě hledá, bohaté nevěsty, spolehlivé zetě naleznou. Věru kdo by jim nezáviděl? Konečně když už je svět nevábí, poněvadž je tělo přes příliš zlomené, vzpomene si také na ně ta zabutá s kosou. Přijde a je po nich!

A přece chci býti raději pšeničným stéblem na vyprahlém poli a už v létě zemřít, než dutým, vypínavým palachem v černém bahně, žít pozdě do podzimu, pak přijít, ne do stodoly jako pšenice a pomáhati udržovati život jak člověku tak zvířeti a s nimi takofka znova a dále trvati, nýbrž jako palach buď do baňeniště kde je zašlapán, nebo na oheň a při nejlepším pod maltu, drub to bláta utvořeného z písku a vápna, jako podklad se dostat. Co je lepší? Který osud se nám nyní lépe zamlouvá? Zajisté pšenice. Tedy vpravme se do svého osudu zde na světě a čekajme trpělivě lepší budoucnosti. »Cokoli činíš, čin moudře a pamatuj na konec«, dí básník. Neboť, »nejsou u porovnání utrpení tohoto světa s budoucí slávou, jež se na nás ukáže«, pravý sv. apoštol Pavel.

Vysvětlení v příčině obrazů Sv. Hostýna. Poněvadž v poslední době byly o prodeji obrazů Sv. Hostýna — p. L. Klabusayem provozovaném — různé zprávy i na úkor Sv. Hostýnu roztroušeny, jest nám podati vysvětlení následující: Pan L. Klabusay nezval sl. Widermanovu do Holešova k přednášce. Přednášku pořádal »Ženský odbor Sokola«, tudíž si ji také pozval. Byly proto útoky v té příčině na p. L. Klabusaye učiněné nemístny. Dokonce není pravda, že p. L. Klabusay jako výtěžek z prodeje obrazů Sv. Hostýna odvádí Hostýnu jenom několik set. Účtování jeho je úplné a jasné, jelikož účetní knihy jsou pod dozorem strážců na Sv. Hostýně. Každá nesprávnost jest naprosto vyloučena.

Redakce.

Zprávy se Sv. Hostýna a z posv. Velehradu.

K zamezení zmatků v účtech a zaslání »Hlasů Svatohostýnských, jakož i při nových objednávkách prosí redakce uctivě, aby se každý přímo obrátil na redakci na Sv. Hostýně p. Bystřice p. H. a ne jlnam. K vysvětlení stačí podotknouti, že náš časopis čítá 7000 odběratelů.

Vyslyšení. J. N. ze Stř. vzdává tisícerý dík Marii Panně Svatohost. za uzdravení v těžké nemoci. — Čtenářka »Hlasů Svatohost.« z V. děkuje Marii Panně za uzdravení a dává na dobročinný účel 10 K. — R. D. z H. nabyl na příměluv Matičky Boží Svatoh. úplného zdraví a uveřejňuje to na znamení své vděčnosti vůči nebeské Matce. — M. N. z B. děkuje Marii Panně Svatoh. za velkou úlevu v utrpeních po požití vody z posvátného pramene.

Dary pro Sv. Hostýn. Nejmenovaná z T. krásnou, zlatem vyšívanou bursu. — Sbirka žen z Grymova při svatbě 6 K, A. St. z Hustopeč n. B. 10 K, Chr. z Radvanic 10 K. — Na křížovou cestu: tři nej. z Břestu 58 K, z Velehradu 10 K; F. K. z Pavlovic 20 K; Ant. Hájková a Frant. Drápalová z Vomic u Rosic po 2 K. Na chléb sv. Ant.: Fr. Dr. 2 K.

Oprava. V č. 6. na str. 88 mají státi v řádku třetím od konce místo »dle kupné smlouvy« slova »dle rozhodnutí kn. arcibiskopského, již byla ta záležitost vládou svěřena«. —

Svaté pole »Matice Svatohostýnské«. (Pokrač. Uveřejňuje Msgre. Dr. A. Stojan). Ant. Čtverák z Hodonína, Číhalová Marie z Okřížek, Čížmař Jan, farář v Dol. Štěpánově, Cepelák Frant. z Brodku, Činková Anna ze Strání, Černoch Josef z Dobrotic, Dvořáková Marie ošetřovatelka z nemocnice v Brně, Daňková Frant. z Křenovic u Kojetína, Dvořáček Frant. z Okřížek, Dokulí Frant. z N. Vsi u Okřížek, Dohnal Josef z Bohuslávky, Dvořák N. z Poličné, Dvořáková Kateřina z Vyskova, Dusilová Karol. z Vamberku, Dvořák Leopold z Brna, Dokoupilová Jos. z Dol. Štěpánova, Dědek Vinc. z Popovic, Dvořáková Kateřina z Blanska, Daněc Fr. z Trávníku. Před nedávnem † Anna Četkovských z Bedihošti, loni Marie Šejdova st., letos M. Šejdova ml. (Pokrač.)

Počasí na Sv. Hostýně. Teplota v první polovici listopadu kolísala mezi + 7.9° C a 4.4° C. Sníh doposud se neukázal, ano 9. listopadu v noci a 10. listopadu ráno přšelo. Následkem příznivého počasí poutě jednotlivců na Sv. Hostýn ještě neustály.

Exercice Velehradské pro rolníky. vykonány byly s pravým užitekem všech účastníků. Přichystána duchovní samota v posvátných zdech Velehradských obnovila ducha křesťanského v oněch 15 rolnících a 42 selských syncích, mezi nimiž se nacházeli zástupci všech skupin »Sdružení rolnické omladiny na Moravě a ve Slezsku.« Mlčení, které mělo ducha pro vnímání oněch velkých základních pravd světového názoru křesťanského připra-

vovati, bylo svědomitě šetřeno a tím se ovšem stalo, že byl očekávaný užitek exercicií pevnější a trvalejší. Dojemný byl průvod se světly na hřbitov k hrobům našich v Pánu zesnulých misionářů P. Vostatka a P. Cibulky. Třetího dne večer po posledním rozjímání obnovili všichni ústy i srdcem svůj křestní slib. »Pro Krista pracovat, pro Krista bojovat, pro Krista trpět!«, jak to p. kazatel chtěl, ta slova utkvěla všem hluboko v srdci i duši. Ta slova tanula zřejmě všem na mysli, když před hlavním oltářem klečící obnovovali svou křestní úmluvu. Exercicie zakončeny byly mší sv., kterou sloužil P. Msgr. Dr. C. Stojan, při níž všichni účastníci přistoupili k stolu Páně. — S vděčným srdcem opouštěli ve středu dne 13. t. m. účastníci duchovních cvičení Velehrad. »Svatí naši věrověstcové žehnejtež všem účastníkům prvních rolnických exercicií na Velehradě!«

Sdružení rolnické omladiny na Moravě a ve Slezsku konalo důvěrnou poradou po rolnických exerciciích v jídelně exercitantů na Velehradě. Účastenství bylo hojné. Zástupcové 15 skupin se účastnili debaty. Protektorem spolku byl zvolen P. Msgr. Dr. Cyrill Stojan, zemský a říšský poslanec a starostou p. Rob. Čagásek.

V Cyrillce na Velehradě se má klásti nová mramorová dlažba, za tím účelem byla stará pískovcová dlažba vytrhána a přiležitosti oné použito, aby se Cyrillka prozkoumala a prokopala. Nalezena byla zed' 1 m 20 cm tlustá, která jde před oltářem k epištolní straně. Základy presbytera jsou 1 m 75 cm hluboké. Uprostřed lodi se našel podstavec pro podpůrný sloup, což se zdá nasvědčovati, že by snad loď Cyrillky byla kdysi klenutá bývala. Na epištolní straně v lodi nalezena hrobka klenutá 2 m 35 cm dlouhá V kopání se pokračuje.

Z církve a ze světa.

Čechy. Ve spolku »Volné myšlenky«, jehož třetina členů prý je tajná — asi 312, je zařízen zvláštní tajný svaz Aug. Smetany, nazvaný tak po odpadlém knězi Aug. Smetanovi. Svaz tento čítá prý už 40 kněžských členů, z nichž někteří už svůj výstup z církve prohlásili, ostatní pak, až najdou vhodné zaopatření, prohlásí. Jen dej Bůh, aby se to brzy stalo! Škoda pro církev, neobrátili se, bnde menší a církev bude bez nich trvati dále. — Zajímavé jest, že jeden z hlavních šířitelů »Volné myšlenky«, Dr. Bartošek vystudoval za kněžské a katolické peníze v brněnském chlapeckém semináři. Snahy »Volné myšlenky« jsou našim čtenářům známy z čís. 6. t. r. na straně 96. — Odstouplý kaplan a katecheta v Praze Dlouhý-Pokorný zakládá spolek deistický t. j. vyžadující od členů pouze víru v Boha a v nesmrtnost duše. V božství Kristova člen spolku věřiti nemusí. (To je hodně málo!! Pozn. red.). Listem spolku má býti

»Křestanská myšlenka« vycházející v Olomouci. List tento je náhradou za zašlý »Rozkvět«, o němž jsme se naposledy zmínili. »Bílý Praporec«, »Ufazaný jazyk« a »Rozvoj«, Jsme ubezpečeni, že čtenáři oněch listů, kteří byli dobré vůle přijdou na divné myšlenky a že se jim tímto otevrou hodně oči. — Hilsner, jenž byl ne pro rituelní, nýbrž sprostou dvojnásobnou vraždu odsouzen do vězení, ještě nenechá profesora Masaryka spáti. Umýval jej v Americe. A německo-židovské listy přizvukují a volají po osvobození této prý oběti protizidovského fanatismu. — V Praze vyšel letos pro sociální demokraty nákladem »Záře« »Dělnický katechismus«. — V něm se potvrzuje všechno to, co se o sociální demokracii doposud říkalo. V odstavci »Povinnosti k náboženství a církvi« str. 46. stojí výslovně: »Všeobecně možno tvrditi, že proti církvi a proti kněžskému stavu panuje nepřátelské a nedůvěřivé smýšlení«. A na str. 50. se píše: »Nesmí se však nikterak zaměňovati stanovisko dělnictva ku církvi za dělnické stanovisko k náboženství... Toto stanovisko je vysloveno také v programu strany sociálně demokratické v požadavku: »náboženství budiž prohlášeno za věc soukromou; odstranění vydání z veřejných prostředků k církevním a náboženským účelům (odděl. církve od státu); prohlášení církevních a náboženských společností za soukromá sdružení, spravující své záležitosti samostatně; povinný občanský sňatek«. Auktor Rob. Nádvorník mluví tu hodně jasně a věc se ještě více objasní, uváží-li se, že při »Volné myšlence« hrála soc. demokracie prím.

Morava. Dvě osoby Am. S. a V. Sk. v B. nás prosí, abychom uveřejnili poděkování, že byly na přímělu ctih. služby Božího Martina Štědý T. J. uzdraveny ze své těžké nemoci.

Dolní Rakousy. Dne 4. května 1908 odejde z Vídně procesí do Lurd.

Štýrsko. Ve Štýr. Hradci vzali si do prádla jeptišky. Nejprve voláno od sociálních demokratů a liberálů do světa o ukrutnostech Vincenciánek; nyní přišly na řadu Alžbětinky. Vincenciánky mají totiž polepšovací ústav pro mraně zkažená děvčata. I stalo se, co při výchově takových špatných děvčat ani jinak nejde, že použily metly, po případě i pšisnějšího nutného trestu. Z toho povstal hrozný rámus u sociálních demokratů a jiných nevěreckých listů, tak že se celá záležitost dostala až k soudu. Poněvadž však tělesný trest je zákonem zapovězen, byla uložena jeptiškám pokuta po 20 K. — U Alžbětinek zase propustily před několika lety jeptišku, jelikož se nefidila dle klášterních pravidel. Tato vymáhala na klášteře soudné výživu. Při té příležitosti vychrlily socialistické listy na Sestry celou spoustu pomluv. Jeptiška Bonaventura prý — tak slula ona jeptiška — musela klečeti na holé zemi, musela Sestrám libati stěvice, klečeti s provazem kolem krku, ano musela v ústech držeti hůlku — (je to malé

dřívko, aby se lépe zachovávalo mlčení! Pozn. red.) — a mti při tom rozpjaté ruce! Věru hrůza jde člověku po zádech, čte-li, že se v klášterech, také u jiných Sester, nejenom Alžbětinek, jako prostředku kajícího a ascetického, užívá takových to »trestů«! — Než může se říci socialistům o Sestrách ještě něco hroznějšího: že mnohé jeptišky mají stálé mlčení, bičují se, líbají z pokání podlahu atd. a obsluhují těžce a snad nakažlivě nemocné socialisty a židy. Arci člověk nevěrec a zlomyslník takových skutků, kajcnosti nechápe! —

Uhry. V rodišti známého faráře A. Hlinky v Černové měl býti kostel postavený hlavně jeho přičiněním vysvěcen za pomoci četnických bodáků. Světitelé totiž přibyli tam jsouce provázení četníky. Černovští však takové zvláštní slavnosti si nepřáli. I chtěli povoz zastaviti a obrátiti. Tu však četníci do bezbranného lidu několikrát vystřelili. Výsledek byl hrozný 11 lidí bylo usmrceno, 3 těžce a 12 lehce zraněno. Na to se světitelé obrátili a jeli bez svícení domů. — Jistý maďarský list píše, že prý čeští Sokoli chtějí učiniti útok na Uhry a zabráti Slovákco. — V parlamentě snaží se Maďafi zdolati i Chorváty. —

Německo. V Siebenlehn založili hasiči na rozkaz představeného 43 ohně, načež kradli a drancovali. Starosta dostal za to 7 a půl roku káznice. — Smutné obrázky mravnosti vysoce postavených osob vyšly na jevo při procesu Hardena s Moltkem. Divné však při tom je, že úlohu mravokárce hraje potomek z národa vyvoleného. Vždyť zde by se dalo ledacos vynésti a bylo by dobře, kdyby se započalo na prvním místě: lidokupectví, špatné domy, vydírání dělnictva a chudého lidu, lichva atd. nejsou menší zla než-li ono.

Francie. Vláda nařídila, že se mají všechny umělecké předměty jako sochy, obrazy atd. odstraniti a dáti do museí.

Amerika. Ve Spojených Státech bylo v posledním 20 letí jeden milion rozvodů manželských.

Rusko. Volby do dumy dopadly pro vládu velice příznivě. Opozičních poslanců je ne-

patrná menšina. — Známa sekta »Mariavitů« se zorganizovala. Za generálního ministra byl zvolen bývalý katol. kněz Kovalski. Vláda podporuje sektu proti katolíkům. — Ve Vladivostoku byla námořnická vzpoura, jež však byla potlačena. — Duma zase zasedá.

Redakci zasláno:

Archiv Dolních Kounic, města ra Moravě. Podává Aug. Kratochvil, kaplan v Popovicích p. Rápotice. Doporučujeme.

Sv. Cyrill a Method v památkách starožitných na Moravě a ve Slezsku. Díl II. Stran 327 se 115 obrazy. Cena 3 K. Sebral Dr. Fr. Přikryl, farář v Týně u Lipníka. V administraci »Záhorské Kroniky«. Je to cestopisné dílo ve stopách sv. Věrověstů vykonané za 29 let. Každý citel našich slov, apoštolů uvítá s radostí dílo toto psané s velikou láskou k našim světcům. Otázka velehradská luští se v ní praktickou archeologií, národopisem a dějezpitem. Cena úpravné knihy vzhledem k velikým výdajům velmi nízká. Doporučujeme ce nejvšeleji.

První česko-katolický sjezd v St. Louis, Mo., v osadě sv. Jana Nep. v týdnu Svato-václavském od 20.—26. září 1907. Tiskárna časopisu »Hlas« ve St. Louis, Mo. — Doporučujeme.

Listárna a redakce.

M. S. v Br. Děkujeme Vám za laskavost Drbohlav. Děkujeme. Budoucně.

Něco pro zasmání.

Kde padá na sv. Cyrilla a Methoděje sníh? — Odpověď: Na Sv. Hostýně v zimě před kostelem, kde stojí sochy věrověstů pod širým nebem.

Chytil hada místo ryby. Nedaleko Sv. Hostýna chytil jistý občan ryby. Pojednou zdálo se mu, že vidí úhoře. Chmatne po něm, než tu vleze mu do rukávu užovka, otočí se mu kol těla a vyskočí rozevřenou na hrudi košili zase ven.

~~~~~ Patisk zakázán, leč s uvedením pramene. ~~~~~

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma **V. ZBORIL A SYN,** první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v **Bystřici pod Hostýnem.** — — — Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilký vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

~~~~~ Doporučujeme. (Redakce.) ~~~~~

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. F. Xaver Zimmerhackl. T. I.
Tiskem Grafického ústavu Zaorálka a Tučka nást. L. Klabusaye v Holešově.

10. číslo.

1. ledna 1908.

Dějiny Sv. Hostýna.

Píše P. Fr. Vídenský T. J.

(Pokračování.)

Avšak netrvala tato samostatná duchovní správa dlouho. Toliko čtyři administrátorové se vystřídali: Karel Krout od r. 1756—1768, byv přeložen na faru do Lidečka; Ignác Land, nápotomní farář a děkan v Budišově, od roku 1768 — 1778; Jiří Dohnal od r. 1778 až do své smrti r. 1781; Frant. Klučka od r. 1781 až do zrušení sv. Hostýna r. 1787. Poslední dvě léta však měla se státi v duchovní správě Sv. Hostýna jakási změna. Po-
učuje nás o tom list kn. arc. Coloreda zaslaný nejdůst. kn. arcib. konsistoři dne 23. května 1785. List zní: »Na náš protest učiněný za Vašeho souhlasu odpovědělo slavné cí. král. mor. slez. gubernium tímto přispisem, jež zde doslovně uvádíme: »Bystřický farář Jan Straka má prý zů-
stati při svém beneficiu a kněžstvo hostýnské, jež tamtéž

P. Fr. Xaver Zimmerhackel, T. J.

ještě se ponechá, má se ponenáhu přibírat na pomoc sousední faře bystřické, aby tím lid nepozorovaně se vy-
léčil z předsudků, jakoby se Maria Panna musela buď na tomto neb onom místě jenom navště-
vati, ctíti a vzývati. Časem však, až prý lid, odloživ svůj dřívější zvyk cho-
diti na Hostýn, zů-
stane ve svých ko-
stelech a v nich svou pobožnost bude vy-
konávati, bude se pomýšleti na to, aby kněží hostýnští na místech nutných pro duchovní správu užitečněji byli umís-
tění. — Vaší tedy správě to svěřuji, abyste, aniž by to lid pozoroval, dle

rozhodnutí vlády vše, jak Vám možno, zařídili atd... Dáno v našem sídelním městě Kroměříži dne 23. května r. 1785.« Z toho vidno, že se v poslední době měl samostatný ráz sv. Hostýna alespoň na venek setřítí. aby zrušení nepůsobilo tolik obtíží. Alespoň na venek, pravím, neboť v knize celebrantů je zapsán vdp. P. Klučka jako administrátor až do posledního dne.

Kam se však poslední administrátor po zrušení Sv. Hostýna dostal, není nám blíže známo. V kroměřížském kn. arcib. archivu nalézá se stran jeho ustanovení tato listina: »Od mor. slezs. gubernia. Došla nás zvěst, že hostýnský administrátor František Klučka není, jak Vaše knížecí Milost udala, k duchovní správě neschopný, nýbrž že byl navržen za kooperatora na místní kaplánek v Loukově. Je-li tomu skutečně tak (na vyjádření nebo-li uvedení námitek chceme čekati), má se zmíněný administrátor, aby se tím snáze vysoce požadované úspory pro náboženský fond dosáhlo, raději pro nějakou novou faru anebo lokálku navrhnouti, aby se potom jeho nadace dle nejvyššího úmyslu s takovou expositurou pro vždycky mohla spojití. U loukovské kooperatury, zřízené z náboženského fondu, nelze toho proto docíliti, že administrátor vyšší nadace požívá. V Brně, 25. dubna 1787. Lud. hr. Cavriani. Ch. Hentschel.«

Tolik o administrátorech. Avšak k vůli úplnosti podáváme také jména těch, kteří buď jako beneficiáti anebo kaplani na Sv. Hostýně až do jeho zrušení pracovali. Byli to: František Jakub Albl, Jan Frant. Hübner, František Vroblic, Bernard Veselý, František Ninger, Josef Pavlík, Ignác Gerlich, Jan Haas, Rudolf Bezděcký, Jan Papež, Viktor Kučera, Filip Trost, Tadeáš Gazda, Kašpar Mühlberger, Kašpar Dědek, Karel Dapit, Vavřinec Štínek a Jiří Ležatka.

Bezprostředně před zrušením chrámu na Sv. Hostýně nacházeli se toliko dva dpp.: Frant. Klučka a Filip Trost. Poslední byl dán jako neschopný pro další duchovní správu do pense. Počítání však k nim byli také dpp. Tadeáš Gazda a Jiří Ležatka, z nichž první už delší dobu byl zaměstnán v Loukově a potom stal se kaplanem v Bílé Lhotě, poslední pak byl povolán asi týden před zrušením za kaplana do Pavlovic.

Než zvědavému čtenáři přijde asi na mysl, co se stalo s fundovanými suffragiemi Svatoh., když kněží Sv. Hostýn opustili? Tyto byly zůstaveny posledním kněžím, kteří za to dostávali zvláštní plat z náboženského fondu. Případné ustanovení zní takto: Od mor. slez. gubernia. Z přiloženého výkazu vysvítají obnosy, jež mají všichni čtyři bývalí hostýnští beneficiáti: Frant. Klučka, Fil. Trost, Jiří Ležatka a Ferd. Gazda, nyníjší místní kaplan v Bílé Lhotě. z náboženského fondu jak za uplynulý rok tak budoucně ke své výživě dostati. Dle tohoto výkazu vyplatí komorní výplatný úřad:

a) Františkovi Klučkovi za rok minulý	160 zl. 27 ³ / ₁₂ kr.
za budoucí rok počínaje 1. t. m.	213 zl. 57 kr.
b) Filipovi Trostovi za minulý	120 zl.
za budoucí	160 zl.
c) Jiřímu Ležatkovi za minulý	120 zl.
za budoucí	160 zl.
d) konečně Tad. Gazdovi jako kaplanu v Bílé Lhotě za minulý	190 zl. 23 ⁴ / ₁₂ kr.
za budoucí ale v nadacích	160 zl.
a bez závazku	140 zl.
tudíž ročně tak jako ostatním od 1. října t. r. počínajíc	300 zl.

a sice se to má všem čtyřem za minulý rok ihned, za budoucí ve čtvrtletních lhůtách pod dnešním datem vyplatiti... O všem tom uvědomiž Vaše knížecí Milost dotčené čtyry beneficianty, doručí jim přiložené platební výkazy, aby je

v duplikátech podepsané nám zase vrátili, a upozorní, že administrátor Klučka nadační suffragia, zahrnutá ve svém platě, má také za minulý rok vykonati, ostatní však tři pouze pro budoucnost... V Brně 3. října 1787. Chr Aug. šl. Hentschel.«

Na konec budiž nám dovoleno jako dodatek a na místo poznámky uvést vyrovnání dluhu s kostelem bystřickým. Nevíme, z jakých příčin dluhoval kostel bystřický kostelu Svatohostýnskému značnou sumu na tehdejší doby 6297 zl. 49³/₄ kr. Tento dluh měl se po zrušení kostela Svatohostýnského spláceti po 30 zl. ročně náboženskému fondu. Guberniální výnos zní takto: »Od mor. slezs. gubernia. Vyšetřováním vyšlo na jevo, že bystřický kostel dluhuje zavřenému horskému hostýnskému kostelu, nyní pak náboženskému fondu, nezúročitelný kapitál šesti tisíc dvou set devadesáti sedmi zlatých 49³/₄ kr. Pročež ukládá se bystřickému faráři prostřednictvím přerovského krajského úřadu, aby na zaplacení tohoto dluhu, ustanovených konsistoří třiceti zlatých ročně prozatím a dokud kostel většího jmění nenabude, z příjmů bystřického kostela náboženskému fondu odváděl.

O tomto ustanovení se Vaše knížecí Milost pouze uvědomuje.

Brno, 31. října 1787.

Joh. svob. p. Beer.«

28. Záznamy Svatohostýnských kněží v knize celebrantů.

Duchovní správcové na Sv. Hostýně vedli už od r. 1748 zvláštní knihu, v níž především zapisovali, kdo každý den sloužil mši sv. Proto je nazvána kniha tato »knihou celebrantů.« Je psána veskrze latinsky a doslovný její titul je: »Záznam jmen v každém ohledu ctěných a ctihodných kněží stavu světského i řeholního, slouživších oběti mše sv. v tomto milém chrámě pode jménem Královny Andělů slavně nanebevzaté a zvláštní Ochranitelky, po celém světě známé milostmi a zázraky, na hoře Hostýnu blíže Holešova pod farností bystřickou v markrabství moravském od r. 1748 a dne 1. ledna do budoucích a pozdních dnů a let; za štědrého majitele panství vys. ur. Pána, p. Prantiška Ant. řím. císař. hraběte z Rottalů, pána na Holešově, Bystřici, Prusinovicích, Zbořovicích atd. atd., J. císař. král. vel. komorníka atd., tohoto slavného mariánského kostela hostýnského velice horlivého patrona, za veledůst. pána Jana K. Straky, toho času faráře v Bystřici.«

Kromě toho však zaznamenávali v ní oddávky, pohřby, počet sv. přijímání, průvody (průvodů zdá se, že bylo udáno trochu málo, máme-li na zřeteli počet kajčnicků. Pozn. spisovatelova) a zde onde přidali dosti zajímavé poznámky různého druhu. Obyčejně jsou poznámky tyto na konci roku, ač se někdy s nimi shledáváme i na jiných místech.

Znějí pak dle pořadu v knize takto:

(Pokračování.)

Novoroční modlitba:

O, Jesu můj.

O Jesu tichý, Tvoje jméno
v mé srdce vepiš hluboce,
ať jaseť plaje v moji mysli,
ať jazyk můj je šepoce.

To jméno všechno v sobě tají,
je léků slastí pramenem,
v něm slunce hoří věčné krásy,
v něm spásu našla hříšná zem.

To jméno milé sladkou manou
nám padá v kalich života,
když hořkost rety naše svírá,
z něj září radost dobrota.

Ó sladký Jesu, s ranním svitem,
rať při mém loži věrně stát
a noční stín, když zavře oči,
dej pod pláštěm tvé lásky spát!

Když ku modlitbě sepnu ruce,
o kéž Tě, Jesu, v srdci mám,
a když svou denní práci začnu,
o Jesu, pomáhej mi sám!

Buď štítem proti nepříteli,
když zvát mě bude v zrádný boj,
Ty vítězství mi celé skytni
a všechny rány zase zhoj.

A kdybych padl v sítě hříchů,
o rychle vyprost duši mou,
o nedej zhynout zbloudilému,
jej manou nakrm nebeskou.

A nemoc zrádná když mne spoutá,
buď lékařem i lékem mým,
a stíny smrti když mne zhalí,
buď těžitelem jediným!

O Jesu, v tesklivé té chvíli,
než duše z těla odletí,
ať moje srdce, moje ústa
to sladké jméno posvěť:
O Jesu, Jesu, Jesu můj!

Rud. Stupavský.

Za pokání.

(Dokonč.) Obrázek z dějin Sv. Hostýna. — Napsal Alois Dostál.

Matka zalomila rukama. Radost ozářila jí tvář. Už ani té bolesti na čele necítila. „Abys sobě neuškodil“, lekala se, „cesta nahoru je tak strmá, člověk snadno se unaví.“

„Budu konati jenom tolik, co je v mé moci, jsem zdrav a silný —“
Holešková neodporovala.

„A teď toužím po smíření s Bohem.“

„Jdi, jdi, synu, zatím se budeme za tebe modliti, aby tv oje předsevzetí bylo trvalé. Na všechno chci zapomenouti, jenom když tě uvidím řádným člověkem.“

Karel nyní doprovázel matku a sestru, a všichni se ode brali do kostela, kde spatřili obraz, který býval kdysi na Hostýně.

A mnozí tu docházeli odpuštění vin a poklesků.

Vůdce Kužík už shromažďoval svěřence své do průvodu. Holešková se tu loučila se synem před kostelem, Marie odevzdávala mu potraviny.

„Což Karel nepůjde s námi?“ ptal se Kužík.

„Chce tu nějakou dobu zůstat“, odpovídala za syna matka, „bude prý pomáhati při stavbě a především vynášeti kámen na Hostýn“.

Nejenom vůdce, ale i jiní, kteří to slyšeli, vrtěli hlavami. To, že bude dělati ten který se valnou pracovitostí nevyznačoval, doma rád Bohu nesloužil a nejspíše darebností si hleděl?

A bylo tomu tak. Poutníci se seřaďovali, ale Karel odcházel na Hostýn. Kdyby nebyl den Páně, hned by se chápal práce.

„Buď tu s Bohem!“ volal vůdce a jinoch jenom zákýval hlavou smutně ohlížeje se po rodácích, od nichž se odlučoval, aby učinil pokání za hříchy, jež mu byly už odpuštěny, ale které chtěl ještě více odčinit.

K uším jinochovým zněla píseň vzdalujícího se průvodu:

„Chválu vzdejme, Moravané,
nejsvětější Matce Páně,
pějme vroucně nebes kněžně,
vzývejme ji všichni něžně . .“

Karel dobře znal píseň onu, naslouchal, pokud bylo slyšeti zbožný zpěv a zdálo se mu, že v něm poznává hlas matky a sestry Marie. Když poutníci daleko zašli, Holešek prozpěvoval pro sebe:

„Maria, Maria, dennice vítězná,
Maria, Maria, lilie líbezná,

oroduj za nás,
Matko, v každý čas,
královno nahlvězdná!

Karel zůstal na Hostýně, pokud jeho hospodářství doma dovolovalo. Nosil kámen, pomáhal a jiné povzbuzoval. Přicházeli poutníci a Holešek hned k nim mluvil:

„Neuškodí vám, vezmete-li každý kámen nebo cihlu a donesete-li nahoru. Bude to záslužný čin.“

Kdo mohl, komu břímě do kopce nésti nevadilo, poslechl, kamení se chápal a vynášel. Zatím zedníci a jiní řemeslníci se tužili, dílo pokračovalo a svatyně nabývala jiné tvárnosti.

Moravané ze sousedství zdarma dováželi, a národ českoslovanský sbíral milodary na chrám hostýnský. Národní vědomí se probouzelo a velmi mnozí uznávali, že v tak hrozném postavení nemůže zůstatí místo, kde se taková památná bitva stala, kde zastaven byl proud tatarský.

Už několik dnů Karel nosil, už už viděl, že se jeho myšlénka ujala.

S večerem stanul před chrámem, kde poutníci vypleli travu a vytrhali křoviny. Tu pak sám tiše se tázal: „Už dosti pokání toho? Odčiniť jsem vinu svoji?“

V duchu zatanul v Mezerově na rodné půdě, kterou mu otec odkázal v dědictví. Pracoval tam s matkou a sestrami. Sbírali všichni kámen na jetelišti, aby tam bylina růsti mohla a drobným kamenčím nekrněla.

Tu Holešková opět syna napomínala. Dozvěděla se o novém jeho špatném kousku a srdce jí přetéčalo žalem. Považovala za svou mateřskou povinnost povznéstí hlas proti nešlechetnosti. Činila tak s důrazem; neboť bývalá mírnost již nepomáhala. Přišla k náhledu, že dříve chybovala.

„Synu, co z tebe bude, chceš-li takhle pokračovati? K jak smutným přijdeš koncům? Už by's mohl míti rozum a změnití se. Teď jenom sobě i nám hanbu děláš.“

Karel nebyl zvyklý z mladosti poslouchati taková slova; měl právě zlost, k níž matka řečí svojí jenom oleje přilévávala. Neopanoval se, ale pojednou vybuchl:

„A tohle mám stále poslouchati? Což jsem zde nějakým otrokem?“

Při tom mrštěl kamenem, který právě v ruce držel, neohlížeje se kam letí. Snad to schválně neudělal, snad ani nevěděl co činí, ale stalo se. Kámen vletěl ubohé matce do čela a značně ji zranil.

Sestry vykřikly, také Karel se zhrozil.

Čelo matčino bylo potřísněno krví. Rána nebyla těžká, ale přece bolestná.

„To mám za lásku, kterou jsem k tobě měla?“

Karel neposlouchal, ale utekl s pole. Běžel pro lékaře, ten vymyl ránu, dal obvaz a prohlásil, že nehrozí nebezpečí.

Zatím se sousedé chystali na pouť na Hostýn.

Holešková si ustanovila, že také půjde, aby odlehčila na posvátném místě zaroucenému srdci svému. S Karlem do té doby nemluvila. Vyhýbal se, ani ke stolu se nedostavoval. Jenom chleba si v komoře ukrojil a pospíchal na pole.

Teprve na Hostýně se sešli, když Karel ono pokání činil.

„Kamenem jsem se dopustil veliké viny, kamenem, který jsem na bedrách na Hostýn nosil, činil jsem pokání.“

Teď se jinochovi zdálo, že odpuštěn jeho hřích. S Bohem se smířil, matka mu prominula a jak záslužnou práci tu konal i jiné k ní povzbudil.

Holešek rozloučil se s Hostýnem, s dělníky, kteří ho znali a rádi mezi sebou trpěli, se svatyní, která se ukazovala v bývalé kráse. Chtěl se vrátiti domů, kde už bude jeho sil třeba. Byl pohnut k slzám, děkoval za obrat, který se tu s ním stal, za pokoj duše, a činil předsevzetí, že vytrvá.

Když sestupoval s kopce, potkával poutníky, kteří následovali jeho příkladu a nesli kámen nahoru. Srdečně je pozdravoval.

Posléze byl chrám na Hostýně tak dalece opraven, že se v něm služby Boží konati mohly.

Z Mezova také na tu slavnost putovali a byli přítomni, když obyvatelé Hulínští zapřáhnuvše do vozu šest běloušů s radostí odváželi na Hostýn novou krásnou sochu Panny Marie.

Holeškovou doprovázel syn Karel, z něhož se stal zcela řádný muž, který matce dělal radost. Oba pak děkovali za tu změnu a krok k lepšímu — Hostýnské Bohorodičce. }

Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle.

P. Cyr. Jež, T. J.

Slova tato, jež poprvé pěli andělé nad Betlémem, znovu vždy zaznívají v době vánoční po celém křesťanském světě. Tolikráte jsme je již slyšeli a přece každým rokem nové kouzlo mají pro nás; neboť tomu, kdo jim rozumí, jsou zvěstí největšího štěstí, jež nověnarozené pachole — Bohočlověk Ježíš Kristus — lidstvu přináší. Neskonala oslava velebnosti Boží jest jeho život a lidstvu klíčem, jímž otevřeno ztracené nebe, dána cesta k Bohu, dobru neskončenému. Jelikož jedině Bůh může dokonale oblažiti srdce lidské, proto pravý pokoj možno naléztí jen u Krista a v jeho sv. církvi, založené za tím účelem, aby lidstvo vedla k Bohu. Pravdu tuto nejjasněji dokazují osoby, jež nejprve dlouho mimo Krista a jeho církev vnitřní pokoj hledaly, všude však došly sklamání, až konečně u Krista našly svůj cíl. Jsou mezi nimi i mužové hlubokého ducha. Jeden z největších křesťanských myslitelů, sv. Augustin, hledaje vnitřní pokoj a štěstí, prošel téměř všechny učené školy své doby, obrátil se k různým náboženským soustavám, nikde však nedošel uspokojení. Až od sv. Ambrože přiveden byl ku Kristu a do lůna jeho sv. církve, až osvěcen byl její božskou pravdou a obohacen božskými milostmi, pln vnitřní spokojenosti a štěstí zvolal: »Nepokojné je srdce lidské, dokud nespočine v Tobě, o Bože!«

V době nejnovější vidíme více podobných případů právě ve Francii, kde nepřátelé katolické církve snaží se ze srdcí věřících vyrvatí všechny kořeny náboženského smýšlení a citu. Slovatní spisovatelé francouzští jako Huysmans, Coppée, Bruretière, Fr. Jammés, Bourget a j. příkladem svého obrácení ku kat. církvi, jasně ukazují, kde je pravda a dobro, jedině stačící lidské duši. K nim v minulém roce přidružil se básník Adolf Retté, jenž obrácení svoje sám vypravuje ve spise: »Od ďábla k Bohu« Paříž. 1907. Předmluvu k tomu spisu napsal Fr. Coppée.

Adolf Retté narodil se z rodičů protestantských. V mládí svém byl zanedbán. Slabá jeho víra v Boha již docela vyhasla, když jako mladík věnoval se činnosti spisovatelské. Spisy jeho byly plny posměchu a potupy proti náboženství, Bohu, kněžím a katol. církvi. V táboře církvi nepřátelském byl za to oslavován. Srdce jeho však v této slávě nenašlo klidu. Potřebovalo vyššího ideálu. Snažil se ho najítí. Jal se čísti spisy slavných pohanských spisovatelů oslavujících krásy přírody a zbožňujících její síly. Duše jeho však nenašla zde upokojení. Vnořil se do myšlének novodobých filosofů. Srdce jeho však zůstalo při tom suché. Vzal do rukou knihy zakladatelů různých náboženství, než nejasnost v rozumu se zvětšovala, touha duše po pokoji a štěstí den ode dne rostla. Když objevila se mu v duši touha po křesťanství, zaplašoval ji od sebe jako nějaký přízrak.

Než milost Boží vyvedla ho z tohoto bludiště. První jeho krok k Bohu byl ten, že ztratil neobmezenou důvěru ku vědě. Když měl jistého dne ve shromáždění dělníků ohnivou řeč proti náboženství a proti Bohu, tázal se ho jeden z jeho posluchačů: »My vám věříme, že není Boha; to je již dávno do-

kázaná věc, ale poněvadž svět nemohl býti stvořen od nikoho, tož bychom rádi věděli, jaký byl počátek všeho toho, co jest. Věda zajisté již stojí na výši své úlohy, řekněte nám jasně, co o tom soudí?»

»Věda nemůže vysvětliti počátek světa, je k tomu slabá, by vysvětlila záhadu bytí,« zněla odpověď. Bouře nepokoje zvedla se v jeho duši, když dodával: »Ani já, ani nikdo jiný nemůže záhady této vysvětliti.«

Od této schůze častěji přicházela do duše jeho myšlenka: »Což, jestliže přece jest Bůh?»

Brzy následoval druhý krok k Bohu, když poznal, jak malou mají mravní cenu lidé, s nimiž doposud se stýkal. U mnohých z nich stačil pouhý pohled na kříž, aby se dali unést do největšího vzteku. Srdce jejich bylo plné lehkomyšlnosti a pýchy. Jediné slovo Bůh, víra a p. pohnulo je k nejhorším nadávkám, jejich nejzamilovanějším zaměstnáním bylo rouhati se Bohu. — Jak veliké a svaté jest tedy náboženství, myslil si, proti němuž lidé tak zvrhlí a vášniví bojují.

Za tímto druhým krokem k Bohu přišel brzy třetí.

Počátkem roku 1905 meškal v zamilovaném sobě lese Fontaenebleau u Paříže, drže v ruce dílo italského básníka Dante-ho »Božskou Komedii« velkolepé to básnické dílo, v němž Dante líčí muky pekla, očistce a radosti nebeské. Četl právě druhý zpěv z druhého odílu nadepsaného »Očistec«, kde líčí básník, kterak přicházejí sem duše, jež ve stavu milosti tělo byly opustily, aby se zde pro nebe dokonale očistily. Myšlenka na nutnost očistění jeho duše od hříchů projela mu mysl. Trásl se na celém těle, kniha vypadla mu z rukou — musil se opřít o strom, aby neupadl. Zdálo se mu, jakoby husté mraky, jež duši jeho zahalovaly, se trhaly; tajemné jakési světlo niterní dalo mu poznání všechny jeho hříchů. »Což,« pravil sám k sobě, nemýlí se církev katolická, kterou jsem já doposud tak pohrdal, když praví, že hříšník, jenž hříchů lituje a ochoten je činiti pokání, opět stane se hoden nebe? Což kdybych i já mohl se očistiti od svých hříchů a dojíti záchrany? O, jestliže skutečně je Bůh, jaká otvírá se mi budoucnost?»

Velké duševní boje, jež provázely od té chvíle duši jeho, nevedly ještě k úplnému vítězství. Poznovu chtěl se zbaviti myšlenky na Boha a náboženství. Styk s přátely ho táhl ku dřívějšímu životu.

Bůh však, jenž započal v něm dílo záchrany, ho neopustil. Jedné noci měl zvláštní sen; viděl onen výjev z Dante-ova spisu »Očistec«, jakoby se ve skutečnosti před ním odehrával. Když se probudil, myslil opět na svůj minulý život, jenž potřeboval očistění od hříchů, myslil na svoje boje a poblouzení a při této myšlence padá na kolena a šeptá modlitbu, kterou si sám nyní sestavuje: »Bože, ty skutečně jsi a přispěj mi ku pomoci. Ty vidíš, že mám dobrou vůli a že toužím Tebe slyšeti. O pomoz mi, pouč mě a osvět mě!«

Od onoho rána přesvědčení o jsoucnosti boží neopustilo ho již nikdy. Jakoby náhodou potkal na brzké procházce kněze, jenž zde kráčel říkaje své modlitby. Když šel kolem, slyšel z jeho úst slova: »A slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi.« Slova ta zněla mu stále v uších, poznával, že pomoci najde jen u kněze v kostele. Než bázeň před lidmi zdržela ho od tohoto kroku. Naposled ještě snažil se hlas milosti Boží utlumiti radostmi světskými, které však zanechaly v jeho duši novou trokost a nespokojenost. Vnitřní boje jeho dostoupily té míry, že si chtěl vzít život. V této nejtěžší chvíli života napadla ho myšlenka, by se začal modlit k bl. Panně Marii. Učinil tak. Po modlitbě vstal, šel ku svému příteli Fr. Coppée-ovi a se vším jse mu světil. Coppée vzal jej za ruku a vedl ku zbožnému knězi u kostela sv. Sulpicia. Kněz tento laskavě jej přijal, vyučil ho katechismu a připravil ku sv. zpovědi. Sv. zpověď snesl se do jeho duše pokoj, po němž již tak dlouho toužil; pokoj, jehož své

• dáti nemůže. Stále si opakoval slova: »Došel jsem odpuštění, došel jsem odpuštění! Jaké štěstí!« Duševní radost jeho dovršilo sv. přijímání. S nadšeným jásáním volal po sv. přijímání: »O nejsv. Svátosti, jak politování hodné jsou ony zbloudilé duše, které neuznávají Tvé božské moci anebo ji popírají. Pro mne jsi Ty zdroj všeho dobra, naděje a síly, z něhož duše má novou sílu a radost čerpá ve chvíli smutku a málomyslnosti. Nedej, o Bože, bych zapomenul kdy této milosti, již mi dáváš prvním sv. přijímáním; dej mi sílu, bych k tomuto svatému stolu vždy s těmitěž city přistupoval, které mne naplnily v den prvního sv. přijímání!«

Hvězda zázračná přivedla pohanské mudrce z dalekých zemí ku Kristu Pánu do Betléma. Kéž zázračné toto obrácení je všem, kteří vzdálení jsouce od Krista a jeho katolické církve pokoj a štěstí svoje hledají, hvězdou ku Kristu vedoucí, by splnila se i na nich slova, jež pěli nad Betlemem andělé: »Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!«

Rajská růže.

Napsal J. Drbohlav.

I.

Byl krásný májový den. Slunce chýlilo se k západu a svými zlatými paprsky ozařovalo vrcholy hor Pyrenejských, od nichž v ostrém úhlu dopadaly paprsky zpět na skály Massabielské a na šumivou řeku Gave, dávající všem poutníkům, kteří u velkém počtu zde byli shromážděni, vědět, že opět jeden krásný den uplynul jim u Panny Neposkvrněné.

Ještě posledně zavznělo ze všech zbožných úst »Ave, ave, ave Maria!« a opět vše vřkol utichlo. Jen lehounké vlnky na řece Gave se vlnící radostně hopkovaly ku předu a těšily se z toho, co vše viděly u skály Massabielské, v ozvěnu odpovídaly tisícům poutníků »Ave, ave, ave Maria!«

Zdálo se, jakoby je ani z jejich radostné nálady nic vyrušiti nemohlo! Vřak tu pojednou v dále ozve se táhlé hvizdnutí a v málo okamžicích hučí. parostroj, přerušuje jejich slavnostní náladu. A ony houpají se dále, umlkají. Vřak v dále opět radostně zaznívá »Ave, ave, ave Maria!« A vlnky naslouchají onomu zpěvu, který libě zavznívá od místa, kde rušitel jejich klidu, jiskry sop-
tící parostroj, zastavil.

Opět nové průvody zbožných poutníků zavítaly do posvátných Lurd uctit Pannu Neposkvrněnou v jeskyni skály Massabielské. Nádraží bylo lidem přeplněno. Mnoho zbožných poutníků, kteří již vzdali svůj hold Panně Neposkvrněné s radostí a přec jen se slzami v očích odjíždělo do svých domovů. Mnoho vřak jiných přijelo, by uctilo Tu, Ježíš noha po 18kráte posvětila místo v jeskyni Massabielské, zjevivši se chudé Bernadettě.

Na tvářích všech bylo pozorovati radost a nadšení. Mluvili mezi sebou rozličnými jazyky a i dle krojů bylo viděti, že z mnoha zemí a národů sem přichvátili. Před nádražním východem zastavil vůz první třídy. Jakmile průvodčí vlaku otevřel dvířka vozu, vystoupila opatrně mladá ještě dáma, zahalená černým závojem. Za ní vyhopkovaly, jak se dalo hned na první pohled souditi, její dvě dítky, kterýmž by snad bedlivý pozorovatel čítal jedné devět, druhé 12 let. Za těmito vystoupila slečna dle všeho svého chování snad vychovatelka obou dcerušek vznešené paní.

»Madamme, ruku líbám a přeji šťastný pobyt u Panny Neposkvrněné!«, praví slečna ku vznešené paní a políbivši jí ruku vybízela obě dívenky, by příkladu jejího následovaly.

A obě dívenky líbají matince ruce a přejí šťastný pobyt v Lurdech a šťastný návrat do Paříže.

»Děkuji Vám, má dobrá Elviro«, praví paní k slečně vychovatelce a »přeji Vám podobně hojně radostí a zvláště mnoho milostí od Panny Neposkvrněné. Buďte jen pečlivá o mé děti a vše to, co jste jim po dobu zimní vyprávěla o zjeveních, uveďte jim na tomto posvátném místě opět na mysl. Ať mají z návštěvy tohoto svatého místa užitek a milou vzpomínku!«

Pak obrátivši se k dítkám učinila každé na bělostné čítko křížiček pravíc: »Panna Neposkvrněná ochraňuj Vás všeho zlého a přiveď opět zdravý do domova vašeho«.

Ze sjezdu křesť. sociálního na Sv. Hostýně. (Viz č. 6. str. 93.)

»Ale matinko«, táže se větší dívenka, »kam bys mne pochovala, kdybych zde u Panny Neposkvrněné zemřela?«

»Ale komtesso Marietto!, co pak Vás to napadá?«, odvětila slečna vychovatelka 12 leté dívence, vidouc, že paní markýzka odvrátila se od nich, utírajíc si slzy pod černým závojem, jež jí vytryskly na otázku její dcerušky. »Vždyť sem lidé jezdí, aby nabyli opět zdraví, nikoliv aby zde snad umřeli. A vy jste přec úplně zdráva. A co pak by tomu řekla Vaše sestřička Antoinetta, kdyby se měla bez Vás navrátiti do Paříže?«

»Zdráva ovšem že jsem, ale což zdraví lidé neumírají též? A já bych tak ráda u nohou P. Marie odpočívala«, odvětila komtessa Marietta k slečně vychovatelce.

»Prosím, milostivá paní markýzko, povoz očekává«, ozval se pojednou hlas za vznešenou společností a již tu stál komorník, hluboce se ukláněje oslovené paní.

»Jeane, jest vše připraveno?«, otázala se dáma.

»K službám, madamme; vše v nejlepším pořádku«, odvětil komorník.

»Vy jste vždy tak pečliví«, odvětila paní a již vsedala s celou společností do skvostného povozu, taženého dvěma vraníky, kterýž je měl zavést do hotelu »De Royal« v Lurdech.

II.

»Šťastná paní«, řekl asi mnohý pozorovatel, jenž na blízku stál a slyšel krátkou, ale srdečnou rozmluvu této rodiny.

A paní markýzka G . . . . byla skutečně šťastna. Ale štěstí její nezáleželo v bohatství, jímž se mohla honositi, aniž ve vznešenosti úřadu, který manžel její markýz G . . . . zastával při ministerstvu republiky francouzské. Nezáleželo štěstí její ani v její kráse a půvabu, ale zakládalo se na lásce k Bohu na pravé víře a úctě k Panně Neposkvrněné.

Paní markýzka G . . . . byla obdařena Stvořitelem nejen něhou tělesnou, ale mnohem více ještě krásou duchevní. Její křesťanské ctnosti, jimiž zářila, vydávaly vůkol líbeznou vůni. Mezi těmito ale nejvíce vynikala její zbožnost a dobrosrdečnost.

Rodina pana markýze G . . . . obývala nádherný palác v jedné odlehlé čtvrti města Paříže. Stalo se tak na žádost paní markýzky, která nemilovala hluku velkoměstského, ale žila raději v ústranní a odloučenosti od světa. Vznešené postavení p. markýze dovolovalo mu jen málo času, by se mohl své rodině věnovati, neboť dlel skoro stále mimo Paříž a jen ve větší slavnosti a o prázdninách dojížděl opět ku své rodině. Za to paní markýzka věnovala se úplně své domácnosti a výchově svých dvou dítek Marietty a Antoinetty, jimž ku nejlepšímu vychování povolala i vychovatelku. Jaký strom, takové ovoce.

Ctnosti, jimiž byla obdařena Bohem p. markýzka, vštěpovala i do útlých srdéček svých dítek a tyto, vzdáleny jsouce špatného příkladu, prospívaly v ctnosti a bohabojnosti.

Palác, ježž markýz G . . . . obýval, byl dle nejnovějšího způsobu vystavěn. Měl dvě křídla; pravé křídlo obýval p. markýz. Zde byly stkvostné přijímací pokoje, nádherně ozdobené drahými koberci, čalouny a drahocným nábytkem. Krystalová zrcadla a umělecké obrazy v komnatách rozvěšené dodávaly všemu velkého půvabu a krásy. Pak byla dále velká síň co nejpečlivěji vyzdobená, určená ku větším shromážděním, neb rodinným slavnostem, které se však velmi zřídka u p. markýze konávaly. Dále byly osobní komnaty p. markýzovy a konečně jeho ložnice.

V tomže skoro pořádku byly i komnaty v křídle levém, kteréž obývala paní markýzka se svými dvěma dítkami, jen s tím rozdílem, že vedle ložnice paní markýzky byly komnaty pro její děti. Všechny komnaty a ložnice její byly podobně vyzdobeny, jako v pravém křídle paláce. Avšak ještě bylo jedno místo v levém křídle paláce, kamž nesměla vstoupiti žádná cizí noha. Byla to svatyněka paní markýzky, jak byla zvyklá ji vždy jmenovati. Byla to malá kaplička, oddělená skvostnou záslonou od ložnice paní markýzky. Na stěnách byly vymalovány rukou uměleckou krásné obrazy, představující výjevy ze života P. Marie. Mezi dvěma kristalovými okny skvěl se zlatem malý oltáříček. Ve svatostánku byla místo nejsv. Svátosti postavena uměle zpracovaná soška »Dobrého Pastýře«, jak nese na ramenou svých ztracenou ovečku. Nad touto soškou postavena byla krásná socha P. Marie bez poskvrny počaté, právě tak zhotovená, jak se před lety v Lurdech zjevila chudé Bernadettě.

Na šesti pozlacených svícnech byly nastrčeny uměle malované voskovice. Mezi těmito byly dle způsobu francouzského rozestaveny kovové, pozlacené květiny.

Na tomto místě před Pannou Neposkvrněnou konávala paní markýzka se svými dětmi ranní a večerní pobožnosti, jakož i v jiné doby, zvláště ale o svátcích mariánských. Zde vštepovala do útlých srdéček svých dítek lásku a úctu k blahoslavené Panně. A těžko bylo uhodnouti, kdo více vynikl zbožností, zda dítky, neb jejich matka.

Nebylo však pochybnosti, že Marietta co nejněžněji přilnula k Marii Páně. Tuto její horlivost chtěla p. markýzka odměniti tím, že dítkám přislíbila návštěvu zázračného místa v Lurdech. A tak ji dnes vidíme za krásného majového dne, jak připutovaly na toužebně očekávané místo.

III.

První den v Lurdech. Ó, kdož může popsati pocity zbožného poutníka, jenž zavítá ponejprv na toto posvátné místo! Tu každý zapomíná na všechny námahy a svízele, které mu bylo na daleké snad cestě překonati a touží nevýslovně po onom okamžiku, kdy spatří ponejprv ono svaté místo, které bylo po 18krátě posvěceno nohou královny nebes, Panny Neposkvrněné. Ony dojmy může jen ten dokonale posouditi, kdo sám něco podobného zažil.

S těmito zbožnými pocity blížila se i rodina paní markýzky G . . . . . ku jeskyni lurdské. Ještě malý okamžik a oko jejich spočinulo na omilostněném výklénku s mramorovou sochou Panny Marie.

O jaké pocity proudily v duších jejich, když padnuvše na kolena líbaly toto posvátné místo!

Že modlitba jejich byla vroucí, svědčily slzy, které se paní markýzce řinuly pod závojem a které ukazovaly uctivost, s jakou se všichni na tomto svatém místě chovali.

Vykonavše zde svou pobožnost ubíraly se do památných basilik růžencové, totiž pak do krypty a hlavní basiliky, kdež s nemenší zbožností a uctivostí vykonaly svou pobožnost.

Slečna Elvira, která vše znala již z dřívějších dob, nestačila mladým komteskám ani odpovídati na všechny jejich otázky a vysvětlivši jim jen to nejdůležitější slíbila, že budoucí dny jim vše dokonaleji vysvětlí. S radostnými pocity ubíraly se zpět do hotelu »De Royal«.

S velkou radostí se těšily dítky na odpolední průvody s nejsv. Svátostí Oltární a na průvod světelný. Již doma jim musila slečna Elvira vyprávěti o významu obou průvodů.

Bylo po třetí hodině odpolední, když se všechny ubíraly ku skále Massabiellské. Nepřehledné davy poutníků byly shromážděny u jeskyně a kolem basilik. Množství nemocných na prostranství před basilikou růžencovou s velkou důvěrou a se slzami v očích očekávalo božského Spasitele, skrytého pod způsobami chleba, by od Něho, na přímlovu Panny Neposkvrněné, dosáhli opět kýženého zdraví.

Zvony se rozezvučely a všechen lid s hořícími svícemi ubíral se průvodem jeskyně s Nejsv. Svátostí, která nesena byla kolem ubožáků na prostranství do basiliky růžencové. Kněz předříkával krátké modlitby, jako: Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nad námi!« neb »Pane, kterého miluješ, je nemocen«, nebo Ježíši, zachovej nás, hyneme« a podobně. Lid modlitby ty za knězem opakoval.

Paní markýzka i s dítkami kráčela mezi lidem v průvodu s hořícími svícemi. Zrak její právě spočinul na ubožáku na nosítkách. Celé tělo jeho bylo úplně znetvořeno. S upřeným zrakem patřil na Božského Spasitele v nejsv. Svátosti a jen slabým hlasem, který jej stál veliké namáhání, by jej ze sebe vypravil, volal s jinými »Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!«

Paní markýzka žalostně odvrátila od něho oči a snad se v duchu modlila: »Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nad ním!«, když tu ozve se za ní výkřik: »Ježíši, sláva Tobě!«

Paní markýzka se ohlédně a spatří znetvořeného mrzáka, jak zdrav vstává ze svých nosítek a v průvodu s jinými ubírá se do basiliky růžencové, by tam Stvořiteli a Uzdraviteli svému zapěl „Tebe Boha chválíme“.

(Pokračování).

Sociálně demokratická mravní příkázání.

(Dokončení.)

2. Je-li takový už základ, nedivme se, bude-li dle toho vypadati i další mravnost. Mravnost je jakási budova, jakýsi strom: a jak může postaven býti dům bez základu, vyrůstati strom bez kořene? To je nemožno; a proto i zde o mravnosti nelze mluvit a činí-li to sociální demokraté, pronáší slova bez významu. Než slyšíme jich vlastní slova a jich zásady.

Jedním z prvních pojítek lidské společnosti je pravdomluvnost, důvěra, věrnost a svatost daného slavně slova. A co říkají o tom sociální demokraté?

„Pomluvy,“ dí soc. dem. list „Vorwärts“ z r. 1905, „lehkovážné tvrzení nepravých událostí, aby protivník byl snížěn, jsou, ač ne mravně zavrhovatelné, takticky nevhodné“. A „Neue Zeit“ praví r. 1903: „Jedna z nejdůležitějších zásad je povinnost pravdomluvnosti vůči soudruhovi, vůči nepříteli se tato povinnost neuznala nikdy.“ Poněvadž s tímto výrokem mnoho sociálních demokratů bylo nespokojeno, podán v Hamburku r. 1903 na soc. dem. schůzi tento návrh: Aby se předešlo poškozování vážnosti, jež se nikdy napravití nedá, naší strany bojující za právo a pravdu; a ježto nepřátelé naší spravedlivé věci nám plným právem tuto hroznou větu v našem vůdčím vědeckém listě vytýkati mohou a aby se zamezily nemilé pochybnosti o mravnosti našich zásad u vlastních soudruhů, žádá se vedení strany a povolání strážcové našich zásad, aby se v čas. „Vorwärtsu“ dalo vyjádření, že tato zásada strany: Pravdomluvnost je povinností jenom vůči soudruhům, ne však vůči nepříteli, nikdy jako zásada sociální demokracie neuznávala.

Co však se stalo? Návrh byl zamítnut. A jistý soc. demokrat Metzger, říšský poslanec, proti návrhu namítal, že ve válce každý prostředek je dovolen.

Dovolenost špatných prostředků hájí socialisté i jinde. Tak na příklad přinesly „Porýnsko-vestfalské noviny“ r. 1905 větu: Každý počátečník pracuje prostředky nevědomitými, aby se vždy výše a výše dostal; tento způsob boje je oprávněn, je nutností dále se snažícího sebezachování. A Kautský jeden z nejpřednějších vůdců socialistických v Německu vyvinuje své „vyšší“ mravní zásady ve své knize „Etika a hmotářské pojmání dějin“ takto: Společenské ctnosti, ochota pomoci, obětavost, pravdomluvnost atd. platí toliko soudruhům, ne však ohledně člena jiného společenského sdružení.

Jednou se mně to velice zazlívalo, když jsem toto faktum v „Neue Zeit“ stanovil a svoje stanovisko tak vysvětlil, jako bych tu stanovil zvláštní sociálně demokratickou mravnou zásadu oproti zásadám věčného mravního zákona, jenž požaduje nepodmínečnou pravdu vůči každému. Ve skutečnosti však jsem jenom vyslovil, co od lidského vzniku našich předků vždy jako zákon mravní v hrudi žilo, že vzhledem na nepřítel společnosti ctnosti, nejsou příkázány.“ Toť vlastní slova soc. dem.

A o přísaze praví: „Máme za to docela opravdově, že křivá přísaha se musí jako každý přečin a zločin posuzovati dle pohnutek.“ O jistém pak sociálním dem. jenž pro úmyslnou a vědomou křivou přísahu byl odsouzen psaly noviny „Socialdemokrat“: Člověk tento zůstane poctivcem, i kdyby stokrát pro lež a křivou přísahu byl odsouzen.“

Bebel na sjezdu strany v Lübecku se vyjádřil; „My sociální demokraté učinili jsme na sasském sněmu vyjádření toto, že sice skládáme přísahu, avšak že ji považujeme za prázdňou formu a také se při svém hlasování tím nedáme vázati.“

U soudu prý má soudruh uvážiti, zda dané (totiž křivé) svědectví proti lepšímu přesvědčení nezpůsobí více zla než prospěchu. Dopustí-li se pak soudruh křivé přísahy, aby soudruha před těžkým trestem zachránil, nedopustí prý se tím „žádného nepoctivého jednání.“

Kam ale dospějeme v lidské společnosti, zevšeobecní-li a oprávní-li se zásady takové? Což se smí použití lži, podvodu, vykořisťování, aby se k něčemu přišlo? Jaké triumfy bude lež slaviti, smí-li se mluvit pravda jen přáteli a soudruhovi? Jaký zmatek povstane ve společnosti lidské, přestane-li přísaha platiti za něco posvátného! Konečně i slova soudruh a přítel jsou docela neurčita. A bohužel sociální demokraté zásady tyto ve svých listech namnoze prakticky provádějí. To je tedy kus té rajske, z brusu nové, mravnosti sociální demokracie.

Ale jděme ještě dále. Zvláštní náhledy mají soudruhové o přikázání šestém a devátém. Soudruhové završují nynější manželství a hlásají bez ostychu volnou lásku, jinými slovy: úplnou nevázanost „Sňatek manželský“, praví Bebel, je soukromá smlouva bez prostřednictví jakéhokoli funkcionáře. A jest-li že prý mezi dvěma lidmi vešedšími ve sňatek povstala nesrovnalost, zklamání, odpor, poroučí mravnost, aby se nepřirozený a proto nemravný svaz zrušil. Zdravým ženám prý se právo na mateřství upírati nemá, ať prý jsou provdané či nejsou. A statečným ženám prý se to má ulehčiti, které prý si svoje práva vezmou a se k nim veřejně, přes vše mluvení příznávají. Jak se to ale ulehčí? Když prý se odstraní trest pro zavraždění dítěte.

Zkrátka a jasně mluveno: mezi lidmi má to dle mravnosti socialistické vypadati jako v nějakém stádě nerozumných tvorů. Aby pak nenastala příliš velká lidnatost, dovoluje Bebel vraždu. Proto nazývá kdosi tento stát budoucnosti stájem budoucnosti. My pak, chceme-li užiti výrazu biblického, pojmenovali bychom to jednoduše Sodomou. Že tak celá rodina rozvrácena, je na bíledni. Neboť co s dětmi? Kdo se o ně bude starati? Výchova prý a vyučování dítěte přináležejí státu anebo společnosti. Erfurtský program žádá netoliko závaznou návštěvu veřejných učilišť, nýbrž i bezplatnost vyučování, učebnin a zaopatření ve veřejných obecných školách, jakož i vyšších učilišť pro žáky a žákyně, jež pro své vlohy uznají se za schopné vyššího vzdělání. Rodičům matce a otci se dítě jednoduše odejme a stát musí o ně se postarati. Jako útěcha pro matky má býti, že výchovný výbor se skládá ze všech otců a matek státu.

Nad touto rajskou a z brusu novou mravností zakrouť asi každá matka více nebo méně hlavou a řekne: své dítě bych tak lehko cizím rukám nesvěřila. A věru, bylo by žádoucí seznati, kolik matek by si dalo dítky odnít. My víme, jaký nářek povstal v Egyptě, když brali židovkám chlapce, jak kvílely ženy betlemské, když jim Herodes kázal vyrvati syny, jak matka je ochotna i svůj život položit pro dítě, a zde pojednou měla by se proměnit v příslušnou a divnou kukačku?

Ale budiž. Je však tato mravnost z brusu nová, rájská? Nikoli. Idea je vzata z otroctví. Otrokář byl úplným pánem otroků i jejich dětí. Mohl beze všeho dítky vyrvati matce, je prodati anebo cokoli jiného činiti. A otroctví nebylo právě rájským stavem lidí. Se spartanskou výchovou se toto srovnati nedá. To bylo něco docela jiného. Tam se vychovávali státem jedině hoši počínajíc sedmým rokem a výchova měla účel vojenský.

Tedy sociální demokracie ráda by zavedla otrocký řád a chce namluvit budoucím otrokům, že budou míti ráj na této zemi.

Zajímavé je konečně tvrzení předáků socialistických, že ve státu budoucnosti bude zbytečné přikázání o krádeži a o vraždě, poněvadž prý se něco takového ani státi nemůže. Zeptáme-li se proč, odpovídají, že prý odstraněním soukromého majetku učiní krádež a vraždu nemožnou; neboť oboje prý má svůj poslední původ ve vlastnictví.

Než zapomíná se, že i při společném by si ten nebo onen mohl přivlastniti více než mu patří, ať už z výrobků anebo z potravin, mohl by odcizenými písemnými výkazy si více požadovati, aby tím pohodlněji mohl zábavné cesty konati, k nimž dle Bebla ve státu budoucnosti bude příležitosti dost.

Tvrzení, že ve státu budoucnosti nebude hádek, sváru a tudíž žádné vraždy je naivní a předpokládá čtenáře docela nesoudné. Což pak přestane opilství, odkud namnoze sváry atd. vznikají?

Tím jsme s výklady o té z brusu nové a rajske morálce hotovi. Ale také vidíme, co si o ní máme myslet. Jednak je nesprávné, že by různá tvrzení byla z brusu nová. To jsme viděli při stanovení bezbožství, při rozebírání socialistické nemravné mravnosti pohlavní. Novota o nemožnosti krádeže a vraždy je zase příliš nejapné mluvení, než aby je rozumný člověk mohl vzít vážně.

Co však se zdá býti nové při líčení mravnosti sociálně demokratické, je že tímto novým způsobem ovládají vůdcové dosti velké massy lidstva, jež jim za mnohé laciné sliby napomáhají k pozemskému ráji a pohodlnému životu dle některých jimi označených zásad

P. Fr. Vídenský T. J.

Přijmou se cestující ku prodávání obrazů. Vyžaduje se však doporučení místního faráře

Ve prospěch zvelebení sv. Hostýna

∴ doporučuje se koupě obrazů ∴

**Vítězná Panna Maria Svatohostýnská
a Příchod sv. Cyrilla a Methoděje na
Sv. Hostýn. ∴**

Cena jednoho obrazu s hudebním strojem K 10.90,
bez hudebního stroje K 7.40. Dodává v bedně s vy-
placeným poštovním poplatkem — L. Klabusay, Holešov.

Došlé obrazy nenechejtež ležeti na poslední stanici, ježto se musí platiti veliké skladné.

Zprávy se Sv. Hostýna.

Redakce přeje všem svým přátelům šťastný, nový rok a prosí další přízeň.

Změna v redakci. Bývalý superior na Sv. Hostýně a spoluredaktor našeho listu dp. P. Fr. Xaver Zimmerhackel byl přesazen do Hradce Králové. Odcestoval tam dne 6. prosince 1907. Na jeho místo ustanoven jest iz posv. Velehradu známý P. Ant. Rejzek T. ij. superiorem.

Účastníci kněžských duch. cvičení. Od 22. do 24. července a od 5. do 9. srpna 1907 konali na Sv. Hostýně tito vys. a vdp. pánové duchovní cvičení: Vinc. Tesák, kanov. v Olomouci; Mik. Fischer, místoděkan; Fr. S. Korec, místoděkan; J. Ryšavý, děkan; Fr. Gogela, farář; Dr. J. Žurek, prof.; J. Bádal, farář; L. Zatloukal, farář; J. Kaláb, farář; St. Ruber, farář; Jos. Hájek, prof.; Fr. David, prof.; Fr. Minařík, farář; J. Konečný, farář; F. Podivínský, katecheta; J. Šebestík, farář; J. Hradil, farář; Theod. Smika, farář; Frant. Zmeškal, farář; Ferd. Zajíc, farář; Fr. Valenta, farář; Max. Lubojacký, farář; J. Pícka, farář; Karel Čech, farář; Lud. Fuček, adm.; Aug. Ostrčil, kat.; J. Kohn, prof. nábož.; Fr. Hrachovský, pref. Arnošt. kolleje v Praze; J. Krýbl, kapl.; R. Krivý, kapl.; Ignác Velísek, kapl.; Frant.

Pokorný, kapl.; V. Ruža, kapl.; A. Starý, kapl.; B. Hala, kapl.; Mik. Šolek, kapl.; Jos. Zatloukal, kapl.; R. Fryčaj, kapl.; Ond. Bílek, nad. kapl.; J. Coufal, nad. kapl.; Ant. Dokoupil, kapl.; V. Fabiánek, kapl.; Jul. Kalusek, koop.; L. Pinkava, koop.; Dr. K. Stuchlý, koop.; F. Šverdík, koop.; Al. Šilhavý, kapl.; Kar. Václavek, koop.; J. Zukal, katecheta; R. Zásměta, kapl.; K. Keppel, kapl.; Al. Vaněk, koop.; J. Černý koop.

Plnomocné odpustky na Sv. Hostýně na svátek Navštívení M. Panny a na čtvrtou neděli po velikonoce a po sedm dní následujících. Mnozí snad z pouťníků ubírajících se na Sv. Hostýn ani o této milosti udělené Sv. Hostýnu Piem IX. dne 27. května 1856 nevědí. List jímž se Sv. Hostýnu dotčená milost uděluje, zní v doslovném českém překladu takto: Papež Pius IX. Na věčnou též věcí památku. — S pečlivou laskavostí hledíce nebeskými církví poklady rozmnožiti zbožnost a duševní spásu věřících udělujeme milostivě v Pánu všechněm a jednotlivým obojího pohlaví v Kristu věřícím, kteří by se zkroušeně vyzpovídali, ku sv. přijímání přistoupili a chrám na hoře všeobecně Hostýn zvané postavený a blahoslavené i Neposkvrněné Marii Panně zasvěcený, aneb alespoň chrám farní řečený bystřický arcibiskupského okrsku olomouckého navštívili na slavnost Navštívení

téze blahoslavené Panny Marie aneb v neděli 4. po velikonoci a po sedm dní nepřetržitě za sebou jdoucích a tam za svornost křesťanských knížat, za vyhlazení kacířství anebo bludů a za povýšení sv. Matky církve vroucné modlitby k Bohu vykonali, úplně všech hříchů odpuštění a rozhřešení, kteréhož jak ve svátek nadřečeného Navštívení, taktéž v neděli po něm následující každého roku, v neděli pak čtvrtou po velikonoci a ve lhůtě sedmi následujících dnů toliko jednou každého roku v den, jak se každému v Kristu věřícímu líbí, získati mohou. Přes veškeré překážky má nařízení toto pro nynější věk i všechny budoucí časy úplnou platnost svou zachovati. — Dáno v Římě u sv. Petra pod prstenem Rybáře dne 27. května 1856. Papežství našeho roku desátého. Kard. Macchi. Jo. B. Brancalini, kancel.

Počasí na Sv. Hostýně. Koncem listopadu a počátkem prosince byl Sv. Hostýn pokryt sněhem, jenž dosáhnul dne 8. prosince až půl metru výše. Přece však některé dny i přšlo jako v noci na 9. až 10. prosince.

Vík na Sv. Hostýn. Z uherských Karpat zatoulal se letos do našich valašských hor vlk a dostal se až ku Sv. Hostýnu, kde naň uspořádan hon. Konečně byl dopaden a zastřelen u Zlína.

Vyslyšení. Čtenářka »Hlasů Svatohostýnských« M. M. vzdává tisícový dík Marii Panně Svatohostýnské za uzdravení v nemoci.

Dary pro Sv. Hostýn. Vojtěch Formánek z Val. Mezifíčí 4 K, slč. Ž. Tesářova z Letonic na »Hlasý Svatoh. 5 K.

Z církve a ze světa.

Čechy. J. Em. kard. Skrbenský vydal okružní list o organizaci katolíků v Čechách. Právě v něm, že se nyní od kněží mnohem více požaduje, než aby pracovali toliko na kazatelně, ve zpovědnici, ve škole a v nemocnicích. Ve veřejném životě mluví prý se o věcech víry, napadají se a odsuzují se. Konají se přípravy, otfáší základy křesťanské rodiny: svatostí manželství a křesťanskou výchovu mládeže. Proto má kněžstvo lid poučovati, varovati a kolem praporu Kristova soustředovati. Nemá prý čekati, až lid sám přijde — nýbrž samo k němu jíti a katolické vědomí v něm udržovati a posilovati. Konečně doporučuje kardinál, aby se založila střediska organizace a doporučuje kněžím, aby se schůzi katolického lidu účastňovali. — V Praze počal se vydávati pro děti »pokrokový« časopis »Jaro«. Jakého je ducha, ukazuje básnička v čís. 1. o »Čtvrtém přikázání«. Zní takto: »Já nepravím ti dítě mé: »Cti vždy otce svého!... Necht' vzdor tvůj, synu můj, mé srdce někdy rani, přec s klidem škrtám čtvrté přikázání...« A někteří učitelé prý tento časopis doporučují!! — Předsedou »Národního klubu českého« zvolen Dr. Kramář. — Nejvyšší zemský maršálek J. Lobkovic složil svůj úřad.

Morava. O cti. P. Středovi se nám zase píše: »M. M. byla nemocna. I dala sloužit mši sv. v kostele, kde jeho tělo chová se neporušené a nabyla zdraví. — M. Pr. se těžce poranila. Dala taktéž sloužit mši sv. nedaleko jeho hrobky a uzdravila se.« —

Dolní Rakousy. Dne 2. prosince započal císař a král šedesátý rok své vlády. Jak známo, přijal korunu z rukou svého císa. a krále strýce v Olomouci Ferdinanda Dobrotivého. — Ve Vídni konal se v listopadu tohoto roku šestý katolický sjezd, jenž velice pobouřil všechny protikatolické listy. — Dr. Lueger prohlásil na něm, že »běží o nový kus práce, o vydobytí universit. University nesmí prý nadále státi se půdou pro rozvratné idey, pro revoluci, pro beznáboženství a bezvlastnectví«. Než netoliko papírové stfely metaly se za to na Dra Luegra, nýbrž uznalo se za nutné, též v parlamentě ona slova uvést na přetřás, aby nevěreční professorové na universitách mohli prováděti své nekálé řemeslo dále a katoličtí studující tam byli i budoucně odstrkováni. Mluvil pak za ně známý protestant Masaryk. Útočil na katolickou církev a mezi jiným pravil, že prý byl Římem za svatého prohlášený muž, jenž ani nežil. Je prý to sv. Jan Nepomucký. Na to však mu odpověděl Msgre. Dr. Stojan. Dokázal Masarykovi, že náš světec není smýšlenkou a že není vymyšlený na potlačení úcty Husovy. Úcta sv. Jana Nepomuckého sahá už do roku 1481. Tohoto roku totiž už byl jeho obraz na staroměstské pražské radnici s nápisem: »Sv. Jan Nepom.« Není tedy úcta dílem Jesuitů, kteří teprve roku 1540 vznikli a r. 1555 přišli do Prahy. Mimo to slavíval se svátek sv. Jana Nepom. v Čechách dne 16. května a mistra Jana Husi dne 6. července. Že pak žil, dokazuje jeho tělo a jazyk, jež se dosud chovají na Hradčanech. A onen Jan byl prohlášen za svatého, jehož tělo odpočívá na Hradčanech a je označeno náhrobním nápisem »Joannes de Pomue«, t. j. »Jan z Pomuk«. Návrh Masarykův ohledně svobody universit přijat jednohlasně, poněvadž katolíci chtějí právě míti svobodu, které doposud postrádají. — Poslanec Kadlčák měl dne 24. listopadu 1907 ve vídeňském křesťan. sociálním odborovém sdružení řeč, ve které poukázal na nedostatek jistě za našich dob velice důležité věci u vídeňských katolíků: nějakého českého katol. listu. A má pravdu. Mohou-li míti čeští sociální demokraté ve Vídni dva denníky, proč by nemohli katolíci Češi míti alespoň týdeník?

Dalmacie. Otázka o užívání »Glagolice«, t. j. slovanské řeči a písma při mši sv. místo latiny není ještě rozhodnuta. Sv. Otec však se vyjádřil, že nechce Dalmatince v jich výsadaích nikterak zkracovati.

Štýrsko. Známy poutnický chrám v Mariacelích byl povýšen za basiliku a milostný obraz tamější bude ve jménu sv. Otce korunován.

Uhry. Farář Hlinka nastoupil v Szegedině svůj trest ve vězení.

Španělsko. V Saragose bude se od 24. do 30. září pořádati mezinárodní mariánský sjezd. Od 8. května do 30. října bude tamtéž otevřena mariánská výstava.

Italie. V Římě byl zvolen za starostu města velmistr svobodných zednářů italských žid Nathan. — Papež Pius IX. má býti blahřečen. —

Portugalsko. V lidu panuje veliká nespokojenost s králem a královnou. Utrácejí prý mnoho. Král Karel poslal svého syna Ludvíka Filipa do vyhnanství, poněvadž jednání otcovo neschvaluje. Jaký bude konec hnutí republikánského, nelze předvídati.

Amerika. Vystěhovalci vracejí se houfně zpět. Japonský vyslanec Aoki byl z Washingtonu odvolán.

Bavorsko. Augšburský diecéšní list uveřejnil poslední encykliku sv. Otce s poznámkou, že to činí »po svolení králově«. Z toho povstaly v kat. něm. listech ostré potyčky.

Redakci zasláno:

O Betlemez. Kulturně historická studie se zvláštním zřetelem k zemím koruny sv. Václavské a uherskému Slovensku. Napsal K. Procházka. S přecetnými, skvostnými původními vyobrazeními. Cena 3.40 K, vkusně vázané 3.90 K, ve zvláště skvostné vazbě 4.90 K, poštou o 20 h více. Obdržeti lze v každém řádném knihkupectví, zvláště v Cyrillo-Methodějském knihkupectví Gustav Franci v Praze-I., palác měst. spořitelny. — Z nejzajímavějších novinek letošního vánočního trhu bez odporu je kniha jmenovaná, ve které je snesen bohatý materiál, namnoze dosud nikde nezpracovaný, s nímž se tu poprvé setkáváme. — Obsáhlý spis je psán zkušeným odborníkem z lásky k věci a jistě i duše čtenáře mile se

rozhrřeje při čtení a ve vzpomínkách bude zalétati do zlatého mládí, kdy i pro ni byl Betlem převzácným kouzlem. Vždyť i naši umělci, spisovatelé: Vrchlický, X. Dvořák, Tyl, Aleš a jiní nejednu vzpomínku věnovali Betlemům.... Kniha ta obsahuje přebohatý materiál o jeslich evropských vůbec — zvláště však nové věci — dosud dosti nedocenené — o Betlemez ze všech končin Čech, Moravy, Slezska a uherského Slovenska. Stati: Jesličkové archy, Betlemy z figur malovaných na dřevěných deskách, Betlemy ručně malované z papíru, Betlemy z terrakotty, Betlemy s formovanými figurkami, Betlemy s kaširovanými figurkami, Betlemy s figurkami ze dřeva, Betlemy s figurkami oblékanými, Betlemy s mechanikou, Betlemy v loutkových hrách, v jesličkových hrách, Betlemy v rukou koledníků, Pražské jesle atd. nanejdříve se čtou napínavě. Skvostná úprava, četné nádherně provedené obrázky dodávají ceny trvalé knize, jež vždy bude hledanou. Kdo opravdu sobě chce učiniti radost k Vánocům, anebo jiným ať malým, ať velkým: sáhne po knize té a dozajista bude spokojen.

Pro zasmání. Jak se rozezná brambor od veverky? — Obě věci uzavrou se do klece a nesou se do lesa. V lese se otevrou dvířka a co vyskočí, je veverka, co zůstane v kleci je brambor.

Listárna a redakce.

M. Sev. v B. Časem budeme hleděti — abychom obraz cti. sluhý Božího P. Středy přinesli. Též druhé prosbě vyhovíme. — Dp. farář. úř. N.... p **V. P.** správně došlo. — Dp. **F. Z. v K.** Co se týká chrámů Marie Panny v Olomouci měl by se dp. Vikt. Pinkava podívat do »Historiae Soc. Jesu prov. Boh.« od Schmidla. —

~~~~~ Patisk zakázán, leč s uvedením pramene. ~~~~~

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

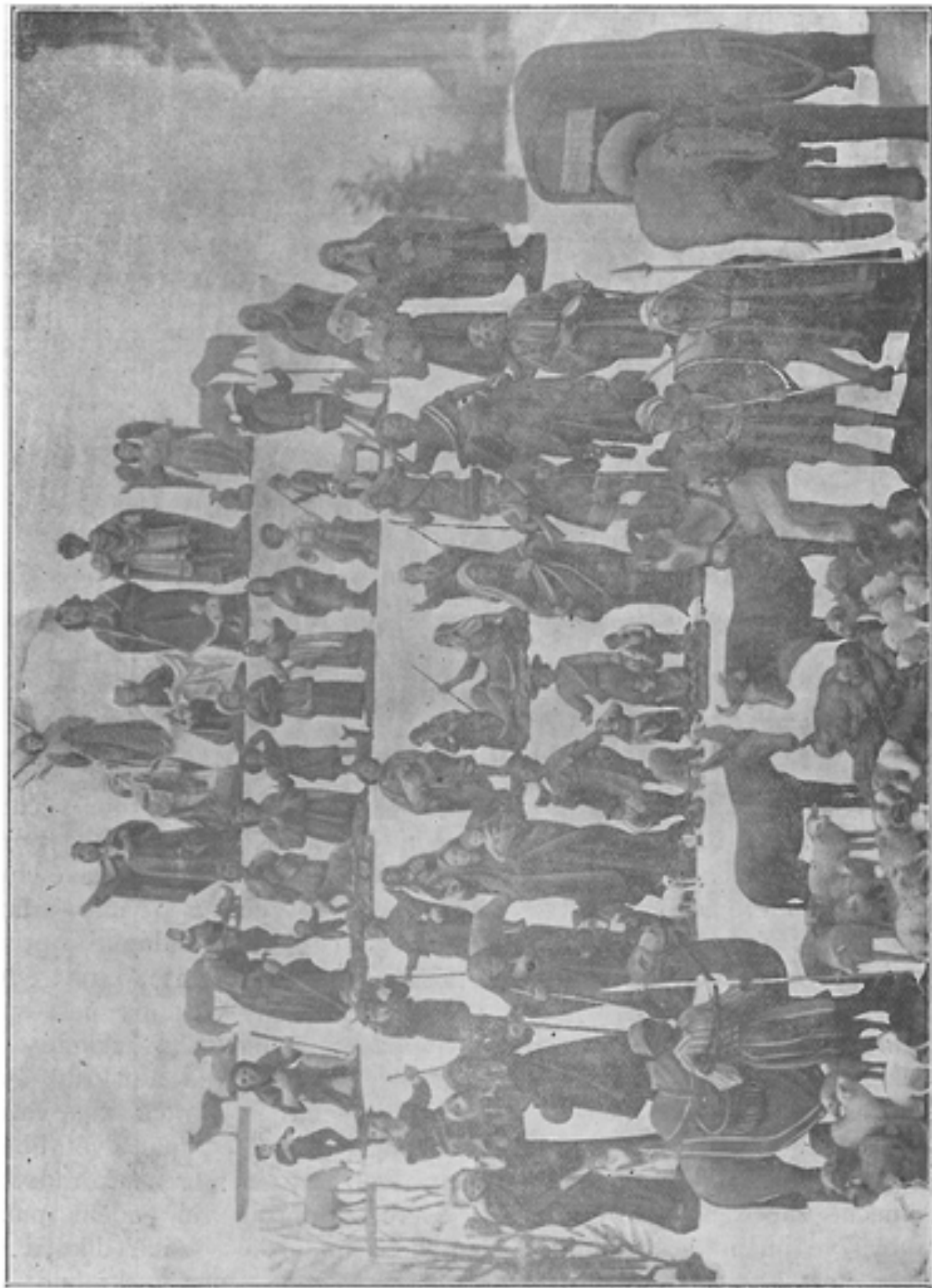
vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBORIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v **Bystrici pod Hostýnem**. — Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilky vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

~~~~~ Doporučujeme. (Redakce) ~~~~~

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. F. Xaver Zimmerhackl. T. I.
Tiskem Grafického ústavu Zaorálka a Tucka, tisk. L. Klabusaye v Holešově.

Sošky vánočních jeslíček na Sv. Hostýně.

KOLEDA

Neseme tě vi-ta-me dě-tát-ko s ne-be, ke dli Tvé xpíváme
chvá-li-me Te-be! An-děl nám hlá-sá Tys na-še spá-sa
nad Te-bou Je-žíš-ku ce-lý svět já - sá! ce-lý svět já - sá!

Neseme v dar všecko,
kde jen co máme,
a svoje srdéčko
také ti dáme.

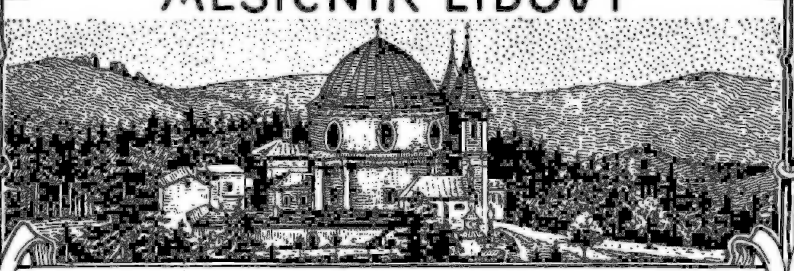
Dáme je rádi
Již ode mládí,
máme Tě, Ježíšku,
nade vše rádi!

VI. Šťastný.

Modlitba u jesliček.

Klaním se Tobě, Slovo vtělené, pravý Synu Boží od věčnosti, a pravý Synu Panny Marie v plnosti časů. Klaně se Tvé božské osobě a člověčenství s ní spojenému, cítím se puzena uctiti také chudíček jesle, které Tebe, dítěátko, přijaly, a byly vskutku prvním trůnem Tvé lásky. Kéž mohu před těmito jeslemi na kolena padnouti a prostout pastýřů, s věrou sv. Josefa, s láskou nejbláh. Panny Marie! Ano, kéž mohu se pokloniti, bych uctil tento převzácný pomník naší spásy s tím duchem umrtvování, chudoby, pokory, s nímž Ty, jakkoliv Pán nebes i země, zvolil jsi jesle za schránku svých útlých údů! Ty, Pane, jenž jsi jako dítěátko ráčil se položit do těchto jeslí, račiž také vlít do srdce mého kapku oné radosti, jakou působil pohled na Tvé líbezné dětství a na zázraky, které provázely Tvé narození; pro tuto radost Tě konečně zapřísahám, abys celému světu s dobrou vůlí udělil pokoje, a bys ve jménu veškerého pokolení lidského vzdal všeliké díky a všelikou čest Otci a Duchu svatému, jenž s Tebou žije a kraluje Bůh jediný na věky věkův. Amen.

HLASY SVATOHOSTÝNSKÉ MĚSÍČNÍK LIDOVÝ

Redakce a administrace na Sv. Hostýně u Bystřice p/H.
Celoroční předplatné 70 hal. v Americe \$ 0'25.
Ročník III. 1907. Začátek 1. dubna, konec 1. března.

11. číslo.

1. února 1908.

Blahoslavená Anežka,
knežna Přemyslova abatyše.

Jubilejní rok narození blah. Anežky České Přemyslovny.

Blíží se měsíc březen, kdy dne 4. se slaví památka úmrtí naší bl. Anežky České Přemyslovny. Že se bl. Anežka narodila na král. Vyšehradě dne 20. ledna, o tom není pochybnosti žádné; toliko co do roku rozcházejí se spisovatelé. Jak někteří spisovatelé za to mají, vzešla tato krásná růže na královské zahradě starobylých Přemyslovců Českých l. P. 1208 dne 20. ledna; načež dne 21. ledna na svátek sv. Anežky Římské, panny a mučednice, pražským biskupem Danělem byla slavně pokřtěna. Následkem data tohoto připadá nám letos jubilejní rok jejího narození.

Jelikož Dědictví Cyrillo-metodějské vydalo r. 1894 životopis bl. Anežky České ku potěše mnohých ctitelů a ctitelkyň Jejích, upozorňují se ct. čtenáři „Hlasů Svatohostýnských“ na knihu tuto kriticky a zároveň velezajímavě psanou, aby si ji ve své knihovničce vyhledali a pozorně si ji ke cti a chvále bl. Anežky České a vlastnímu povzbuzení přečetli.

My zde posloužíme úsudkem, který r. 1895 podal o knize této brněnský „Obzor“ Mgr. VI. Štastného str. 80, kde se čte: „Ke svátku bl. Anežky velmi případně poznamenává „Čech“, že se milé této světici české k narozeninám dostalo krásného daru svátečního podílem Dědictví Cyrillo-metodějského. Věru krásný to dar na oslavu památky její a zajisté i na velký prospěch čtenářů, kterých jest a bude na tisíce a tisíce. Jaký to utěšený květ z rodu našich slavných Přemyslovců vypučel ve XIII. věku v blah. Anežce České, jejíž úplný životopis dle authentických kanonických pramenů a jiných historických památek máme před sebou. Jaký to obraz staroslavné minulosti rozvíjí se před zraky našima, když sledujeme tiché kroky této bytosti andělské velkolepými dějiny tohoto století, jež dovedl spisovatel tak mírně okolo světice naší skupiti!

Ano, dp. P. Rejzkovi podařilo se životem bl. Anežky oživit a do pravého světla postaviti památku ten třináctý věk, na jehož počátku l. P. 1203 vyhlášeny Čechy papežskou Stolicí za království dědičné a l. P. 1204 sv. Prokop patron Český, opatřován, byl kanonizován. Byl to věk Anežčin od roku 1208—1282, avšak i věk králů Českých — věk to největší slávy a moci, avšak i velikých pohrom království Českého, kdy vstupuje království v čilý styk se západní Evropou a odtud mnoho dobrého i zlého v život svůj přijímá! Dobrým byl zejména vliv tehdy na západě mohutně rozkvětlého života církevního a řeholního na povznesení mravů a kultury národa Českého, jehož králové s takovou zálibou si všímali a příkladnou obětavost uznávali.

Zajisté kdo světem a tělesností a marnostmi vezdejšími zhrdlí, vidí se býti nejpovolanějšími pěstovat nadsmyslnou vědu a umění k pravým ideálům se odnášející. Prant. Palacký, historyk Český, dobře napsal, že „ústavové k výchově duchovenstva, klášterové totiž a řehole, byli ve XIII. věku přední buditelé a opatrovatelé osvěty křesťansko-evropské.“

Škodlivým však na výsost byl mocný vliv zvrhlého již na mnoze německého života rytířského s jeho hrady, zábavami, mravy cizinskými a prostopášnými, jakéž bohužel zároveň s jazykem německým veliké obliby a péče našly u těchto Přemyslovců králů na velikou zkázu jejich i všeho království.

Blah. Anežka je hlavním podporovatelem a strážným andělem dobrého tohoto vlivu církevního.

Způsob, kterým spisovatel líčí tento dvojí proud v dějinách českých, zaslужuje veškerého uznání jak ze stanoviska vlasteneckého tak i náboženského;

a lze skutečně životopis tento také nazvati obranou křesťanství v zemích koruny svatováclavské, jimž toliko pod štítem sv. kříže vzkvétá blahobyť a zdar str. 483. Velmi případně na důkaz toho pojednává hlava 40. str. 459—470 o osvěť křesťanské a rozkvětu jejím za XIII věku v Čechách, hlava 41. str. 471—482 pak nám předvádí rozvoj umění malířského a stavitelského. Ovšem že hlavní a něžnou péči věnoval spisovatel blah. Anežce samé, nakresliv nám krásný a dojemný obraz dokonalé světice a věrné dcery Českého národa, jemužto svou osobou, modlitbou i svým dědictvím byla vždy strážnou ochránkyní a pomocnicí v dobách nejhorších. Zajímavé jest i vyličení pocty bl. Anežce od věků vzdávané jakož i jejího blahořečení dne 3. prosince 1874.

Dobře praví »Čech« ve shora zmíněném posudku, že se kniha ta výborně hodí za dar českým dcerám a za zrcadlo, ve kterém by se měly shlížeti. —

Avšak i každý jiný čtenář najde v ní vzácného poučení a přešlechtilé zábavy«. Tak napsal tehdy »Obzor«. Životopis její začíná takto: Na starobylém královském Vyšehradě v Praze, nejstarším to hradě panovníků země České, sídlil král Český jak pro svoji moudrost tak pro svoje bohatství příjmím zlatý Přemysl Otakar I. Zde mu porodila právě 20. ledna 1208 spanilá královna Konstancie dcerušku, na níž zvláštní požehnání Boží býti se tušilo.

Již před narozením jejím, jak nám vypravují nejstarší rukopisy na př. Pražský z počátku XIV. věku, událo se něco, čeho pomlčeti nelze. Matka naší bl. Anežky pod srdcem jí ještě nosíc, měla ve snách vidění. Zdálo se jí, že vidí ve svém šatníku mezi skvostnými oděvy ze zlatohlavu a drahých látek drahokamy a perlami bohatě posetými, kterých hojnost měla, viseti chudou sukni šedou z hrubé látky, ba i záplatovanou a podle něco spleteného jako provaz, totiž františkánský pás. Zadumaná přemýšlí, co by to bylo a znamenalo, ale v procitnutí žasne, ano se jí zdá, že slyší, kterak duch dobrý zvěstuje jí zprávu, že oděv ten připraven jest dítěti, jež poroditi má. Obyčejný sen se vztahuje na to, co jsme kde viděli neb slyšeli: avšak tu nemohlo býti řeči o oděvu chudých klarisek, jelikož jich tehdy ani ještě nestávalo. Založilať teprve r. 1212, tudíž rok čtvrtý po onom vidění, svatá Klára svůj panenský řád, a proto o jeho oděvu ani tušení nebylo. Spíše byl to zjev, jakým Hospodin upozorniti volil na omilostněné dítě, ukazav, že zvláštní Prozřetelnost Boží bude s ním.

Kdo máte knihu, přečtete si krásné porovnání sv. Anežky Římské s naší Anežkou Českou a žasnete nad sličností křesťanských ctností obou světic.

Jak nevědí rodiče mnohdykrátě, skrze které dítěto budou šťastni! Anežka byla šestým dítětem krále Přemysla Otakara I. Prvorozený byl Vratislav, kterého mu královna Konstancie povila, avšak už r. 1200 zemřel; druhé dítěto byla Jitka, nar. 1203, říkali jí také Bořislava; třetí byla kněžna Slezská Anna nar. 1205, pak se narodil král Václav I. r. 1206, r. 1207 Vladislav, na to r. 1208 naše Anežka. Zaznamenány jsou ještě markrabí Moravský Přemysl nar. 1209 a nejmladší asi ze všech byla osmé dítěto Blažena.

Roku 1837 podnikl Frant. Palacký spisovatelskou cestu do Italie. Aj hle v Miláně v archivu Ambrosianské knihovny našel jméno královské dcery z rodu Přemyslovců dosud neznámé, která dle rodokmenu Blažena, řeholní pak jménem Vilemína slula. Tot ta Blažena, nejmladší dcera Přemysla Otakara I. a královny Konstancie. A vypsál o ní historik český, že posledních 20—30 let ztrávila v Miláně, vedouc život velmi nábožný, ba pro skutky lásky křesťanské měli ji lidé za svatou.

Komu nebije tu do očí, jenž poněkud zná životy všech osmi dítek královských, že právě dcery královské vynikaly neobyčejnou dokonalostí života křesťanského. Jak šlechtná byla po všecken svůj život slezská kněžna Anna! A naše Anežka jest obdivu hodná! A král Václav, dokud si vážil rady sestry svojí Anežky, s kterou se měli velice rádi, dotud

byl králem velikým a statným. Jestí známý Václav I., král Český, jako slavný obhájce vlasti naší proti Tatarům a Mongolům, na něž poslal svého vojevůdce Jaroslava ze Šternberka. Kdo chceš poznati zásluhy v díle tomto Anežčiny, přečti si hlavu 17. životopisu jejího a poznáš i pramen zásluh krále Václava. Co za ten rok boje Václav I. zkusil, napsal sám německému králi Kunratovi takto: »Od velikonoc až po celé léto zakoušeli jsme v Polsku, v Uhrách, na Moravě a v Rakousích Tatarů podlost a šibalství do syta; neboť v boji proti nim snášeli jsme všeliké svízele den co den a k tomu ještě vedro letní. Viděli jsme jejich ukrutnosti a prostopášnosti, které na Moravě a v Rakousích spáchali atd. atd.« O jak prospěšno jest všimati si životu svatých! Oslavujme tudíž v tomto roce jubilejním naši milou Anežku Českou. Kéz není nikoho, jenž by po ruce měl aneb zjednati si mohl životopis její, kdo by si jej letos také nepřečetl!

Štěstí.

Al. Novák.

Darmo štěstí svoje hledáš,
když po světě za ním běháš,
přece ho tam nenajdeš,
ať si kamkoli zajdeš.

Štěstí samo hledej v sobě,
tam ho najdeš v každé době,
v dobrém srdci tam se skrývá
duši čistou tu obývá.

Svědomí klid, k lidem láska,
to je ona mocná páska,
ta vždy lidí k sobě víže,
ať jsou výše nebo níže.

Dějiny Sv. Hostýna.

Píše P. Fr. Vídenský T. J.

(Pokračování.)

Koncem r. 1847. Tohoto roku slouženo na sv. Hostýně ku větší slávě Boží a větší úctě Bohorodičky mší sv. 814. Téhož roku v krajině hranické mnoho dobytka pošlo; lidé tamnější z velké části, uvedeni jsouce důvěrou, putovali sem k Marii Panně a vzali s sebou vodu Svatohostýnskou domů.

Téhož roku bylo 25. července pozorovati velké zatmění slunce. Započalo ráno o 10 h. 26 m. 30 vteř. Největší byla o 12 h. 6 m. 30 vteř. Přestato o 1 h. 46 h. 30 vt. Trvalo zatmění 3 hod. 20 min. V čas zatmění bylo slunce 9' 26" k severu nakloněno.

Téhož roku 24. září dána a přivezena byla knihovna pro chrám Svathost. od těšnovického pana faráře Ant. Žížky. Viz »Duchovní správa na sv. Hostýně« strana 110.

Koncem r. 1749. Tento rok šťastně zakončen ku větší slávě Boží a cti nejbl. Rodičky bez poskvrny počaté. Toho roku slouženo od různých kněží jak světských tak řeholních 1135 mší sv. Ku sv. přijímání přistoupilo asi 25.150; průvodů bylo 20

Rok 1750. Na věčnou paměť. Tohoto roku slouženo mší sv. 1171. Přijímání 29.785 a průvodů 19. Ježto housenky tohoto roku velkou škodu dělaly, chvátili sem lidé u velikém množství pro vodu, aby je kropili. Jinak byl úrodný rok, obilí laciné. Dejž Ježíš Kr., Syn Marie Panny, aby následující rok 1751 byl šťastný a požehnaný.

Poznámka. Roku 1750 bylo v Římě jubileum.

Rok 1751. K upomínce. Tohoto r. 1751. bylo slouženo mší sv. u milostného obrazu nejbl. Rodičky Boží 1096. Přijímání 34.600, dle záznamů processí v celku 15.

Tohoto roku slavilo se všeobecné jubileum a sice po půl roku. V bystřické farnosti započalo 1. května a trvalo až do 1. listopadu.

Rok 1752. K u p o m í n e. Tohoto roku slouženo mší sv. 930. Přijímání 31 500, průvodů 18. Dne 17. března vypukl oheň v Kroměříži, kde půl obce shořelo. Lehla popelem také biskupská residence, v níž způsobeno škody na jeden milion. Jinak byl rok tento úrodný a zdravý.

Rok 1753. Dne 2. února 1753. Tohoto dne doručena nám byla dvě apošt. breve se schválením bisk. konsistoře: 1. Plnomocné odpustky pro pátky v měsíci březnu. 2. Velký oltář Panny M. je privilegovaný každou sobotu.

Dne 3. února 1753. František Albl, beneficiát, poprvé sloužil dnes mši sv. u hlavního oltáře privileg. za † Karla Fröhlichea.

Na věčnou pamět. Tohoto roku s milostí Boží a na přímělu Marie Panny šťastně zakončeného sloužilo se ku větší slávě Boží a cti nejbl. Rodičky bez poskvrny počaté 1082 mší sv. Přijímání 38 200. Průvodů bylo 18. Rok tento byl suchý, tak že všechny prameny na hoře vyschly kromě pramene milostného. Dne 9. července zhořel Vyškov kromě kostela a hradu. Dne 28. července vyhořel Přerov horní část náměstí se zámekem a dole prostřední ulice. Dne 1. srpna zničen ohněm dvůr u Tovačova. Tohoto roku bylo mnoho ohňů na Moravě. Značný požár byl v Kojetíně. Jinak byl rok suchý, zdravý a úrodný.

Okolo vánoc způsobil déšť rozvodnění Bečvy a Moravy po mnoho let doposud neslýchané, jak jsme odtud mohli dobře pozorovati u Hradiště, Kroměříže, Kojetína, Přerova.

Rok 1754. Na věčnou pamět. Rok 1754 s milostí Boží šťastně ukončen a ku cti Marie Panny za její pomoci započat nový.

V minulém roce 958 mší sv. Přijímání 40.800. Průvodů 20. Rok tento byl zdravý, úrodný v zahradách a sadech. Cena obilí ucházející. Dne 23. listopadu povstal oheň v Bystřici v horní ulici ráno mezi devátou a desátou hodinou u Václava Dvořáčka, zničeno požárem 21 stavení. Jak požár vznikl, ví sám Pán Bůh.

Rok 1755. Tohoto roku 1755 dne 28. iedna inštalován byl vdp. Jan Straka, bystř. farář vldp. Frant. Kožou, farářem dřevohostickým.

Dne 3. května položeny jsou základy pro sv. kříž na temeni hory blízko kostela.

Dne 27. května. Tohoto dne vztýčen byl kamenný kříž přede dveřmi kostela. Viz kap. 20. str. 52.

Dne 17. června jmenován vdp. Jan Hübner, farářem v Tlumačově a Frant Vroblíc beneficiátem.

Tento rok 1755 s milostí Boží a nejbl. Rodičky bez poskvrny počaté šťastně ukončen. V něm na tomto posvátném místě ku větší slávě Boží a ku cti nejbl. Panny slouženo mší sv. 1286. Přijímání 37.450. Průvodů bylo 21.

Následuje rok 1756, kdy Tě Pane Bože důvěrně prosíme, abys Sv. Hostýnským kněžím byl milostiv.

Rok 1756. NB. Dne 28. pros. Vdp. Karel Krout*) zapsán poprvé jako administrator hostýnský. Skončen rok 1756. S milostí Boží a za ochrany nejbl. Panny Marie šťastně. Mimo to, že dva kaplani s Hostýna byli odvoláni: dp. Frant. Albl do Holešova a dp. František Vroblíc (Wroblitz psáno) na věčnost dne 10. října, jehož tělo bylo pochováno v novém kostele před oltářem svatého kříže dne 12. října; byli presentováni od p. hraběte na r. 1757 dva důst. páni, jichžto jména se nalézají na druhé straně (listu totiž. Byli to: P. Bernard Veselý a P. Fr. Ninger.)

Mší sv. ku větší slávě B. a ku cti nejbl. jeho Matky slouženo 1146. Přijímání 26.150. Procesí 25.

*) Ve knize psáno německy Krauth rovněž jako i jména jiná jsou německým pravopis.

Rok 1757. NB. 1. ledna. Jakýsi dp. Jakub Hemerka tu vypomáhá do listopadu, pak je jmenován jako kaplan ve Všechovicích.

8. května první pouť.

16. srpna zemřel v Pánu Bern. Veselý, kaplan.

13. září sloužil mši sv. nejdůst. p. Leopold hrabě Scherfenberg, světící biskup v Olomouci a kanovník tamtéž.

2. září nový kaplan dp. Ignác Landheh slouží mši sv.

29. list. vdp. Jan Kar. Straka podepsán jako Cur. loci, ale 31. pros. jako Curatus bystřicensis.

Rok 1757 s pomocí Boží šťastně ukončen. Bylo ku slávě B. a cti Rodičky na nebe vzaté slouženo mši sv. 1413. Přijímání bylo 33.400. Processí přišlo 37.

Minulý rok byl jak na polích tak horách a zahradách na některých místech neúrodný. Obilí se prodávalo dosti draze. Pak byl nezdravý; neboť veliké horečky panovaly skoro všude a byl zhoubný pro dobytek obzvláště v okolí lipnickém, kroměřížském atd. Smiluj se nad námi všemohoucí Bůh, abychom, skončivše rok nepříznivý, započali nový s tím větším požehnáním.

1

Věnováno paní Z. Š . . . ve Sl . . . . .

(Dáno nám k otisknutí)

Za vše — ovoce i kvítí,
co mi přišlo z Vaší ruky,
v drsném žití nesou zvuky,
v nezladěnou hudbu žití
vrhlo jemný ženy čár,
rcete, jak mám děkovati?

Kéž zda chudé slovo platí;
vděčnost, již mé srdce cítí,
šeptne jen těch věnů pár.
Ovoce i kvítí spolu
Vaší něhou na mém stole
kynout bude, jak teď svítí
v mého žití suchopár. Jar. Vrchlický.

Tajemná modlitba.

K úmrtnímu dni sv. Cyrilla 14. února. Napsal P. L. Škarek. T. J.

Stojíme právě na počátku měsíce února a tu můj duch zatoulal se tam daleko za hory a přenesl se o celých tisíc let nazpět. Podivná vzpomínka vyvstala v mé duši. Snad i u Vás, milí čtenáři, nalezne porozumění a pochopení, pak-li Vám ji sdělím.

Bylo to 14. února léta Páně 869. Nad věčným městem Římem vycházelo jaro slunko, libě se usmívajíc na omládlou přírodu, svým leskem ozařujíc kopule nádherných svatyní římských. Všude radost, všude úsměv, všude jaro života! Jen v jednom z klášterů římských bylo jaksi smutno. Jest to vidět na tvářích jeho obyvatel. A měli také proč truchlit. V malé jizbě na chudičkém loži odpočíval mnich, oděný černým rouchem. Teprve před nedávnem překročil práh kláštera, ale již si získal srdce všech svou pokorou, svou láskou. Všichni se divili jeho nebeské moudrosti, kochali se vůní jeho svatého života. Ký tedy div, že vše se rmoutí nad jeho chorobou. Zvlášť jeho věrní druhové, které si s sebou přivedl z daleka, jsou téměř bolestí zlomeni. Toho se nenadáli, když s ním na cestu se vydávali, že se jim bude vrátiti bez otce. Vždyť je právě v nejlepších letech, čtyřicátník, ještě mnoho práce čeká na něho v dálné domovině, ba právě teď, kdy nepřítel pod rouškou anděla světla usiluje zničit nadějnou setbu, je ho dvakráte tolik potřebí.

Než jinak usoudil Pán nad životem a smrtí. Cyrill, tak jest jméno nemocného, je mu již zralý pro nebe. Marné veškeré truchlení a proto ponořme raději svého ducha

do těchto úchvatných okamžiků posledních. Tvář nemocného zdobí vrásky otecké starostlivosti, z nich vyzírá na tebe to zlaté srdce vždy ochotné ku každé oběti. Okem dívá se vzhůru, jakoby chtěl proniknouti nedohlednou dále a proniknouti tajemství, jež unikají zraku lidskému. Co si asi myslí, čím asi obírá se jeho duch? Všecky jeho myšlenky jsou soustředěny na toho, pro něhož pracoval, pro něhož snášel úpal denního horka. Ještě naposledy, jak to jindy dělával, zkoumá, zdaž klidně může se odvážiti předstoupiti před svého Boha. Z celého zevnějšku patrné, že se příliš nestrachuje. A čeho by se měl také báti? Bojoval vždy dobrý boj, neporušený uchoval si poklad sv. víry. A právě tento mír a klid je to, co tak mocně všecky dojmá a působí na každého zvláštním kouzlem. Nemluví. V jizbě panuje ticho, jen těžký dech nemocného a tu a tam hluboký povzdech deroucí se z řader okolo stojících poněkud je přerušují. Tvář nemocného, ač ubledlá, stkví se podivným leskem a cosi jako předtucha brzké radosti bez konce z ní vyzařuje. Najednou se obrátí k shromážděným bratrům. S velikou námahou pozvedne hlavu a jeho ústa šepotají tajemnou modlitbu z počátku jaksi tiše, ale brzo hlas přechází ve slavnostní znění. Nemocný se modlí: „Pane Bože, zbav mé věrné všelike pohanské zloby i všelikeho mnohomluvného a rouhavého kacířství, rozmnož velice svoji církev a všechny v jednomyslnosti shromáždíš a stvoř vzácné lidi, jednostejně smýšlející, a vdechni v jejich srdce slova svého učení . . . Opatruj je silnou svou pravici, pokrývej je krovem křídel svých, aby všichni chválili a slavili jméno Tvoje . . .“ Poslední modlitba, poslední přání umírajícího otce svým dítkám dílem kol lůžka stojícím dílem v dále něčeho netušícím, poslední závěť! Bože jen za jedno prosím pro své dítky: Dej jim býti jedné pravé víry, jednoho smýšlení, dej jim dobré vůdce!

Co se po té dále dělo, nedá se vylíčiti. Nastal pláč a nářek, jeden za druhým přistupoval, aby přijal poslední políbení lásky, nejprve Methoděj, po něm jeho žáci. Když přistoupil Methoděj, zapřisáhá ho nemocný slovy tak tklivými, tak dojemnými, že z nich zrovna cítíš sálati jeho lásku k našim předkům, k „dobrým Moravanům“. „Hle, bratře“ — toť, ona slova — až doposud byli jsme takřka soupeři, oba jednu brázdou táhnouce; nyní já padám na líše, končím svůj věk. Než ty vytrvej v díle spasitelném, nedej se láskou k milé domovině svést, abys dobré Moravany opustil.“ Koho by taková řeč z úst umírajícího nedojala! Kdežto jinde umírající sám nejvíce potřebuje potěchy a posily, zde těší povzbuzuje nemocný jiný. Rozloučiv se po té s ostatními klidně v Pánu zesnul dne 14. února 869 v 42. roce věku svého. Teď teprve pocítili všichni svou osiřelost, ovšem nejvíce Methoděj. Dříve oba snášeli útrapy klopotného života, dva se dělili o břímě apoštolské práce; rány pomluv a sočení dopadaly na bedra obou a nyní? Vše to spolehne na Methoda. Muž, ztratí-li ženu, pozbývá mysl při pohledu dítky, nedospělá to kuřátka: a zde má Methoděj na statisíce dítek ledva odkojených mlékem nauky Kristovy, čeká ho starost o ohromnou vinici před krátkem, teprve jen tak z většího vypletou. Kdož by se nechvěl před tak nadlidským úkolem?!

Milý příteli, nezasluhuje toho právě vylíčený okamžik, aby si ho dítky uvedly na paměť ne-li častěji tedy aspoň v jeho výroční den? Nebylo by to potěšitelné, kdyby ctitelé sv. Cyrilla na úmrtní den jeho chváтали do chrámu Páně, a tam oslavovali památku takového Otce? Jen nevěděčnická pochová památku svých rodičů v zapomenutí! (Dokončení.)

(Pokračování.)

Rajská růže.

Napsal J. Drbohlav.

Dojem všech, kteří to viděli, byl nevýslovný.

Druhého dne se paní markýzka z časopisu dověděla, že podobných uzdravení se událo toho dne několik, která všechna byla úředně stvrzena.

Neméně krásný a dojemný byl večer průvod světelný. Na sta různobarevných světél elektrických ozařovalo celé prostranství u basiliky a u jeskyně.

A opět na tisíce poutníků s hořícími svícemi se ubíralo v průvodu v rozličných sněrech kolem basilik, zpívající známou lurdskou píseň s refrainem »Ave, ave, ave Maria.«

Dojem, jaký bylo znáti na všech přítomných, nedá se vylíčiti. Jak působil na dítky paní markýzky, bylo znáti po radostných tvářích a uslzených očích.

»O slečno Elvíre,« pravila komtessa Marietta k vychovatelce, když ubíraly se zpáteční cestou k domovu, »jen jednou chci spatřiti blahoslaveou Pannu jako Bernadetta a pak chci umříti.«

»Zajisté, že by to stálo za to,« odvětila vychovatelka, tlumíc v sobě dojem, který na ni učinila poznámka komtessy Marietty.

IV.

Uplynulo několik dní pobytu paní markýzky v Lurdech. Denně spěchaly všechny dopoledne i odpoledne k jeskyni lurdské, denně jejich zbožnosti přibývalo. Vždyť spatřovaly vždy nové a nové zástupy zbožného lidu, jak se dožadoval přímluvy Panny Neposkvrněné. Denně se dály nové zázraky, které svědčily o mocné přímluvě Té, která sluje v litanii »Uzdravení nemocných«.

Paní markýzka ještě ani neomýšlela na návrat do Paříže, kdyby nenadálá příhoda ji nebyla k tomu přiměla.

Bylo to právě v sobotu. Všechny byly opět přítomny mši sv. u jeskyně massabielské. Paní markýzka i slečna Elvira byly pohrouženy v modlitbu, že ani nepozorovaly, co se děje s Mariettou. Ta kličela nedaleko své matinky se svou sestrou Antoniettou v lavičce. Zrak jejich byl upřen na milostnou sochu Panny Marie a rty jejich šepotaly zbožnou modlitbu.

Tu pojednou Marietta ustala v modlitbě; její oko s neobyčejnou vroucností pohlíželo na matku Páně. Tvář její se změnila, jako by něco nevidaného spatřila. Po malém okamžiku počala se jí hlava kloniti ku předu vždy víc a více, až konečně celé tělíčko, jakoby bezduché bylo, kleslo do lavičky.

Paní markýzka i slečna Elvíra uslyševše náraz, pohlédly v onu stranu a ulekřuty přiskočily k Mariettě, která jako bezduchá zde ležela, oči majíc zavřeny. Dva hospitalieři z piscin čili koupelen s vodou lurdskou přichvátali ku pomoci a odnesli omdlelou komtessu do koupelen.

V kratinké době opět prohlédla. Otevřevši oči otázala se zcela klidně u ní stojící vychovatky: Slečno Elvíro, kde jsem? A kde jest ta krásná paní?»

»Komtesso, přišlo vám nějak špatně« odvětila Elvíra. »proto odnesli Vás sem do koupelen. A ta krásná paní stojí stále v jeskyni, kdež jste se před ní modlila. Nebo myslíte snad někoho jiného?»

Marietta jen záporně odvětila kývem hlavy.

Po malém požití nápoje byla komtessa opět při své dřívější síle, tak že celá rodina mohla se společně odebrati do hotelu »De Royal«.

Událost tato polekala poněkud paní markýzku, tak že obávajíc se nějaké nemoci u cítěte, vzdor tomu, že lékař tvrdil, že nemoc povstala ze zvláštního rozechvění a nemá žádných zlých následků, ustanovila se na tom, budoucího dne zpět do Paříže odcestovati. Všecky prosby dítek, aby alespoň ještě několik dní zde zůstati mohly, nic nepomáhaly. Nanejvýš svolila paní markýzka, aby odchod byl odložen na pondělí. Dítky objaly radostí milou matinku a těšily se alespoň ještě na nastávající den, který většinou chtěly strávit v basilikách lurdských a u jeskyně zjevení. Nadešel poslední den v Lurdech. S neménší radostí jako prvního dne chvátaly všechny k Panně Neposkvrněné. O co se asi tenkrát dalo v těchto nevinných srdcích, kdy naposled měly spatřiti královnu nebes!

Zajisté že vroucí byla jejich modlitba a pevná důvěra, že Matka Páně vyslyší prosby jejich.

Zdaž v nejmenším tušila paní markýzka, co se děje v útlém srdečku Marietty? Neb věděla-li, jak toto bylo omilostněno na tomto svatém místě? Nikoliv. — Marietta vše zatajila. Nechtěla před časem svou dobrou, milovanou matinku zarmoutiti. Se slzami v očích loučila se s Pannou Neposkvrněnou v naději, že ji brzy spatří tvář v tvář, právě tak krásnou a milostnou, jak ji viděla v jeskyni masabiellské v sobotu.

V.

Rodina paní markýzky dostala se bez všelikého úrazu nazpět do svého domova. Po návratu poklekly všechny v domácí svatyňce před Pannou Neposkvrněnou a děkovaly za všechny milosti, kterých se jim dostalo v Lurdech. V paláci zavládl opět obvyklý pořádek. Denně po celý měsíc máj konávaly své mariánské pobožnosti jen s tím rozdílem, že zbožnost jejich a úcta k Panně Marii byla vždy větší a větší.

Blížil se konec měsíce máje, když tu pojednou Bůh ve své nevyzpytatelné prozřetelnosti navštívil rodinu paní markýzky novým křížíčkem.

Komtessa Marietta, která dosud byla zdravá a čilá, musila ulehnutí. Přivolaný lékař zjistil z počátku nemocné za méně nebezpečný. Nemoc však brzy ukázala svou pravou stránku a lékař musil uznati, že nemoc se stává nebezpečnější, než se s počátku domníval. V paláci panoval velký zármutek, neb každý se obával o Mariettu, která byla ode všech pro svou milou povahu milována. Pan Markýz byl telegraficky povolán, nezastihl však více svého milého dítěte na živu.

Bylo 30. dne měsíce máje. Nemoc komtessy dostoupila takového stupně, že lékař musil paní markýzce otevřeně sděliti, že nemocná jest mezi životem a mrtví. Zpráva ta způsobila velký rozruch v paláci. Paní markýzka s těžkým srdcem přijala tu zprávu. Marietta však zůstávala klidnou a plnou radosti, pokud ji jen v nemoci projevovati mohla.

A když byla tázána, přeje-li si, aby kněz ji navštívil, přisvědčila veselým pohledem očí, že svoluje.

K večeru přišel kněz nemocnou navštívit. Blahosklonně přijala jej Marietta a prosila matinku, by ji penechala samotnu s velebným pánem.

Duchovní otec vyptával se na různé okolnosti nemoci a těšil nemocnou, že se snad za krátko opět pozdraví.

»Ó nikoli, důstojnosti,« odvětila na potěšitelná slova jeho komtessa. »Vím zcela jistě, že zemru.«

»Jak pak to můžete komtesso tak jistě tvrditi, že zemřete?«, tázal se jí kněz; »či domníváte se snad, že by Vás Bůh všemohoucí nemohl z této nemoci pozdraviti?«

»Daleko budiž ode mne, abych něčeho podobného se mohla domnívati, ale vím, že mne neuzdraví poněvadž jsem si smrt sama vyprosila u Panny Marie v Lurdech.«

»Komtesso, Vy že jste si smrt sama vyprosila?«, táže se udiveně kněz.

»Zcela jistě«, odvětil klidně Marietta.

»Mohu snad věděti, komtesso, příčinu, proč jste tak učinila?«

»Ano, vše Vám Důstojnosti chci sděliti, jen když mi přislíbíte, že před mou smrtí se o tom nikomu nesvěříte; a též ne po smrti, nebude-li toho potřeba vyžadovati.«

»Slibuji Vám, komtesso, že se dle přání Vašeho zachovám«, vece kněz.

»Nedude Vás snad delší rozmluva namáháti? Jste dosti při síle?«, tazal se dále kněz.

»Nikoli, důstojnosti; ta vzpomínka, že snad brzy spatřím bl. Pannu, dodává vám i takové síly, že též nemoci ani necítím.«

A pozvednuvši zrak svůj na obraz Panny Neposkvrněné, který proti jejímu loži visel, jala se vyprávěti:

»Velikou láskou zahořelo srdce mé ku královně nebes, když jsem ponejprv na zázračném místě v Lurdech před ní klečela. A když jsem se zápałem na ni patřovala, tu zdálo se mi nejinak, nežli že ji vidím jako živou, snad tak jak se Bernardettě zjevila. Avšak vždy to byla jen ta mramorová socha v jeskyni. Ó jak blaze musí býti v nebi při patření na nejsv. Pannu, když již zde, kde se zjevila, cítíme se tak šťastnými; tak jsem si mnohdy pomyslíla.

Jen jednou Tě spatřiti živou a pak zemřítí. Ano, raději chci zemřítí v nevinnosti, tak jak zde před tebou klečím, než-li nešťastnou býti zde na zemi a snad též i pro věčnost, že bych Tě snad na vždy ztratiti mohla. Ty znáš, Matko Páně, mou budoucnost; má-li býti pro mne nešťastná, o povolej mne raději k Sobě.

Tak prosívala jsem vroucně Pannu Marii při každé návštěvě jeskyně zjevení. Po těchto povzdeších vstoupila vždy velká útěcha do mého srdce. Bylo pak ku konci týdne v sobotu. Já opět jsem byla přítomna mši svaté v jeskyni. Z počátku jsem se modlíla sv. růženec Domodlivši se, zahloubala jsem se opět do nevýslovné krásy Panny Marie, dlouho a dlouho na ni patřivši. Tu pojednou se mi zdálo, že stromy zašelestily slabým vánkem větru, v dáli to mile šumělo. Jeskyně jakoby z mlhy počala vystupovati, vždy víc a více se rozšiřovala a ke mně se blížila. V úplné blízkosti jsem spatřila Pannu Neposkvrněnou, živou. Krása a něha její nedá se vysloviti. U nohou jejich vyrůstal růžový keř, který měl nevidaně krásné růže, v celé naší velké zahradě tak krásných nemáme. Tu blahoslavená Panna se nahnula a utrhla jednu krásnou růži a držela ji před sebou, jakoby mi ji chtěla podati. Já chtěla růži tu přijati od nejsvětější Panny, avšak nemohla jsem se z místa hnutí. Ona se jen mile usmála a pozdvihnuvši levou ruku vzhůru ukazovala k nebi, načež zmizela.

Když jsem opět k sobě přišla, nacházela jsem se v piscinách lurdských. Odesli mne tam, poněvadž jsem omdlela při mši sv. před jeskyní.

Tot jest tedy příčina, proč se domnívám, že jistě zemru. Neb proto mi blahoslavená Panna ukazovala prstem k nebi, dávajíc mi růži, jakoby mi chtěla říci, že až tam ji dostanu z ruky Její. Neb ani dost málo jsem nepochybovala, že ta dobrá Matka vyslyšela všechny mé vzdechy, jež jsem k Ní vysílala. Vše to jsem ale před matinkou zatajila.

Marietta ukončila; slabostí padla do podušek a zůstala klidně ležeti.

Kněz byl upřímným a prostým líčením celé příhody až k slzám dojat. Přestastne, omilostněné dítě, pravil sám k sobě.

»Komtesso, dle vašeho vypravování bych ani dost málo nepochyboval, že si vás blahoslavená Panna vezme k Sobě. Buďte snad dobře. připravíte-li se na tuto dalekou cestu, které se nic nelekáte, sv. zpovědi a přijetím božského Spasitele. Jsem přesvědčen, že milujete Ježíška, tak jako Jeho nejsvětější Matku!«

»Ó zajisté, že Jej velmi miluji«, odvětila Marietta.

»Pravíte, že se mám zpovídati? Předem Vám pravím, že mé jediné provinění jest, že zarmoutím svou smrtí mé drahé rodiče a sestřičku Antoinettu.«

»Drahé dítě«, vece kněz na to, »lépe jest zarmoutiti rodiče, nežli jednou těžce uraziti Stvořitele a Pána svého. Mám tedy zítra přinéstí Vám milého Ježíška na cestu do věčnosti? tázal se kněz dále.

»Ó ano, důstojný otče a jen hezky časné ráno, neb se velmi na Něj těším.« —

Kněz dav nemocné ještě nějaké pokyny, přál jí dobrou noc a odebral se k paní markýzce, které sdělil, že komtessa si přeje býti zaopatřena sv. svátostmi.

»Šťastné dítě, neb lépe anděl v lidské podobě!«, pravil sám k sobě ubíraje se ulicemi pařížskými. »Za celé své duchovní zprávy jsem něco podobného neslyšel, aby dítě z tak vznešené rodiny si vyprosilo smrt. Ó nešťastná Francie! Proč nemáš více podobných duší? Snad by Bůh všemohoucí zachránil Tě od záhuby, které spěcháš vstříc!

VI.

Bylo posledního dne měsíce máje. Slunce vycházelo v plné své kráse a zlaté jeho paprsky prorážely hustou mlhu a kouř, který se vznášel nad světovým městem Paříží. Příroda se radovala ze své krásy, kterou ji Bůh přioděl. Vůkol bylo veselo a živo. Jen tam v předměstí pařížském, v paláci markýze G... bylo smutno, ba skoro až mrtvo. Služebnictvo chodilo skoro jen po špičkách prstů, by tím nejmenším šustotem nerušilo tajemného klidu. V ložnici před svatýňkou leží na smrt bleďá komtessa Marietta v bílém šatě, očekávajíc nebeského ženicha, Ježíše Krista. Vedle ní sedí kněz, jsa oděn bohoslužebným rouchem. Přes drahocenou záclonu před svatýňkou prokmitává světlo. »Nebeský Ženich«, pod způsoby chleba dlí na oltáři a očekává toužebně spojení se s nevinnou a čistou Mariettou.

Jeho přítomností jest svatýňka p. markýzky posvěcena. Ponejprv vstoupila cizí noha na toto místo; noha kněze, jenž přinesl s sebou božského Spasitele.

Úkon zpovědní ukončen.

Kněz vstává a dává malým zvonkem znamení, že rodina může vstoupiti do ložnice. Marietta se na všechny mile usmívá, její duše toužebně očekává milého Ježíše a těší se na Matku Páně v říši nadhvězdne.

Kněz stojí již u postele nemocné a drže sv. Hostii nad patenou praví: »Pane, nejsem hoden....«

A Marietta třikrát opakuje za knězem: »Pane, nejsem hoden.....«, a přijímá ženicha svého Ježíše Krista na cestu dalekou, nadhvězdnou.

A když slunce stálo nad obzorem, nebylo Marietty více mezi živými. Její duše odlétla do stánků nebeských, by se tam radovala s čistým Ženichem svým a Jeho nejsvětější Mateří.

Zármutek v paláci byl nevýslovný. Zvláště bolestný byl okamžik, kdy markýz stál u mrtvého těla svého milého dítěte. Bleskurychle roznesla se zpráva o úmrtí Marietty komtessy markýze G....

Největší komnata v levém křídle paláce byla proměněna v umrlčí síň, neb lépe řečeno v ráj. Uprostřed zvedal se velký katafalk, na němž odpočívala bezduchá schránka tělesná, Marietta, celá bíle oděná s myrtovým věncem na hlavě. Tvář její byla usměvavá, nejevíc ani nejmenší známky po přestálé nemoci. Kolem bylo v uměle sestavených skupinách množství květin. Před katafalkem stál kříž, u něhož kmitalo slabé světlo. Po stranách bylo rozvěšeno několik skvostných zrcadel, v nichž se odrážely květinové skupiny, tak že se zdálo příchozímu, že jest ve velké zahradě. Množství známých jak ze šlechty tak z nižších stavů navštívilo palác, aby vzdali rodině p. markýze svou soustrast a naposled spatřili milou svou Mariettu.

Pozdě na večer byl palác uzavřen. A když vše již bylo pohrouženo ve spánek, klečela ještě paní markýzka u nohou mrtvé Marietty. Spánkem přemohena vstává a ještě líbá na bělounké čítko milé dítě. Slze kanou jí po tváři a skrápějí bělostný šat její; ještě poslední »S Bohem« a vzlykajíc ubírá se do své ložnice. Ještě kleká ve své milé svatýnce a prosí Pannu Neposkvrněnou o sílu, statečnost a útěchu, by tento křížek s odevzdaností do vůle Boží mohla snést. Ubírá se k spánku; však dojmy přestálé, nedávají jí dlouho usnouti. Stále se obírá Mariettou a zdá se jí skoro neuvěřitelné, že již více nežije. Konečně usíná. Však spánek její jest nepokojný. Trapné sny ji stále znepokojují. A opět

usíná s myslí obrácenou na Mariettu. Vidí ji tak něžnou a krásnou, jak byla před nemocí a teď bezduchou mrtvou, ale opět jako andělka. A již zase se ocitá v krásné zahradě. Vše vřkol plno vůně a zdáli slyší milý zpěv. Slyší mnoho krásných hlásků, však stále nikoho nepozoruje. A ona naslouchá milému zpěvu. Někdo se k ní blíží. Neznámá postava přichází v oblacích vždy blíže a blíže. Již rozeznává tahy obličejů. Ano, ona jest to! Má Marietta, praví sama k sobě. A ona již stojí před ní samou v obličejích se stkvíc jako slunce, plna radosti a něhy. V ruce drží krásnou bílou růži a kyne matce pravíc: »Má drahá matinko, viz růži z ráje nebeského! Jest to ta sama, kterou bl. Panna utrhla pro mne, zjevivši se mi v jeskyni Lurdské.« Líbezná vůně se šířila kolem. Matka ruce rozpíná, by objala drahé dítě a zvolá: »Marietto!« V tom však vidění se ztrácí. A p. markýzka hmatá kolem sebe, však jen tma, čirá tma. Vidí se ve své ložnici. O vše byl jen pouhý sen. Však odkud ta líbezná vůně? Či zanechala snad růži zde? A vstává, rozsvítí svíčku, hledá, ale růže nenachází, jen libá vůně se šíří kolkolem.

Dodává si odvahy a pomalu jde komnatami do síně, kde odpočívá její Marietta. Spí tiše: jen světlo mihotá slabým plaménkem. Opět se zadívá do její tvářičky, však mrtva, mrtva. Líbá její čítko a činí na něm křížek, pak na ústech a prsou.

Dokončení.

Zlatá zrnka.

Jméno Ježíš jest nedobytnou hradbou. Kde je perel nebo skvostů, které by bylo lze porovnatí s nejsvětějším Jménem tímto? Zvuky nejkrásnější melodie jako by slyšeti bylo, jakmile kdo vysloví Jméno Ježíš, dí Jindřich Suso.

* * *

Jest-li údělem samého Krista bylo trpěti a tak vejíti skrze kříž do království Otce jeho, nediv se nikdo, že kdo přítelem Božím volí býti, povinen jest také leccos snášeti v životě svém. Z řeči ctih. Jana Thaul.

* * *

Pěkné snad slovo, ale bezvýznamné jest, nesrovnává-li se život s ním; než ještě lepší bývá, vyniká-li nad ně. Sv. Vinc. Fer.

Všem, kteří dobré vůle jsou.

Lud. Zedníkova.

Málo dosud u nás známa je důmyslná ruská pověst o vzniku kořalky, — Kníže temnosti poslal svého služebníka ďábla na svět, aby hodně duší ulovil. Než člověk kráčeje ve přítomnosti Boží, dobře rozéznával dobro i zlo a proto statečně odolával nástrahám ďáblovým, tak že tento s nepořízenou k pánu svému se vracel. Tvrdě zabíhal jej však kníže zpět s vyhrůžkou, by se neopovažoval bez úspěchu se ukázati. I přemýšlel ďábel, přemýšlel, až konečně uzrál v něm plán v pravdě ďábelský.

Šel a naučil člověka připravovati a píti pálenku.

Vždy více a více temnila se mysl lidská požíváním kořalky. Více a více bledla v myslí představa jasného Boha, člověk zapomínal svého Tvůrce i svého určení, srdce naplnilo se neřestí a ohavností, až posléze upadl úplně v moc zlého ducha.

Vítězoslavně vracel se ďábel; jeho kořist byla bohatá, neočekávaná.

Kolikráte zamyslíla jsem se již nad smutnou pravdou této pověsti!

Od svého mládí trávila jsem prázdniny na krásném Valašsku. Pamatují si dobře, kterak rozladěna vracela jsem se času nedělního z kostela; Potkávali jsme cestou divné

postavy: kráčely, či vlastně potácely se jako v mátohách a řeč jejich byla blábolení blbců. Nejednou spatřili jsme pak takovou zuboženou postavu klesati v prach, anebo váleli se ve příkopě podle cesty. A žel bývaly mezi nimi i ženy.

Již tehdy, ač polodítěti nešlo mi na mysl, jak může člověk tak klesnouti.

Když jsem dospěla, viděla a slyšela jsem, že jak na Valašsku, tak na Slovácku, tak pohřichu v celé zemi tento zlořád je zakořeněn. Záhy toužívala jsem mítí moc ten náš lid, ježž miluji, upozorniti na jeho největšího nepřítele a škůdce, jemuž zaprodává svou duši, své tělo, své dítky, svůj majetek, na alkohol, a takto před jistou zkázou jej zachrániti.

Letos jsou přítomna na vysoké škole technické velezajímavým přednáškám Dr. Jaroslava Bakeše, primáře z Třebíče, poučena jsem byla důkladněji o alkoholu a jeho zloabných následcích.

Dle své dávné touhy sděluji širším vrstvám, co utkvělo mi z přednášek páně primářských v paměti. Že pak slova má od srdce jdou, dejž Bůh, by šla opět k srdcím a našla povšimnutí.

Co jest líh? Správně nazvali jej Arabové alkoholem, to jest po česku ošemetnou věcí. Líh jest tekutina, která povstává kvasením plodů neb jiných částí rostlinných.

Chuti je velmi palčivé a silně omamuje. Nápoje, které lih obsahují, nazývají se lihovinami. Jsou to zejména: pivo, které má 1-9% alkoholu, víno 16-2%, pálenka 25-50% koňak a arak 30-50%, rum 70% alkoholu.

Lidé, kteří mnoho pijí, nazýváme alkoholíky; a slovem alkoholismus míníme vše to zlo, kteréž pitím alkoholu povstává.

Následky pití alkoholu jsou dalekosáhlé, neboť alkohol škodí jak tělu tak i duchu lidskému.

Zajisté již každý slyšel o otravě alkoholem. Může býti pak otrava dvojí: **a k u t n í a c h r o n i c k á**.

Někdo vypije rychle větší množství silnější lihoviny, na př. kořalky; klesne k zemi, tepna a srdce přestávají mu tlouci, tělo modrá i chladne, dech se mu zastaví. Toť člověk akutně otrávený.

Někdy podaří se vyprázdnění žaludku, masáží (třením) srdce, zavedením umělého dýchání a balením do teplých látek, otráveného opět k životu přivést; velmi často ale je veškerá pomoc marnou.

Chronická otrava alkoholem se dostavuje stálým přiváděním menšího množství alkoholu do těla.

Následek chronické otravy je degenerace vnitřních orgánů. Tak žaludek špatně zažívá, srdce ztuhne, následkem čehož se dostavuje záduch a ochrnutí srdce, ledviny a játra se znetvořují, tak že nemohou svému úkolu dostáti. Neméně trpí pitím lihovin plíce, které ponaáhlym rozkladem pletiva, podléhají různým chorobám.

I hlavní příčinou bolestné dny (podagra) jest líh.

Dále působí alkohol zloabné proměny v systému nervovém (čivy) poruchy mozkové, míchové a mnohé jiné neduhy. Vůbec stává se člověk pití oddaný neschopným odporovati nemocem a nedožije se obyčejně vysokého stáří.

Vedle těchto tělesných poruch působí alkohol zloabné a neblahé psychické proměny. Opilec ztrácí veškeren cit slušnosti, mravnosti, povinnosti a soucitu. Všecky jeho dobré vlastnosti se otupují, rozum se zatemňuje, člověk opilec klesá pod zvířel.

Statisticky je dokázáno, že 40 proc. všech bláznů jsou alkoholíci, 36 proc. všech nahodilých zločinců je příčinou alkohol.

Za jeden rok v Německu bylo stíženo 35.736 osob otravou chronickou alkoholem, mezi nimi 4454 stíženo delíriem, 55 proc. různými poruchami, 13 proc. sebevražd připadá na alkoholíky.

A nejsmutnější je, že vinu rodičů odnášejí ubohé nevinné dítky. Ze 57 dítek rodičů alkoholíků bývá asi 10 zdravých. Ze 100 blbců je 30, kteří pocházejí z rodiny

pijácké. Dítka alkoholiků zastíženy bývají různými nepěknými a škodnými vlastnostmi. ve škole pak hůře prospívají než dítka rodičů lihovin se sdržujících. Vše ovšem pochopitelné.

A ještě o jednom následku alkoholismu, který tak hluboce zasahuje do našeho života hospodářského a rodinného, chci promluvit.

Kolik statků a hospodářství, kolik štěstí lidského a šťastných manželství bylo utopeno v alkoholu! Kolik smutných případů, že tam, kde vše vzkvétalo pod pilnou rukou hospodářovou, kde vše blahobytem oplývalo, kde ozýval se zpěv a slova lásky, kde květlo rodinné štěstí, tam s alkoholem přistěhovala se záhy bída, slzy, klení, nadávky, nespokojenost, neláska, neřest a nemravnost, ba začasť i zločin. Ano, tam otrávil alkohol nejen osobu vinnou, ale i štěstí celé rodiny.

Však i při mírnějším pití ochuzuje hospodář svou rodinu.

Počítejme. Jak snadno vypije jedna osoba do roka za 100 K lihovin. Kdyby se každoročně 100 K uložilo, vzrostlo by to za deset let s úroky na 1248 K.

I v menších vesnicích vydává se ročně 5 až 6 tisíc korun za lihoviny. Má-li se, ale obec ujmouti sirotka nebo ubohé vdovy, tu je nářku, že není peněz.

Nadepsala jsem řádky tyto: „Všem, kteří dobré vůle jsou“. Ano, prosím snažně předně ty, kteří snad octli se již na nepravé cestě, ale dosud dobré vůle jsou, by přečetli sobě pozorně slova ta a vši silou snažili se odporovati pití a zachovali takto sobě zdraví i spokojenost.

Dále prosím všechny ty, jimž štěstí našich spolubratrů a mravní rozkvět našeho milého národa není pouhou frází, aby kde mohou upozorňovali, poučovali a dobrým příkladem předcházeli.

Hle, jak smutně se čte, že právě v Rakousku chronický alkoholismus nabyl velkého rozsahu a že spotřeba líhu pro osobu rok co rok stoupá. Zda není naší mravní povinností potlačovati všemožně alkoholismus, dle příkladů jiných zemí, jako Švédska, kde blahodárným působením spolků i jednotlivců klesl počet kořalen ze 36 proc. na 12 proc.

Poučujme rodiče, jak prohřešují se proti svým dítkám, dávající jim pít již v útlém věku alkohol.

Sama nejednou jsem viděla, že nerozumné matky dávaly i dítkám v peřince líznouti kořalky nebo piva, a kterak dítka sotva se batolíci vztahovaly ručky své po sklenici s vínem.

Poučujme a odvracujme zejména naši nadějnou mládež od pití lihovin, učíce ji vyhledávati ušlechtilější zábavy než je pití a kartan.

A tak, budeme-li se každý dle svých sil přičiňovati, zajisté i u nás zavane jiný duch, jakkožto posel lepších časů, k čemuž volám: „Zdař Bůh“.

Přijmou se cestující ku prodávání obrazů. Vyžaduje se však doporučení místního faráře.

Ve prospěch zvelebení sv. Hostýna

∴ doporučuje se koupě obrazů ∴

**Vítězná Panna Maria Svatohostýnská
a Příchod sv. Cyrilla a Methoděje na
Sv. Hostýn.**

Cena jednoho obrazu s hudebním strojem K 10-90,
bez hudebního stroje K 7-40. Dodává v bedně s vyplaceným poštovním poplatkem — L. Klabusay, Holešov.

Došlé obrazy nenechejtež ležeti na poslední stanici, ježto se musí platiti veliké skladné.

Zprávy se Sv. Hostýna.

Úmrtí. Dne 21. prosince zemřel v Holešově assessor, děkan a farář holešovský vdp. Ed. Wolff. V Pánu zesnulý byl velikým ctitelem Sv. Hostýna, na nějž rád putovával. Za mladších let kněžských konával cestu tu i bos. Povahy byl vlídný a milý a jako kněz konal horlivě a věrně své povinnosti. O. v p.

Vyslyšení. R. Such... v B. píše: »Díky Marii Panně za uzdravení chlapečka, jenž dvě léta byl nemocen a když nikde nebylo pomoci, obrátila jsem se k Panně Marii Svatohost. se slibem, že budu-li vyslyšena, uveřejním to v »Hlasech Svatohostýn.«. Tímto plním svůj slib a prosíme za uveřejnění.« — Vl. M. ze S. vzdává tisíc. díky Královně nebes za uzdravení jistého duchovního, jenž po těžké operaci nabyl zdraví a může jako kněz svoje povinnosti zastávat. — M. B. děkuje Marii Panně Svatohostýnské za vyslyšení prosby v těžké záležitosti. — H. L. byla po více let churavá. I slíbila, že bude-li vyslyšena, uveřejní to v »Hlasech Svatohost.«. To se stalo a proto dostává tímto svému slibu. — H. ze St. děkuje Marii Panně Svatohost. za vyslyšení jisté prosby. — »Mně pomohla jediné Panna Maria Sv. Hostýnská«, tak pravila mi, jak nám jistý náš přítel píše, mladá selka M. V. z Ch., která asi před čtvrt rokem byla na úmor nemocná střečním tyfem. Objednal jsem ji tehda vody Sv. Hostýn. na její žádost a poslal i po jejím přání na mši sv., jež byla služena na Sv. Hostýně před obrazem Matičky Boží divotvorné. Nemocná ozdravěla, je jako znovu na světě. — Z Vídně píše p. A. H.: »Prosím rače uveřejnit v »Hlas. Svatohostýn., že Matce Boží, která divy tvoří, tisícere díky vzdává ctitelka a odběratelka H. Sv. H. za vyslyšení prosby v nemoci.«

Počasí na Sv. Hostýně. Sněhový povlak pokrývá neustále horu marianskou. Teplota se pohybovala v první polovici ledna mezi 1° a 21° zimy.

Vánoce. Také letos těšily se pěkné jesličky naše veliké pozornosti okolního obyvatelstva. Na Boží Hod zpívaly se letos poprvé koledy, jež jsou u veliké obliby v Praze u sv. Ignáce. Návštěvníci kostela je tam zpívají s velikou nadšeností. Pocházejí prý z dob Karla IV., Otce vlasti. Mimo to bylo slyšeti i koledu uveřejněnou v prosincovém čísle.

Dary pro Sv. Hostýn. R. S. v Brně 6 K. M. N. v Ch. 10 K.

Svaté pole »Matice Svatohostýnské«. (Pokračování). Dorazilová Marie ze Stříteže; Divil Filip z Lukova; Daňková Marie ze Slatiny; Dohnalová Amalie z Val. Klobouk; Dokoupilová Josefa z Dol. Štěpánova; Dvořáček N. z Jířkovic; Dřímlová Anna z Mysločovic; Dočkal František z Majetína; Dománská Anna z Olomouce; Dočkal Matouš z Podolí; Doláková Anna z Bezuchova, Dostál Petr z Krásné; Dohnálková Anna z Val. Klobouk; dp. Druž-

cký Bonifac, konsist. rada ze Starého Brna; Edlmanová Marie z Ces. Budějovic; Fádrušová Aloisie z Napajedel; Feilhauerová Terezie z Příbora; Fuksová Pavlína z Dobrotic; Flekač Jiří z Uh. Brodu; Falta Čeněk z Místku; Fialová Josefa z Bohuňovic; Fuksová Josefa z Horní Moštěnice; Fiala Tomáš z Bohuňovic; Fialová Marianna z Bohuňovic; Grajová Nepomucena z Dačic; Fiala Jakub z Bohuňovic; Foltýnová Žofie z Koloredova; Filáková Anna z Holešova; Fokl Vincenc z Děhylova; Flašar Jan z Ráječka; Frýdlová Marie z Příbora.

O. v p.

Z církve a ze světa.

Čechy. Generální vikář v Česk. Budějovicích Msgr. Jos. Hůlka byl dne 6. ledna konsekrován za biskupa a inthronisován. Jeho bisk. Milosti skromná, přívětivá a vždy veselá povaha prospěje nemálo jeho apoštolské práci. — Volby do českého zemského sněmu budou se konati dne 20. února. Bylo by záhodno, aby se katolíci co nejvíce zorganizovali. — V Plzni budou nyní míti své stálé působistě kromě Františkánů a Redemptoristů též Dominikáni. — Dle zprávy časopisecké má česká universitní knihovna 432 české rukopisy. U 221 je známo i místo, odkud pocházejí. Ze zrušených domů Tov. Ježíšova je 81 rukopisných památek (a pak prý jsou Jesuité Koniášové! Pozn. redakce) z jiných mužských klášterů 72, ženských 22. Proto poznamenává kustos knihovny pan Josef Truhlář: »Musíme uznati, že poměrně největší část našich českých rukopisů pochází od Jesuitů!« Poněvadž však jsme se zmínili o Koniášovi, podotýkáme toliko, že na jisto jest dokázáno, kolik asi a jakých kněh špatných zmařil, za to mnohem větší počet dobrých kněh rozdál; byltě sám též muž učený a v českém písemnictví honěný. Než stokrát ba tisíckrát vyvrácená lež hodí se jistým lidem do krámu a proto se o něm píše a ve školách učívá, jako by býval jesuita Koniáš nepřitelem české knihy. — V Chebu nechťejí uznati českou řeč za obvyklou v Čechách, ovšem na Chebsku.

Dolní Rakousy. Na sněmu zemském byly uzákoněny dvě zajímavé věci: 1. aby učňové měli také nedělní klid a nemusili v neděli dopoledne choditi do pokračovacích hodin; 2. vyučování v pokračovacích hodinách, aby se udílelo toliko německy. Oba zákony došly sankce. Proti druhému protestovali čeští říšští poslanci, ale nadarmo. Co se týká zákona prvního, měly by si ho povšimnouti také zemské sněmy české obzvláště katoličtí poslanci. Neboť jak mohou učňové konati své povinnosti náboženské, jsou-li ve škole!

Rakousko. Na památku jubilea panovníckého našeho císaře a krále byly vydány nové poštovní jubilejní známky. — Na říšské radě bylo přijato vyrovnání s Uhry. — Císař a král už pookřál ze své nemoci.

Uhry. Superintendet neboli, jak se v Uhrách říká, protestantský biskup Gustav Scholz, rozkázal, aby se v obci Antalfalvě užívalo při bohoslužbě maďarské řeči. Poněvadž podřízený pastor neuposlechnul a proto byl zřazen, rozhodli se obyvatelé v celku 8000 lidí, že přestoupí k Nazareům. (Sekta, jež pokládá pouze Nový zákon za pramen víry, je proti válce, soudům, studiím atd.). — Řím promluvil. Socialisté a pokrokové listy dělaly si smích z telegramů, jež duchovenstvo naše a lid poslali Sv. Otci, aby ujal se pronásledovaného Hlinky a vražděných Slováků. Papež Pius X. poslal maďarským biskupům tento oběžník. »Biskupové jsou povinni napomenouti faráře důrazně, aby ony věřící, kteří nejsou maďarštiny mocni, vyučovali v jazyku mateřském. Toho žádá spása dítek i všeobecné dobro«. Dále vyslala papežská stolice do Spiše delegáta, aby vyšetřil žaloby na biskupa Párvyho. V biskupské residenci vládne nad tím pravý zmatek.

Francie. Dcera vůdce socialistů Jauresa má v úmyslu vstoupiti do kláštera a otec jí to nikterak nemůže vymluviti. Chce prý tam jíti také z té příčiny, aby za svého otce se kála, jenž je spoluvůrcem proticírkevních zákonů. — Zdá se, že se Francouzům v boji proti Marokku dobře nevedlo, neboť generál Drude byl odvolán.

Italie. Slavný umělec Perosi odebral se do Varšavy a Petrohradu, aby tam svoje hudební skladby osobně řídil. — Němečtí biskupové vyslovili sv. Otci svůj dík za encykliku o modernismu. Zaslali mu společný písemný projev z Kolína n. R. — Už jsme jednou poukázali na to, jak sv. Otec soudí o tisku. Nedávno vyjádřil se zase v témže smyslu: »Neustále se nechápe«, pravil, »důležitost tisku... Je to čirá skutečnost, že dnes křesťanský lid se klame, otravuje a ničí bohaprázdným tiskem. Stavíte kostely, pořádáte missie, zakládáte školy a konáte dobré skutky;

než všechny vaše námahy budou marny, neuchopíte-li se obranné a útočné zbraně katolického lojálního a upřímného tisku« — Poněvadž se neustále v Italii a Římě proti sv. Otci štve, nemíní sloužiti mši sv. jubilejní mši v basilice sv. Petra. Mimo to odřekl velké poutní vlaky z Německa a přeje si místo toho jenom deputace

Švédsko. Nový švédský král Gustav V. nechce se dáti korunovati, jednak z úspory peněz, jednak že prý je to přežílná věc.

Amerika. Kraján msgre. Kouřelka, známý mnohým se Sv. Hostýna, kde měl při pouli apošt. nuncia na Sv. Hostýn několik kázání, stal se světicím biskupem ve Clevelandě. Mnogaja ljeta! — Bída v Americe. Touto dobou jest v Americe 600.000 dělníků bez práce. Vláda americká vydala rozkaz svým agentům v Evropě, aby nenabádali k vystěhovalství do Ameriky.

Rusko. Poslanci první dумы, kteří se ohradili ve Viborgu proti rozpuštění a byli proto odsouzeni, obdrželi prý milost. — Do Petrohradu má býti svolán všeslovanský sjezd. — S napětím očekává se výsledek soudu stran vydání Port Arthuru. Viděti však, že zprávy listů Rusku nepřátelských v čas války měly velice často pravdu.

Redakci zasláno:

Záhorská Kronika, měsíčník národopisný v Týně u Lipníka. Roč. IV. č. 1. Ve velkém po 4 hal. Jednotlivě franco ročně 1 K. Vydává Dr. Frant. Přikryl.

Listárna a redakce.

V. Plašek, Halliday, Amerika, zapraveno. Díky. — Vdp. farář v Nezam. Předplatné do konce tohoto ročníku.

~~~~~ Patisk zakázán, leč s uvedením pramene. ~~~~~

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v **Bystřici pod Hostýnem**. . . . Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilký vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

~~~~~ Doporučujeme. (Redakce) ~~~~~

12. číslo.

1. března 1908.

Nejdůst. pán Josef M. Koudelka,

světitel biskup v diecesi Clevelandské, O. Amerika.

Nevýslovnou radostí byli naplněni jak katoličtí Češi v Americe tak i u nás při zprávě, že sv. Otec Pius X. jmenoval duchovního správce osady sv. Michaela v Clevelande, Ohio, vys. dp. J. M. Koudelk'u světitel biskupem diecese clevelandské. Jestli nejdůst. biskup náš k krajan a mnohým známý je se sv. Hostýna, kde několik dní v době, kdy papežský nuncius Granito di Bellmonte na Sv. Hostýn zavítal, dlel a ku shromážděnému lidu krásně a nadšeně kázal.

Pravím, že světitel biskup je našim krajanem. Narodil se ve Chlistově u Klatov v Čechách 8. prosince r. 1852. Gymnasium navštěvoval taktéž v Čechách ve Klatovech. Do Ameriky dostal se teprve v květnu

r. 1868. Toho roku totiž odebrali se jeho rodiče do Ameriky do státu Wisconsin, kam je jejich syn Josef doprovázel. V Americe vstoupil nynější světitel pan biskup do semináře St. Francis u Milwaukee, Wis, kde studoval filosofii a bohosloví. Na žádost nejdůst. biskupa clevelandského L. Gilmoura, jenž potřeboval kněze pro novou českou osadu sv. Prokopa, byl poslán do Clevelandu, kde byl r. 1875 v únoru vysvěcen na jáhna a 8. října

t. r. na kněze. První mši sv. sloužil v kostele sv. Prokopa, jež už jako jáhen spravoval.

J. M. světící p. biskup J. Koudelka je prvním českým biskupem v Americe. Byl sice před ním v Americe r. 1852 jeden biskup rodem Čech, ale ten byl národnosti německé. Je to nejdp. Jan N. Neuman, nar. v Prachaticích r. 1811, o jehožto blahořečení se jedná. Že pak byl vyvolen k takové důstojnosti, je důkazem jeho ctnosti a zásluh. A skutečně líčí ho Americký »Hlas« jako »kněze v každém směru dokonalého a neunavného pracovníka na vinici Páně.«

J. M. světící p. biskup Koudelka upravil během 7 let v osadě sv. Prokopa kostel, vystavěl faru a jednopatrovou školu, zaplatil kostelní dluh 9000 dolarů a koupil 2 loty pozemků. Na žádost msgra Jos. Hesouna dovolil nejdp. biskup clevelandský, že se směl státi biskupem v osadě sv. Jana Nep. ve St. Louisu, Mo. a převzít redakci amer. »Hlasu«. Než hned rok na to byl povolán nazpět do Clevelandu a učiněn tu duchovním správcem německé osady sv. Michaela. Zde zbudoval veliký kamenný kostel za 100 000 dolarů a postavil nádhernou školu, jež stála 120 000 lib. šterl. Sám však bydlel v malé, nepatrné, dřevěné farní budově. Mimo to byl také literárně činným. Napsal více českých školních knih a byl horlivým dopisovatelem amer. »Hlasu«.

Vysvěcen byl nejdp. Jos. Koudelka na biskupa 25. února t. r. v kostele sv. Michala nejdp. biskupem clevelandským Ignácem Fr. Horstmanem. Americký »Hlas« zakončuje svou zprávu o něm takto: »S otevřenou náručí a láskou na lněnými srdci vítáme svého prvního českého biskupa, svého Methoděje a přejeme mu lásky Boží a mnohaja, mnohaja ljet!«

Hodinky.

P. Fr. Žák T. J.

5. Láska.

Láska trpělivá jest a dobrá,
nechlubí se, nezávidí,
nad jiným se nenadýmá,
nežádá si chvály lidí.

Nehledá co jejího jest,
nemyslí zlé, nevzpouzí se,
z nepravosti nemá radost,
ale z pavdy veselí se.

Všechno snáší, všemu věří,
nadějí je vždycky mladá,
trpělivě všeho čeká,
nikdy z duše nevypadá. —

Pavel děl tak v duchu Mistra
a kdo koná dobrodiní
z lásky k Bohu nejmenšímu,
Ježíš řekl, mně je činí.

Rozpomeň se na ta slova,
někdy za dne o nich bádej;
moha konat skutky lásky
poklad z nich si v nebi skládej.

6. Třetí hodina.

Jako pláč a zakvílení
s věže vlnky zvonku letí;
jeho duše vzpoměla si
Spasitele rozepětí —

Vzpoměla si jeho kříže,
na němž mřel za spásu lidí,
jeho Matky, která smutná
Syna smrtný zápas vidí —

Proto žalem rozplakal se,
proto tklivě žaluje si,
posílaje svoje vzdechy
v města, vísky, pole, lesy.

Posílá je celým světem
do každé chaty, hrudi.
Zdali také ve tvém srdci
zbožný vděčný ohlas budí?

Dí-li jindy zvonku štkání:
Se světem se duše loučí,
v bol ji Matky, v rány Krísta
zbožné srdce odporučí. —

7. Klekání.

Do dědiny volá anděl:
Ave, zdráva's Matko Páně!
Odlož pluh a srp a kosu,
k Matce svoji zvedni skráně —

Od matere učí dítky
modlitbě se, každé ctnosti.
Maria, uč též mne ctnostem,
jimiž skvíš se v nádhernosti.

K mateři své pospíchají
s každým žalem, s každým bolem —
Maria, ach slyš mne také!
lkám-li tvojím před prestolem —

K mateři se pochlubiti
také s každým blahem spěší
Maria, i tvoje srdce
z mého štěstí vždy se těší —

O máteř, jak o svůj klenot
nejdražší se dítky bojí.
Já jen jednu mám též starost:
Zachovat si lásku Tvoji.

8. Před spaním.

K spánku nakloňuje hlavu
slunce král, jenž vládne zemi,
slední chválu vzdává Bohu
červánků svých perutěmi — —

K stínu noci duch se chýlí
k spánku, jenž je obraz hrobu —
Tobě, Bože, slední pozdrav
posílá, než padne v mdlobu —

Díky, Otče, za ten žití,
za vše dary duše, těla,
za dobrotu, která o mne
prozřetelnou péči měla —

Přijmi také bolest srdce
s kterou vidouc stinné vrásky
poklesků svých k tobě volá:
Přikryj pláštěm své je lásky.

Tobě, Strážce, Matko Tobě
odevzdávám duši ve snu;
Ty ji, Jezu, vezmi k sobě
v poslední až spánek klesnu.

Blah. Anežky Přemyslovny ideál života.

P. A. Rejzek T. J.

Dne 3. měsíce března připadá církevní svátek bl. Anežky České*). Životo-
pisec její doznal v předmluvě kn'hy Dědictvím Cyrillomethodějským roku
1894 vydané, že zamýšlel příkladem Anežčiným dokázati, že život lidský na
základě víry, jakou církev katolická hlásá, toliko pravý jest a učiní člověka
časně i věčně šťastného a má za to, že to dokázal. Proto je žádoucno, aby
zejména naše mládež obojího pohlaví se přesvědčila, jak se osvědčil ideál ži-
vota na Anežce naší.

Ideálem života slove, co člověka povznáší a jej povzbuzuje, aby snahami
svými šťastně k tomu dospěl, co jej pudí k práci a obětavosti. Takový cíl svítí
mu do života jako hvězda ve tmách. A proto vše na tom zaleží, aby se pro-
budila v mladistvém věku každého bez rozdílu stavů rozhodná snazivost, která
okřídluje ducha i tělo jeho a probouzí v něm schopnosti. Marný by tudíž byl
ideál sebe vznešenější, nejsou-li také schopnosti a prostředky, aby alespoň
z části dosažen býti mohl. To by se nazvalo blouzněním. Jaké za naší doby
bývají ideály, za nimiž se hrne mládež studující i nestudující obého pohlaví,
kdy sobectví, ziskuchtivost a hmotářství a zejména smyslnost ovládá svět, jsou
známé věci. Škoda, překážka mnohých duší k něčemu lepšímu oschopněných.

Nuže, Anežka naše měla také ideál života v mysli své; a kdo zná život
její, ví, jakých bojů a obětí ji stál. Než jako vítěze u šťastného cíle vidíme ji.
Kéž chápeme příklad její!

Anežka byla také ženou a to českou ženou, která zaujímá v historii české

*) Omylem sazečovým bylo v minulém čísle dne 4. března.

ženy vynikající místo, protože tolik vlasti naší prospěla. Která kněžna neb královna země české zasahovala tak mocně a šťastně i do veřejného života, jako slavná Přemyslovna, sestra krále českého, Václava I., ač byla chudá paní Klarisek na Františku v Praze? Tu není jenom květ života křesťanského, který líbeznou vůni Bohu i lidem vydává, tu jsou skutky velebností svou unášející nebe i zemi.

Milost Boží v nejtělejší mládí do srdce jejího vštípená, jevila se skutky živé víry. Ctnostné její jednání bylo zlatým ovocem života křesťanského, jež uzrálo na slunci lásky Boží. A jako sklizeno a uloženo pro ni ve stáncích věčných, tak i z bohatosti jeho dostalo se předkům našim i nám podílu hojného.

Takovým ovocem byla její modlitba na zemi a jest podnes její příměluva na nebi. Požehnaným ovocem byl onen neocenitelný vliv, kterým mocně zasahovala do osudů vlasti naší, a daleko široko i za hranicemi země české pocítován byl vliv tento. Záležitosti církevní i politické, občanské i soukromé zahrnuty jsou v oboru činnosti blah. Anežky České. Nemaľý byl její vliv na vědy a umění, jako nemaľý byl její vliv v zakládání vzdělávacích ústavů za doby její. A co teprve by bylo říci o skutcích a památkách dobročinné lásky křesťanské, k níž si vyhledávala půdu úrodnou? Kam se poděly veliké zajisté poklady zlatého krále Přemysla Otakara I., kterými svou dceru věnem totiž vybavil věru po královsku, když sobě vyvolila naprostou chudobu? Čím méně ponechala sobě, tím více rozdala ne na marné tretky tohoto světa, nýbrž na čest a chválu Boží a ku blahu a spáse svoji vlasti.

Ne nadarmo lze tu říci, co by byla Anežka národu svému prospěla, kdyby se v hojnost a přepych byla odívala, vše na sebe a pro sebe obracela, nebo jako císařovna leskem koruny císařské zářila? Mohlať jí býti, ba nutili ji, aby stala se chotí velmocného Bedřicha II, císaře římského. Ubohá, co by bývala po boku takového pošetilého a nevěrného chotě, jakým císař Bedřich II. byl, ač všemi velikými schopnostmi vynikal! A kolik bylo od XIII. věku císařoven, jejichž jména sotva nám jsou známa!

Kdyby žádné jiné zásluhy o národ český Anežka naše neměla, nežli té, že zachránila svou mocnou přímělovou Karla IV., otce vlasti, na živu, byli bychom jí zavázáni vděčností po všechny věky. — Co by byly Čechy bez Kar'a IV.? A byl Karel IV. jako tříletý chlapeček na smrt nemocen už už umíraje, když na příměluvu bl. Anežky vytržen byl z náručí smrti. Proto se též s velikou úctou a vděčností k ochránkyni svého života vezdy hlásil.

Jaké byly její styky s apoštolskou Stolicí, že sami Papežové Řehoř IX a Innocenc IV. si dopisovali s Anežkou Přemyslovnou a uměli oceniti působení její ku blahu veškeré katolické církve. I chválili a velebili ji za to žehnajíce jí a stanovíce ji za vzor kněžnám a vladářkám křesťanským.

Kéž by duše, které by rády veliké byly a snad od Boha takové vlastnosti mají, poznaly, kde a jak vynikati smějí bez překážky, jak mohou prospěti vlasti, kterou snad vše milují.

Tomu však málo kdo chce rozuměti, že, aby stal se v pravdě velikým, potřebí mu protřítí zraku svého a hezky hluboko nahlédnutí do útrob duše své. Jak se stala naše Anežka tak velikou, jakou ji vskutku vidíme?

Zajisté svědectví si dává veliké duše, že nic na světě nestačilo, aby ducha jejího uspokojilo, byť i na chvíli. Duch její se povznášel tam, kde i největší duchové nalézají hojnost pokladů a slasti pravých. Z té příčiny volila si stav, v němž by jí nic nepřekáželo, aby se mohla vším úsilím nésti za pokladem nalezeným. A jak si počínala? Královská dcera Anežka byla si vždy vědoma, že nezasvětila se Pánu, aby si korunu zlatou vyměnila za jinou, byť i nezlatěnou, ale aby v nejhlubší pokoře Hospodinu sloužila. Nevstoupilať do řádu, aby v něm kralovala, vyměnila si velký svět snad za svět menší a království za pa-

nování menší a snadnější v rodině duchovní. Anežka se odřekla všeliké moci a slávy tohoto světa.

Než z vůle duchovních sester a k výslovnému nařízení Jeho Svatosti Řehoře IX. uvázati se jí bylo jako zakladatelce a nejpřednější dobrodějce ve správu Klarisek v Praze, takže, jakmile složila slavné sliby, ihned se jim stala hlavou a mateří duchovní. Vypělá byla zajisté dosti: než přece patrně bylo, že k vůli rodu královskému dostalo se jí přednosti této. A právě tato myšlenka jí už v noviciátě nejtraplivěji soužívala, že se má zasvětit se Pánu, dobrovolnou chudobou, ustavičnou čistotou a dokonalou poslušností, na které sliby se tolik těšila brzy na to státi představenou, kdežto by byla nejraději volila místo u nohou posledních z poddaných svých. Volila sloužiti jiným, nikoliv pak aby jí slouženo bylo.

A dovedla si Anežka pomoci jinak. Nejen nečinila v pořádku života společného žádné výjimky, naopak, všude jí bylo viděti napřed, jmenovitě kde se jednalo o služby nejněžší a nejopovrženější. Známo jest, jakou chudobou vynikal sv. František Serafinský a po něm sv. Klára, již zevrubně následovala naše Anežka. Sám sv. Otec Řehoř IX. se divil velikému duchu jejímu, s jakým zápalem mysli toužila královská dcera zlatého krále vzdáti se všeho, co by se nevztahovalo na pokoru a chudobu, aby ideál svůj měla v Ježíši Kristu Ukřižovaném.

Zachovaly se nám zprávy písemné, z nichž patrně jest, že sám poslanec papežský kardinál Kajetán Orsini, jenž při obléce její úřadoval, jí radil, by pro zlobu časů, které jí neb sestrám jejím nastati mohou, pojistila klášteru nějaké jmění, aby nebyly na pouhou almužnu odkázány. A odpověď její byla, že volí raději bídu a hlad, chudobu a všeliké nedostatky trpěti, než čímkoli od chudoby božského Mistra svého se odchýliti. Podobně jí bratr král Václav nabízel královské důchody, avšak ani majetku ani práva nějakého k němu nepřijala. A co jí až do smrti vezdy těšovalo, bylo, že se směla odříci jako vrchní velitelka svých podřízených titulu »abatyše«, zaměnivši jej za skromný název »starší sestry«.

»Neunavená následovnice Páně,« tak vypsál veliký Anežčin ctitel Václav Štulc, probošt Vyšehradský, ze starobylých životopisů jejich, »chtěla vždy raději poslouchati než panovati, jiným sloužiti, než aby jí slouženo bylo. K tomu měla arci podle ducha Páně od rána až do večera drahně příležitosti. A kam dříve jako »abatyše« nemohla, směla nyní jako »starší sestra«. Sestra starší stala se první a poslední v práci a modlení, v pokoře i lásce k bližnímu. Nyní teprve si libovala, že může duchovním sestrám v kuchyni pomáhati, krmě strojit, jmenovitě nemocným a umdleným ve všem nápomocnou býti. A k čemu nestačovala ve dne, dodělávala v noci, totiž oděvy chudým a potřebným vůbec.«

Anežka si vedla jako pravá matka, která jest v rodině všudy první při práci, na sebe však myslívá nejméně a naposled. Jaké radosti jí byly tu srdce její! Nic, v čem marný svět si libuje, nepoutalo mysl Anežčinu, které byl jediným údělem Hospodina a jediným štěstím Ježíš Kristus.

Leckterý čtenář se, trvám, pozastaví nad takovým ideálem, jaký měla naše Anežka. Tím ovšem není řečeno, že si má každý tento ideál v rozměrech takových vytknouti a sobě jej osvojiti. Úmysl, jenž pisateli těchto řádků na mysli byl, není jiný, nežli abychom si byli jisti, co chceme a seč jsme; a kdo počítá s budoucností, do níž klade své naděje, aby se zbytečně neunavoval, proháněje se za marnými ideály života. Dobré jest a chvályhodné, vidíme-li, jak veškeré vrstvy člověčenstva se snaží postoupiti výše, nabyti vzdělanosti, uplatniti život svůj. Než především budiž každý přesvědčen, že bez pravé víry v Boha a lásky k Ježíši Kristu, bez vlastního přičinění vlastní obě-

tavosti a mnohého sebezáporu, byť kdo i celý den ležel v knihách, velikým se nestane; ideálu svého, má-li jaký a to pravý, přece nedojde. Proto křesťanští mužové a ženy křesťanské, vy pak jinochové a dívky, naděje naše, otevřete oči svých a pohleďte vzhůru za Anežkou naší českou. Za ní spějme všichni byť i rozličnými cestami, než k jednomu a témuž cíli!

Zlatá zrnka.

Budiž ubezpečen, že, cokoliv jsi ve prospěch ckudých vydal, najisto jsi sobě vložil do pokladny na nebi, kde jednou na věky přebývati budeš. Ctih. Ludvík Gran.

*

Přeje-li si kdo býti učněm Pána Jesu Krista, pak se nediv, že snášeti jest také útrap; nemůžeť přece sluha býti větší nežli Pán. Ctih. Jan Thaul.

*

Modlitba pravá nezáleží ve mnohomluvě, nýbrž ve vroucnosti; jíž se duše koří Pánu rozpoznáním svojí nicoty oproti neskonale dobrotě božské. Bl. Jindřich Suso.

Dějiny Sv. Hostýna.

Píše P. Fr. Videnský T. J.

(Pokračování.)

Tímto způsobem pak pokračuje se stále až do r. 1787. Než abychom se neopakovali, jelikož počet mší sv., sv. přijímání a průvodů byl uveden už dříve (viz kap. 16. roč. II.), vyjmenujeme ze záznamů toliko to, co doposud nebylo ještě uveřejněno.

Rok 1764. Dne 22. března. Pohřeb dp. Josefa Pavlíka, Hostýnského kaplana, zbožně v Pánu zesnulého, jehož se účastnili: veledp. Jan Straka, bystřický farář, dp. Pahnost, kaplan holešovský a dp. Fr. Kožka, kaplan ze Dřevohostic.

Rok 1766 s milostí Boží a pod ochranou Marie Panny šťastně dokončen. Pro lidi byl sice obstojně zdrav, pro dobytek však nešťastný. Na mnoha místech byl dobytčí mor. Až do srpna byl mokrá, tak že lidé stěželi obilí pro stálé deště mohli skliditi. Od srpna bylo neustále sucho až k narození Páně, tak že se nemohlo ani mleti, ani seti.

Rok 1775. Minulý rok byl velice suchý, úroda byla na polích i v zahradách prostřední, bylo velice mnoho bouřek, málo obilí.

Rok 1776. Dne 31. října. Tohoto dne zemřel náš nejjasnější kníže arcibiskup Maximilian Hamilton. O. v pokoji!

Dne 31. prosince urodilo se osení obstojně, víno znamenitě a ovoce v okolí bylo hojnost. Zima byla velice krutá, tak že, poněvadž jsme u žádného pramene vody dostati mohli, byli jsme nuceni používatí vody ze sněhu rozpuštěného u ohně. Milostný pramen sice tek, ale pro množství sněhu a velmi hrozný mrazy nebylo k němu přístupu. Dne 26. května padal sníh, voda zmrzla víc než na palec silno, zde na hoře a v okolí poschly lesy. V srpnu a září udeřila nesmírná vedra, trvající do 15. září. Mnoho požárů jsme na různých místech pozorovali.

Téhož roku slavil veledp. Jan Straka, farář bystřický, jako kněz jubilant 17. září farářské jubileum. Kázání měl veledp. Tadeáš Bajer, vizovický děkan; asistovali: subdiak. J. J. Michl, farář vrahovský, diakonem byl Matyáš Moric,

farář kvasický, ceremoniářem Cyr. Skočovský, děkan z Přerova, thuriferáři Filip Trost a Tad. Gazda. kaplani hostýnští.

Rok 1783 byl v horách velice úrodný, na polích obстойný. Po osm neděl bylo viděti temné mraky a slunce jako krvavě. Hrozně blesky způsobily tu a tam, nejvíce však okolo Olomouce náramně mnoho požárů. V okolí Olomouce a ještě více ve městě samém zuřily též nemoci.

Rok 1785. Dne 28. února byl takový mráz, že se na krávy musely dát houně. Mráz trval celý měsíc.

Dne 24. dub. byla první pout. Lidí bylo velice málo pro hrozně povodně a ošklivé počasí. (Tedy se putovalo i po zákazu poutí. Pozn. sp s.)

Oddavek je zapsáno 16 a sice r. 1751 dvě, r. 1752 tři, r. 1753 dvě, r. 1754 tři, r. 1755 tři a 1756 tři.

29. Sv. Hostýn v ssutinách. — Lid putuje i ku spustošenému a opuštěnému velechrámu.

Sv. Hostýn byl odsouzen k úplné záhubě. Měl upadnouti v zapomenutí a vzpomínka naň měla v srdcích lidu moravského shasnouti se slávou kostela. Avšak stalo se tak? Buď Bohu chvála, nikoiv.

O židech se vykládá, že, když byl chrám a Jerusalemský sbor, za drahé peníze si vykupovali dovolení, aby směli na zříceniny chrámu a města se odebrati a tam plakati, kvíleti a nařkati. I nyní ještě scházívali se v určitou dobu ku zbytkům bývalých zdí jerusalemských oplakávat a želet vyvrácení Sionu. A tu jako kdysi prorok Jeremiáš ve své modlitbě: Rozpomeň se, Hospodine, co se nám přihodilo: pohledni a viz naše pohanění.... Obnov dni naše, jak byly od počátku; vysílají i oni k Pánu Bohu své prosby, aby byl znovu zřízen Sion a vystaveny zdi Jerusalema. Avšak jejich volání vyznívá na prázdno, neboť nebude lid jeho, jak dí Daniel v kap. 9, »který ho zapře a v chrámě bude ohavnost spuštění a až do skonání a konce trvati bude spuštění«.

Něco podobného, ale s jiným výsledkem odehrávalo se na posvátném Hostýně.

Chrást stál tu spustošen, opuštěn a vydán v šanc všeliké nepohodě živlové. Déšť, vítr, slunce, sníh pokoušely se dovršiti zkázu, již byla zlovolná a bezbožná ruka započala. Mezi klenbou a zdí nad klenbou vyčnívající zastavovala se dešťová voda jako v loužích a rozpouštějíc pohnatě zdivo utvořila bláto, v němžto počala bujiti tráva, růsti křoví, ba zvédati se i stromoví. Jak to na klenbě kostela vypadá, znázorňuje nám událost, že tam byla jednou zastřelena lesním Zemanem i liška. Tedy nejenom ptactvo, ale i zvěř nalézala tam útulek.

Aby se nezdálo, že snad nadsazujeme, stůjtež zde slova očitého svědka z r. 1812: »Rostla na klenutí tráva a stromy,« praví běduje, »zbořenina se čím dále tím více rozpadává, že srdce lítostí puká a slzy z očí bolestně vytryskují.« A dodává: »Když jsem na horu vstoupil, našel jsem, že mariánská svatyně ještě zachovala ve vnitru obmítku neporušenou, bíle vylíčenou; jen klenba na paženinách od mokra se zelenala; ještě stála kazatelna, stůl zděný velkého oltáře, poboční oltáře byly jen navrchu obořeny, stupně, kamenné podvoje dveří a oken svá místa držely, kůr byl také celý, dlažba, ač semotam poškozena, žádného zdového šterku na sobě neměla.« Tak popisuje poutník stav kostela roku 1812.

Ale po 21. letech r. 1833. nařká mnohem více. Navštíviv tohoto roku soutiny velechrámu líčí stav kostela takto: »Bohu žel vše jinak jsem tam zastal

Na klenbě nebylo ani kouska malty, nýbrž všechna na zemi se nalézala a od poutníků z prostředka na stranu odhrnuta ležela. Podvoje oknové a dvéřové větším dílem ze zdi vyloupány a odklizeny, sakristie pobořeny, kvádry se zdi hluboko vyštípány, násilně vytrhnuty, na zemi pohozeny; hrůza obcházela člověka, když měl do zbořenin vkročiti. Právě před mým příchodem »nejvýznamnější kazičové zrušeného kostele«, kde jaké železo nebo pěkný kámen ve zdi vězel, vytahovali a vykopávali, — A když jsem se tam r. 1834 podíval. už i v kleobě jsem vypadlou cihlu zočil a ty kvádry na venku ještě hojněji vylámané, zeď začazenou od ohňů jako v kovárně. A nemálo jsem se podivil, že přes tyto nesnáze jak loni tak letoš nábožní poutníci do téhož kostela až k velkému oltáři chodívali a při něm své modlitby vykonávají a vůkol něho s oběťmi po kolenách obcházejí, kdežto si také za zdi malý obrázek Hostýnský zavěsili, a letos již dva takové tam dali. I křížky stáveli na rum.«

V domě OO. Tov. Ježíšova na Sv. Hostýně nalézal se dlouho křížek, druhdy na rumech oltářových postavený, před nímž, jak se vykládá, slepec, od dítěte vedený, náhle zraku nabyt. Nyní je uschován ve skříni na rozhledně.

Kde byl hlavní oltář, naznačoval konečně jenom velký kámen, vedle něhož vyrůstala na rumech kostela bříza.

Horší ještě osud zastíhl kněžské bydliště, školu, a kapli. Ty až na ně kolik zdových pahýlů zmizely docela, působením — prý osvěty!

Takto tedy dle očitých a hodnověrných svědků vypadal Hostýn ve svém ponížení a tak vážil si lid posvátného tohoto místa i po čas spuštění. Zde nepozorovati nic z vrtkavosti lidské. Na Sv. Hostýn se brali ctitelé marianští, když se skvěl ve slávě, ale s toužé ochotou, nadšením a touhou, láskou a oddaností řídili tam své kroky po dobu jeho pohanění.

Zápovědi poutí byly obnoveny 13. července 1792. Zákazem tímto obnoven částečně josefinský řád; mezi jiným uloženo úřadům, aby o to pečovaly, by dřívější procesí a pouti nebyly znovu zaváděny. Avšak přes všechny zápovědi rozmáhalo se mezi zbožným lidem našim heslo: Na Hostýn, vzhůru na Sv. Hostýn! Pojďme slzami skropit osiřelou svatyni, povzdechnout si na úpad víry a nevděk odrodilců, prosit o pomoc v tísních. Zvláště množily se zástupy poutníků ve hrozných potřebách, které se s úžasným chvatem za válek francouzských a v čas cholery, zuřící po třicátém roce téhož století, na Moravu valily. Slyšme očitého svědka J. Sovu, měšťana v Bystřici, co nám o tom vykládá. Dojemné je jeho líčení. »Když se morová rána roku 1832. po naši vlasti rozšířila — praví — lidé zlekáni a nemohouce pomoci nalézt u lékařů, an žádný lék neúčinkoval, obrátili se k Bohu a Matce Boží o přispění. Z dalekých končin světa putoval jeden zástup za druhým na posvátnou horu Hostýnskou. Tu bylo slyšeti libozvučné zvony nepřetržitě zvoniti, v což se mísily hlaholy mariánských písní: Panno Maria, pomoz nám, pomoz! Tys pomocnice křesťanů atd. Srdce kamenné musilo ustrnouti, když lid z tak daleka přicházel, odcházeje z domova se slzami a zanechávaje hospodářství v nejistotě, navrátil-li se nazpět živ a zdráv. Byl jsem očitým svědkem jako ministrant, jak na podzim k večeru, když už země byla pokryta sněhem, přišel poutník do sakristie a žádal pana faráře Bernarda Regra, aby dal všemi zvony vyzváněti a poutníky čekající u pivovaru uvedl do kostela. P. farář je uvítal a tázal se, proč v tak pozdní roční dobu a v takovém množství přicházejí. I vystoupil jeden muž a pravil se slzami v očích: Jsme z Hnojic. Putujeme všichni z celé vesnice kromě churavých a několika stařenek, jež jsme zanechali doma, by hlídaly domy.

Umínili jsme si vykonati tuto pouť. Máme-li už zemřítí, chceme raději zemřítí v klíně Matky Boží Svatohostýnské. Než kojíme se nadějí že nejbláh. Rodička, jako zachránila zázračným způsobem naše předky před ukrutnými Ta-

tary, tak zachrání i nás. Při této odpovědi zarosily se zraky p. faráře. Na to ubíral se průvod za žalostného zpěvu a vzdychání až k mostu před zámek, kde všichni poklekli a po kolenách se šoupli až do chrámu Páně. Zde jim udělil p. farář sv. požehnání velebnou Svátostí. Druhého dne ubírali se na horu Svatohostýnskou, nedbajíce obtížné cesty. Uplynul rok. I dostavili se titíž poutníci. Pan farář Reger se otázal, jak se loni navrátili, jak se jim vedlo? Na to odvětili radostně: »Šťastně jsme se dostali loni domů«. Pán Bůh naši pouti žehnal, neboť od té doby morem nebyl nikdo postížen. I učinili jsme slib, že dokud budeme živi, budeme rok co rok putovati na Sv. Hostýn. A dnes přicházíme, abychom svému slibu dostali. Na to pějce, stoupali na sv. horu

Při takových poutích prochvívaly ovšem zjevné anebo tlumené vzdechy — a jak by také bylo jinak možno? — útroby nábožných: »Ó Hostýnku, kdy se zase ukážeš ve své dřívější kráse? zda se toho dožiju? Ó, Hospodine, proč se zapomínáš nad námi na věky? proč nás opouštíš na dlouhost dnů?

Z tužby povstávaly rozličné pověsti nesoucí se k opravě a obnově velechrámu: »Až prý obejde«, říkali »rytíř na bělouši zřízeniny Hostýna, povstane zase Svatohostýnský kostel«. Ano i prorocké nadšení mnohé opanovalo. Výše zmíněný J. Sova vypravuje, že když Napajedelští r. 1832 na odvrácení cholery s děkanem Bergerem připutovali do spustošeného kostela a dlouho na rumišti v kostele se modlili, vystoupil pojednou staříček p. děkan na hromadu rumu, kde dříve stála kazatelna — a vysvětliv bývalou krásu a slávu chrámu Svatohostýnského, dodal asi takto: »Žalostí se musíš rozplakati, slyším-li v duchu zvuk zvonů, které nábožné poutníky z dalekých končin přicházející svým líbezným hlasem vítávaly — a slyším-li chvalozpěvy mariánské jež se tenkrát ze stera úst rozléhaly na tomto posvátném místě. Než nezoufejme. Já, stařec věkem sešlý, se toho nedočekám, ale vy mladší dožijete se toho, že stánek Matky Boží své bývalé krásy a slávy zase nabude«. A tak mnohý těšil se myšlenkou: »Nyní tu lezu po kolenách v blátě a louží kolem rozvalin oltáře, ale neumru, dokavad se nezaskví ve slávě chrám tento«.

30. První veřejná prosba lidu za obnovu velechrámu na Sv. Hostýně.

Ačkoli vlády po době josefinské až do nastoupení na trůn Ferdinanda Dobrotivého zákaz poutí nejenom nezrušily, nýbrž jak shora podotknuto, obnovily, nicméně zdá se, že u provádění nařízení nejevily velkou přísnost. Viděti to ze stále rostoucích řad putujících na Sv. Hostýn.

A toto snad zavdalo podnět u ctitelů Svatohostýnských ku zvláštním nadějím. V jejich mysli rozbřeskla se myšlenka, že snad přece dá dovolení, aby se směl velechrám na Sv. Hostýně obnoviti. Myšlenka roznítila v srdci pevnou naději, jež pobádala k rozhodnému činu. Pro Matku Boží Svatohostýnskou chtěli se k němu odvážit! První, kteří takový krok učinili, byli Dubanští

šestná obec dubany poslala už 17. ledna, 1809 nejponiženější prosbu ke slavnému gubernéu moravskému, aby nejmilostivěji povolila, by na útraty dobrodinců směl se na Hostýně upravit kostel a vodová kaple pod náspy.

»Naši předkové«, tak zní ona žádost, každoročně v průvodech k divotvorné Matce Boží na Hostýn putovali až nejvyšším nařízením kostel zrušen, odkryt a zbořen byl. My chtějce se až do nejdelší smrti zachovati v úctě k Matičce Boží, neopomíjíme jako dříve vystupovati na sv. Hostýn, a tam své nehodné modlitby vykonávati, ovšem s bázní a hrůzou, jelikož vnitřní klenba tohoto svatého kostela je puklá . . . Pročež bereme veškeré ctitele Matičky Hostýnské ze vsi Duban útočiště své ke slavnému guberniu, aby dovolila opravit kostel a vodní kapli z dobrotivých příspěvků, neboť nesluší se, abychom k úšklebkům jinověrecké sekty (myslí se na lutheranské Rusovany! poznám) na Hostýně pod širým nebem se modlili a sliby své plnili, abychom svatou

vodou nemohli se občerstviti, která nyní, když veškerou úpravu studně ukradli, do země se ztrácí. Přislubujeme, že budeme k Matičce Hostýnské za našeho nejmilostivějšího monarchu dlouhé a šťastné panování modliti, obzvláště za uzavření svatého míru a pokoje.

Podepsaní pak jsou jménem celé obce: Natouš kořil, rychtář, Jan Sedláček, pudmistr, Martin Sedláček přísední, Frant. Labonek, konšel, Josef Navrátil, Tomáš Zavadil, Jiří Husička z obce. K žádosti přitištěna pečeť obce.

Že vláda, ač nedala svolení, docela odmítavě se zachovala, dalo by se souditi předně z toho, že zřídlo vody bylo r. 1812 hr. Janem Vengerským obezděno a chráněno.

Mimo to lid leza na kolenách kolem rumů oltářových dával dárky na obnovu velechrámu, jež bystřický farář Bernard Reger sbíral a k tomu účelu ukládal. A tak počaly r. 1828 sbírky na velechrám.

Než dobrý příklad našel následníky a to pod Hostýnem samým.

K dobré obci Dubanské přidružil se bystřický měšťan Karel Janota, jenž r. 1816 poslal žádost k nejdůst. arcibiskupské konsistoři, aby směl opravit vodní kapli a studánku svaté vody. Bylo mu to dovoleno, než pod tou podmínkou, aby se kaple nezvětšovala, zůstala otevřena, bez oltáře, a by týž Janota na svůj majetek dal vtělit, že ručí za zachování kaple. Tak byla zachráněná vodní kaple od záhuby úplné. Neboť i zde vylamováním železa a kvádrů mnoho škody bylo způsobeno. Obraz pak sám byl pošpiněn a rozřezáváním zohaven.

Sv. Antonín pomáhá.

V. Záhorský.

Národě našem od dávných dob chovala se úcta k sv. Antonínu Paduánskému. Již v starých modlitebních knihách, které svou velikostí a účtyhodným stářím se vyznamenávaly a z pokolení na pokolení přecházely, nachází se různé pobožnosti k sv. Antonínu. Též v našich kostelních kaplích, ba i na náměstích a návších se sbledáváme se sochami tohoto světce. Významným faktem je, že skoro v každé vícečlenné rodině setkáváme se s tímto jménem, ba možno skoro říci, že u nás každý druhý člověk jmenuje se Antonín, Josef nebo František. V nové době zavedena ve Francii zvláštní pobožnost k sv. Antonínu a rozšířila se i k nám do zemí koruny Svatováclavské do Čech, na Moravu a do Slezska. V četných všech téměř kostelích našich vidíme sochu Sv. Antonína a u ní pokladničku s nápisem: »Chléb Sv. Antonína«. Mnozí věřící obracejí se za různých okolností s prosbou k tomuto světci a činí předsevzetí, že bude-li prosba jejich na Jeho přímmluvu vyslyšena, učiní menší neb větší dar na »Chléb Sv. Antonína« a že to případně oznámí v některém katol. listě. Podobnými zprávami budí se důvěra a získává se noví dárcové pro chudinu.

V naší době kdy vše je skoro hmotářskými názory prodchnuto, jest to tím pozoruhodnější an často nepřátelé křesťanství i jejich listy nestydí se veřejně tvrditi, že církev katol. nic pro chudé nečinila a nečiní. Není dnes mým úkolem pravý opak tohoto tvrzení dokazovati; pravím jen, že v naší ne velké farnosti za rok 120 pecnů chleba Sv. Antonína chudým rozdáno bylo.

Nepříznivými okolnostmi byl jsem nedávno nucen odprodat část své reality. Neměl jsem žádné uspokojivé vyhlídky na dobrého kupce a na příznivé vyřízení této záležitosti. Obrátil jsem se tudíž k sv. Antonínu učiniv předsevzetí, že stane-li se po mé žádosti, věnuji jistý obnos na chléb sv. Antonína a uveřejním případ ten v některém katol. listě. V několika dnech potom nahodil se kupec, věc urovnána hladce bez obtíží. — Konám tedy tímto milou povinnost, vzdávaje díky sv. Antonínu za Jeho přímmluvu a odporučím každému, kdo pomoci potřebuje: »Obrať se k sv. Antonínu!«

V. B. P.

Panně Marii Svatohostýnské.

B. Ostranská.

Královnou jsi, hlásá mi to nebe,
jehož duchů nesčíslný sbor
chvalozpěvy oslavuje tebe,
zbožný k Tobě pozvídáje zor.
Ku Tvým s' uzbám spěchám věčnost celou,
Královnou tys nad anděly skvělou.

Královnou že's tvor tak svědčí každý;
zpěvem pták, květ půvabem svých vnad,
všechno k Tobě nadšené pne zraky,
Tobě k poctě háj zní jako sad,
Tobě voní kvítek, šumí hory:
Královnou Tys nade všecky tvory.

Královnou jsi, volá po všem kraji,
ta nádherná Tvoje svatyně,
tisícové k lásce Tvé se znají,
spěchajíce k trůnu vládkyně,
chválíce Tě písní neunavnou:
Královnou tys Moravanů slavnou!

Královno a Matko, Panno svatá,
slyš a vyslyš vroucí prosbu mou:
ochraň těla, světa, ďábla zrady,
k Bohu přiveď šťastně duši mou;
dobrá rada Tvá nad balsám vonný,
chraniž mne, když k hříchu duch se kloní.

Královnou jsi, vím a věřím pevně,
svědčí tak i nehodný můj ret,
Královnou Tě nazývám vždy zjevně
v srdci mém; snad zazlí mně to svět;
s bolem teskným chce-li se mi lkáti,
nejraději volám k Tobě, Máti!

Tajemná modlitba.

K úmrtnímu dni sv. Cyrilla 14. února. Napsal P. L. Škarek. T. J. (Dokončení.)

Tisíc let a ještě více přeneslo se přes korunu svatováclavskou od té doby, kdy vy-
řinulo se ono slovo z úst našeho umírajícího Otce sv. Cyrila a letělo přes hory
a doly, až se donesla do naší milé vlasti „Zachovej je v jednotě víry, v jednotě lásky,
dej jim dobré vůdce! Tisíc let od té doby a tato tisíciletá zkušenost dosvědčuje, jak
potřebí bylo této modlitby a kolik prorocké tuchy je v ní obsaženo.

„Zbav mé věrné všeliké bezbožné pohanské zloby, i všelikého mnohomluvného a
rouhavého kacířství!“ Kdy pak vedlo se nejlépe našemu národu? Tehdy kdy dbal hlasu
svého otce. Kdy pak svíjel se náš národ pod pohromami všelikého druhu? Když za-
pomínal varovného hlasu sv. Cyrilla. Zběžný pohled na dějiny našeho národa nám to
dosvědčuje.

Byla to nejprve říše velkomoravská s knížetem Svatoplukem v čele, která vnu-
kala i nepřátelům úctyhodnou vážnost a naučila je chovati se šetrněji k našim
předkům. A netrvalo to ani 15. let po smrti Svatoplukově a po říši nebylo ani stopy.
Proč? Synové Svatoplukovi nebyli oněmi pravými muži, za něž se modlil sv. Cyrill.
Ve své krátkozraké sobeckosti hašteřili se mezi sebou k největší radosti okolních ne-
přátel. Lid byl odkojen duchem cyrilomethodějským a oni volali mu hlasatele, kteří
nemilovali ba veřejně tupili tohoto ducha, místo kněží slovanských volali mu kněze
z Němec. V národě nastalo rozdvojení, sváry. Přišel nepřítel Maďari, a říše ještě před
krátkou dobou tak slavná zmizela s povrchu.

Později uvázali se v držení zemí českých Přemyslovci. Za jejich vlády země po-
čala se utěšeně rozvíjeti. Proč? Byl tu především sv. Václav, kníže země české, jenž
byl jednostejného smýšlení s lidem. Ve své zemi především o to pečoval, aby víra
cyrilometh. pronikla až do posledního koutečka země české a zapustila kluboké ko-
řeny. A i za dalších nástupců Václavových více méně svornost byla měřítkem rozkvětu
nebo úpadku zemí českých.

Na trůn český dosedli králové z rodu lucemburského a z nich věčnou památku
v srdci všech přítomných Čechů zachoval si Karel IV., Otec vlasti. Za něho koruna
svatováclavská dosáhla lesku a slávy, jakých jí nebylo dáno zřítí nikdy ani předtím

ani potom. Tehdy jméno „Čech“ bylo vyslovováno všude i za hranicemi s úctou. Ze všech stran sjížděli se cizinci do Čech, Cechy staly se střediskem vzdělaného světa. Pražská universita měla na tisíce studentů. Odkud ta sláva? Karel IV. byl úplně prochnut sv. vírou cyrillometh. jako jeho lid, jeho úcta ku sv. dědicům země české vzbuzuje i obdiv. Odtud to požehnání s hůry, ale také blahobyt v celé jeho říši.

Dostavila se nešťastná doba husitská a proměnila korunu svatováclavskou v poušť. Husité sice vítězili, ale při všech vítězstvích země upadal a čím dále tím hlouběji. Konečně se dali sami do sebe a před zrakoma svých nepřátel běsnili proti sobě jako lítá zvěř. Jméno české pokáleno vlastní krví a Kainovým znamením zraždy na dědictví cyrillometh., na sv. víře. Z této rány naše vlast se již nikdy úplně nevzkřísila. Jako když do těla lidského vnikne jed, nastane v něm podivné kvašení, jitrění a tělo neuspokojí se, dokud nevyměsilo jedovatinu, tak tomu bylo u národa českého po době husitské. Co si cizího vniklo do jeho ústrojí a ono pracovalo, snažilo se to vyvrhnouti, ale marně. Nadešel 3. listopad r. 1620, kdy v bitvě na Bílé Hoře, celý národ hořce pykal za svůj nevděk, jehož se dopustil vůči Božské Dobrotě, která ho tak hojně obdařila krásami a bohatstvím země. V nastalých na to válkách, jež plných třicet let ničily naše země, zároveň se zeměmi sousedními, sešel počet obyvatelstva v Cechách se 3 mil. na 800.000 ob., na Moravě se 2 mil. asi na 300.000. A co bylo příčinou všech těchto útrap? Kdyby si byl národ vždy zachoval neporušený odkaz sv. Cyrilla, jistě by to s ním nebylo došlo k tak smutným koncům. Ne nadarmo se modlil svatý Cyrill: „Pane, zbav mě věrné všelikého mnohomluvného a rouhavého kacířství.“

A že národ náš, tak pokořený ba téměř zničený, probral se ze svého spánku, věstícího blízkou smrtí, komu má za to děkovati? Je to zase ta víra cyrillometh., která byla jedinou strážkyní jazyka českého a když všude se jím pohrdalo, ona jediná poprávala mu útulku ve svých svatyních. V jedné ruce podávala mu knihu Písma sv. v jazyku mateřském, druhou ukazovala mu na věrozně slovanství sv. Cyrilla a Methoda posilující jej, aby nad sebou nezoufal.

Píšeme rok 1908. A na prahu jeho předstupuje zase před nás 14. únor upomíná nás na tajemnou modlitbu našeho Otce sv. Cyrilla. A národ? Zlá se, že to přehlédl, neboť nedá se mysleti snad, že by pohrdal odkazem svých otců. Vždyt dějiny mluví k němu tak důtklivě a při tom tak výstražně, jako snad dějiny žádného jiného národa: „Jediné ve víře cyrillometh., jediné ve svorné jednomyslnosti je síla tvá.“

Však nepřehlédli věrní synové svých apoštolských Otců tužby. Ale veliká jest zloba duchů nepřátelských a proto tím úsilovněji jest brániti se štítem sv. víry a v šku bojovně svorně postupovati proti nepřátelům všem. Vyproste nám sv. Apoštolé na společném králi Ježíši Kristu, ať nám pošle dobré vůdce, jimž se rád svěříme.

A co my milý čtenáři, máme dělati, jak dokážeme svou úctu a vděčnost k odkazu cyrillometh.! Buďme hrdi na své Otce, chraňme úzkostlivě zděděného odkazu, modleme se a pracujme mezi svými aby pravé smýšlení se rozmáhalo a proto rozšiřujme aby tak vyplnila se tužba sv. Cyrilla aby „se rozmnožilo království Boží.“

A. M. D. G.

(Dokončení.)

Rajská růže.

Napsal J. Drbohlav.

Však co to? A pí. markýzka zůstává udiveně státi a patří na bělostnou růži, jež leží na prsou Marietty. »Odkud ta růže? Či jsem ji snad včera nespáttila?« Tak táže se sama sebe, nahýbá se až k růži a vdechuje do sebe její líbeznou vůni. »Ano, tatáž vůně, jako ona, s kterou jsem ji viděla«, tak pravila sama k sobě. »Snad přece jen někdo růži sem položil. Ráno se přesvědčím.« A políbivši opět Mariettu, spěchala opět do své ložnice. Posilující spánek se dostavil.

Ráno se tázala p. markýzka všeho služebnictva, zda někdo ví, kdo onu bílou růži přinesl. Ale dostala vždy zápornou odpověď. A růže vydávala stále libou vůni a byla předmětem obdivu všech přicházejících, až konečně byla uložena i s Mariettou do tmavé země.

VII

Uplynulo dlouhých osm let. O jak dlouhá to doba a co vše se v ní změnilo. Pohlédneme do paláce pana markýze G . . . . . P. markýz stále zastává svůj vznešený úřad, však vlas jeho počíná již šedivěti. Edmund jediný potomek jeho jména, kteréhož mu Bůh daroval po smrti Marietty, prospívá ve cnosti a bohumilém životě, za příkladem s e sestry Antoinetty, která značně povyroستla a byla chloubou rodičů. Paní markýzka zůstala touž cnostnou a dobrotivou paní. Od smrti Marietty nosila však vždy jen černý šat. Její myšlenky vždy byly obráceny na ni. Často a často o ní mluvila, ba někdy až i trudnomyslnosti se oddávala. Vše kolem ní na ni ji upomínalo. Jí se zabývala léhajíce do postele k odpočinku, na ni měla mysl obrácenou vstávajíc. Jí postrádala při svých modlitbách i řídkých vycházkách, které neřaději konávala na břehu Seiny, kolem níž pněla strmá skaliska.

Byl úmrtní den Marietty. P. markýzka si vše uvedla opět na paměť, co se událo před osmi lety. Žalost velká zmocnilo se srdce jejího: »Ó Marietto, mé drahé dítě, jen jednou se mi ukaž a upokoj srdce mé!«

Tak vzdychala ubírajíc se ku spánku. Však mysl její rozbouřena dojmy denními byla opět těžkými sny obtěžkána.

Procházela se podél řeky Seiny mezi sráznými skalisky. Stoupala právě na jedno z nich. Proč, sama nevěděla. Již byla vzhůru na jednom z nich, když zaslechla srdcervoucí výkřik. Chce spěchatí za oním hlasem, ale nemůže; nohy jsou těžké, jen pomalu postupují v před.

Konečně spatří dvě ženské postavy; jedna malá, oděná v bílý šat s bílou růží na prsou, druhá vyšší, oděná v šat černý. Obě dvě mezi sebou zápasily. Však jakýto zápas? Větší osoba chtěla se vrhnouti se skaliska do řeky vezpod se vlnící, druhá však jí v tom všemožně chtěla zabrániti, stavíc se svým malým tělíčkem před zoufající. P. markýzka spěchá co jen může. Již je u obou zápasnic. V tom však poznává v malé osobě svou Mariettu, opět tak kránou a spanilou, jak ji viděla již jednou. Na prsou měla krásnou bílou růži, která opět vydávala libeznou vůni. »Marietto, co to činíš?«, tázala se přistoupivši až k ní. »Matinko, chci ji zachrániti život, odvětila Marietta.

»Ale když všemožně chce se utopiti, tak ji nech, sice zahynete obě dvě!«

»Nikoli, drahá matinko«, vece na to Marietta; »musím ji zachrániti, a sice z té příčiny, že osud její, měl býti osudem mým. Či nepoznáváš ji matinko? Jest to komtesa Louissa Cres . . . . ., která v loni pojala za manžela markýze Com . . . . ., jenž bídně zahynul v Monte Carlo. Já měla býti jeho manželkou, ale na přímělu Panny Neposkvrněné byla jsem smrtí toho neštěstí sprostěna. Proto nesmím dopustiti, aby ona byla ztracena pro věčnost.«

A opět se namáhala nešťastnou obětí zadržeti od pádu do vln. Tu chtěla p. markýzka pomoci nešťastnou zachrániti, když pojednou procitla.

Sen ten jí nedal dále usnouti. Proto povstavši, poklekla opět ve své svatynce a děkovala blahosl. Panně za všechná dobrodíní, jichž se jim Její mocnou přímělovou od Boha dostalo. Světlem víry osvěcena, poznala ve všem prst Boží.

Dobrá p. Markýzka měla pevně za to, že vše to jest jistě skutečností. Několik dní měla stále onen hrozný sen na mysli, nemohouc se nikterak upokojiti. Konečně si umínila, na každý způsob nabýti jistých zpráv o komtesse Louise provdané za markýze Com . . . . . Než-li však její pátrání bylo u konce, přinesly pařížské noviny tuto zprávu: V Paříži zemřela náhlou smrtí Louiss

Cres . . . . ., před rokem provdaná za markýze Crom . . . . ., který nešťastným způsobem skončil v Monte Carlo, prohráv na tamnější herně většinu svého majetku. Markýzka Com . . . . . vykonala v poslední dny pout do Lurd, kde přijala zbožně svaté svátosti. Vrátivši se domu, následkem neštěstí, jež potkalo markýze Com . . . . ., jejího manžela, náhle zemřela ochrnutím srdce.

Po přečtení zprávy této nepochybovala p. markýzka G . . . . . ani dost málo o skutečnosti svého posledního snu.

Děkovala Bohu a blahosl. Panně, že na její přímělu bylo odvráceno od nich tak velké neštěstí, jehož obětí se měla stát Marietta. Od té doby už pro ni netruchlila, neb byla přesvědčena, že dle u nebes Královny, Panny Neposkvrněné, jejíž tak velkou ctitelkou byla

Přijmou se cestující ku prodávání obrazů. Vyžaduje se však doporučení místního faráře.

Ve prospěch zvelebení sv. Hostýna

∴ doporučuje se koupě obrazů ∴

**Vítězná Panna Maria Svatohostýnská
a Příchod sv. Cyrilla a Methoděje na
Sv. Hostýn. ∴**

Cena? Jednoho obrazu s hudebním strojem K 10.90,
bez hudebního stroje K 7.40. Dodává v bedně s vy-
placeným poštovním poplatkem — **L. Klabusay, Holešův**

Došlé obrazy nenechejtež ležeti na poslední stanici, ježto se musí platiti veliké skladné.

Zprávy se Sv. Hostýna.

Vyslyšení. Jistá osoba děkuje Marii Panně Svatohostýnské, že bez opořené z těžké nemoci vyvázla. — Prosby o vodu ze Svatoh. pramene docházejí zblízka i se vzdálí, až z Ameriky.

Prvá zimní pout. Ačkoliv jest na Sv. Hostýně neustále buď sněžení buď mlha, že by ji takofka krájeti mohl; na sv. Valentina dne 14. února krásně vyjasnilo se nebe. Návštěva poutníků byla slušná, ač náledí činí cestu až nebezpečnou. Živě vzpomínáno 14. února 1787, kdy Sv. Hostýn byl znesvěcen a 14. února 1887, kdy J. Em. kardinal Fürstenberg ustanovil stráž. e Sv. Hostýna. Prvé poutní kázání měl P. A. Rejzek T. J. Druhá zimní pout bude na svátek sv. Josefa.

Počasí na Sv. Hostýně. V první polovici února sněžilo zde téměř den co den. Na některých místech byly závěje až na 1 metr vysoké. Nejmenší teplota byla 11. února ráno. Teploměr ukazoval 12.2° C zimy.

Dary pro Sv. Hostýn. E. K. z Pr. Ročetu, bílé gremiale, vyšívání purifikatoria a humeralia; Žofie Šr . . . z Jezernice 5 kor.; a nejmenovaná 5 kor. s díkem za pomoc Boží, na křížovou cestu redakce »Anežky« v Č. Budějovicích 4 kor.; Barb. Mac . . . z Bez . . . 20 korun. Díky!

Svaté pole »Matice Svatohostýnské« (Pokrač.). Dorazilová M. ze Stříteže, Divil Filip z Lukova, Daňková Marie ze Slatiny, Dobnalová Amalie z Val. Klobouk, Dokoupilová Josefa z Dol. Štěpánova, Dvořáček N. z Jiřčovic, Dřímlová Anna z Myslošovic, Dočkal František z Majetína, Domanská Anna z Olomouce, Dočkal Matouš z Podolí, Dořáková Anna z Bezuchova, Dostál Petr z Krásné, Dohnálková Anna z Val. Klokouk, dp. Družecký Bonifac, kons. rada ze Starého Brna, Edmanová Marie z Čes. Budějovic, Fadrusová Aloisie z Napajedel, Feilhauerová Terezie z Přibora, Fuksova Pavlína z Dobrotic, Flekač Jiří z Uh. Brodu, Falta Čeněk z Místku, Fialová Josefa z Bohuňovic, Fuksova Josefa z Horní Moštěnice, Fiala Tomáš z Bohuňovic, Fialová Marianna z Bohuňovic, Grajová Nepomucena z Dačic, Fiala Jakub z Bohuňovic, Foltýnová Žofie z Koloredova, Filáková Anna z Holešova, Fokl Vincenc z Děhylova, Flašar Jan z Rájčoka, Frýdlová Marie z Přibora.

Z církve a ze světa.

Cechy. V Praze byla od 2. února výstava darů jubilejních pro sv. Otce v království Českém věnovaných V paláci I. Exel. p. hr. Františka Thuna byla ve čtyřech velikých sálích umístěna. Jednotlivé diecése zá-

vodily tak, že byly všechny čtyři síně vyplněny vzácnými dary bohoslužebnými.

Morava. Místodržitelem moravským stal se bar. Heindol, zemský prezident ve Slezsku na jehožto místo se dostal bratr nynějšího místodržitele českého hr. Coudenhove. Zároveň učiněn známý ctitel Sv. Hostýna a Velehradu Dr. V. Houdek, doposud v ministerstvu vnitra viceprezidentem. — V Brně byla papežská výstava mešních rouch. Předsedkyní je hraběnka Serenyiová. — Klášterní něm. škola Voršilek ve Přestavkách u Přerova přeměněna v českou. — Řeč Drezelova proti bojovným protestantům Masarykovi a Drtinovi vydána redakcí »Našince v Olomouci po druhé.

Organisace katol. rolnické omladiny na Moravě a ve Slezsku. Bude záhodno a prospěšno, abychom sdělili čtenářům, proč a za jakým účelem byla organisace tato založena. Neblahé zjevy mezi venkovskou mládeží, která jakmile vyjde ze školy, jest ponechána sama sobě, neorganisuje-li je protináboženská strana, která ji jen kazí. Touha tudíž pro vzdělání pravém a hájení sv. víry Cyrillo-Methodějské byla hlavní příčinou, že také mládež započala se katolicky organisovati a čile pracovati. Spolek má název »Sdružení rolnické omladiny na Moravě a ve Slezsku«. Skládá se z ústředí a filiálních spolků, které se zřizují tam, kde je nejméně 15 členů. Ústředí se skládá z 8 jinochů a ze 7 starších mužů hlavně p. poslanců katolických národních, ze kterých je volen protektor. Nyní jest protektorem vdp. Msgr. Ant. C. Stojan, všem zajisté svou působností známy, který má o »Sdružení« neocenitelné zásluhy. Účelem všech je odchovávat mládež na základech víry a vzdělávat ji pro budoucí samostatnost. Pozorujeme-li činnost skupin, již založených, vidíme blahodárné působení jejich zvláště na Slovácku a v okolí Holešovském, kde pracuje mezi mládeží dp. Dr. Josef Žůrek. O činnosti jeho vi nejlépe mládež sama. Však i jiné kraje Moravy a Slezska se probouzejí a mládež čile hlásí se pod prapor katolický. Mnohý bude snad zvědav, jak mládež se má sama vzdělávat. Mládež se večer schází a tu se něco čte aneb počítá, přednáší něco vzdělávacího nebo odborného navštěvuje hospodářské výstavy a vzorně zařízená hospodářství, hraje mravně vzdělávací divadelní hry, stará se o ušlechtilé zábavy pěstuje zpěv a snaží se co nejvíce prospívat v oboru apologetském, aby dovedla odraziti námitky činěné proti sv. víře. Obor tento za poměrů nynějších je velmi nutný a potřebný. K dílu tak důležitému a prospěšnému musí pracovníkům býti podána pomocná ruka z řad venkovské intelligence. A to nejen od kněžstva, nýbrž také i od katol. učitelstva. Avšak práce tato byla by marna, kdyby mládež to nepochopovala sama, nejevila snahu po vzdělání a sama neupustila od různých zlovyků, které ji namnoze přivádějí do záhuby. Na rodičích samých jest, aby podporovali organisační hnutí katol. mládeže, aby ji ne-

bránili vstupovati do řad jejich. Ba, každá matka a každý otec měli by se starati o to, aby v obci, ve farnosti zřízena byla místní skupina, kde by dítky, které zůstávají při hospodářství, svůj volný čas s užitkem strávily pod dozorem, místo karbanu, hulákání a toulek, nočních i denních, kde mládež brává nejvíce zkázu mravní. Do místní skupiny může za člena přistoupiti člen 14 let starý a členství končí proměnou stavu. Člen platí do ústředí ročně 40 hal. Jiných povinností nemá než, aby svým životem ukázal, že »Sdružení« pracuje pro věc katolickou a dle této nauky také, že jedná. Kdyby se tak nestalo, může býti bez udání příčin vyloučen. Že spolek blahodárně zkvěta, jest znamením dobré působnosti jeho. Čítá nyní asi 80 skupin s 2000 členy. Totť výsledek práce 5 měsíční. Přes ašechny překážky hrdě a směle kráčí v před, vno stává se postrachem moderních protináboženských osvícenců, kteří chtějí balamutiti náš lid venkovský; proti takovým ničitelům pokoje venkovského bude vždy bojovati. Bude se snažiti, aby vychoval pro stav pevné charakteru, kterých nejvíce potřeba, kteří by se neohledli po jidášské odměně, za níž by neprodali spolubratry, bude v našich vískách hájiti sv. viru dědictví to otců. A až umdlévati budou paže otců našich, tu my mladí, čerstvou silou uchopíme prapor a hrdě ponešeme jej do vítězného boje za viru, stav a národ. Kéž mládež pochopí důležitý pro ni podnik tento a vstoupí v řady naše.

Dovrtěl.

Italie. Encyklika sv. Otce o modernismu ještě hodně straší u protivníků.

Portugalsko. Diktatura ministerského předsedy Franco vzaia hrozný konec: smrtí krále Karlosa a následníka trůnu Ludvíka. Jak se dále věci vyvinou, ukáže budoucnost. Podivuhodno při tom jest, že socialisté ve všech zemích schvalovali vraždu, ač ji, když se jedná o životy násilníků z jejich řad, docela odsuzují. Ze všech zemí byla mladému králi Manuelovi, jenž nečítá ještě 20 let projevna soustrast, toliko uhersky sněm to odmitnul, poněvadž prý zavražděný král nevládnul ústavně.

Francie. Kardinál Richard v Paříži zemřel. — Paříž platí nyní po zrušení fěholaích škol o 1,700.000 fr. více na školy. — Ve Francii jsou při vládě socialisté. A přece ohledně dělnictva je tam hůře nežli jinde. Pracovní doba obnáší 12—16 hodin. O dělnice se nestarají. Ty jsou ponechány samy sobě. Než tentýž úkaz je pozorovati i jinde. Dle berlínského »Reichsarbeiterblatt« v 774 socialistických konsumních spolcích, v nichž je zaměstnáno 8611 lidí, není nic známo o osmihodinové práci, nedělním klidu, rovnoprávnosti žen. Tyto musí pracovati jako muži, ale plat mají skoro jen poloviční. Jak viděti, dovedou socialističtí vůdcové, většinou židé a socialistické listy dobře štváti, na dělnících tahat peníze, náboženství, kněze a kláštery tupiti

než pozitivně a poctivě ku blahu lidí pracovatí redovedou.

Rusko. Německým císařem po vydání Port Arthuru vyznamenaný generál Stessel byl ještě se dvěma jinými generály Forkem a Reussem vojenským soudem odsouzen na smrt. Dívne to není, jest-li že skutečně, jak se praví, byla proti položka v japonském rozpočtu. — Jinak zavládá na Rusi klid. Hlavními původci nepokojů a atentátů byli židé a židovky. Dokazují to už jména zatčených anarchistů mimo Rus. Cizina obzvláště Američané se utečenců ruských a anarchistů nejprve ujímala, ale když poznala, jací to jsou lidé, hleděla se jich sama zhostiti. — Na východě prý se tlačí do ruského území Kamčatky a okolí Vladivostoku Japonci a Američané. Čína prý posílá na hranice rusko-mandžurské vojsko.

Afrika. Ne'gus' Menelik dovolil, že se směl v hlavním městě Abyssinie postavit katolický kostel, jenž byl dne 14. listopadu 1907 vysvěcen. Je to první katolický kostel ve seismické říši Menelikově.

Amerika. Americké noviny píší tak, jakoby už byla mezi Americkou a Japonskem válka. Na obou stranách mají válečné lodě pohotové a vysílají je do Tichého oceánu. — Dne 18. ledna t. r. měl v Chicagu, Ill. velice slavný pohřeb duchovní správce tamější české osady u sv. Ludmily dp. Mat. Farník. Pohřbu se účastnili kromě 24 kněží a velikého množství lidstva sám nejd. arcibiskup Quigley a nejd. světící biskup Muldoon. Že se zesnulému dostalo takové cti, je znamením, že požíval velké vážnosti a ve veřejném životě vynikal. A skutečně. Neboť zemřelý nejenom, že za spolupůsobení věřících vystavěl krásný kostel v osadě sv. Ludmily, kde 17 let působil, ale byl též spoluzakladatelem katol. denníku českého »Národ«, jež řídí Benediktini a do něhož i cenné články psával. Mimo to věnoval svou činnost též »Hlasu« nejstaršímu a vele-

zasloužilému českokatol. listu v Americe. V obcování byl dp. Farník muž přímý, horlivý ke všem laskavý a ochotný a horlivosti nevšední. O. v p.

Německo. V pruském sněmu byl přijat zákon, dle něhož Poláci v Prusku usedlé za peněžitou náhradu zbavují usedlosti a pozemků.

Redakci zasláno:

Dědictví Svatojanské vydalo za letošní podíl patero kněh veskrz obsahu poučného a velezajímavého. Nelze dosti doporučiti lidu českému Dědictví toto. Knihy totiž: 1. Paměti Frant. J. Vaváka, II. část. 2. Jan Cimbura. Jihočeská idylla. Vypravuje Jindřich Š. Baar. 3. Posvátná místa království českého, II. díl. Obsahuje vikariáty: berounský, bystřický a plzeňský Sepsal Dr. Ant. Podlaha. 4. Falešní proroci. Největší nebezpečí přítomnosti. Napsal Frant. X. Wetzel. Český upravil V. A. Šrámek. 5. Z horských far i z jich okolí. Črty a obrázky. Napsal Fr. Jiří Košťál. Složí-li se jednou pro vždy 20 K, dostane se každý rok několik knih zdarma. Tím totiž stává se každý údem »Dědictví Svatoj.« a má právo na podíly. Spolky a knihovny platí 40 K jednou pro vždy. Přihlášky a vklady nových údů se zasílají na adresu: Ředitelství »Dědictví sv. Jana Nep.« v Praze, Hradčany.

Pouť letošní do Lurd. Dne 4. května 1908 vypraví se poutní vlak z Vídně do Lurd s úplným zaopatřením po celé cestě jakož i na zastávkách a sice z Vídně do Lurd a zpět do Vídně za těchto požadavků. Jízda I. tř. 500 K, II. 400 K, III. tř. 250 K. Programy lze obdržeti u vůdce poutníků vdp. převora v Guttensteinu (Dol. Rakousy) Jos. Deutsche.

Listárna.

Rev. J. Novotný, farář Prague, Nebr Amerika. Všechno doposud zaplacenó. Díky

Oltářní obraz nebo chrám

církevní, Praha-Vinohrady č. 177.

vymaluje zdarma (pouze za obnos režijní) akad^l malíř, umělec, známý odborník malby církevní. Bližší sdělí »Rozhledy v umění

Patisk zakázán, leč s uvedením pramene.

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v Bystřici pod Hostýnem. — Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilky vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. Ant. Rejzek, T. J.
Tiskem Grafického ústavu Zaorálka a Tučka, nást. L. Klabusaye v Holešově.